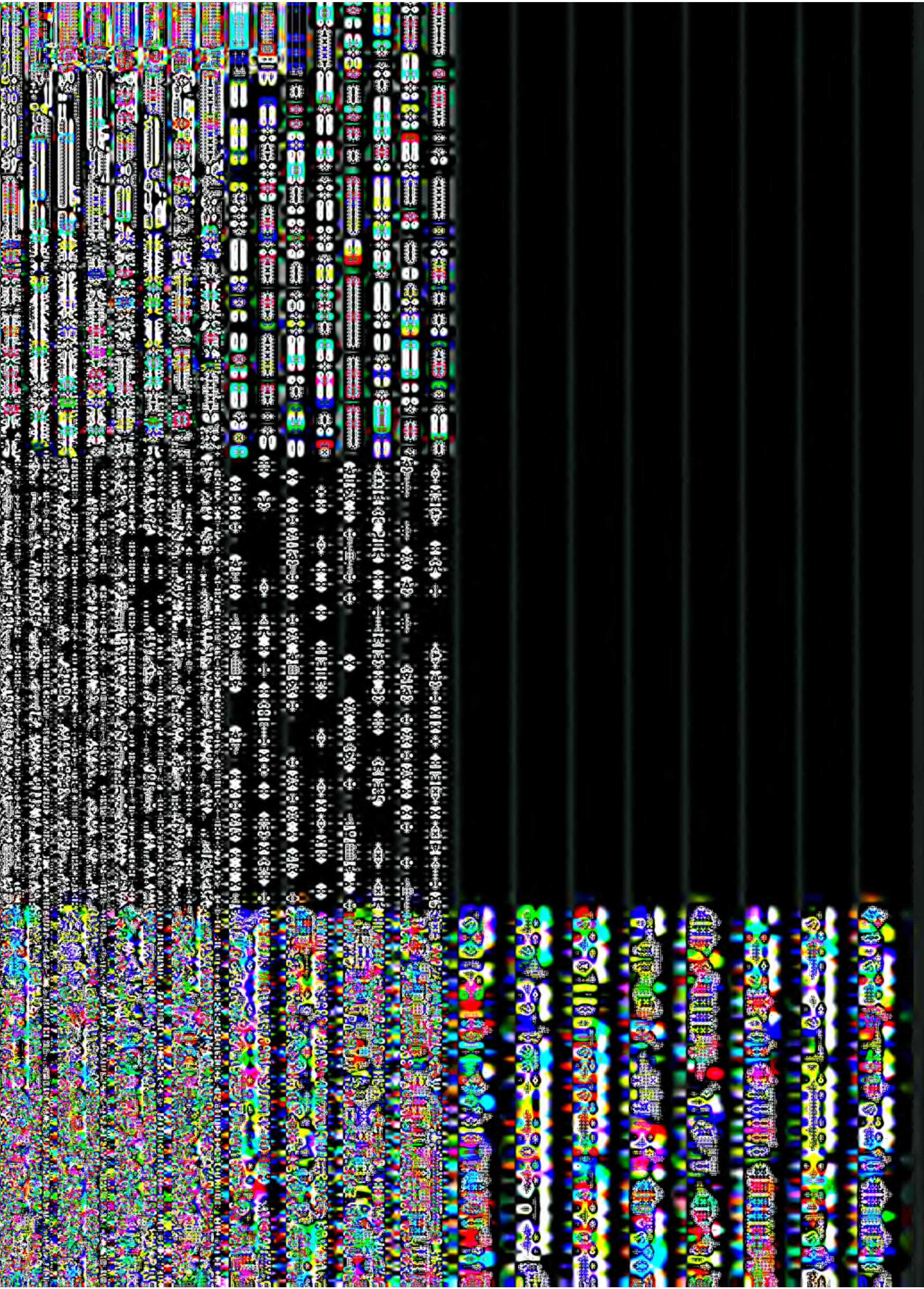


Hungary

Feb 12

# ...almakról szóló

# ...yczikk revisiója.

...ület megbizásából

...képpen

...ó István

...ügyvivő.

...paregyesület.



...05.

...da nyomása.

*Ára 5 korona.*

Forty

K

APR 17 1933

# TARTALOM.

## ELSŐ RÉSZ.

**A találmányi szabadalmakról szóló 1895. évi XXXVII. t.-cz. revisiójának indokolása.**

*I. Általános indokolás.* Lap



## MÁSODIK RÉSZ.

# ELSŐ RÉSZ.

## Az 1895. évi XXXVII. t.-cz. revisiójának indokolása.

I.

## Általános indokolás.

Hazánknak a szabadalmi ügy tekintetében 1894. évi január 1-én bekövetkezett különválását Ausztriától követte 1896. évi márczius hó 1-én a találmányi szabadalmakról szóló 1895. évi XXXVII. t.-cz. életbelépése.

Szabadalmi intézményről Magyarországon tulajdonképpen csakis ezen utóbbi időponttól kezdve lehet szó, mert csak ezen törvény rendezte be hazánkban az önálló szabadalmi jogszolgáltatást és csak ezen törvény állapitotta meg a szabadalmi jogszolgáltatás szerveit oly módon, hogy az e téren való önálló fejlődés egyáltalán lehetségessé vált; megalkotta a szabadalmi hatóságoknak és a hites szabadalmi ügyvivőknek intézményét, a minek természetes folyománya volt, hogy a szabadalmi ügyekkel hivatásszerüen foglalkozó szakférfiakból egész kar keletkezett, mely életét a szabadalmi ügynek szentelvén, ebbe belevitte az ennek továbbfejlesztésére nélkülözhetetlenül szükséges szellemi tőkét is, mely az azóta lefolyt majdnem tiz esztendei időszak alatt a gyakorlat ismereteivel jelentékenyen megöregbedett.

Ezen természetszerü fejlődés a szabadalmi ügynek Ausztriával való közössége alatt teljesen ki volt zárva, mert sem külön szabadalmi hatóságaink, sem hites szabadalmi ügyvivőink nem voltak; de ugyszólván szabadalmi ügyforgalom sem volt, mert nemcsak a külföld jelentette be szabadalmait tulnyomólag Bécsben, hanem a magyar feltalálók, különösen a jelentékenyebb iparvállalatok nagy része is, bécsi szabadalmi irodákkal végeztették el ügyeiket.

Az elméleti és gyakorlati ismeretek szerzésének ezen kötött viszonyból folyó lehetetlensége természetszerüen nem maradhatott következmények nélkül az 1895. évi XXXVII. t.-cz. kialakulására sem; a midőn már most a következőkben ezen törvényczikknek csakis azon részeivel fogok foglalkozni, melyek a szabadalmi törvény

revisióját szükségessé teszik, minden személyi vonatkoztatástól menten, saját meggyőződésemhez hiven fogom feltárni azon tarthatatlan állapotokat, melyeket nem talán az ügybuzgóságnak vagy a jóakaratnak, hanem csakis azon kellő és természetes alapfeltételeknek hiánya okozott, melyek nélkül jó törvényalkotást még csak elképzelni sem lehet.

A szabadalmi ügygyel hivatásszerüen foglalkozók majdnem kivétel nélkül teljesen egyetértenek abban, hogy a szabadalmak engedélyezésének rendszerét illetőleg Magyarországra nézve szerencsésebb megoldást nem lehetett volna találni, mint a melyet az 1895. évi XXXVII. t.-cz. elfogadott, t. i. a tiszta felszólalási vagyis azon rendszernek meghonositását, mely szerint a bejelentett találmány hivatalból nem tétetik ujdonságvizsgálat és döntés tárgyává, hanem a mely szerint az ily természetü vizsgálat teljesen az érdekelt körökre van bizva.

Kevésbbé szerencsés volt az érvényben álló szabadalmi törvény egyéb elvi tekintetekben és a szövegezés szabatosságában, a mint ez az alábbiakból világosan ki fog tünni.

Ezen utóbbi két szempontnak megfelelően jelen fejtegetéseimet is két részben tárgyalom: az általános indokolásban és a részletes indokolásban.

Az általános indokolásban az érvényben álló szabadalmi törvény által a szabadalmi jogszolgáltatás számára megállapitott és hatályukban káros elveket fogom fejtegetni, mig a részletes indokolásban szakaszról szakaszra fogom kimutatni az ujjáalkotásnak szükséges voltát.

## *A) A szabadalmi jogszolgáltatásnak szervei.*

A szabadalmi jogszolgáltatásnak szervei az érvényben álló szabadalmi törvény szerint: a szabadalmi hatóságok, a hites szabadalmi ügyvivők és az ügyvédek.

### *a)* A szabadalmi hatóságok.

A szabadalmi hatóságok: a szabadalmi hivatal és a szabadalmi tanács.

#### 1. A szabadalmi hivatal.

A szabadalmi hivatal az elnökön és a kezelő személyzeten kivül áll: állandó birói és műszaki tagokból és működési dijakat élvező, öt évre kinevezett, nem állandó birói és műszaki tagokból.

A szabadalmi hivatalnak ezen összeállitásánál legelső sorban is fel kell tünnie azon megkülönböztetésnek, melyet a törvény a hivatalnak jogi és műszaki képzettséggel biró tagjai között tesz

annyiban, a mennyiben az előbbieket birói (és nem jogi), az utóbbiakat pedig műszaki tagoknak nevezi; sem a törvényben, sem ennek indokolásában nincs megmondva, hogy ezen különböző elnevezés különböző jelleget is akar jelenteni, sőt a törvény idevonatkozó szakaszaiból a teljes egyenjogosultság tünik ki, a miért is fel kell tennünk, hogy a „birói tag" elnevezés nem akar mást jelezni, mint azt, hogy a szabadalmi hivatalnak illető jogi tagjának birói qualificatióval kell birnia, a mint ez különben a törvény 24. §-ából ki is tünik.

Minthogy azonban a hivatalnak ugy jogi, mint műszaki tagjai tényleg egyaránt fejtenek ki birói tevékenységet, a mennyiben a bejelentés körüli teendőkön kivül peres kérdésekben szabad mérlegelés alapján itélkeznek a felszólalási, megsemmisitési, megvonási és megállapitási ügyekben, még pedig részint a contradictorius, részint a kereskedelmi rendes eljárás szerint, azért elvileg az emlitett megkülönböztetést helytelenitenünk kell annyival is inkább, mert a hivatal a maga egészében egységes birói szervezettel lett felruházva.

De maga a szabadalmi hivatalnak gyakorlata is a szervezeti és ügyviteli szabályzat alapján oda fejlődött, hogy a hivatalnak valamennyi tagja a „biró" hatáskörével és jellegével ruháztatott fel, a mi nem is lehetett másként, mert hisz maga a törvény is a szabadalmi hivatalt nem közigazgatási hatóságnak, hanem birói forumnak contemplálta; ekkor azonban a törvényben kifejezetten meg kellett volna adni ezen biróság minden tagjának azon praerogativákat, melyek az itélő birót azon fontos missiója következtében megilletik, melylyel gyakran igen nagy anyagi érdekek fölött kell részrehajlatlanul, függetlenül és menten minden külső befolyástól itélkeznie.

A hivatal birósági szervezetével azonban homlokegyenest ellenkezik a törvény azon intézkedése, mely szerint a szabadalmi hivatalnak nem állandó, öt évre kinevezett, működési dijakat élvező, azaz kültagjai is vannak.

Ezen kültagi intézmény létesitését a törvény indokolása azzal okolja meg, hogy ezáltal a hivatal költségeiben tetemes megtakaritást akar elérni.

Ámde a kültagi intézmény, ámbár a kültagok a legnagyobb buzgóságot tanusitották is, nem vált be, mint a hogy az a kifejtendő okok miatt nem is válhatott be.

A kültagok ugyanis a gyakorlati élet emberei közül neveztetvén ki, más elfoglaltságuk következtében nem szentelhettek időt arra, hogy a szabadalmi hivatal beléletében is résztvegyenek, minek következtében sem a szabadalmi hivatalban kifejlődött specialis szellemben és felfogásban, sem a szabadalomjogi ismeretek megszerzésében a beltagokkal lépést nem tarthattak.

Ehhez járult még a kültagokkal való érintkezésnek nehézsége, még pedig ugy a hivatal, mint a közönség és ennek képviselői részéről, valamint a hivatal administratiójának ezen kültagok által önkénytelenül okozott oly megnehezitése, mely a kültagoknak kiosztott ügyeknek gyors elintézését nagyban hátráltatta.

Mindeme nehézmények arról győzték meg a kereskedelemügyi ministert, hogy a szabadalmi hivatal kültagjai „nem használhatók ki oly jól", mint a beltagok, amiért is elhatározta a kereskedelemügyi minister, hogy a kültagok számát reducálja, a beltagokét pedig emeli. (A magyar kereskedelemügyi ministeriumnak 1901. évi költségvetéséhez csatolt jelentés 195. lap.)

A mi azonban ezen, már magukban véve is eléggé nyomós érveket még jobban megerősiti, az azon megfontolás, hogy a kültagoknak a biráskodás csak mellékfoglalkozás, mig kenyérkeresetüket a gyakorlati élet szolgáltatja, melynek nagy érdekei fölött éppen ők vannak hivatva sok esetben itélkezni; igy a gyakorlatban meg is történt, hogy a szabadalmi hivatal itélkező tanácsában mint biró szerepelt oly kültag, a ki éppen azon ipari vállalatnak volt igazgatósági tagja, mely vállalat ügyében biráskodott.

A szabadalmi törvény szerint már most a szabadalmi hivatal két osztályban működik, melyek közül a bejelentési osztály oly hármas tanácsban határoz, melynek egy jogi és két műszaki tagja van.

Az ügyek a bejelentési osztályban tehát, tekintet nélkül azok beltermészetére, kivétel nélkül ilyen összeállitásu hármas tanácsokban döntetnek el, a melyekben a határozatok általános szótöbbséggel hozatnak; ha tehát valamely ügy tisztán jogi természetü, akkor ebben az ügyben, ha e két műszaki tag egy véleményen van, ezen két műszaki tag dönt; ha pedig viszont egy tisztán műszaki kérdésben a két műszaki tag véleménye nem egyezik, akkor ezt a kérdést a jogi tag dönti el az egyik vagy másik véleményhez való csatlakozása által.

A szabadalmi hivatal bejelentési osztálya elé kerülő ügyek természetéből folyólag világos, hogy a másodsorban emlitett eset a gyakoribb.

Ugyanezen anomalia áll fenn a műszaki természetü ügyekre nézve a törvény által „birói"-nak nevezett felfolyamodási osztálynál, a mennyiben ezen osztály oly tanácsokban határoz, melyeknek három jogi és két műszaki tagja van.

Kétséget nem szenvedhet, hogy a szabadalmi hivatal elbirálása alá kerülő ügyek kevés kivétellel műszaki jelleggel birnak ugy, hogy a tanácsok oly összeállitása, mint a milyent az érvényben álló szabadalmi törvény honositott meg, kellett, hogy sok inconvenientiának legyen kutforrása.

Mindezen nehézmények még sulyosbittatnak azon körülmény által, hogy a szabadalmi törvény a szabadalmi hivatal két osztályát: a bejelentési és a biréi osztályt nem választja szét két, egymástól elkülönitetten tagozott szervezetre, hanem hogy ezen osztályok illetve ezeknek tanácsai mindig ad hoc állittatnak össze, tekintet nélkül arra, hogy a felfolyamodási osztály tulajdonképpen felebbviteli biróság gyanánt szerepel, a melyben minden egyes birósági tagnak legalább is hosszabb gyakorlattal kell birnia, mint az első fokban itélkező biróságnak.

A szabadalmi hivatal osztályainak jelenlegi szervezeténél azonban igen gyakran megesik, hogy nemcsak hogy fiatalabb biró dönt másodfokban öregebb birónak működése fölött, hanem, hogy kültag birálja felül a beltag, mint előadó által javasolt határozatokat.

## 2. A szabadalmi tanács.

A szabadalmi jogszolgáltatás körül felmerült, a szabadalmi hivatalnak imént fejtegetett szervezetéből eredő bizonytalanságot nagyban fokozta még a szabadalmi tanács összeállitásának módja is.

A szabadalmi tanács a törvény szerint ugyanis a legfelsőbb biróságok tagjai és a m. kir. műegyetem tanárai közül kinevezett ülnökökből áll. A legnagyobb tisztelettel ismeri el mindenki ezen férfiaknak kiváló tulajdonságait, a kik egyenkint a saját szakmájukban a summa sapientia-t képviselik; de ezzel szemben egyuttal constatálni kell, hogy mint testület a szabadalmi tanács nem felelhetett meg ama nagy feladatnak, melyet a törvény rá kimért, éppen a törvénynek hiányos rendelkezései következtében.

A szabadalmi tanács tagjai ugyanis a szabadalmi ügyekben követendő és a törvényben megállapitott eljárási szabályok következtében sohasem érintkeznek hivatalból közvetlenül és személyesen a jogkereső közönséggel és ennek képviselőivel, minek következménye az volt, hogy mindkettő, tanács is, közönség is illetőleg ennek képviselői teljesen idegenek maradtak egymásra nézve és teljesen kimaradt ama jótékony kölcsönhatás, mely a jogkereső közönségnek illetőleg ennek képviselőinek és a biróságoknak egymással való érintkezéséből ered.

Ezen anomaliához járult az itélkező tanácsok összeállitásának módja is. A törvény szerint ugyanis a szabadalmi tanács oly hetes tanácsban dönt, melynek öt jogi és két műszaki tagja van. A szabadalmi hivatal birói osztályától a tanácshoz felebbvitt ügyek, melyekben tehát első fokban három jogász és két technicus határozott, most már öt jogász és két technicus által biráltatnak felül, mely számarányból magából is kitünik az itélkezés bizonytalansága.

Hozzájárul még ehhez a körülményhez a felebbvitel módja is, a mennyiben csakis a felebbezőnek felebbezése fogadtatik el és vétetik figyelembe a tanács által, mig az ellenfélnek a felebbezésre észrevételeket tennie, vagy egyébként nyilatkoznia, ha csak ezt magánuton, ugynevezett „informálás“ által nem teszi, nem lehet.

Hogy ily körülmények között a tanács tagjainak legjobb igyekezete daczára sem érhette el azt az itélkezési biztonságot, mely alapja a minden törvény által intentionált jogbiztonságnak, az csak természetes.

Ezen körülményekből keletkezett aztán az az anomalia is, hogy a szabadalmi tanács alapvető elvi kérdésekben is a szabadalmi hivatal álláspontjával meg nem egyező álláspontot foglalt el, a mi a megbizható jogszolgáltatást egyenesen kizárta.

Ha meggondoljuk, hogy a szabadalmi hivatal állandó és közvetlen összeköttetésben áll a szabadalmi jogszolgáltatást kereső közönséggel és ennek képviselőivel és hogy előtte a felszólalások, melyeknek alaptermészete teljesen megegyezik a véglegesen a szabadalmi tanács által eldöntendő semmiségi perek alaptermészetével, szóbelileg tárgyaltatnak, mig a szabadalmi tanács az ügyeknek a kereskedelmi rendes, tehát irásbeli eljárás utján történő lebonyolitása által teljesen isolálva van, könnyen dönthetjük el azt a kérdést, vajjon a szabadalmi hivatal vagy a szabadalmi tanács döntései és elvi álláspontjai felelnek-e meg jobban a közérzületnek, a jogi közfelfogásnak és, a mi döntő ebben a kérdésben, az uralkodó szabadalomjogi tételeknek.

Hogy mily aberratiókra vezetett az érvényben álló szabadalmi törvénynek a szabadalmi tanács összeállitására és az ügyeknek a szabadalmi tanácsban való tárgyalására vonatkozó rendelkezései, az praegnansan kiviláglik az alábbi két concret esetből, melyekben a tanács egyrészt az általános jogi szabályokkal, másrészt a mindenütt elismert specialis szabadalomműszaki felfogással jutott ellentétbe.

Daczára t. i. azon elvitázhatatlan ténynek, hogy a most érvényben álló szabadalmi törvény sehol egy szóval sem emliti meg a függő szabadalmat, daczára annak tehát, hogy a magyar szabadalmi törvény a függő szabadalom intézményét nem ismeri és a függő szabadalomból eredő jogok érvényesitésére nézve semmi néven nevezendő sanctiót nem tartalmaz, minek következtében ily „függő szabadalom“ tulajdonosa a függésből eredhető jogokat tényleg nem is érvényesithetné, a szabadalmi tanács elvileg kimondotta: „Midőn valamely későbbi szabadalom egy előbbi szabadalomnak csak javitását tartalmazza, a későbbi szabadalom per utján oly módon korlátozható, hogy annak az előbbi szabadalomtól való függősége kimondatik (melléklet az 1898. évi Szabadalmi Közlöny 4. számához).

Ezen álláspontjának megfelelően aztán osztogatott is a szabadalmi tanács ily függő szabadalmakat 1899-ben (Szabadalmi Közlöny 1899. évi 27. szám), 1900-ban (Szabadalmi Közlöny 1900. évi 27. szám) és 1901-ben (Szabadalmi Közlöny 1901. évi 49. szám).

Mint a hogy absolute nem lehet megindokolni a szabadalmi tanács imént ismertetett álláspontját a szabadalmi törvénynyel, épp oly kevéssé lehet megmagyarázni az alábbi álláspontot az általánosságban elfogadott szabadalomműszaki felfogással.

Ma már a szabadalmi intézménynyel biró államok által elfogadott alapelv, hogy a szabadalmi védelem abban különbözik a mintavédelemtől, hogy mig ez utóbbi a deponált mintát védi és még ezt is bizonyos határok közt kiterjesztőleg, addig a szabadalom a találmányt védi meg, mely a concret szerkezet által kézzelfoghatóan megállapitható határokon mindig jóval tulmegy.

Ezen határok megállapitása vagyis az igénypontok értelmezése esetleg szövegezése képezi a szabadalmi hivatalok legszebb feladatát; minthogy pedig ezen határok értelmezése illetőleg megállapitása szorosan összefügg a szabadalom engedélyezésével, világos, hogy a már engedélyezett szabadalom igénypontjait másképpen értelmezni, mint a hogy azokat az engedélyező forum a szabadalom megadásánál contemplálta, nem lehet a nélkül, hogy a szabadalmi jogszolgáltatás biztonsága le ne rontassék. Daczára annak már most, hogy a szabadalmi hivatal illetőleg ennek birói osztálya többrendbeli megállapitási ügyben határozottan állást foglalt a szabadalmi védelemnek fennebb jelzett azon általánositása mellett a szabadalmi tanács, ugyanannyiszor megváltoztatva a szabadalmi hivatal határozatát, kimondotta, hogy a találmány kötve van ahhoz a foganatositási alakhoz, melyet a bejelentő rajzban bemutat, illetőleg betüvel jelöl vagyis a szabadalmi tanács lefokozza a találmány védelmét mintavédelemmé, a mivel lényegében feleslegessé tette egész szabadalmi intézményünket (Szabadalmi Közlöny, mellékletek 1901. évi 22. számhoz, 1902. évi 17. számhoz, 1903. évi 13. számhoz és 1904. évi 23. számhoz).

Mindezen anomaliához hozzájárul még a szabadalmi tanács szervezetének oly sulyos hibája, mely az e téren okvetlenül megkivánt javulás bekövetkezésének lehetőségét is az érvényben álló szabadalmi törvény hatályos voltának ideje alatt teljesen lehetetlenné teszi.

A szabadalmi törvény értelmében ugyanis a szabadalmi tanács a segédszemélyzeten kivül ülnökökből áll, kik a magyar korona területén működő legfelsőbb biróságok tagjai és a magyar kir. műegyetem tanárai közül, az előbbiek hivatali alkalmazásuk tartamára, ez utóbbiak öt évi időtartamra neveztetnek ki.

Mindaz, a mi a kültagokra illetőleg ezeknek a szabadalmi ügytől való elszigeteltségére és más kenyérkeresetnek a birói functióval való incompatibilitására nézve áll, fokozottabb mértékben érvényes a szabadalmi tanács tagjaira nézve, a kik a tanácsban való biráskodást, az elnök kivételével, mind csak melléktisztségként viselik, a mi annál sulyosabb megitélés alá kell hogy essék, mert a szabadalmi tanács szabadalmi ügyekben a legmagasabb forumot képezi, melynek minden egyes tagjától méltán követelhetik az állam polgárai, hogy egész életüket kizárólag azon ügynek szenteljék, melyben ők osztják a summa és az ultima justitiát.

Mivel azonban a szabadalmi törvény éppen akként intézkedik, hogy a tanács tagjai oly különben kiváló testület tagjai közül neveztessenek ki, kik nem szentelhetik egész életüket a szabadalmi ügynek, lévén azok más hivatásban elfoglalva, egyenesen kizárja még csak lehetőségét is, hogy a szabadalmi tanácsba oly férfiak jussanak, kik a szabadalmi hivatalban való évekig tartó működésök által legelső sorban nyertek jogosultságot arra, hogy a szabadalmi ügyekben való legfelsőbb itélkezésben résztvegyenek.

Azáltal, hogy a törvény már eleve kizárja azt, hogy a szabadalmi hivatal tagjai rendszeresen juthassanak a szabadalmi tanácsba, egyenesen kizárja a szabadalmi tanácsból mindazt az elméleti és gyakorlati tudást, a melyet csakis a szabadalmi hivatal bejelentési és birói osztályában való hosszabb működés által lehet elsajátitani; hogy ezt a szabadalmi jogszolgáltatás megérzi, az bizonyitásra nem szorul.

### *b)* A hites szabadalmi ügyvivők.

A szabadalmi jogszolgáltatásnak szervei másodsorban a hites szabadalmi ügyvivők.

A törvény szerint ugyanis feleknek a szabadalmi hivatal előtt való képviselésére, az ügyvédeken kivül, csakis a hites szabadalmi ügyvivők vannak jogositva.

Az ügyvivői jogositvány képesitéshez van kötve, a mennyiben csakis oly magyar állampolgár lehet hites szabadalmi ügyvivő, a ki műegyetemi oklevéllel bir és a ki ezenfelül a külön szakvizsgát sikeresen leteszi.

A törvény ezen rendelkezése a gyakorlatban igen üdvösnek bizonyult, a mennyiben megszüntette azt az anomaliát, mely szerint a műszaki tudást és szabadalomjogi ismereteket feltételező szabadalomügyi praxissal a szabadalmi törvény életbelépéséig bárki foglalkozhatott.

Ámde soha törvény mostohábban nem bánt el intézménynyel, mint az érvényben álló szabadalmi törvény a hites szabadalmi ügyvivői intézménynyel, mely pedig a kereskedelemügyi ministernek többrendbeli évi jelentése szerint teljesen megfelelt a hozzá fűzött várakozásnak; mig ugyanis egyrészt megkivánja a törvény, hogy az ügyvivőnek diplomája legyen, hogy külön szakvizsgát tegyen le, melynek fejében az állam dijat is szed és hogy ügyvivői hivatásának egész tartama alatt fegyelmi biróság fennhatóságának vesse alá magát, addig egyetlenegy rendelkezésben sem gondoskodik sem az ügyvivőnek, sem az ügyvivői intézménynek védelméről is. Mig az ügyvédek, közjegyzők, bookmakerek stb. a zugirászat üzelmei ellen, az orvosok és bábák a kuruzslás ellen, a fogorvosok a fogtechnicusok üzelmei ellen törvényhozásilag meg vannak védve, addig a hites szabadalmi ügyvivők intézményének személyi és kari érdekei szabad prédát képeznek.

A mily természetes, hogy a törvény a hites szabadalmi ügyvivők intézményét nem az ügyvivők kedvéért, hanem a közjó érdekében teremtette meg, épp oly természetes, hogy az ügyvivők kari érdekeinek sérelme bizonyos mérvben kell, hogy sérelmét képezze a közérdeknek illetőleg a szabadalmi jogszolgáltatásnak és az ezt kereső közönségnek is.

Hogy ez tényleg igy van, azt legjobban bizonyitja a kereskedelemügyi ministernek 1900. évi deczember hó 5-én kibocsátott 75515/VIII. számu rendelete, melyben a minister felhivja a székes főváros tanácsát, hogy szigoruan ügyeljen arra, hogy a szabadalmi zugirodák semmiféle oly jelzést ne használjanak, mely a közönség tévedésbe ejtésére alkalmas, nevezetesen pedig a hites szabadalmi ügyvivőkkel való megtévesztésre vezethet.

Természetes azonban, hogy ily rendelet nem helyettesitheti a maga teljességében a törvénynek rendelkezéseit ugy, hogy a hivatkozott ministeri rendelet inkább elvi jelentőséggel birt és documentálásul szolgált a kereskedelmi ministernek ez ügyben való állásfoglalásáról, mert ámbár ezen rendelet alapján egyes zugirodák az iparhatóságok által tényleg pénzbüntetéssel sujtattak is, azért ily zugirodák még ma is léteznek.

Mintegy kiegészitője volt ezen rendeletnek a szabadalmi hivatal elnökének 1902. évi április hó 8-án 155/902. eln. szám alatt kiadott rendelete, melyben figyelmeztetnek a felek, hogy a szabadalmi hivatal a felek képviseletében — azok megbizottjaként — mást mint ügyvivőt vagy ügyvédet el nem fogadhat.

### c) Az ügyvédek.

Az ügyvédek feleknek a szabadalmi hivatal előtt való képviseletére az 1874. évi XXXIV. t.-cz. értelmében fel vannak jogositva.

Nagyon helyesen járt el a szabadalmi törvény, a midőn, daczára a hivatkozott törvényczikk világos rendelkezéseinek, a szabadalmi hivatal előtt való képviseletre jogositottak közé expressis verbis az ügyvédeket is felvette; nem szenvedhet kétséget, hogy onnan, a hol jogok szerzéséről, gyakorlásáról és elvesztéséről van szó, az ügyvédeket a priori kizárni nem lehet; más kérdés azonban az, hogy az ügyvédek közreműködése a szabadalmi jogszolgáltatás terén a gyakorlat által mily mértékben kivántatik meg és e tekintetben üdvösebb ezen kérdés eldöntését magára a gyakorlatra bizni, mint ezt és ezzel együtt magát az egész ügyet is, korlátozó intézkedésekkel szabad fejlődésében megakasztani.

A szabadalmi törvény ugyanis a szabadalmak megsemmisitésére és megvonására irányuló perekben az ügyvédi képviseletet kötelezőnek mondja ki; a törvény indokolása ezen rendelkezést mivel sem okolja meg, de magyarázatát adja ezen rendelkezésnek a szabadalmi törvény 38. §-a, mely szerint a megvonási és megsemmisitési perekben a kereskedelmi rendes eljárás szabályai alkalmaztatnak.

Hogy ezen rendelkezés mennyiben felel meg a közérdeknek vagy sem, az a későbbiekben fog kimutattatni; álljon itt csak az a megjegyzés, hogy a szabadalmi ügy emminenter műszaki ügy lévén, az ügyvédeknek részvétele ezen speciális igazságszolgáltatásnak előkészitésében is csak az e téren uralkodó speciális viszonyoknak szorgos méltatása és nem általános elvek alapján rendezhető.

## *B) A szabadalmi jogszolgáltatásnak módja.*

A szabadalmi jogszolgáltatásnak módja vagyis a szabadalmi ügyekben követendő eljárás két, egymástól idő tekintetében teljesen megkülönböztetett hivatalbeli cselekménycsoportra oszlik, t. i. egyrészt a szabadalmi jogok ügyében és másrészt a feltételesen engedélyezett szabadalmi jogok megtámadása, valamint a véglegesen engedélyezett szabadalmi jogok érvényesitése, határolása és megtámadása körül felmerült vitás ügyekben követendő eljárásra. Természetes, hogy az időbeli sorrend nem zavarhatja meg ezen eljárásoknak szoros jogi és logikai kapcsolatát, mely szempontot azonban a most érvényben álló szabadalmi törvény többszörösen figyelmen kivül hagyta.

### *a)* A szabadalmi jogok engedélyezése körül követett eljárás.

A szabadalmak engedélyezésére nézve az érvényben álló szabadalmi törvényben megállapitott rendelkezések elvileg és nagyjában megfelelnek a modern jogszolgáltatás követelményeinek, a mennyiben egyrészt kategorice intézkednek azirànt, hogy a szabadalmi hivatal összes határozatai kellőleg indokolva legyenek és a mennyiben egyes esetekben elismerik a jogkereső félnek azt a jogát, hogy reá nézve sérelmes vagy sérelmeseknek vélt engedélyezési ill. elutasitó határozatok ellenében jogorvoslással éljen.

Sajnos azonban, hogy a törvény a jogorvoslás ezen módját nem terjesztette ki a szabadalmi jogok minden ágára, minek következtében e téren oly nagyfoku jogbizonytalanság állott be, melyet a szabadalmi hivatal csak 1904. évi január hó 2-án tartott teljes ülésében szüntetett meg, a mennyiben ekkor, a törvény életbelépése után majdnem tiz év elteltével, határozatilag kimondotta, hogy ezentul felfolyamodásnak van helye minden oly ügydöntő véghatározat ellen, mely által valamely fél jogsérelmet szenvedhet; egyben a szabadalmi hivatal taxative fel is sorolja azon eseteket, melyekre nézve a szabadalmi törvény a felfolyamodást nem provideálta; ezen esetek: az elsőbbség, a dijfizetések és a szabadalmi átruházások lajstromozásának, továbbá a bejelentési és első évi dij hitelezésének és a felszólalás elfogadásának megtagadása, valamint a költségek megállapitása.

Minden körülmény között elismerésre méltó a szabadalmi hivatalnak azon törekvése, hogy a szabadalmi törvénynek emlitett hiányait teljes ülésü határozatokkal pótolni igyekezett, de természetes, hogy ezen határozatok, ugyancsak teljes ülésü határozatok által hatályon kivül helyezhetők lévén, mint a hogy ez a gyakorlatban más esetekre nézve meg is esett, bizonytalanságuknál fogva nem pótolhatják a törvény kifejezett rendelkezéseit; a jogszolgáltatást valamely hatóság gyakorlatára, ennek ingadozása miatt, alapitani nem lehet, mert ha egy esetben lehet is ezen hatóság gyakorlata üdvös, a másik esetben lehet káros is.

Legjobb bizonysága ennek a szabadalmi hivatalnak a bejelentések igénypontjainak megvizsgálása körül követett gyakorlata, mely a szabadalmi jogszolgáltatás terén ma észlelhető bizonytalanságnak egyik kutforrása és mely egész szabadalmi ügyünkre a legkárosabb kihatást gyakorolta.

A szabadalmi törvény szerint ugyanis a szabadalmi védelem tárgya az igénypontokban jut kifejezésre; minden, a szabadalomból folyó jog alapja tehát az igénypont. A törvény ezen általában el-

ismert, helyes és üdvös alapvető rendelkezéséből folyólag azt kellene hinnünk, hogy a szabadalmi hivatal a szabadalmak engedélyezésénél az igénypontok megitélésére különös gondot fordit, pedig sajnos, ez nincs igy.

A gyakorlat azt mutatja, hogy oly igénypontok is engedélyeztetnek a hivatal által, melyek nemcsak hogy találmányt nem tartalmaznak, hanem a melyek sok esetben sem műszakilag, sem jogilag nem felelnek meg ama fontos szerepnek, mely az igénypontnak a szabadalmi törvény értelmében a szabadalomból folyó jogok megitélésénél jutott.

### *b)* Az engedélyezett szabadalmi jogok körül felmerült vitás ügyekben követett eljárás.

A szabadalmi jogok engedélyezése a szabadalmi törvény értelmében első sorban is feltételes, a midőn ugyanis a szabadalmi hivatal a maga részéről befejezvén a törvényben előirt vizsgálatot, az engedélyezést lehetőnek találja, de függővé teszi a végleges engedélyezést az esetlegesen beadandó felszólalás eredményétől.

A feltételesen engedélyezett szabadalmi jogok megtámadása felszólalással történik, végleg engedélyezett szabadalmi jogok megtámadása, megvonása, megsemmisitése és határolása keresettel kéretik, mig a szabadalmakból folyó jogok érvényesitése bitorlási panaszszal kezdeményeztetik.

Lényegükben mindeme vitás kérdések egy s ugyanazon természetüek, a mennyiben azok a szabadalmi jogok megtámadásán alapulva ezeknek teljes vagy részleges hatálytalanitására törekednek; ezen közös természetükből folyólag és mivel a szabadalmi jogszolgáltatás czéljaira a szabadalmi törvény külön hatóságokat létesitett, önkényt következnék, hogy az ezen ügyekben követendő eljárás, a mennyiben azt a vitás kérdések specialis jellege megengedi, egyöntetü is és egy és ugyanazon forum előtt megy végbe.

A következőkben ki fognak mutattatni a szabadalmi törvénynek ez irányu tévedései, melyek a szabadalmi jogszolgáltatás megbizhatóságát a legnagyobb mértékben csökkentették.

#### 1. Az eljárás központositása és az eljárási szabályok egyöntetüsége.

A szabadalmi törvény értelmében a felszólalás a következő állitásokra alapitható:

1. Hogy a találmány a törvény 1—3. §§-ai értelmében nem szabadalmazható.

2. Hogy a leirás a 32. §. 1. és 2. pontja alatt körülirt kellékeknek nem felel meg.

3. Hogy a találmány nem a bejelentőt illeti meg.

Ugyanezen indokok szolgálnak a szabadalom megsemmisitésére is, a szabadalmi törvény 21. §-ában semmiségi okul felhozott 4. pont bennfoglaltatván a szabadalmi hivatal 1904. január 2-ikán hozott teljes ülésü határozatában megfelelően interpretált 3. §. 3. pontjában.

A felszólalás tehát nem egyéb, mint a szabadalmi hivatal által feltételesen engedélyezett szabadalom megsemmisitését czélzó kereset, mig a semmiségi kereset a végleg engedélyezett szabadalom megsemmisitésének kimondását czélozza.

Daczára annak már most, hogy a felek cselekvése mindkét esetben ugyanazon törvényes alapon ugyanazon czélt akarja elérni, a felszólalás és a semmiségi per körüli eljárás lényegesen eltér egymástól.

A felszólaló felszólalását a szabadalmi hivatalnál irásban adja be; a felszólalás egyik példánya hivatalból kiadatik a bejelentőnek, a ki a felszólalásra kitüzött határidő alatt ugyancsak irásban nyilatkozhatik; a kitüzött határidő elteltével a szabadalmi hivatal határnapot tüz ki, melyen az ügy a hivatal előtt az 1893. évi XVIII. törvényczikknek „megfelelő" alkalmazásával szóbelileg tárgyaltatik.

A felszólalások körül követett ezen eljárás a gyakorlatban fényesen bevált, a mint ezt a kereskedelemügyi minister több rendbeli évi jelentésében is kijelenti; az irásbeli felszólalás, valamint a bejelentőnek ugyancsak irásbeli nyilatkozata mintegy előkészitő iratul szolgálnak ugy a felek, mint a hivatal számára; a hivatal előtt lefolyó contradictorius tárgyalás minden egyes esetben oly mértékben tisztázza a vitás kérdést, mint a melyben azt akármily számu iratváltással tisztázni nem lehetne; ezen eljárás tehát a jogkereső közönség érdekeit legjobban védi meg, mert gyors, olcsó és mert a jogkereső félnek a szóbeli tárgyaláson nyilt alkalma van igazát közvetlenül kifejteni ugy, hogy az igazságos jogszolgáltatás a legjobban lesz előkészitve.

Ezzel szemben a semmiségi perekben, melyeknek természete, a mint kifejtetett, teljesen azonos a felszólalás természetével, a kereskedelmi rendes eljárás szabályai alkalmaztatnak vagyis a felperes beadja a keresetet, a melyre az alperes ellenirattal felel; erre a felperes választ nyujt be, melyre az alperes az ellenválaszt adja be, melyre felperes a végirattal felel, mig az alperes az iratok ezen felvonulását az ellenvégirattal fejezi be; contradictorius szóbeli tárgyalás nincs; a semmiségi per tisztán irásbeli nyilatkozatok alapján döntetik el (esetleg tanuk is kihallgattatnak).

Hogy ezen eljárás sem nem gyors, sem nem olcsó, sem pedig nem közvetlen, az bizonyitásra nem szorul.

Az 1895. évi XXXVII. t.-cz. indokolása arra nézve, hogy miért kelletett a semmiségi pereket a felszólalási eljárástól eltérően a kereskedelmi rendes eljárás szerint tárgyalni, egy szóval sem nyilatkozik; de nehéz is volna ezen anomaliát ugy indokolni, hogy az indokok meg is állhassanak, mert például Nagynémetország az ő rendkivül nagy iparával, kifejlődött szabadalmi ügyeivel és nagy terjedelmü szabadalmi hivatalával a semmiségi pereket a mi felszólalási eljárásunkkal azonos eljárás szerint tárgyalja le.

Minthogy már most a semmiségi perek a kereskedelmi rendes eljárás szerint tárgyaltatnak, kimondta a törvény a kötelező ügyvédi képviseletet; a felszólalást tehát, melynél az eldöntendő kérdések természete azonos a semmiségi kereset folytán eldöntendő kérdések természetével, a hites szabadalmi ügyvivő képviselheti, mig a semmiségi keresetet nem.

A mint már emlittetett, helyes, hogy az ügyvédi képviselet a törvényben expressis verbis statuálva van; de már az nem lehet helyes, hogy oly ügyekben, melyekben a hites szabadalmi ügyvivőknek természetszerüen több jogosultságuk van a képviseletre, ezek ezen képviseletből tisztán formai okokból ki legyenek zárva.

A szabadalmi hivatal a legcompetensebb forum annak eldöntésére, vajjon a felszólalási vagy a semmiségi ügyek folytak-e az egyetemességet minden tekintetben (gyorsaság, olcsóság és alaposság) inkább kielégitő mederben és vajjon az ügyvédi képviselet a semmiségi ügyekben megfelelt-e ugy a hivatal, mint a nagyközönség érdekeinek.

A hasontermészetü ügyekben követett ezen különböző eljárásokból folyó anomalia kapcsán beállitott inconvenientiák az ezen ügyekben hozott határozatok elleni felebbvitel módja révén még sulyosabbakká válnak.

A felszólalási határozat ellen irásban beadott felfolyamodásnak egyik példánya kiadatik az ellenfélnek, a ki észrevételeit ugyancsak irásban adhatja be, mire az ügy, az észrevételeknek a felfolyamodónak való kézbesitése után, nyilvános ülésen tárgyaltatik; igaz ugyan, hogy a törvény nem intézkedik, hogy ily esetekben is a contradictorius szóbeli tárgyalás szabályai alkalmaztassanak, a szabadalmi hivatal gyakorlata azonban oly irányban fejlődött, hogy ezen tárgyalásoknál is az ügyek szóbelileg, az egyetemesség és a hivatal érdekeit egyaránt kielégitő módon tárgyaltatnak le; de az ismét csak hivatalbeli gyakorlat, melynek csak addig van állandósága, mig azt más gyakorlat ki nem szoritja.

Semmiségi ügyekben hozott itéletek elleni felebbezéseknél a viszonyok egyenesen mostoháknak mondhatók, mivel a beadott felebbezésre az ellenfél egyáltalán nem nyilatkozhatik; az egyik fél

tehát a saját ügyében való cselekvéstől akkor, mikor ezen ügye a legfelsőbb forum előtt végeldöntésre kerül, egyszerüen el van zárva; hogy ez mily sulyos anomalia, azt, tekintettel a szabadalmi tanácsnak már az előzőkben kifejtett szervezetére és összeállitására, talán felesleges bizonyitani; hogy pedig a szabadalmi jogszolgáltatásra nézve mily következményekkel jár a legmagasabb forumnak ily elzárása a felekkel való közvetlen érintkezéstől, az az előzőkben két praegnans példával lett bizonyitva.

Mindezekhez járul még azon körülmény is, hogy mig a felszólalási tárgyalásoknál a sommás eljárásról szóló 1893. évi XVIII. t.-cz.-nek a törvényszékek mint felebbviteli biróságok eljárását szabályozó rendelkezései „megfelelően" alkalmaztatnak, addig a megsemmisitési perekben, a mennyiben a szabadalmi törvény eltérő intézkedést nem tartalmaz, a kereskedelmi rendes eljárásnak szabályai alkalmazandók.

Hogy valamely törvény által megállapitott jogszolgáltatási körben való „megfelelő" alkalmazása egy másik törvény eljárási szabályainak nem tartozik és nem tartozhatik az idealis jogszolgáltatási állapotok közé, az világos; de a midőn ugyanazon ügyek (felszólalások) ugyanazon hatóság (a szabadalmi hivatal) előtt más törvény szerint tárgyaltatnak az első, mint a második forumban, oly bizonytalanságra vezet a jogszolgáltatásban, mely nem maradhat hatás nélkül az igazságosztásra; ehhez járul még, hogy ugyanazon hatóság (a birói osztály) más-más ügyben (felszólalási, felfolyamodási és semmiségi ügyben) más-más törvény szabályai szerint itélkezik ugy, hogy ezekből is világos, hogy már a felszólalási és semmiségi ügyekben követett eljárás sem egyöntetü, holott ezen ügyek természete teljesen azonos.

A szabadalmi jogok határolása részben az ugynevezett megállapitási eljárás szerint történik, mig a szabadalmi jogok érvényesitése bitorlás elleni eljárással foganatositandó.

A megállapitás lényege abban áll, hogy a szabadalmi hatóságok itéletileg kimondják, hogy valamely, szabadalmi védelem alatt nem álló tárgynak előállitása vagy használata vagy valamely, szabadalmi védelem alatt nem álló eljárásnak foganatositása ütközik-e vagy sem valamely határozottan megjelölt szabadalomba.

A bitorlási panasz folytán pedig lényegileg az a kérdés döntendő el, vajjon valamely határozottan megjelölt szabadalom jogköre kiterjed-e vagy sem valamely, szabadalmi védelem alatt nem álló tárgynak előállitására vagy használatára vagy valamely, szabadalmi védelem alatt nem álló eljárásának foganatositására.

A mint látható, a megállapitási kereset és a bitorlási panasz lényege teljesen megegyeznek egymással, a miből következnék, hogy

ezen két vitás ügy körüli eljárásban azonos jog- és eljárási szabályok alkalmaztatnak.

A szabadalmi törvény azonban a megállapitási kereset és a bitorlási panasz közötti összefüggést egyáltalán nem méltatta figyelemre s mindkét ügyre nézve, ámbár azokkal egy fejezetben foglalkozik, egymástól eltérő szabályokat állitott fel, a minek következménye az volt, hogy a szabadalmi jogszolgáltatás azon legfontosabb terén, melyen a szabadalmi jogok érvényesittetnek vagyis a mikor a szabadalom végczélja tulajdonképpen testet ölt, az igazságszolgáltatás teljesen ki van véve a szabadalmi hatóságok kezéből, holott a törvény ezen hatóságok létesitésével éppen azt akarta, hogy a szabadalmi jogszolgáltatás oly hatóság kezében legyen központositva, mely egyrészt éppugy jogi, mint műszaki szakavatottságánál, másrészt birói szervezeténél fogva a legnagyobb garantiát nyujthassa az anyagi igazság kideritése körül.

A legnagyobb anomaliának kell jelezni tehát a törvény azon rendelkezéseit, melyek a szabadalmi jogszolgáltatásnak éppen legfontosabb ágánál, a szabadalmi jogoknak másokkal szemben való érvényesitésénél, tehát a bitorlásnál, a saját magaalkotta hatóságok competentiáját lefokozta.

A szabadalmi törvény szerint ugyanis a megállapitási keresetek a szabadalmi hivatal birói osztályánál nyujtandók be irásban; a kereset egy példánya kiadatik az ellenfélnek, a ki a keresetre irásban nyilatkozhatik; a kitüzött határidő elteltével szóbeli tárgyalás tüzetik ki, melyre éppugy, mint a felszólalásnál, a sommás eljárásról szóló 1893. évi XVIII. t.-cz. szabályai alkalmaztatnak.

A gyakorlat már most azt mutatta, hogy az ügykezelés ezen módja teljesen kielégitő eredményeket ad, a mennyiben ezen tárgyalásoknál is a contradictorius forma következtében a felek érdekei a legbehatóbb megvitatásnak vettetnek alá, a mi az anyagi igazság kideritését igen nagy mértékben segiti elő.

De már az ezen ügyekben hozott határozatok elleni felfolyamodások a szabadalmi tanácsnál tárgyaltatnak, a hol tehát a felek egyike ismét teljesen kikapcsoltatik ügyének további menetéből. A szabadalmi törvény indokolása egyetlenegy szóval sem emlékezik meg a szabadalmi jogszolgáltatás ezen fontos momentumáról, a megállapitásról és igy nem is merithetünk az indokolásból felvilágositást arra nézve, vajjon mért nem statuálta a törvény ezen megállapitási keresetekre nézve is a kereskedelmi rendes eljárás alkalmazását, a mint azt a megsemmisitési és megvonási keresetekre nézve tette?

Ezzel szemben a bitorlás kérdésének eldöntése, mely, a mint már emlittetett, lényegében teljesen megegyezik a megállapitás

kérdésével, tehát azzal egy s ugyanazon szabadalomjogi és műszaki érvek által döntendő el, a szabadalmi törvény értelmében a kir. járásbiróságok vagyis oly biróságok hatáskörébe van utalva, melyeknél a szabadalmi jogszolgáltatás terén való sikeres működéshez még a legtermészetesebb előfeltételek is teljesen hiányoznak.

Hozzájárul ezen eléggé sulyos körülményhez még azon tény, hogy mig a szabadalmi törvény valamennyi szabadalomjogi kérdések és ügyek számára egy központi hatóságot állitott fel, melyben tehát egy szellemben fognak az ügyek eldöntetni, addig a bitorlás kérdése, melynek eldöntésénél csakis a szabadalmi hatóságoknak már a szabadalom engedélyezésénél kifejezésre jutó nézete, felfogása és állásfoglalása lehet mérvadó, ugyszólván geographiai befolyásoknak van kitéve, a mennyiben a bitorlás kérdésében, a jogcsorbitás elkövetésének helye szerint, hazánk valamennyi járásbirósága competens; hogy az igazságszolgáltatás egyöntetüségéről és megbizhatóságáról ily körülmények között még csak beszélni sem lehet, az a gyakorlatban beigazolást nyert azon bitorlási perekben hozott eltérő itéletek által, melyeket annak idején az Auer-társaság az ország különböző vidékein meginditott.

Igaz ugyan, hogy a szabadalmi törvény azon intentióját, hogy a szabadalmi jogszolgáltatás a központi szabadalmi hatóságok által intéztessék el, kifejezésre juttatja annyiban, a mennyiben az 50. §-ban határozottan kijelenti, hogy: „A mennyiben a leirásnak értelmezése iránt vita támad, a biróság, ha szakértők kihallgatását találja szükségesnek, a szabadalmi hivatal véleményét köteles kikérni.“

Világosan kitünik ezen rendelkezésből, hogy a szabadalmi törvény egyrészt belátta, hogy a szabadalmi leirások értelmezése tulmegy a kir. járásbiróságok természetes hatáskörén és hogy másrészt nem akarta, hogy a szabadalmi leirások értelmezése a teljesen ellenőrizhetetlen „szakértőknek“ legyen kiszolgáltatva.

Csakhogy ezen intézkedéssel a törvény nem ért czélt, mert a gyakorlat megmutatta, hogy vannak ambitiosus kir. járásbirók, kik a szabadalmi leirást maguk is értelmezhetni vélik ugy, hogy elesik az idézett rendelkezés alapfeltétele t. i. az, hogy „vita“ támadjon a leirás értelmezése iránt és ekkor az illető járásbiró nem hallgat ki „szakértőket“, de a szabadalmi hivatal véleményét sem kéri ki, hanem maga, mint egyes biróság, dönt az értelmezés ügyében is.

Hogy az ily jogszolgáltatás mily gyümölcsöket terem, azt fényesen igazolja a budapesti kir. büntető járásbiróságnak egy bitorlási ügyben 1903. évi márczius hó 25-én hozott itélete, a melynek felmentő volta főleg azzal van indokolva, hogy panaszlott a cséplőgépek számára szolgáló kosárbetét léczeit nem a szabadalmazott fogsorokkal látja el, hanem „rovátkákkal“. A sértett félnek azon

fejtegetése, hogy akár fogakkal látjuk el a léczet, akár rovátkákkal, az műszakilag teljesen mindegy, mert hisz a fogak közt rovátkák, a rovátkák közt pedig fogak maradnak meg, nem volt képes az illető járásbiróságot műszaki véleményében megingatni, mely oly szilárd volt, hogy a szabadalmi leirás értelmezése iránt nem is támadhatott vita és igy sem szakértők, sem a szabadalmi hivatal véleménye meg nem hallgattatott. A sértett fél erre kellő formában provocálta a m. kir. szabadalmi hivatal állásfoglalását, mely 1903. évi október hó 23-án tartott ülésében kimondta, hogy „mindkét betétszerkezetnél fogsor. és rovátkasor azonos szerkezetü felületalakitásokat jelentenek".

De még azon esetben is, ha a kir. járásbiróságok örömmel tesznek eleget a törvény ama rendelkezésének, hogy az ily bitorlási ügyeket szakszerü eldöntés czéljából a szabadalmi hivatalhoz juttatják, oly gravamennel állunk szemben, melynek a legkárosabb kihatása van az igazság kideritésére és mely azon általános jogelvvel, hogy ne de me, sine me, kiáltó ellentétben van.

A megállapitásnál, melynek természete teljesen megegyezik a bitorlásnál felmerülő kérdés természetével, legalább az első forumban van alkalma a feleknek akár valódi, akár vélt igazuk mellett irásban és szóval érvelni; a járásbiróságoktól a szabadalmi hivatalhoz áttett bitorlási ügyekben azonban a szabadalmi hivatal mint „szakértő" szerepel, véleményadása pedig belügy, melybe a feleknek sem betekintése, sem beleszólása nincsen.

Igaz ugyan, hogy a szabadalmi hivatal ily véleményezés alkalmával az illető ügy összes irataiba betekinthet, tehát a feleknek esetleges műszaki fejtegetéseit is megismerheti, csakhogy nem szabad itt megfeledkeznünk azon tényről, hogy a büntető biróságok előtt ügyvédek képviselik a feleket, a kik az ügyeket nem fejtegetik oly irányban, mint a mily irány egyedül képes a szabadalmi hivatalnak itélkezését előkésziteni.

Minthogy továbbá a királyi járásbiróságok itéletük alapjául a szabadalmi hivatalnak véleményét fogadják el, világos, hogy az imént ismertetett esetekben tulajdonképpen a szabadalmi hivatal dönt, a nélkül azonban, hogy az érdekelt feleknek alkalom adatnék igazukban a döntő fórum előtt eljárni.

Hogy ezen állapot tarthatatlan, az az előzmények után bizonyára egészen világos.

A szabadalmi jogok határolásának egy másik módja a szabadalom hatálytalan voltának megállapitása; magának a hatálytalanitás kérdésének természete olyan, hogy azt helyesen csak a szabadalmi hatóságok dönthetik el, hisz egyrészt szorgosan megállapitandó a szabadalom leirásából ill. az igénypontokból, hogy mi a szabadalom

ill. az ez által védett találmány tárgya, másrészt gyakorlatilag foganatositott műszaki alkotások specialis szabadalomműszaki szempontból hasonlitandók össze a szabadalom tárgyával.

Történt ugyan a gyakorlatban kisérlet arra nézve, hogy ezen kérdés eldöntése belevonassék a szabadalmi hatóságok competentiájába, a hová az mindenesetre tartozik, de a szabadalmi tanács támaszkodva a szabadalmi törvény 59. §-ában foglalt rendelkezésre (1898. évi márczius 2-án 80/97. sz. a. kelt döntésével) kimondotta, hogy a szabadalom hatálytalan voltából eredő kivételes jogok érvényesitése a törvényszékek, mint kereskedelmi biróságok hatáskörébe tartozik vagyis oly biróságok hatáskörébe, melyek minden szabadalmi ügyben ismét csak a „szakértők" véleményezése alapján hozzák itéletüket, a mikor is nem történt provideálás arra nézve, hogy szakértő gyanánt a szabadalmi hatóságok szerepeljenek ugy, hogy ezek megkérdezése nélkül fognak ezen emminenter szabadalomügyi kérdések eldöntetni.

Az engedélyezett szabadalmi jogok végre még megvonási keresettel támadhatók meg, mely ugyancsak a kereskedelmi rendes eljárás szabályai szerint tárgyalandó éppugy, mint a semmiségi perek; az ezeknél mondottak tehát teljesen ráillenek a megvonási perekre is.

Mindezen fejtegetésekből kitünik, hogy oly ügyekben való döntésben, melyre maga a törvény egy központi hatóságot állitott fel, a törvény rendelkezéseinek hiányos volta miatt ezen központi hatóságon kivül részt vesz az ország valamenyi járásbirósága és a kereskedelmi biróságok és hogy ennek következtében ezen ügyekben nem egy, hanem többféle eljárás nyer alkalmazást.

### 2. Az eljárási alapelvek azonossága.

Minthogy már a szabadalmi hivatal előtti eljárásokban is különböző törvények jutnak alkalmazásba, természetes, hogy az eljárási alapelvek sem lehetnek egyöntetüek, a mi a gyakorlatban még tovább és oda fajult el, hogy még a lényegükben azonos természetü ügyekben alkalmazott eljárásokban is eltérő eljárási elvek alkalmaztatnak.

Hogy ily körülmények között a szabadalmi jogszolgáltatás az érvényben álló szabadalmi törvény hatálya alatt nem lehetett egységes és nagymérvü bizonytalanságot mutatott, az csak természetes.

A következőkben ezen különféle eljárási alapelvek alkalmazása fog kimutattatni azon ügyekben való eljárásnál, melyek a szabadalmi hatóságok által döntetnek el, a midőn tehát teljesen ki van

kapcsolva a discussioból a bitorlás kérdése, mely a szabadalmi törvény szerint a járásbiróságok haráskörébe, és a hatálytalanitás kérdése, mely a szabadalmi törvény szerint a kereskedelmi hatóságok hatáskörébe tartozik.

a) *A rendelkezés elve.*

A szabadalmi törvény az engedélyezett szabadalmak körül a felek részéről felvetett és a szabadalmi hatóságok által eldöntendő vitás kérdéseket, ha nem is kifejezetten, de tényleg két csoportba osztja: perekre és nem perekre; ezen felosztás magából a szabadalmi ügy természetéből folyólag mivel sem indokolható; a vitás kérdések, melyek valamely engedélyezett szabadalomból folyólag felek által felvethetők: a felszólalás, a semmiség, a megvonás és a megállapitás kérdése, mely kérdések természetesen csak akkor fognak felvettetni, ha az illető felek érdekeit veszélyeztetve látják.

Mivel már most a szabadalmi törvény szerint a semmiségi és megvonási kérdés csak per folyamán dönthető el, melynél a kereskedelmi rendes eljárás szabályai alkalmaztatnak, magától beáll az egyedül helyes állapot, mely szerint a felek a pernek urai maradnak vagyis ők inditják a pert, ők meg is szüntethetik.

Egészen más viszonyok fejlődtek ki azonban a semmiségi keresettel lényegileg azonos felszólalásnál. A szabadalmi törvény ugyanis támogatni akarván a közönséget felszólalási jogának gyakorlásában, a felszólalási eljárásra nézve a sommás eljárásról szóló törvény megfelelő alkalmazását rendelte el.

Ezen rendelkezés azonban nem változtathatta meg a felszólalás jellegét, mely éppugy tekintendő pernek, mint a semmiségi per. Azon érvelés, hogy a semmiségi kérdést azért kell per alakjában eldönteni, mert a semmiség már megadott jogokat semmisit meg, mig a felszólalás még meg nem adott jogok megadását gátolja meg és igy a semmiség kérdése fontosabb, mint a felszólalás által felvetett megtagadás kérdése, nem állja meg a kritikát.

Ha a semmiségi kérdés azért fontos, mert már megadott jogok megsemmisitését tárgyalja, nem fontosabb-e az a kérdés, mely oly jogok megadásáról vagy megtagadásáról szól, mely jogoknak megsemmisitése oly fontos?

Az egész szabadalmi ügy természete, lényege, fontossága és tekintélye az engedélyezésnél követett eljárástól függ. Minél messzebbre menő jogokat tartalmaz a szabadalom, annál fontosabb szerep jut a szabadalom engedélyezésének.

A semmiségi pert, a mint már emlitve volt, a felek visszavonhatják, megszüntethetik. A felszólalásnál azonban mi történt?

A kereskedelemügyi minister 1900. évi április 21-én kibocsátott rendeletével elfogadta és jóváhagyta a szabadalmi hivatalnak 1899. évi november hó 18-án tartott teljes tanácsülésében hozott ama határozatát, hogy „az egyszer beadott felszólalás minden esetre visszavonhatatlannak tekintessék."

A teljesen magánjogi természettel biró felszólalás tehát, kimondatván reá az actio publica elve, kivonatott a feleknek szabad rendelkezese alól és igy a szabadalmi hivatal előtti peres, de még a megállapitási ügyekben is teljes mértékben érvényesülő rendelkezési elv keresztültöretett.

Mellesleg álljon itt az a megjegyzés. hogy azt a czélt, melynek érdekében ezen elvhagyás történt, t. i. a felszólalásokkal bizonyos oldalról történő zsarolásnak megakadályozása ill. hivatlanok felszólalásának megnehezitése, a hivatkozott rendelet nem érte el.

De ha már kimondatott a felszólalásra, hogy az actio publica, nem lett volna szabad a szabadalmi hivatalnak megfeledkeznie azon korábbi határozatának hatályon kivül való helyezéséről, mely szerint az irásbeli felszólalásban előterjesztett kérelem a felszólalás folyamán többé ki nem terjeszthető, mert hiszen a felszólaló jogainak ily korlátozása össze nem egyeztethető az actio publica álláspontjával.

Épp ily ellenmondásban van ezen állásponttal a szabadalmi hivatalnak 1903. évi deczember hó 30-án tartott teljes ülésében hozott határozata, mely szerint az olyan felszólalás, mely nem tartalmaz ténybeli állitásokat, egyáltalában nem tekintendő felszólalásnak; hogy ezen drákói felfogás a törvénynek éppen azon szellemével és intentiójával ellenkezik, melylyel a felszólalást meg akarta könnyiteni, természetes.

Igy tehát látjuk, hogy a rendelkezési elvnek áttörése, mint minden elvhagyás, egyéb inconsequentiákat is vont maga után.

### b) *A mulasztások orvoslásának elve.*

A mulasztások orvoslásának elvére nézve a szabadalmi hatóságoknál még ma is, a hatóságoknak majdnem tiz évi fennállása és működése daczára, a legnagyobb bizonytalanság uralkodik.

Igy a bejelentés körüli cselekményeknek a fél részéről történt elmulasztása igazolására nézve a törvény nem intézkedik.

A vitás ügyekben elkövetett mulasztások igazolása tekintetében pedig a legszélsőbb ingadozások tapasztalhatók.

Igy a felszólalás tárgyalási napjának elmulasztására tulajdonképpen a sommás eljárásról szóló 1893. évi XVII. t.-cz. határozmányai volnának alkalmazandók; mivel azonban ezek a szabadalmi törvény

szerint csak „megfelelően“ alkalmazandók, teljesen az eljáró tanácsra van bizva a mulasztás orvosolhatásának megengedése vagy meg nem engedése; daczára annak azonban, hogy a felszólalás actio publica-nak mondatott ki, a szabadalmi hivatal ezen határnap elmulasztásának orvoslását igazolás utján a felszólalónak sem engedi meg.

Más a mulasztások orvoslásának lehetősége a kereskedelmi rendes eljárás szerint és más a birói osztályhoz illetőleg a szabadalmi tanácshoz felebbvitt ügyekben.

Mindeme bizonytalansághoz járul még az a körülmény, hogy még egy s ugyanazon szabadalmi hatóságnál is, a döntő tanács összeállitása szerint az azonos természetü mulasztások orvoslásának lehetősége körül is ellentmondó gyakorlati elintézéseket lehetett megfigyelni.

c) *A tárgyalás elve.*

A szabadalmi törvény szerint a felszólalási és megállapitási tárgyalásoknál a sommás eljárásról szóló törvénynek rendelkezései jutván alkalmazásba, ezen eljárásoknál minden tekintetben a tárgyalási elvnek kellett volna érvényesülnie vagyis alkalmat kellett volna adni a feleknek, hogy minden, ügyük eldöntése körül a szabadalmi hivatalnál felmerült mozzanatra nézve nyilvános szóbeli tárgyaláson nyilatkozhassanak.

A gyakorlatban azonban számtalanszor megesett, hogy a szabadalmi hivatal határozatait oly érvek alapján hozta, melyek egyáltalján nem is tárgyaltattak. Ha ily határozat az első fokban hozatott, meg volt a remedium lehetősége a felebbvitelben; csakhogy a szabadalmi hivatal birói osztálya, mint második és egyuttal legfelsőbb forum szintén hozott oly határozatokat, melyek érve sem első, sem másodfokban egy szóval sem érintetett és igy áttöretett a tárgyalási elv, mely pedig a sommás eljárásnak egyik alapelve.

Hogy az ily, a szabadalmi hatóságok tanácskozási magányában megérlelt érvek, melyekről egyik félnek sem volt előzetes tudomása, igen gyakran mindkét félre nézve a legnagyobb meglepetéseket hozták, természetes, különösen ha meggondoljuk, hogy a tárgyalási elvnek alap- és kiinduló pontja azon megismerés, hogy a felek maguk ismervén legjobban saját ügyüket, nekik kell a döntések alapját képező bizonyitékokat beszolgáltatni.

d) *A szóbeliség elve.*

A sommás eljárás egyik alapelvét a szóbeliség képezi, mig a kereskedelmi rendes eljárás iratváltással bonyolitja le a vitás kérdéseket; ebből folyólag a szabadalmi hivatal előtt a szóbeliség elve is csak korlátozott mérvben jut érvényre, t. i. csak azon esetekben, melyekben a sommás eljárás szabályai alkalmaztatnak vagyis a felszólalásoknál és megállapitásoknál, mig a semmiségi és megvonási pereknél a szóbeliség már a priori ki van zárva; a szóbeliség elve azonban, a mint ez már az előzőkben is ki lett fejtve, már a felszólalásoknál és megállapitásoknál sem jut egész teljességben érvényre, mivel a felfolyamodásban illetve felebbezésben a felek szólásjogukban korlátozva vannak, sőt esetleg egyáltalján nem jutnak szóhoz.

A mint látjuk, a szabadalmi törvény nemcsak nem állitott fel egységes elveket a szabadalmi hivatal által eldöntendő különböző vitás ügyekre nézve, hanem még egy s ugyanazon ügyekben is különböző eljárási szabályokat alkalmazott, a mi a szabadalmi hivatal gyakorlatára zavarólag hatott és a jogszolgáltatást is bizonytalanná tette.

e) *A bizonyitékok szabad mérlegelésének elve.*

A sommás eljárásban a bizonyitékoknak a biróság részéről történő szabad mérlegelése jut érvényre, mig a kereskedelmi rendes eljárás szerint a szabadalmi hivatal e tekintetben korlátozva van; a hivatal ez irányu megkötöttsége különösen a semmiségi pereknél befolyásolta hátrányosan az igazságszolgáltatást, holott ezen pereknél is a legmesszebb menő liberalismussal kellett volna gondoskodnia a törvénynek arról, hogy az anyagi igazság kideritése czéljából a formalismus kiküszöböltessék.

A szabadalmi hivatalnak bizonyára lesz alkalma nyilatkoznia aziránt, hogy majdnem tiz évi tapasztalata szerint mely eljárási alapelvek alkalmazásával volt képes inkább az anyagi igazságot, az igazságszolgáltatásnak ezen egyedüli czélját elérni, azon eljárással-e, melyet a szabadalmi törvény a felszólalási és megállapitási vagy azzal, melyet a szabadalmi törvény a megvonási és megsemmisitési ügyekre nézve irt elő.

f) *A felebbvitel elve.*

Hogy a szabadalmi törvény ezen elvvel mily mostohán bánt el, annak legjobb bizonyitéka a szabadalmi hivatalnak 1904. évben, tehát a szabadalmi hivatalnak nyolcz évi fennállása után hozott elvi jelentőségü megállapodása, hogy a „jogbizonytalanság megszüntetés

végett", a bejelentési osztálynak minden olyan ügydöntő véghatározata ellen, mely által valamely fél anyagi jogsérelmet szenved, felfolyamodással lehet élni.

De még ott is, a hol a szabadalmi törvény a felebbvitelt statuálta, a felebbvitelnek t. i. a felfolyamodásnak és a felebbezésnek módját a szabadalmi törvény nem állapitotta meg egységesen; mig t. i. a felfolyamodás a birói osztálynál szóbeli tárgyalással összekötött nyilvános előadás alapján, addig a felebbezés a szabadalmi tanácsnál novumok kizárásával tisztán a felülvizsgálat elve szerint döntetik el, a mikor is nemcsak hogy a felek szóbelileg nem is nyilatkozhatnak, hanem az egyik fél egyáltalán minden nyilatkozattételtől, még az irásbelitől is, egészen el van zárva.

---

II.

# Részletes indokolás.

## 1. §.

Az ipari tulajdonjog terén ma általánosan uralkodó felfogás szerint a feltalálónak, ha a törvény által előirt alakiságoknak megfelel, találmányára, hacsak ez nem ütközik törvényes rendelkezésbe, a szabadalom feltétlenül és elvitázhatlanul megadandó.

A szabadalmi törvénynek azon kitétele tehát, hogy a törvényes kellékkel biró találmány „szabadalmazható", potestativ formájában nem felel meg a hivatkozott általánosan elfogadott jogelvnek, mert azon hitet ébresztheti, mintha a szabadalom engedélyezése az államhatalom vagy az azt ad hoc képviselő szabadalmi hatóság tetszésétől függne.

A szabadalmi törvény a szabadalmaztatást három tényezőtől teszi függővé: attól, hogy a szabadalmi védelem alá helyeztetni kivánt szellemi termék találmány, iparilag értékesithető és uj legyen.

A találmány fogalmát a szabadalmi törvény sem általánosságban definitió, sem in concreto taxativ felsorolás által, igen helyesen, nem állapitja meg, hanem a szabadalmi hatóságokra bizza, hogy ezek minden egyes concret esetben a fennforgó körülmények szorgos méltatása és szabad mérlegelés alapján állapitsák meg, vajjon forog-e fenn találmány vagy sem.

Ebben a tekintetben a szabadalmi törvény egyhangzásban van a modern szabadalmi törvényekkel, épp ugy, mint az ujdonság követelményének statuálásával.

De már az „ipari értékesithetés" postulátumának az 1891. évi német szabadalmi törvényből történt átvétele nem mondható szerencsésnek, mert magában Németországban még mai napig is a legkülönbözőbb módon magyarázzák ezen „ipari értékesithetés" fogalmát; a mi szabadalmi törvényünk tehát átvett idegenből oly fogalmat, mely mindmáig még hazájában sem érett meg.

A szabadalmi hivatal előtti gyakorlatban is felmerültek kételyek aziránt, hogy mi értendő szabatosan ezen ipari értékesithetés alatt, holott erre nézve a törvény indokolása, kivételesen, egészen präcise, még pedig oda nyilatkozik, hogy „az ipari értékesithetés abban áll, hogy a találmány anyagi használatra alkalmas legyen"; csodálkozni kell azon, hogy a törvényhozó, ha az ipari értékesithetés alatt a találmánynak az anyagi használatra való alkalmas voltát értette, mint a hogy ehhez az indokolás szerint kétség nem fér, miért nem adott kifejezést ezen felfogásnak a kellő formában magában a törvényben és miért vette fel ebbe a meg nem állapitott, homályos és zavart okozó „ipari értékesithetés" kitételt.

Azáltal, hogy a törvény annak eldöntését, vajjon a concret esetekben forog-e fenn találmány vagy sem, teljesen a szabadalmi hivatal szabad mérlegelésére bizza anélkül, hogy még csak directivákat is adna, a találmány és ezzel a szabadalom, ez utóbbival pedig az egész szabadalmi intézmény niveaujának és tekintélyének megállapitását a szabadalmi hivatal kezébe tette le.

A szabadalmi hivatalnak tehát, daczára annak, hogy ujdonságvizsgálatunk nincs, ezen 1. §. kellő alkalmazásával módjában áll a magyar szabadalomnak és a magyar szabadalmi intézménynek sulyt és tekintélyt szerezni.

2. §.

Ezen §. azon találmányokat jelöli meg, melyekre, daczára annak, hogy azok különben megfelelnének az 1. §. követelményeinek, szabadalom nem engedélyezhető.

Legelső sorban fel kell tünni ezen §. szövegezésében az 1. §.-ban használt „szabadalmazni" kifejezéstől való eltérés, a mennyiben itt ugyanazon fogalom kifejezésére más kitétel, nevezetesen a „szabadalmat engedélyezni" kitétel használtatott.

Ezen §. 1. pontja szerint nem engedélyezhető szabadalom oly találmányra, melynek gyakorlatba vétele törvénynyel, rendelettel vagy a közerkölcsiséggel ellenkezik.

Ezen pont szövegezése egyáltalán nem kielégitő, mert igen sok oly találmány van, melyet oly módon is lehet gyakorlatba venni, hogy az törvényt sértsen, holott a feltaláló találmányának ezen törvénysértő gyakorlatba vételére még csak nem is gondolt; hogy csak egy példát emlitsek, felhozom magában a törvénynek indokolásában ezen rendelkezés illustrálására emlitett példát. Az indokolás szerint szabadalom nem engedélyezhető oly eljárásra, mely használt bélyegek tisztitására szolgál. Tegyük fel, hogy egy vegyész egy eljárást talál fel, melylyel a bélyegek lebélyegzésénél használt festéket

is el lehet távolitani; kétséget nem szenved, hogy ezen eljárás mindaddig, mig azt a kérdéses festéknek általában és nem bélyegekről való eltávolitására használják, semmiképpen sem fog törvénybe ütközni és igy szabadalmazható is.

A szabadalmi törvény ezen pontjának ily túláltalános szövegezését nemcsak méltánytalannak kell mondani a feltaláló szempontjából, de egyenesen károsnak egész iparágak szempontjából.

Másodszor pleonasmusnak, még pedig minden czélnékülinek kell mondani a szóban forgó §. ezen pontjában, hogy a törvénynyel és rendelettel ellenkező gyakorlatba vételen kivül a törvény a közerkölcsiséggel ellenkező gyakorlatbavételt külön felemliti, mintha ily gyakorlatbavétel nem ütközném már különben is törvénybe.

A 2. pont továbbá kiveszi a szabadalmi védelem hatálya alól mindama találmányokat, melyek a haderő hadképességének emelésére szükseges hadi fegyverekre, robbanó- vagy lőszerekre, erőditésekre vagy hadi hajókra vonatkoznak és melyeknek engedélyezése ellen a kereskedelemügyi minister „tiltakozik". Ezen tiltakozás közelebbi jogi természete azonban a törvényben megállapitva nincsen, épp ugy, mint a hogy az indokolás sem emlékszik meg egy árva szóval sem közelebbről ezen rendelkezésről; igaz ugyan, hogy ezen tiltakozásnak a felszólalási határidőn belül kell történnie, de ebből korántsem lehet következtetni, hogy ezen tiltakozás a felszólalás jellegével bir, mint a hogy a kereskedelemügyi ministernek ezen tiltakozása a gyakorlatban is souverain veto-joggá fejlődött, mely a szabadalmi hivatalnak a szabadalmak engedélyezése körül a törvényben különben előirt eljárását egyszerüen megakasztotta a nélkül, hogy a szabadalom engedélyezésének megtagadását vonta volna maga után; az ily megtiltakozott ügyek egyszerüen megdermednek abban a stádiumban, a melyben őket ezen tiltakozás érte és ebben a stádiumban maradtak és maradnak mindaddig, mig azokat ujabb törvényes intézkedés életre nem kelti.

Az a különben egymagában is már sulyos körülmény, hogy az ily ügyek után befizetett első évi dijak egyszerüen visszatartatnak, a dolog egyéb következményei mellett egészen eltörpül.

Ezen 2. pont rendelkezése oly anomaliát tartalmaz, melynek sehol a világon párja nincs; még az osztrák szabadalmi törvény, mely pedig a mi szabadalmi törvényünk után alkottatott, nemcsak hogy ily, de még csak hasonló rendelkezést sem tartalmaz, a mi világosan mutatja, hogy az annak idején a törvény alkotásánál a katonai hatóságokkal szemben tanusitott engedékenységre a hadi erő szempontjából egyáltalán nem is volt szükség.

De nem volt erre szükség annál kevésbbé, mert hisz a törvénynek 14. §-a értelmében a kereskedelemügyi minister fel van jogositva

minden szabadalmat a hadsereg, a honvédség és a haditengerészet részére igénybe venni; hogy a feltalálónak ily esetben is a kellő kárpótlás nyujtandó, az nemcsak méltányos, de a feltaláló részéről követelhető, annyival is inkább, mert a szabadalmi törvény egyéb rendelkezéseiben is (5., 6., 12. és 14. §§-ok) a feltalálóval szemben mindig a jogelismerés álláspontján van.

De nincs helye ezen rendelkezésnek a törvényben azért sem, mert általa egész sora a fontos találmányoknak kizáratik a szabadalmaztatásból, a mi bénitólag hat a feltalálói tevékenységre és nemcsak nem jár haszonnal, de határozottan károsan befolyásolja az illető iparágat. A törvényhozó, midőn ezen pontot a törvénybe felvette, önmagával jutott ellenkezésbe, mert a 14. §. indokolásában a következőket mondja: „Nem lehet czélszerü, ha az állam, mint némelykor hangsulyoztatott, közérdekből fontos találmányokat általában nem szabadalmazna, mert akkor vagy a kutató észnek minden jutalmazása ki volna zárva és a találmányok elmaradnának, vagy — a mi még rosszabb volna — ily találmányok külföldre vándorolnának.“

A 2. §. 3. pontja szerint szabadalom nem engedélyezhető továbbá tudományos tantételekre és elvekre, mint ilyenekre.

Tekintettel az 1. §-ra, különösen pedig az ezen §-ban foglalt „ipari értékesithetés“ fogalmára és ennek a gyakorlatban adott értelmezésére, ezen 3. pontban foglalt rendelkezés tulajdonképpen felesleges; sem a tudományos tantételt, sem az elvet, mint ilyeneket iparilag értékesiteni nem lehet. Kétséget nem szenved azonban, hogy a tudományos tantétek és az elvek, mint megismerések, találmányoknak kiinduló pontját és alapját képezhetik, a mikor is ezen találmányok természetesen szabadalmazhatók is.

A 4. pontban végre akképp rendelkezik a 2. §., hogy nem szabadalmazhatók az emberi és állati élelmezésre szolgáló czikkek, a gyógyszerek és oly tárgyak, melyek vegyi uton állittatnak elő; az ezek előállitásánál alkalmazandó eljárás azonban szabadalmazható.

A mi az emberi és állati élelmezésre szolgáló czikkeknek és a gyógyszereknek a szabadalmi védelem alól való kivonását illeti, ugy a törvény ezen rendelkezésének az indokolásban előadott okai csak helyeselhetők; éppugy helyeslendő a vegyi uton előállitott „tárgyak“-ra nézve is az eximiáló rendelkezés, csakhogy a törvény szövegezése annyiban hiányos, a mennyiben itt „tárgyak“-ról beszél, az indokolás helyesebben a „termények“ szót használja, ámbár világos, hogy a törvény csakis a vegyi uton előállitott anyagokat érthette, mely értelemben ezen rendelkezést a szabadalmi hivatal alkalmazta is.

Hogy az ezen termények ill. termékek előállitására szolgáló eljárások szabadalmazhatók, az az 1. §-ból önként következik, mert hisz az „eljárás“ is oly találmány, melyet „iparilag értékesiteni“ lehet ugy,

hogy ennek szabadalmaztatását külön felemliteni akkor, a mikor ennek nem-szabadalmazhatóságáról nincs szó, tulajdonképpen felesleges.

A 2. §. bevezető részében használt „szabadalom nem engedélyezhető“ kitétellel szemben ugyanazon §. 4. pontja a „nem szabadalmazható“ kitételt használja és igy visszatér az 1. §-ban alkalmazott „szabadalmazni“ kifejezésre.

3. §.

Ezen §. szerint a találmány nem uj voltának kriteriuma az, hogy a találmány bejelentése idejében közzétett nyomtatványok vagy egyéb sokszorositások utján vagy nyilvános gyakorlatba vétel vagy kiállitás utján oly ismeretessé vált, hogy a szakértők által használhatása lehetségessé vált.

Ezen kriterium, melyet a szabadalmi törvény lényegében az 1891-iki német szabadalmi törvényből vett át, a hivatkozott szövegezésben nem mondható szerencsésnek. Kétséget nem szenved ugyanis, hogy a szabadalmi törvény annak eldöntését, vajjon uj-e valamely találmány vagy sem, a szabadalmi hivatal szabad birói mérlegelésére bizta épp ugy, mint erre bizta annak eldöntését is, hogy forog-e fenn a concret esetekben találmány vagy sem. Azt, hogy miért statuálta a szabadalmi törvény egyáltalában az ismeretessé válásnak mérvét is és különösen, miért vette zsinórmértékül azt, hogy ennek az ismeretessé válásnak olyannak kellett lennie, hogy szakértők a találmányt használhatták, azt a törvény indokolása egy árva szóval sem okolja meg — de bajos is volna ezt a kölcsönvett intézkedést helyesen megokolni akkor, mikor tisztán arról van szó, hogy a szabadalmi hivatal saját legjobb tudása és meggyőződése szerint álllapitsa meg, hogy az előtte fekvő szabadalmi bejelentés leirásában leirt és rajzában feltüntetett szellemi termék (a műszaki alkotás vagy eljárás) azonos-e vagy sem egy, ezen szellemi termékkel szembeállitott és közzétett nyomtatvány vagy egyéb sokszorositásban ugyancsak leirt vagy nyilvános gyakorlatba vétel révén vagy kiállitáson megtestesitve bemutatott, más szellemi termékkel?

Itt tisztán azonossági kérdés merülhet fel, mely számára mértéket, ha egyáltalán lehet, csakis magában az összehasonlitandó szellemi termékekben lehet keresni és találni, nem pedig ezen kivül fekvő momentumokban, mint a milyen a bárki által való használhatóság.

Ezen §. 1. és 2. pontjának szövegezéséből folyólag ugy a nyomtatványok közzététele, mint a nyilvános gyakorlatba vétel vagy kiállitás akkor is ujdonságrontó, ha ezek külföldön történtek.

A mi a nyomtatványok külföldön történt közzétételének tulajdonitott ujdonságrontó hatást illeti, ezen rendelkezést helyesnek kell elismerni, mert manapság a nemzetközi relatiók oly élénkek, hogy az, a mi a

külföldön a haladás terén közzététetik, nálunk is csakhamar ismeretessé válik; és ha áll az a tétel, hogy a tudomány nemzetközi, akkor áll az legelső sorban a műszaki tudományokra és tudásra nézve, melyekre nézve manapság már sem geographiai, sem nyelvbeli elhatárolások nem léteznek.

Mindenről, a mi közzétett nyomtatványban ismeretessé vált, méltán feltehető, hogy a szakkörök, és itt csakis ezek és nem a laicusok jöhetnek tekintetbe, tudomásul birhatnak vagy tudomást szerezhetnek; mivel pedig a szabadalom csak feltalálói tevékenység eredményét helyezheti védelem alá és nem más munkája gyümölcsének akármily módon szerzett ismeretét, világos, hogy a nyomtatványok ujdonságrontó hatását nem szabad korlátozni akként, hogy csak a belföldön közzétett nyomtatvány legyen ujdonságrontó.

Egészen másképpen áll azonban a dolog a nyilvános gyakorlatba vételre nézve.

Nem szabad ugyanis megfeledkeznünk arról, hogy az ujdonságrontásnak ezen §-ban pontonkint felsorolt egyes kriteriumainak fennforgását, nem lévén ujdonsági elővizsgálatunk, a félnek kell bebizonyitani. A külföldi közzétételre nézve ezen bizonyitás rendszerint igen egyszerü: a közzétett nyomtatvány vagy sokszorositás eredetiben vagy hiteles másolatban a szabadalmi hivatal elé terjesztetik; másként áll azonban a dolog a külföldön történt nyilvános gyakorlatba vételt illetőleg; itt a bizonyitás rendszerint tanuknak, még pedig, a mint a dolog természetéből folyik, külföldi tanuknak kihallgatása által foganatositandó; ily tanukihallgatást csak külföldi biróságoknak megkeresése révén lehet megejteni, a mi sok inconvenientiával jár, melyek közül csak kettő legyen itt felemlitve; az első az ügyek elintézésének igen nagy mértékben való elhuzása, a második pedig annak a közvetlenségnek hiánya, mely a szabadalmi hivataltól magától kihallgatott tanunak vallomását az ügy eldöntésére becsessé teszi.

Ezen §. 2. pontjának azon rendelkezése továbbá, hogy a gyakorlatba vételnek nyilvánosnak kell lennie, kizárja az ujdonságrontó esetek közül a nem-nyilvános gyakorlatba vételt; ezen rendelkezés nyilt ellenmondásban van magával a szabadalmi intézménynyel, mert az a körülmény, hogy a nem-nyilvános gyakorlatba vétel nem ujdonságrontó, egyenesen a gyári titok alatt való ipari tevékenységre vezet, mely pedig a szabadalmi intézmény által czélba vett haladásnak egyik legnagyobb ellensége.

Meg kell emlékezni itt még azon körülményről is, hogy a nyilvános gyakorlatba vételt a nem-nyilvánostól gyakran oly finom határvonal választja el, hogy ily esetben a forma szerinti igazságszolgáltatás nagyon meg van nehezitve.

A 3. §. 3. pontja szerint végre nem uj a találmány, ha az már szabadalom tárgyát képezte.

Ezen rendelkezés egyike a törvény legzavarosabb intézkedéseinek, a mi már abból a körülményből is kitünik, hogy a szabadalmi hivatal is ezen rendelkezésnek két merőben ellenkező értelmezést adott; mig ugyanis a szabadalmi hivatal 1903. évi február 10-én kimondotta, hogy ezen rendelkezés akként értelmezendő, hogy különbség nem tehető az ujdonságrontás tekintetében, vajjon az ujdonságrontóul felhozott szabadalom lejárt vagy érvényben álló külföldi vagy belföldi, ideiglenesen vagy végleg megadott szabadalom-e, addig ugyancsak a szabadalmi hivatal kimondta 1904. évi január hó 2-án tartott teljes ülésében, hogy ezen rendelkezés kizárólag a hazánkban fennállott régi szabadalmi szabályok hatálya alatt és az 1895. évi XXXVII. t.-cz. életbelépte előtt önálló vagy közös egyetértéssel engedélyezett, akár fönnálló, akár lejárt szabadalmakra vonatkozik.

Maga a törvénynek indokolása sajnos, ismét nem nyujt semmiféle felvilágositást a törvényhozó intentiójára nézve; az indokolás csak annyit mond, hogy az ujdonságrontás tekintetében különbséget nem tesz, ha a szabadalom még fennáll-e vagy lejárt vagy megsemmisittetett.

Hogy a szóban forgó rendelkezés meg nem felelő voltát megértsük, a következőket kell szem előtt tartanunk:

A 3. §. azon eseteket sorolja fel, a melyekben valamely találmány nem uj vagyis ezen §. az ujdonságrontó körülményeket állapitja meg; ezáltal azonban már a priori ki van zárva vagy jobban mondva kellene, hogy kizárva legyenek, minden más és igy az igényrontó körülmények is, annyival inkább, mert ezen körülményekről a szabadalmi törvény az 5. és 6. §§-okban külön emlékezik meg; a szabadalmi törvény 32. §-ának 2. pontja szerint továbbá a találmány tárgya az igénypontban jut kifejezésre; ezáltal már most, hogy a törvény a 3. §. 3. pontjában mint ujdonságrontó körülményt felhozza azt az esetet is, a melyben a védendő találmány már szabadalom tárgyát képezte, belevonta az ujdonság feletti discussióba az igény feletti discussiót, a mi elvileg teljesen helytelen; az igénypontok értelmezésére ugyanis csakis azon forum lehet észszerüen hivatva, mely az igénypontokat engedélyezte; a hivatkozott rendelkezésből folyólag most előáll az az anomalia, hogy külföldi szabadalmi hivatalok által engedélyezett igénypontokat a magyar szabadalmi hivatalnak kellene értelmeznie, a mihez még hozzájárulnak a nyelvbeli nehézségek.

Észszerüen tehát ezen rendelkezést csak ugy lehet magyarázni, hogy nem uj valamely találmány, ha az bejelentése idejében már engedélyezett szabadalomban lett volt irva, a mikor is, ha ki nem nyomtatott szabadalmi leirások tartalma szabadalmaztatási visszaélésekre használtatnék fel, bárki megakadályozhatja ily dolosus szabadalmak engedélyezését vagy megsemmisittethet ily szabadalmakat.

A 3. §. 3. pontjának második bekezdésében foglalt rendelkezés szerint ugyanazon §. 1. és 2. pontjában emlitett esetek azonban nem ujdonságrontók, ha a közzétett vagy a gyakorlatba vétel óta 100 év már eltelt.

Ezen rendelkezés is az 1891. évi német szabadalmi törvényből jutott a mi szabadalmi törvényünkbe; a német szabadalmi törvénybe ezen rendelkezés egy concret esetből folyólag (Lanolin-per) vétetett fel, de tulajdonképpen értelme sem ott, sem máshol nem volt, a miért is az ujabb szabadalmi törvények (1897. évi osztrák szabadalmi törvény) ezen rendelkezést nem is ismerik.

A mi a 100 év előtti közzétételt illeti, ugy nincs rá semmi ok, hogy az ne legyen ujdonságrontó, különösen ha meggondoljuk, hogy a kulturállamok lassanként mind rátérnek a rendezett szabadalmi intézményekre és ezekkel a szabadalmi leirásoknak rendszeres kinyomtatására ugy, hogy egyrészt az ily 100 év előtti nyomtatványokhoz való hozzáférés sem lesz nehéz, másrészt pedig az e téren való bizonyitás sem ütközhetik majd nagy nehézségekbe.

A 100 év előtti gyakorlatba vételnek bizonyitása pedig, ha csak objektiv alkotási bizonyitékok nem maradnak fenn, igen nehéz lesz, mert aligha lesz a nyilvános gyakorlatba vétel tanukkal igazolható.

A 3. §. 3. pontjának utolsó bekezdésében foglalt rendelkezés, mely az államszerződéseknek az ujdonságrontó hatást megsemmisitő hatályáról van szó, a törvénynek nem ezen, hanem az elsőbbséget tárgyaló szakaszába tartozik.

4. §.

Ezen §. szövegezésében az „egymástól különböző“ kitétel felesleges, mert már az a kifejezés, hogy „két vagy több találmány“, merőben kizárja azt, hogy ezek azonosak legyenek.

A gyakorlatban ezen §-nak ugyanazon fontossága van, mint az 1. §-nak, a miért is igen nagy gond forditandó arra, hogy egy szabadalomban ne helyeztessenek szabadalmi védelem alá oly találmányok, melyek nem állanak egymással az ezen §-ban megkövetelt szerves összefüggésben.

Mert azáltal, hogy az egy szabadalomban védett találmányok tárgya között nem áll fenn az ezen §. által megkivánt technologiai kapcsolat, a jogbiztonság a legnagyobb mértékben veszélyeztetve van. Már a szabadalmi törvénynek dédelgetett kedvencze, a felszólalás, igen gyakran meg lesz hiusitva, mert a szabadalom czime az emlitett esetekben többnyire csak az egyik találmányt fogja sejtetni, a többiről vagy többiekről nem fog emlitést tenni ugy, hogy szabadalomnak ezekre való engedélyezése ellen nem fog felszólalás beadatni.

Ha pedig ily bejelentésekre a szabadalom már engedélyezve van, a zavar még inkább nő; az osztályozás a szabadalom főtárgya után történvén, könnyen megesik, hogy oly találmány jut valamely osztályba, a melybe az nem tartozik és a melyben azt senki sem keresheti, a mi az engedélyezett szabadalmaknak a felek részéről történő nyilvántartását majdnem lehetetlenné teszi; hogy ily módon könnyen esik meg egy ujra való bejelentés vagy a fenálló szabadalomból folyó jogoknak csorbitása, az könnyen belátható.

5. §.

Ezen §. második bekezdése szerint a felszólaló az általa megtámadott bejelentés visszavonásának vagy visszautasitásának „értesitésétől" számitott 30 napon belül az általa beadott bejelentése számára a jogtalannak itélt bejelentés elsőbbségét igénybe veheti.

Ezen szövegezés két kitételben nem felel meg a szabatosság követelményeinek; nyilvánvaló ugyanis először, hogy a felszólaló azon jogát, hogy találmányát bejelenthesse, nem az „értesitéstől", hanem a felszólalás ügyében hozott véghatározat jogerőre emelkedésétől számitott 30 napon belül érvényesitheti; másodszor pedig nem szabatos a hivatkozott szövegezés, mert az a bejelentés „visszautasitásáról" szól, holott a bejelentés visszautasitása a törvény 33. §-ában emlitett esetben áll be, mig azon esetben, melyet az 5. §. contemplál, a szabadalom engedélyezésének „megtagadása" fog bekövetkezni.

De nemcsak szövegezése, hanem érdemi rendelkezése tekintetében sem mondható ezen §. szerencsésnek, a mennyiben megkivánja, hogy az a bejelentés, melyről a szabadalmi hivatal kimondja, hogy az másnak tulajdonát képezi és mely már a szabadalmi hivatal vizsgálatán átment és már közzé is volt téve, ujból bejelenttessék, a mi egyrészt merőben felesleges módon megterheli a szabadalmi hivatalt, másrészt pedig a szabadalom engedélyezését a hivatal által jogosnak elismert fél részére felesleges módon elhuzza, a mikor is ethikailag sem helyes, hogy az államkincstár egy s ugyanazon, sőt szószerint azonos bejelentés után kétszer is huzzon dijakat és bélyegilletékeket.

Homályos és bizonytalan ezen §. azon kitétele is, hogy a felszólaló a találmányt bejelentheti, ha a bejelentés a felszólalás „folytán" vonatik vissza; a „folytán" szó a causalis összefüggést tünteti fel; vajjon mi történik akkor, ha ezen, a törvény szerint megkivánt causalis összefüggést a bejelentő nem tünteti fel vagy ha bejelentését a felszólalás beadása után, de oly időben vonja vissza, a melyben neki a felszólalási irat még nem kézbesittetett, a midőn tehát még causalis összefüggés a felszólalás és a visszavonás között hivatalból el nem ismerhető?

Ily esetben a törvény szövege szerint a feltaláló elveszti elsőbbségi jogát, a mi semmi esetre sem mondható méltányosnak.

6. §.

Az ezen §-ban tárgyalt eset lényegében teljesen azonos az 5. §-ban tárgyalt esettel, a mennyiben ott, éppugy mint itt is, a bejelentés oly személy részéről történt, kinek a bejelentés beadásához nincs joga.

Daczára ezen körülménynek és daczára az indokolás azon kijelentésének, hogy az ily bejelentés esetében „az állam illetve a vállalat részére való igénybevételének formaságai körülbelül ugyanazok, mint az előző szakaszban foglaltak“, a törvény ezen §-a mégis egészen másként van fogalmazva; mig az 5. §-ban pontosan meg van mondva, hogy a felszólaló, a felszólalás sikeres volta esetében, a találmányt bejelentheti és követelheti, hogy bejelentése elsőbbsége az előbbeni bejelentés napjától számittassék, addig a 6. § szövege szerint a felszólaló jogositva van a „szabadalmat a bejelentés visszavonásáról vagy elutasitásáról vett értesitéstől 30 napon belül az első bejelentéstől számitandó elsőbbséggel maga részére igénybe venni“.

Vajjon mi értendő itt az „igénybe venni“ kitétel alatt? Vajjon ujra kell-e a felszólalónak itt is a találmányt bejelenteni? Ezen felfogás mellett szól az indokolás, mely szerint az igénybevétel formaságai „körülbelül ugyanazok, mint az 5. § esetében“; de akkor miért nem használta a törvény ugyanazon kitételeket, mint az 5. §-ban? Ha pedig másként contemplálta a törvény az „igénybevételt“, mért mondja az indokolás, hogy az igénybevétel formaságai ugyanazok? Igaz, hogy csak „körülbelül“ ugyanazok, de mégis ugyanazok.

Az a causalis összefüggés továbbá, melynek fennforgását a bejelentés visszavonása és a felszólalás között a törvény az 5. §-ban tárgyalt esetben megkivánja, a 6. §-ban még csak emlitve sincsen, tehát ezen esetben a bejelentés visszavonásának nem kell a felszólalás „folytán“ történnie.

Hogy a törvény ezen §-ban az engedélyezés megtagadása helyett ismét egy uj kitételt és nem az 5. §-ban is már helytelenül használt visszautasitást, hanem „elutasitást“ alkalmaz, csak mellesleg legyen felemlitve.

7. §.

Ezen §. megalkotásánál a törvényhozót, a mint ez a törvény indokolásából kitünik, a legjobb intentio vezette, csakhogy ezen nemes intentio nem jutott érvényre, a mennyiben az ezen szakaszban foglalt kijelentések sanctio nélkül maradtak és igy nem tekinthetők

gyakorlati rendelkezéseknek, hanem csak elvi kijelentéseknek, melyeknek tulajdonképen nem is a törvényben magában, hanem annak indokolásában lett volna helyük.

Ezen törvényszakasz szerencsétlen fogalmazásának káros következményei aztán nem is maradtak ki a gyakorlatban sem, a mennyiben egyrészt a szabadalmi hatóságok által engedélyezett „javitási szabadalmak"-nak a gyakorlati életben való érvényesitése az első vagyis az alapszabadalom tekintetében teljesen rendezetlen jogviszonyok között történt és a mennyiben másrészt ezen szövegezés volt az, mely a szabadalmi tanácsot a „függő szabadalmak" tekintetében az előzőkben emlitett téves gyakorlatra inditotta.

A 7. § első bekezdésében foglalt rendelkezés a bejelentés ügykezelése közben csak akkor foganatositható, ha a javitási találmány bejelentője a bejelentésben határozottan nyilatkozik az iránt, hogy az ő találmánya egy, általa ugyancsak határozottan megjelölt és már szabadalmazott vagy szabadalmazás végett bejelentett találmány javitását képezi; ha a javitási találmány bejelentője ily nyilatkozatot nem tesz, a szabadalmi hivatalnak nincs módjában ezen §. rendelkezéseit végrehajtani, mert a szabadalmi hivatal nem végezhet más vizsgálatot a bejelentések körül, mint a milyent a törvény előir, ily irányu vizsgálat pedig nincs előirva. Másrészt pedig ezen §. nem lévén befoglalva a felszólalási és semmiségi okok közé, az alaptalálmány bejelentője ily találmánynak szabadalmazása ellen a 7. §. alapján fel nem szólalhat, sem az ily szabadalmat ezen az alapon semmiségi perrel meg nem támadhatja.

Igaz ugyan, hogy a szabadalmi hatóságoknak jogukban van akár a felszólalási, akár a semmiségi eljárás folyamán ily javitási szabadalmakat engedélyezni, csakhogy, a mint már emlitve volt, az ezen javitási szabadalomból eredő jogviszony teljesen rendezetlen.

Épp oly meddők a gyakorlat szempontjából ezen §. második bekezdésében foglalt rendelkezések, melyek szintén csak a javitás feltalálójának jóvoltából juthatnak alkalmazásba.

A gyakorlati élet természetéből önkényt folyik, hogy a javitó feltalálók ezen §. alkalmazását egyedül lehetővé tevő körülménynek, a javitásnak, semmiképpen sem kötelező nyilt bevallását gondosan kerülték annyival is inkább, mivel ily bevallás meg nem tétele semmiféle hátrányos jogkövetkezményekkel nem járt.

## 8. §.

Ezen §. hasonlóan az 1. §-hoz, a törvény egyik alapvető rendelkezését tartalmazza, mely azonban, sajnos, nem oly szabatos, mint a milyennek annak a jogbiztonság szempontjából lenni kellene.

Már a szövegezés sem kifogástalan, a mennyiben ezen §. szerint a szabadalom tulajdonosának kizárólagos joga van ahhoz, hogy találmányának tárgyát „iparszerüleg készithesse, forgalomba hozhassa és iparszerüleg vagy üzemi berendezésként használhassa." Ezen szövegezésből az következnék, hogy más gyakorlatba vételhez a szabadalomtulajdonosnak nincs kizárólagos joga; pedig ez téves, mert a szabadalomtulajdonos minden elképzelhető módon gyakorolhatja szabadalmának tárgyát, ha csak azzal törvénybe vagy rendeletbe nem ütközik vagy másoknak jogait nem sérti.

De érdemben sem lehet ezen §. rendelkezését ellenvetés nélkül hagyni. Azáltal ugyanis, hogy a szabadalmi jog korlátozva van az iparszerüséghez és az üzemszerüséghez, minden, a mi ezen két fogalmon kivül esik, kivül esik egyuttal a szabadalom jogkörén; eltekintve már most azon nehézségtől, mely az iparszerüségnek és üzemszerüségnek pontos meghatározásánál és elhatárolásánál okvetlenül felmerül (a mint ez az Auer-féle bitorlási perekben az ország különböző vidékein hozott, éppen ezen két fogalom tekintetében meg nem egyező itéletekből is kitünik), beáll az az eset, hogy a szabadalom jogköre nem terjed ki a szabadalom tárgyának mindazon gyakorlatba vételi módozataira, melyek nem a kizárólagos iparszerüség vagy a kizárólagos üzemszerüség jellegével birnak. És a midőn itt egyrészt el kell ismerni a törvényhozó ama intentiójának helyességét, hogy a szabadalom tárgya gyakorlatbavételének bizonyos eseteit ki akarta venni a szabadalom jogköréből, tehát azoknak a szabadalomtulajdonosnak tudta és beleegyezése nélkül való gyakorlatba vételét meg akarta engedni, hangsulyozni kell azt is, hogy a 8. §. szövegezése ezen intentiót nem valósitotta meg azzal a szabatossággal, mely elejét vette volna azon complicatióknak, melyek ezen §. különböző magyarázásából a gyakorlatban felmerültek.

Végül álljon itt még az a megjegyzés, hogy a 8. §. azon kitétele, hogy a szabadalom tulajdonosa jogositva van „találmánya" tárgyát késziteni, használni és forgalomba hozni, annyiban nem szabatos, a mennyiben a szabadalom annak tulajdonosát csakis a „szabadalom" és nem a találmány tárgyát illetőleg jogosithatja fel bizonyos jogok gyakorlására, hiszen igen gyakran megesik, hogy a találmány tárgya nem azonos a szabadalom tárgyával.

9. §.

Ezen §. szerint azon törvényeknek és rendeleteknek, melyeknek szabályait a szabadalomtulajdonosnak is meg kell tartani, fennállóknak kell lenniök.

Ez azonban magától értetődik és ennek külön kiemelése tulajdonképpen felesleges, mert csakis fennálló azaz érvényben lévő

törvényeket és rendeleteket kell megtartani; de egybevetve ezen rendelkezést a 2. §. 1. pontjával, kitünik, hogy ennek szövegezésében a törvény és rendelet kitételek mellett hiányzik a „fennálló“ jelző, a mi arra engedne következtetni, hogy még oly találmány sem szabadalmazható, mely már nem fennálló törvénybe vagy rendeletbe ütközik, a mi természetesen észszerütlen.

10. §.

Ezen §. első bekezdése szerint nemcsak a szabadalom, hanem az annak megadása iránti igény is átszáll a „tulajdonos“ örököseire; a törvény egyéb szövege szerint tulajdonos alatt csak szabadalomtulajdonos érthető, a mi azonban rögtön kétségessé válik, a mint a szabadalom megadása iránti igényről van szó vagyis a midőn még szabadalom egyáltalán nincs is.

Szabatosabban fejezi ki magát az indokolás, midőn azt mondja, hogy a be nem jelentett találmány, éppugy mint a bejelentett találmány, tehát a bejelentés és a szabadalom átszállanak az örökösökre, a mikor is természetszerüen az örökösök alatt a feltaláló, a bejelentő, illetve a szabadalomtulajdonos örökösei értendők.

A második bekezdésben ezen §. a „gyakorlatba vétel“ uj fogalmát hozza be a törvénybe, a nélkül azonban, hogy ezen fogalom akár a törvényben, akár az indokolásban meg volna határozva; sőt, a midőn a törvény a „gyakorlatba vétel“ kitétel mellé a „vagy használat“ kitételt alkalmazza, az indokolásban pedig azt mondja, hogy „ezen használati engedély igen sokféle lehet és mindazon, a 8. §-nál részletezett jogokra, vagy azoknak egyikére vagy másikára kiterjedhet, melyek a szabadalom tulajdonosát megilletik“, ezen gyakorlatba vétel fogalmát nemcsak hogy nem tisztázza, de tulajdonképpen összezavarja.

A szabadalomtulajdonos ugyanis a 8. §. szerint általában fel van jogositva arra, hogy szabadalmának tárgyát készitse, használja és forgalomba hozza; a gyakorlatba vétel alatt már most ezen jogok complexuma vagy egyikének vagy másikának vagy valamennyiének gyakorlatát kell érteni; mivel azonban a „használat“ csak egyike az emlitett jogoknak, nem lehet azt az egész jogcompluxomot magábafoglaló „gyakorlatba vétel“ fogalmával a „vagy“ szónak alkalmazása által azonositani; a gyakorlatbavételi engedély tehát az indokolás szerint lehet vagy készitési vagy használati vagy forgalombahozatali engedély és pedig vagy egyenkint vagy összesen vagy bármely combinatioban; a törvénynek ezen kitétele tehát: gyakorlatbavételi „vagy használati engedély“, zavaros.

11. §.

Ezen §-ban a törvény többek között a harmadik személynek engedélyezett „gyakorlatbavételi és használati jog"-ról intézkedik. Ezen §-ban tehát a törvény, eltérőleg a 10. §-tól, a gyakorlatbavételi és használati jogot nem vagylagosan, tehát egymást kizáróan vagy mondjuk magyarázóan, hanem az „és" szóval összekötve coordináltan emliti fel, a mi azonban ugyancsak nem szabatos, mert hiszen a „használat" fogalma a „gyakorlatba vétel" fogalmában bennfoglaltatik.

12. §.

Ezen §. szövege is kiterjeszti a „szabadalom" hatályát a „találmány" tárgyára (l. 10. §.).

A korábbi gyakorlóval szemben a szabadalom természetesen csakis akkor lehet hatálytalan, ha a korábbi gyakorló jóhiszemüleg járt el, a minek azonban a törvényben kifejezésre kellett volna jutnia.

13. §.

Ezen §. szövegezéséből világosan kitünik, hogy a törvény különbséget tesz a szabadalom hatálya alatt álló területekre átmenetileg érkező „tárgyak" illetve áruk és az ezeket szállitó eszközök között; csakhogy az a körülmény, hogy az ezen §-ban statuált kivétel kizárólag csakis oly szállitó eszközökre vonatkozik, melyek személyeket vagy árukat szállitanak és melyek rendeltetésüknek megfelelő használat közben járnak át a szabadalom hatálya alatt álló területen, megmondva nincsen, holott a törvényben ezen körülményt fel kellett volna emliteni, mivel sok oly szállitóeszköz ismeretes a technikában, melynek nem rendeltetése a személy- és áruszállitásnak távforgalmi lebonyolitása, a mely esetben ezen „szállitóeszközök" az áru fogalomkörébe esnek.

A törvénynek azon rendelkezése, mely szerint a szabadalom hatálya nem terjed ki oly árukra, melyek átvitel vagy ismétí kivitel czéljából szállittatnak szabad raktárakba a nélkül, hogy forgalomba hozatnának, a magyar ipar, kereskedelem és mezőgazdaság szempontjából a leghatározottabban kárhoztatandó.

Ezen rendelkezés következtében ugyanis a szabadalmi jogok mindama területek szükségleteinek fedezésénél, melyekhez a magyar szabadalom hatálya alatt álló területeken át is lehet jutni, egyszerüen illusoriusakká lesznek, mert hisz nem kell egyebet tenni, mint az illető árukat oly területen gyártani, mely nem áll a magyar szabadalom hatálya alatt és azt onnan bátran lehet a 13. §. szerint a szabadalom hatálya alatt vagy közvetlenül vagy „szabad raktáron" át „átmenetileg" átszállitani.

A magyar szabadalmi törvény maga tehát, mely pedig hivatva volna a magyar ipar és kereskedelem érdekeit a legmesszebb menő mérvben megvédelmezni, egérutat nyitott a magyar szabadalmat sértő módon előállitott ipari termékek számára.

14. §.

Ezen fontos §. szövegezése nem oly világos, hogy annak félremagyarázását meg tudta volna akadályozni.

Ezen §. ugyanis egyrészt a szabadalom hatályának „korlátozásá"-ról, másrészt arról szól, hogy „az" az állam vagy a hadi kormányzat részére „igénybe vehető". A §-ból magából nem tünik ki, hogy az „az" szó a szabadalomra vagy ennek hatályára vonatkozik-e, mig az „igénybe venni" kitétel sem állapitja meg azt, vajjon az egész szabadalom qua szabadalom vehető-e igénybe vagy csak a gyakorlatbavételi jog; ezen utóbbi felfogás mellett szól határozottan maga a törvény szövege, mely szerint a „szabadalom hatálya korlátozható" és mely szerint a kártérités iránti per folyama az államnak „fentemlitett használati jogát" nem akasztja meg.

A törvény indokolása sem nyujtja a legkisebb támpontot sem arra nézve, hogy a 14. §. a szabadalomnak kisajátitását contemplálta volna. Az indokolásban is csak az „igénybe venni" és a „használatba venni" kitételek fordulnak elő minden közelebbi magyarázat nélkül ugy, hogy ezen §-nak azon későbbi magyarázása, hogy az a szabadalom kisajátitására vonatkozik, magában a törvényben nem találja indokolását.

15. §.

A szabadalmi törvény ezen §-a ugy szövegezése, mint azon körülmény folytán, hogy a törvény a „képviselő" hatásköréről és minősitéséről két §-ban emlékszik meg, a legnagyobb zavarokat okozta, minek folytán a szabadalmi törvény életbelépésének és a szabadalmi hivatal fenállásának majdnem tizedik évében is e kérdést illetőleg a legkülönbözőbb felfogások jutnak érvényre magában a szabadalmi hivatalban is.

A mig a törvény ugyanis egyrészt ugy rendelkezik, hogy az, kinek belföldön rendes vagy helyesebben mondva, állandó lakhelye nincsen, szabadalmat csak akkor nyerhet és az ebből eredő jogokat csak akkor érvényesitheti, ha hitelesitett és a szabadalmi hivatalhoz bemutatott különös meghatalmazással ellátott belföldön lakó képviselőt nevezett, addig a törvény 27. §. épp oly határozottan kijelenti, hogy a „szabadalmi hivatal előtt a felek képviselésére csakis ügyvédek és a hatóságilag jogositott szabadalmi ügyvivők vannak jogositva".

Ha a törvény ezen most idézett rendelkezéseken kivül a képviselést illetőleg egyébként nem nyilatkoznék, ezen kérdés igen tiszta volna és semmiféle magyarázgatást nem engedne meg.

A zavart egyedül az okozta, hogy a törvény a 15. §. második bekezdésében taxative felsorolja azon cselekvéseket, melyekre a képviselő fel van jogositva; ezek a következők: a szabadalmi hatóságok és biróságok előtti képviselés, a szabadalom bejelentésére, fentartására és a büntető eljárás meginditására vonatkozó inditványok megtevése és keresetekre hozott és másnemü határozatoknak átvevése.

A szabadalmi hatóságok előtti képviselésről természetszerüen azt kellene gondolnunk, hogy az minden oly cselekvésre vonatkozik, melyhez a szabadalmi hatóságoknak közvetlen közreműködése szükséges; merőben fölösleges volt tehát egyrészt, hogy a törvény külön felemlitse a képviselőnek azt a jogát, hogy a szabadalom bejelentésére és fentartására „inditványt tehessen“, de másrészt veszedelmes is volt ezen az általános (a szabadalmi hatóságok előtti) képviseleti körön kivül éppen ezen két, a szabadalom bejelentésére és föntartására vonatkozó inditványtételi jogot külön kiemelni, mert ezáltal a törvény éppen erre a két jogra szoritotta látszólag a képviseleti jogot. Hogy ez a megszoritás ellentétben van a szabadalmi hatóságok előtti általános képviseleti feljogositással, az mutatja éppen a törvény nem szabatos voltát.

De teljesen téves volt a szabadalmi hatóságok előtt igazolandó képviselőt oly cselekvésekre is feljogositani, melyekhez más hatóságoknak közreműködése szükséges; a midőn a törvény ezt teszi, három irányban vét.

Feljogositja a törvény először is a képviselőt, hogy a büntető eljárás meginditására inditványt tehessen vagyis a panaszos képviseletében a büntető biróságnál fellépjen; igaz ugyan, hogy a szabadalmi törvény egész általánosságban beszél a „büntető eljárás meginditásáról“, de természetszerüen feltételezzük, hogy itt a törvény a képviselő ezen cselekvési jogát csak a szabadalmi törvény VIII. fejezetében tárgyalt bitorlási esetekre vonatkoztatta; azonban igy is tulment a szabadalmi törvény azon határon, melyet neki az általa feldolgozandó anyag magától megszabott, amennyiben hivatkozott rendelkezésével beleártotta magát a büntető törvénykönyv specialis rendelkezési jogába.

Természetes, hogy a büntető biróságok a szabadalmi törvény ezen rendelkezését teljesen figyelmen kivül hagyták illetőleg a szabadalmi hatóságok előtt különös meghatalmazással igazolt képviselőnek képviseleti jogát nem ismerték el. (L. a budapesti kir. büntető törvényszéknek 180.821/1903. számu itéletét.)

Feljogositja a szabadalmi törvény a képviselőt másodszor arra is, hogy megbizóját „biróságok" előtt, tehát nemcsak a büntető biróságok előtt képviselje; itt is fel akarom tételezni, hogy az ily képviseleti jogot a törvény csak a szabadalomból folyó ügyekre vonatkoztatta. De itt is az az anomalia állott be, hogy a szabadalmi törvény a képviselőt oly biróságok előtti képviseletre akarja feljogositani, melyek előtt a képviselő ebbeli minőségét nem is tartozik igazolni; hiszen a szabadalmi törvény szerint csak a szabadalmi hivatalnál kell bemutatnia a különös meghatalmazást, a miből önként következnék, hogy a biróságok tartoznának a szabadalmi hivatal által elfogadott meghatalmazást minden kritika nélkül respectálni. Teljesen felesleges itt hangsulyoznom, hogy ez a magyar törvények egyik sarkalatos eljárási alapelvébe ütközik.

Feljogositja a képviselőt a szabadalmi törvény harmadszor arra, hogy „keresetekre hozott és másnemü határozatokat átvehessen"; az indokolásból világosan kitünik, hogy itt bármily biróság előtt inditott kereseteket értett a törvény, tehát a „határozatok" alatt is bármely biróság által hozott határozatok értendők. Hogy ez ismét azt involválná, hogy a különböző törvények által megállapitott azon rendelkezések, melyek meghatározzák, hogy a különböző kereseteket és határozatokat kinek lehet kézbesiteni, egyszerüen hatályon kivül helyeztetnének, az természetes; épp oly természetes azonban az is, hogy a szabadalmi törvénynek ily hatályosság nem volt tulajdonitható.

Azáltal már most, hogy a szabadalmi törvény a képviselő jogkörét a szabadalom jogi tartalma által megállapitott határokon tulterjesztette és hogy másrészt a 15. §-ban általánosabb jogkörrel felruházott képviselővel ellentétben a 27. §-ban szükebb jogkörü képviselőket nevezett, maga is lerontotta a képviseleti egységet, mely körülmény aztán bizonyos körök által azon tétel felállitására használtatott fel, hogy, egyenes és kiáltó ellentétben a szabadalmi törvény 27. §-ával, azon tétel állittassék fel, hogy külföldi bejelentő illetve szabadalomtulajdonos képviseletére bárki van feljogositva.

Ezen nézetet vallja a szabadalmi hivatal tagjainak egy része is, a mint a szabadalmi hivatal tényleg el is fogadott képviselőül egy osztrák bejelentő számára oly magyar honost, ki sem nem ügyvéd, sem nem szabadalmi ügyvivő. (S—2789.)

Hogy egyezteti már most össze a szabadalmi hivatal a törvénynek azt a rendelkezését, hogy oly képviselő, ki sem nem ügyvéd, sem nem hatóságilag jogositott ügyvivő, a kinek tehát felet a szabadalmi hivatal előtt nem is lehet képviselni (27. §.), „inditványt tesz" ugyancsak a szabadalmi hivatal előtt egy „szabadalom bejelentésére"?

Mindezeken kivül azonban zavaros illetve zavart okozó a 15. §-nak már azon bevezető rendelkezése, hogy külföldi és ezzel egy megitélés alá eső belföldi csak akkor kaphat szabadalmat „és az ebből eredő jogokat csak akkor érvényesitheti, ha hitelesitett és a szabadalmi hivatalhoz bemutatott különös meghatalmazással ellátott képviselőt nevezett".

A szabadalmi jogok érvényesitésének általában kifejezésre juttatott lehetősége azt a hitet ébreszti, mintha a külföldi szabadalomtulajdonos a szabadalmából folyó jogokat egész általánosságban csak akkor érvényesithetné, tehát pld. a szabadalmát csak akkor adhatná el vagy arra csak akkor adhatna gyakorlatbavételi engedélyt stb., ha ily irányu képviselőjét a szabadalmi hivatalnál megnevezné.

Hogy a szabadalmi hivatalnak nem lehet köze valamely külföldi szabadalomtulajdonos szabadalmának ily kereskedelmi képviselőjéhez, az azonnal világos lett volna, ha a törvény a szabadalomból eredő azon jogokat, melyeknek érvényesitését képviselőnek a szabadalmi hivatalnál való nevezésétől tette függővé, korlátozta volna a szabadalmi hivatal előtt érvényesithető és érvényesitendő jogokra.

Ezen szabatos kiindulási pontból folyólag aztán, nézetem szerint, a képviseleti kérdés is teljes szabatossággal lett volna megoldva.

16. §.

17. §.

Mig a törvény 1. §-a találmányok szabadalmazhatóságáról, a 2. §. pedig a szabadalmak engedélyezhetőségéről szól, addig a 17 §. szövege szerint a szabadalmak „adományoztatnak".

Sem a törvényből magából, sem pedig az indokolásból nem tünik ki, hogy az „adományozni" szó ezen §-ban mely értelemben lett volna alkalmazva; mert hogy azzal kifejeztessék az, mit ezen szó tulajdonképpen kifejez, t. i. az adományozást, fel nem tételezhető.

18. §.

19. §.

Ezen §. rendelkezéseinek egyike szerint a szabadalom a lemondás bejelentésére következő napon szünik meg.

Ezen rendelkezés által azonban a szabadalomtulajdonosnak szabad rendelkezési joga szenved sérelmet. Ha a szabadalomtulajdonos szabadalmáról le akar mondani és ezen akaratát azáltal nyilvánitja, hogy irásbeli lemondását a szabadalmi hivatalnál benyujtja,

akkor ezen akaratnyilvánitásnak hatályba lépését nem lehet sem megakasztani, sem elhalasztani ugy, hogy a szabadalomnak azon pillanatban ill. azon a napon kell megszünnie, a melyben a szabadalomtulajdonos lemondását a szabadalmi hivatalnál benyujtja.

20. §.

Ezen §-t ugy azon elvi álláspontjainál fogva, melyet a §. implicite és kifejezetten is kifejezésre juttat, mint szövegezése folytán is czéltévesztettnek kell mondani.

Ezen §. czélja ugyanis a törvény indokolása szerint az, hogy a szabadalomnak ipartámogató hatása megóvassék és hogy megakadályoztassék az, hogy a belföldi ipar kifejlesztése megakasztassék. Ezen kettős czélt azonban ezen §. egyáltalján nem éri el, mivel már ezen §. kiindulási pontja ill. alapelve téves.

Az indokolás szerint ugyanis a szabadalomtulajdonos, midőn szabadalmának tárgyát nem veszi gyakorlatba, nem élhet azon kifogással, hogy a belföldön általában nincs vagy csekély a szükséglet, mert azért adatik az oltalom valamely találmányra, hogy a feltaláló iparkodjék és törekedjék találmányát kellőleg érvényesiteni és annak piaczot szerezni.

A törvény itt a találmány kellő érvényesitését és az annak számára való piaczszerzést azonositotta a szükségletteremtéssel, holott ez a két dolog merőben különbözik egymástól, hiszen a kellő érvényesités és a piaczteremtés éppen a szükséglettől függ. Sőt ma az evolutio tana már teljesen tisztában van azzal, hogy a tulajdonképpeni találmány mindig a szükségletnek folyománya, nem pedig forditva. Lehet a találmánynak bizonyos mértékben „kellőleg" érvényt szerezni, lehet annak piaczot teremteni, a nélkül azonban, hogy ezáltal egyáltalán szükségletet tudnánk létesiteni, mivel ez oly tényezőktől függ, melyek az individium akarat- és működési körén kivül fekszenek; vannak ugyan egyes kiváló egyének, kik valamely szükségletet ill. ennek kielégitésének szükséges voltát hamarább ismerik fel, mint a nagy tömeg; ezek aztán hamarább is fognak rátalálni azokra az eszközökre és módokra, melyekkel az általuk megismert szükségletet ki lehet elégiteni; ezeknek a kiváló individiumoknak fog is sikerülni találmányuk tárgyának érvényt és piaczot teremteni, de a szükségletet magát nem ők létesithetik; annak a találmányt megelőzőleg már meg kell lennie, különben a találmány maga nem is fog érvényesülni, akárhogy erőlködik is a feltaláló.

De helytelen a törvényhozó álláspontja még azért is, mert teljesen félreismerte a szabadalom engedélyezésének czélját, mert szerinte abban áll, hogy a feltaláló iparkodjék és törekedjék találmányát kellőleg érvényesiteni és annak piaczot szerezni.

Nincs egyetlenegy feltaláló e világon, a kit ily irányu iparkodásra és törekvésre buzditani kellene. Minden feltalálónak ez képezi legforróbb óhajtását és éppen ebbeli törekvése üzi, hajtja őt. Azokra az esetekre pedig, a melyekben kivételesen a feltaláló nem akarná találmányát piaczra hozni, a törvény hathatósan intézkedhetik az állampolgárok érdekeinek érvényesitéséről.

A midőn tehát a törvény a gyakorlatba vételt illetőleg kényszereszközökhöz akar nyulni, felesleges, hogy ezt oly ténykedésekre nézve tegye, melyek a szabadalomszerzésnek és az evvel összekötött költekezésnek természetszerü folyományai; ezek a ténykedések amugy sem fognak elmaradni. A törvénynek a gyakorlatba vételt illetőleg azon esetre kell intézkednie, a melyben a szabadalomtulajdonos bizonyos teljesen speciális okoknál fogva nem követi az általános szabályt, hanem kivételesen elzárkózik attól és nem akar szabadalma tárgyának érvényt és piaczot szerezni.

Második elvi tévedése a 20. §-nak az, hogy daczára annak, hogy a törvény 38. §-a értelmében a megvonás csak irásbeli kereset alapján történhetik vagyis perben döntetik el, feltételezi, hogy találkozik majd valaki, a ki egy bonyodalmas pernek erkölcsi és anyagi esélyeit „közérdekből“ magára vállalja.

Itt ismét azon jelenséggel állunk szemben, melyet már az általános indokolásban a felszólalásra nézve fejtegettem; ezen megvonási kereset is az actio publica jellegével lett felruházva, de a dijak elengedése nélkül, a mi már a priori kizárja, azt, hogy a gyakorlati élet kellő közepén állók „közérdekből“ cselekedjenek; még inkább kizár minden ily perbeli cselekvést az a tény, hogy a megvonás folytán a szabadalom érvényét vesztvén, az abból folyó jogok köztulajdonná válnak és mindenki által szabadon gyakorolhatók.

Ezen két helytelen elvi állásponthoz járul már most a 20. §-nak nem világos szövegezése is. A törvény szerint e megvonásnak három esete forog fenn.

Az első a szabadalom engedélyezésének kihirdetésétől számitott három év után mondható ki akkor, ha a szabadalomtulajdonos a törvényben előirt követelményeknek nem felelt meg. A megvonást ezen esetben feltétlenül ki kellene mondani, ha a törvény ezen kimondásra nézve a kategoricus igeformát alkalmazta volna; minthogy azonban a törvény szerint a szabadalom a statuált esetekben csak „megvonható“ és nem megvonandó, méltán merül fel itt az a kérdés, hogy a törvényhozó a potestativ forma alkalmazásával a szabadalmi hatóságoknak szabad mérlegelésére akarta-e bizni a megvonás kimondását még abban az esetben is, ha a szabadalomtulajdonos a törvény követelményeinek nem tett eleget vagy hogy itt is csak nem világos szövegezéssel van dolgunk.

Tekintettel már most azon körülményre, hogy a törvények általában a sanctiók alkalmazását csak kategorice mondhatják ki, mert a potestative statuált sanctio elveszti erejét, tehát megszünik sanctio lenni, tekintettel továbbá a törvény indokolására, melyben világosan meg van mondva, hogy „a gyakorlatba vétel szinleges nem lehet“ és tekintettel végre arra, hogy a 21. §-ban tárgyalt semmiségre nézve a törvény kategorice intézkedik, joggal feltehető, hogy itt is a megvonásnak kategoricus bekövetkezése volt contemplálva.

A második eset a szabadalom engedélyezésének kihirdetésétől számitott három év előtt áll be, ha a szabadalomtulajdonos a törvényben előirt követelményeknek bizonyos, a szabadalmi hivatal által kitüzendő záros határidő alatt nem felel meg; ez a megvonás tehát feltételes.

A harmadik eset ismét a szabadalom engedélyezésének kihirdetésétől számitott három év után áll be, ha a szabadalomtulajdonos a törvényben előirt követelményeknek a szabadalmi hivatal által kitüzendő bizonyos záros határidő alatt nem felel meg; ez a megvonás tehát ismét feltételes.

A törvény szövegezése már most azon részében, a melyben a feltétlen megvonást tárgyalja, a melyben tehát a legszabatosabbnak kellene lennie, legkevésbé az, a mennyiben nem állit fel a gyakorlatba vételre nézve határozott rendelkezéseket, mint a hogy az ilyeneket nem is lehet felállitani, hanem általános kifejezések használata által rendelkezéseinek értelmét oly ingadozókká és nyujthatókká teszi, hogy azoknak szorgos követése merőben lehetetlenné válik.

Ehhez járul még az a körülmény is, hogy a megvonási kereset a törvény szerint oly perben döntetik el, mely a kereskedelmi rendes eljárás szerint tárgyaltatik; ezen eljárásnak eljárási elvei tehát ezen perben is érvényre jutnak; a felperes minden állitása tehát, ha az az alperes által tagadásba vétetik, bebizonyitandó; minthogy pedig felperes a megvonás mellett csak a törvényben emlitett okokkal allegálhat, tagadásba vehetők ill. bizonyitandók a törvény által statuált okok és körülmények ugy egyenkint, mint összeségükben.

A törvény szövege szerint már most szorgos bizonyitás tárgyát képezik a szöveg sorrendjében a következő körülmények: Hogy tényleg elmulasztotta a szabadalomtulajdonos a szabadalom tárgyát (és nem találmányát, mert e kettő nem szükségképpen azonos gyakorlatba venni; hogy ezen gyakorlatba vétel nem volt lényegi és kellő terjedelmü, hogy a szabadalomtulajdonos ezen gyakorlatba vételt félbeszakitotta; hogy igazolatlanul félbeszakitotta; hogy a szabadalomtulajdonos a gyakorlatba vételt szüneteltette; hogy a szabadalomtulajdonos a hazai és saját viszonyaihoz képest nem tett meg mindent a gyakorlatba vétel foganatositására és ugyancsak

megtett mindent a hazai és saját viszonyaihoz képest a gyakorlatba vétel folytatására.

Mindezen momentumok a perben a ténybeli állitások ill. körülmények szerepét játszák ugy, hogy, különösen ha az el nem kerülhető tanukihallgatásokra gondolunk, az ilyen per hosszadalmas, bonyolult és igy bizonytalan voltát is bizonyitani sem kell.

Ugyanezen megfontolások állanak természetesen a §. többi szövegére ill. az ebben megállapitott feltételekre nézve is. Minden egyes concret esetben külön bizonyitás tárgyát fogja képezni, hogy a találmány a külföldön tényleg „gyakoroltatott"-e? Hogy a belföldi gyakorlás tényleg „közérdekből" kivánatos-e? Hogy a szabadalomtulajdonos tényleg nem „fedezi" vagy „fedezteti"-e a belföldi szükségletet? és hogy a szabadalomtulajdonos nem „a belföldi szükségletet kielégitő mérvben" gyakorolja-e?

Mindezen kérdések ismét csak perbeli bizonyitás utján fognak eldöntetni és mindezen kérdések ill. követelmények ismét csak oly természetüek, hogy annak eldöntése, vajjon a szabadalomtulajdonos, a ki szabadalma tárgyának gyakorlatba vételét illetőleg tőle telhetőleg megtett mindent, ezzel tényleg eleget tett-e a törvénynek vagyis érvényben tartotta-e szabadalmát vagy sem.

A törvényben contemplált második és harmadik esetben ez a kérdés nem oly fontos, mert ezekben az esetekben a megvonás csak feltételesen azaz záros határidőhöz kötve mondatik ki; de az első esetben, a melyben a megvonás feltétlenül záros határidő kitüzése nélkül mondatik ki, az érvényben tartást illető positiv rendelkezéseknek hiánya a törvény által tényleg tett rendelkezéseket tág értelmezhetőségüknél fogva teljesen illusoriusokká teszi.

Természetes, hogy a törvény nem szabatos szövegezésének hatása a gyakorlatban is nyilvánult, még pedig két irányban és akként, hogy a szabadalomtulajdonosok egyrészt megelégedtek a látszólagos gyakorlatba vétellel vagy az ez iránt való hirdetéssel és hogy másrészt a szabadalmi törvény életbelépése óta ezen törvény alapján csak egyetlenegy megvonási kereset adatott be, mely azonban e sorok irásánál még végérvényesen nincs eldöntve.

## 21. §.

Ezen §. 2. pontja szerint a szabadalom megsemmisitendő, ha az 5. §-ban emlitett eset forog fenn.

Mivel azonban a szabadalomhoz való tulajdonjognak kérdése a 6. §-ban is tárgyaltatik és az itt előadott esetben a törvény 35. §-a szerint az állam kormánya vagy a magánvállalat, ha őket illeti meg a szabadalom, felszólalhatnak a szabadalomnak más számára való engedélyezése ellen, sőt a bejelentést a maguk részére igénybe

vehetik, méltán tünhetik fel az a körülmény, hogy a törvény a 6. §. alapján való megsemmisitést nem statuálta éppugy, mint a hogy statuálta az 5. §. alapján való megsemmisitést, ha már egyáltalában megsemmisitést mondott ki oly esetben, mint a milyent az 5. §. tárgyal, a melyben nem megsemmisitésnek, hanem a szabadalomnak átirása lett volna indicálva.

22. §.

Ezen §. szerint, ha a szabadalom megszünik, a találmány köztulajdonná válik.

Ezen tétel nem felel meg a szellemi tulajdonjogról általánosan elterjedt felfogásnak, mert a találmány mindig a feltalálóé marad, csak azon jogok, melyeket a feltaláló, mint szabadalomtulajdonos szabadalmával szerzett, veszthetik el kizárólagosságukat és mehetnek át köztulajdonba.

23. §.

24. §.

L. az általános indokolást.

25. §.

L. az általános indokolást.

26. §.

L. az általános indokolást.

27. §.

Ezen §. a semmiségi és megvonási perekre nézve kimondja a kötelező ügyvédi képviseletet vagyis tekintet nélkül a feleknek ugyancsak ezen §. 1. bekezdésében megállapitott azon jogára, hogy ügyeikben személyesen járhatnak el és tekintet nélkül a „képviselőnek“ a 15. §-ban általánosságban statuált jogaira, valamint a hites szabadalmi ügyvivőknek a képviseletre való jogosultságára, ugy rendelkezik, hogy a semmiségi és megvonási perekben ugy a felek, mint ezeknek képviselői ügyvéd által kötelesek magukat képviseltetni.

Sem a törvényben, sem az indokolásban ezen rendelkezést közvetlenül megindokolva nem látjuk; közvetve abban kell ezen

rendelkezés ratióját keresni, hogy a semmiségi és megvonási perek a kereskedelmi rendes eljárás szerint tárgyaltatnak.

És ha elismerjük ezen utóbbi rendelkezés helyes voltát, akkor kétségtelenül helyesnek kell elismerni az ügyvédi képviseleti kényszert is, mert ezen eljárásban a fősuly az irásbeli formalismuson van, a mikor is a legcsekélyebb mulasztás tekintet nélkül az anyagi igazságra a legsulyosabb következményekkel jár vagyis háttérbe szorul az anyagi igazság és előtérbe helyeztetik a formai igazság.

De vajjon miért kellett a semmiségi és megvonási perekre nézve eltérni azon tárgyalási módtól, melyet a törvény a felszólalások és a megállapitási keresetekre nézve statuált? Miért kellett mindazon, ma általában az anyagi igazság kideritésére nézve üdvös elvek, mint a milyennek a tárgyalási elv, a bizonyitékok szabad mérlegelésének elve és a szóbeliségek elve helyett a rideg formalismus elvét statuálni, az sem a törvényben, sem az indokolásban megokolva nincsen; de bajos is volna erre nézve oly indokolást találni, mely a kritikát megállaná.

Ábban a pillanatban pedig, a melyben az irásbeli eljárás elavultságának és czélszerütlenségének megismerésével elejtetik maga ezen eljárás is, abban a pillanatban meg kell hogy szünjék a szabadalmi hatóságok hatáskörébe tartozó ügyekben az ügyvédi képviseletnek kényszere is vagyis helyre áll a fél szabad cselekvési joga a maga érdekeinek megvédésében, a mikor is teljesen a félre van bizva annak eldöntése, vajjon képviseletét egyáltalán akarja-e másra és kire ill. mily jogositottra bizni.

## 29. §.

A törvény ezen §-ának azon rendelkezése, hogy: „Ugyanazon tárgyra vonatkozó, egyidejüleg beérkezett bejelentésekre ezen körülmény feljegyzendő“, csonka, a mennyiben nem intézkedik az ily feljegyzéssel ellátott egyidejüleg beérkezett bejelentések elsőbbsége fölött: mert az elsőbbség a törvény értelmében a sorszám szerint állapittatik meg, mely azonban a tárgyalt esetben az egyidejü beérkezés daczára is különböző.

## 30. §.

## 31. §.

32. §.

Ezen §. a leirás kellékeit állapitván meg legelső sorban is arról intézkedik, hogy miképpen kell a leirásnak megszerkesztve lennie; e tekintetben a törvény két rendelkezést tartalmaz, melyeknek egyike magára a leirásnak szövegezésére vonatkozik és nagyjában kielégitőnek mondható, mig a másik rendelkezés a leirás szövegezésének következményét öleli fel mondván, hogy a leirásnak lehetővé kell tenni azt, hogy a találmány (szabadalom) tárgyát szakértők minden kiegészités nélkül előállithassák.

Ezen rendelkezés legelső sorban is felesleges, mert ha a leirás az 1. pont 2. bekezdésében emlitett követelményeknek megfelel, akkor meg fog felelni az 1. bekezdés követelményeinek is; másodszor czélszerütlen is ezen rendelkezés és elvileg sem felel meg az egész szabadalmi törvény intentiójának; a szabadalmi törvény intentiója ugyanis az volt, hogy a szabadalmi jogszolgáltatást kivegye a „szakértők“ kezéből és egy központi egységes szakbiróság, a szabadalmi hatóságok hatáskörébe utalja, a mi a legjobban kitünik abból, hogy bitorlási ügyekben a szabadalmi törvény más szakértőt a szabadalmi leirások értelmezésére mint a szabadalmi hivatalt nem ismer el; ezzel szemben a törvény már a szabadalmi hivatal első ténykedését, a leirás megvizsgálását, egy idegen elemnek „a szakértőnek“ nemcsak ellenőrzése alá helyezi, de ezen idegen elemnek a szabadalmi hivatal ténykedése fölött birálati és döntési jogot is ad, a mennyiben a 32. §. 1. pontjában emlitett követelmények ill. ezek hiánya a 35. §. ill. a 21. §. értelmében felszólalási ill. megsemmisitési ok lévén egyuttal bizonyitandó, a mi a szakértőnek az emlitett joggal való felruházását jelenti.

Minderre azonban egyrészt a 2. bekezdés szövege következtében, másrészt pedig azért nincs szükség, mert hiszen a 25. §. 9. bekezdése szerint a szabadalmi hivatal amúgy is szakértőket hivhat meg; ezeknek azonban nem lehet az a feladatuk, hogy megállapitsák, hogy a találmány tárgyát elő lehet-e állitani vagy sem, mely kifejezési mód már azért sem megfelelő, mert találmány tárgyát eljárás is képezheti, melyet bizonyára nem lehet „előállitani“. Az „előállitás“ kriteriuma különben is oly rugalmas, ellenőrizhetetlen és annyira függ a szakértő szakértelmétől, hogy azt ily fontos kérdés alapvető momentumául elfogadni nem lehet.

A 32. §. 2. pontjának utolsó bekezdése szerint: „Az igénypontok felsorolásának hiányait a leirás egyéb részei nem pótolhatják.“

Már a 2. pont 1. bekezdése szerint a védelem alá helyeztetni szándékolt találmány az igénypontban „felsorolandó“; minthogy

azonban a dolog természetéből folyólag egy igénypontban csak egy találmány helyezhető védelem alá, a „felsorolás" kifejezés nem fedi a kifejeztetni kivánt fogalmat.

33. §.

Ezen §. szerint a szabadalmi hivatal egyik tagja megvizsgálván a bejelentést, ha a kellékek hiányoznak, a bejelentőt a szükséges pótlásokra „utasithatja"; a törvény szövege tehát itt éppugy, mint a 20. §-ban, nem kategorice, hanem potestative intézkedik, a mi ismét nem felel meg a törvény legsajátosabb intentiójának.

A bejelentés visszautasitása elleni felfolyamodásra a törvény csak 15 napi határidőt ad, a mi tekintettel a szabadalmi ügy nemzetközi voltára, határozottan keveslendő.

34. §.

35. §.

Ezen §. utolsó bekezdése szerint a felszólaló a bejelentő költségeinek megtéritésére nem kötelezhető.

Ezen rendelkezés a törvény indokolásának a 48. §-hoz füzött azon feltevésében találja indokát, hogy a felszólalás „közérdek"-ből történik. Hogy ezen feltevés mennyire téves, azt legjobban bebizonyitotta a gyakorlat, a melyben csakhamar nyilvánvalóvá lett, hogy a felszólalásnak minden körülmény között való költségmentes volta ugyszólván egy uj kereseti forrásnak, az iparszerü felszólalásnak lett szülőanyjává annyira, hogy a szabadalmi hivatal kénytelen volt a felszólalási intézmény ezen elfajulása ellen védekezni.

A szabadalmi hivatalnak ez irányban kifejtett tevékenységének meg is volt a kivánt hatása, a mennyiben ma már ezen a téren is rendezettebb viszonyok uralkodnak. Csakhogy ezen javulásnak nem az actio publica kimondása az oka, hanem a szabadalmi hivatalnak azon praxisa, mely szerint az ugynevezett önfelszólalók számára a bejelentővel szemben a lehető legcsekélyebb költségeket állapitotta meg, minek következtében a felszólalási üzlet elvesztette jövedelmezőségét.

36. §.

37. §.

38. §.

39. §.

40. §.

Ezen §. a konokul perlekedő felek megbirságolásáról rendelkezik. A szabadalmi hatóságok előtti eljárásban azonban ezen rendelkezésnek vajmi kevés czélja van, különösen ha ezen §. indokolását veszszük figyelembe, mely egészen helytelenül kiterjeszti a konokul perlekedő fél fogalmát az egymás után egymástól függetlenül fellépő felperesekre; a felszólalási eljárásban, melyben a felszólalás költségmentessége miatt még leginkább lehetne félni a konokul perlekedő felektől, ily konok perlekedés a felszólalás beadásának aránylag rövid záros határidőhöz való kötöttsége következtében ki van zárva, a megvonási, megsemmisitési, megállapitási és bitorlási perekben pedig — a törvény azáltal, hogy a szabadalmi hatóságokon kivül a „biróságokat" is emliti, nyilván ezeket a pereket is be akarta vonni ezen §. körébe — a per aránylag költséges volta amugy is elejét veszi a könnyelmü perinditásnak.

41. §.

Ha ezen §-nak azon rendelkező részét, a melyben az imperative intézkedik azon momentumokról, melyek a lajstromba bevezetendők, összehasonlitjuk a szabadalmi hivatalnak a törvénynyel egyidejüleg életbeléptetett szervezeti és ügyviteli szabályzatához csatolt mellékletek XIV. mintájával és a szabadalmi hivatal által a gyakorlatban tényleg foganatositott bejegyzésekkel, akkor azt találjuk, hogy a törvénynek szövege egyrészt, a XIV. mintának szövege és a tényleges bejegyzések közt másrészt oly eltérések mutatkoznak, melyek csak arra vezethetők vissza, hogy már a hivatkozott minta megszerkesztésénél is, de később a gyakorlatban is a törvénynek ez irányu rendelkezései hiányosaknak bizonyultak.

A bejegyzések sorrendjének megállapitására nézve a 41. §. utolsó bekezdése utal a törvény 29. §-ra ugy, hogy az ezen §-nál elmondottak állanak a 41. §. utolsó bekezdésében implicite bennfoglalt rendelkezésekre is.

42. §.

43. §.

44. §.

45. §.

A midőn a törvény a dijak tekintetében rendelkezett, természetesen nem tehette ezt biztos számitás alapján, hisz ilyet csak gyakorlati tapasztalat basisán ejthetett volna meg; éppen mivel ez utóbbi hiányzott, vette fel a törvény a 45. §. 6. bekezdésébe azon rendelkezést, hogy a mennyiben ezen dijakból a szabadalmi hivatal kiadásai nem fedezhetők, a kereskedelemügyi minister a pénzügyministerrel egyetértőleg bizonyos időn belül a 45. §-ban emlitett dijakat rendeleti uton legfeljebb $5^0/_0$-kal emelheti.

Minthogy már most egyrészt a szabadalmi hivatalnak az 1896—1903. évig terjedő időszakról kiadott kimutatása szerint a befolyt dijak nemcsak hogy fedezik a szabadalmi hivatal kiadásait, hanem még jelentékeny tiszta többletet is eredményeztek és mivel másrészt a szabadalmi intézmény nem tekinthető pénzszerző vállalatnak, méltán mondhatjuk a dijakat leszállithatóknak.

Igen sok inconvenientiának kutforrása volt a gyakorlatban a 45. §. 11. bekezdésében foglalt azon rendelkezés, hogy az évi dijak minden a szabadalom fennállásában érdekelt féltől elfogadtatnak; ezen rendelkezésnek főhibája az, hogy mivel a dijak elfogadása van az érdekeltséghez kötve, a pénzügyi tisztviselő oly functióval van megbizva — az érdekeltség kimutatásának ellenőrzésével — mely a szabadalmi hatóságok biráit illeti meg; minthogy pedig ezen ellenőrzést az illető tisztviselő nem végezhette, az évi dijak nemcsak a szabadalom fennállásában érdekelt felektől, hanem mindenkitől elfogadtattak, ki évi dijakat befizetett, a mikor is a szabadalmi hivatal abból a feltevésből indul ki, hogy a ki valamely évi dijat befizet, az bizonyára érdekelve van a szabadalom fennállásában; csakhogy tekintettel a szabadalmi ügy specialis természetére, a szabadalom fennállásában érdekeltet nem szabad felhatalmazni arra, hogy a szabadalmat esetleg a szabadalomtulajdonosnak tudta és beleegyezése nélkül is érvényben tarthassa akkor, a mikor a szabadalom tulajdonosa azt az évi dijak be nem fizetés által nyilvánitott akaratával megszüntetni szándékozik. A törvénynek hivatkozott intézkedése és a szabadalmi hivatal gyakorlata tehát az egyedül mérvadó factornak a szabadalomtulajdonosnak és annak jogutódjának rendelkezései jogába avatkozott.

Ezenkivül igen sok kellemetlenséget okozott a szabadalmi hivatalnak az a kényszerhelyzet is, hogy kénytelen volt nem-szabadalomtulajdonos külfölditől dijakat elfogadni, miáltal a szabadalmi hivatal külföldi szabadalomtulajdonos magyar szabadalmának érdekeit képviselő külföldi honossal jutott oly összeköttetésbe, melybe a törvény 15. és 27. §§-ainak rendelkezései szerint és ezek szellemében csakis belföldivel lett volna szabad kerülnie.

A 45. §. utolsó bekezdése szerint az évi dij csak akkor térittetik vissza, ha a szabadalom megadása megtagadtatik.

Ezen rendelkezést legelső sorban is azért kell hiányosnak mondani, mert nem rendelkezik aziránt, hogy az emlitett esetben a dij hivatalból fizettessék vissza, a mi a fél részéről készpénzkiadással összekötött külön cselekvést igényel, ha az évi dijat vissza akarja kapni.

De nem helyeselhető ez a rendelkezés azért sem, mert az évi dij visszafizetendő akkor is, ha a bejelentő a szabadalom engedélyezése vagy utóbbinak megtagadása előtt bejelentését visszavonja, mert az évi dij természetszerüen csak tényleg létező szabadalom után szedhető.

## 46. §.

Nem helyeselhető a törvény ezen §-ában foglalt azon drákói rendelkezés, hogy, ha az előirt dijak lefizetéséről szóló nyugta csatolva nincsen, a beadvány visszautasitandó; különösen sulyos ez az intézkedés akkor, mikor záros határidőhöz kötött beadványokról (felfolyamodás, felebbezés) van szó, mert ily esetben az anyagi igazság kideritése szorulna háttérbe a csatolmányok hiánya, tehát nem érdemi okok miatt.

A dijat a 46. §. utolsó bekezdésében emlitett esetben hivatalból kellene visszaadni, hogy azon félnek, kinek igazát a szabadalmi hatóságok elismerik, ne kelljen a neki visszajáró dijra költekeznie.

## 47. §.

## 48. §.

## 49. §.

Ezen §. utolsó bekezdése szerint a bitorlásra vonatkozó szabályok már akkor is alkalmazandók, ha a „használt“ találmány ugyan még nem szabadalmaztatott, de a 34. §. szerint ideiglenes oltalomban részesült.

A 34. §. egyik rendelkezése szerint ugyanis a bejelentés tárgya a bejelentés kihirdetésétől fogva a jogtalan használat ellen „egyelőre“ védelemben részesül; azonban sem a törvény, sem annak indokolása nem mondják meg határozottan, hogy ez az „ideiglenes védelem“, melyben a szabadalom tárgya és nem a találmány „egyelőre“ részesül, tulajdonképpen miben áll, és eziránt méltán felmerülhet kétség, mert hiszen a 49. §. utolsó bekezdésében foglalt rendelkezés szerint az ideiglenes oltalomban részesülő szabadalom tekintetében a bitorlásra vonatkozó szabályok éppugy alkalmaztatnak, mint ha a szabadalom már „végleg“ engedélyezve volna.

A törvénynek ezen rendelkezését egyáltalán nem lehet helyeselni, mert kutforrása lehet a gyakorlatban a legnagyobb bajoknak; addig, mig a szabadalom végérvényesen engedélyezve nincs, okszerüen szabadalomról nem is lehet beszélni és igy szabadalmi jogok sem gyakorolhatók, különösen, mikor a szabadalom ill. az igénypontok a felszólalási eljárás folyamán, a szabadalom engedélyezésének megtagadásától eltekintve, jelentékeny változást szenvedhetnek. Nem szabadna tehát a törvénynek oly jogok gyakorlatát megengedni, melyeknek alapja ugyancsak a törvény rendelkezése szerint bizonytalan és ingadozó.

Méltán kell csodálkozni azon, hogy a törvény a felszólalás esélyének kitett bejelentésre nézve nem rendelkezett éppugy, mint a hogy az 54. §-ban rendelkezett a semmiségi és megvonási pereknek, mint előzetes kérdéseknek felmerülése esetére, a mikor is a bitorlás elleni actio legalább fel lett volna függesztve mindaddig, mig a szabadalom a bejelentési eljárás folyamán végleges alakot öltött volna.

De nem egyeztethető össze a 49. §-ban foglalt és szóban forgó rendelkezés az 57. §-ban foglalt rendelkezéssel sem, mert ezen rendelkezés szerint a megállapitási kereset, (melynek lényege teljesen azonos a bitorlási panasz lényegével) csakis már engedélyezett szabadalom ellen indítható, a mint azt a szabadalmi hivatal egy concret esetben ki is mondotta; mig tehát annak, a ki valamely ellene inditandó bitorlási keresettől tart, várnia kell addig, mig az őt fenyegető bejelentés tárgya tényleg szabadalom által védve lesz, hogy a felmerült vitás kérdést tisztázhassa, addig a bejelentő találmánya tárgyának már bejelentési stadiumában is bitorlás miatt eljárhat az ellen, a ki ezt az esetet nem is terelheti a polgári biróság, a szabadalmi hivatal elé, mivel az 57. §. utolsó bekezdése szerint nem kérhet megállapitás iránt eljárást az, a ki ellen a büntető biróságnál ugyanazon szabadalomra vonatkozó bitorlás iránti eljárás van folyamatban.

50. §.

L. az általános indokolást.

51. §.

52. §.

Az ezen §. utolsó bekezdésében foglalt rendelkezés, mely szerint, ha ugyanazon bitorlásért többen itéltetnek el, az elitéltek a kártéritési összegért egyetemlegesen felelősek, bizonyára ugy értelmezendő, hogy az egyetemleges felelősség csak akkor áll fenn, ha többen a bitorlást közösen követték el, mert különben a bitorlás elkövetési idejének különböző volta az egyetemleges felelősség keresztülvitelét lehetetlenné tenné.

53. §.

54. §.

L. 49. §.

55. §.

56. §.

57. §.

L. az általános indokolást és 49. §-t.

58. §.

Ezen §. egyik rendelkezése szerint a bitorlás által sértett fél a bitorló ellen szabadalmi jogának elismerése iránti igényeit polgári per utján érvényesitheti; sem a törvény, sem az indokolás azonban nem állapitja meg ezen elismerés mibenlétét és sanctióját.

Minthogy továbbá a törvény a szabadalmi jogoknak csakis büntető felelősséggel járó csorbitását illetve a bitorlást ismeri, oly „bitorlás“ pedig, melynek elkövetését semmiféle büntető felelősség nem terheli, a törvény értelmében nincs is, az 58. §. 2. bekezdésében foglalt rendelkezések tulajdonképpen tárgytalanok.

59. §.

60. §.

61. §.

Az ezen §-ban foglalt rendelkezés az 1894. évi január 1-ig az osztrák kereskedelemügyi ministerrel egyetértően engedélyezett közös és titkos szabadalmak tekintetében egyoldaluan rendelkezett, mely rendelkezés később rendeleti uton (kereskedelemügyi ministeri rendelet, 1896. január 28., 573. eln. sz., 27. §. 6. pontja) módosittatott.

62. §.

63. §.

64. §.

65. §.

III.

## Összefoglalás.

Röviden összefoglalva már most a mondottakat, megállapitható, hogy:

A találmányi szabadalmakról szóló 1895. évi XXXVII. t.-cz. megalkotásánál már azon alapfeltétel is hiányzott, mely nélkül jó törvény létesitését még csak elgondolni sem lehet, t. i. a törvény anyagával való tett hosszabb gyakorlati tapasztalat, mely nélkül a törvénynek szükségképpen olyanná kellett lennie, amilyen tényleg lett, t. i. idegen törvényekből átvett, nem szerves összefüggésben álló rendelkezéseknek csoportositása; praegnansan észlelhető ezen önállóság hiánya különösen az indokolásban, mely ugy általános, mint részletes részében alig tartalmaz mást, mint idegen törvényekre való utalást, a mi a gyakorlatban aztán oda vezetett, hogy boldog-boldogtalan magyarázhatta a szabadalmi törvény egyes rendelkezéseit a maga kénye-kedve szerint, hisz a törvényhozó alig engedett még csak egy pillantást is vetni legsajátosabb intentióira és elvi álláspontjaira.

A szabadalmi hatóságok szervezete nem egyöntetü és olyan, hogy a szabadalmi jogszolgáltatás haladása ki van zárva, mert egyrészt az alsó biróságban ezzel nem állandó szerves összeköttetésben lévő kültagok foglalnak helyet és mert másrészt éppen a legfelsőbb biróság székeibe rendes körülmények között alsóbbfoku birók soha be nem ülhetnek és mert éppen a legfelső biróság nem érintkezik közvetlenül soha a jogkereső közönséggel és ennek képviselőivel, ugy hogy az alsóbbfoku biróság és a jogkereső közönség képviselőinek tapasztalatai közvetlenül soha sem érvényesülhetnek a felsőbb biróságban.

A szabadalmi hatóságok azonos természetü ügyeket különböző alapelvek szerint intéznek el, minek folyományaként még az eljárási szabályok sem egyöntetüek a szerint, a mint ugyanazon szabadalmi

ügyek különböző szabadalmi hatóságnál vagy különböző szabadalmi ügyek ugyanazon szabadalmi hatóságnál jutnak eldöntés alá.

A szabadalmi jogok legfontosabb mozzanata, t. i. az azoknak a bitorlási eljárásban történő érvényesitése körül felmerülő ügyek nem szükségképpen a szabadalmi hatóságok által, hanem oly biróságok által döntetnek el, melyek az ily természetü ügyekben a legjobb igyekezet daczára sem birhatnak a megkivánt jártassággal.

Mindezekhez járul a törvénynek nem kifogástalan szövegezése, melyben egy s ugyanazon fogalom megjelölésére különböző kifejezések használtattak, fontos rendelkezések sanctio nélkül maradtak, imperativ rendelkezések potestativekké váltak, az egyes §§-ok nem rendszeresen csoportosittattak és más törvények rendelkezései a „megfelelő“ alkalmazásra való utalással a szabadalmi ügy specialis természetének tekintetbe vétele nélkül egyszerüen átvétettek.

Méltán merül fel mindezek után az a kérdés, vajjon ezen hiányok miképpen orvosoltassanak: novelláris uton vagyis egyes §§-nak módositásával vagy egy uj szabadalmi törvénynek megalkotásával?

Kétséget nem szenved, hogy az előzőkben feltárt állapot teljesen kizárja annak még csak lehetőségét is, hogy novelláris uton üdvös változást lehessen elérni, mert a hiányok oly mélyen vágnak bele a szabadalmi jogszolgáltatás alapelveibe, hogy azokon csakis elvi és alapos reformnak vagyis egy uj szabadalmi törvény alkotása, nem pedig egyes §§-nak módositása segithet, mely ujjáalkotásnál a szabadalmi jogszolgáltatásban eddig gyakorlatilag közreműködött valamennyi tényezőnek tapasztalatát kell lefektetni és érvényre juttatni.

---

IV.

## Az 1895. évi XXXVII. törvényczikk szövege.

I. FEJEZET.

*A szabadalmak tárgya.*

1. §.

Szabadalmazható minden uj találmány, mely iparilag értékesithető.

2. §.

Szabadalom nem engedélyezhető oly találmányra:

1. melynek gyakorlatba vétele törvénynyel, rendelettel vagy a közerkölcsiséggel ellenkezik;

2. mely a közös hadsereg, haditengerészet, vagy a honvédség hadképességének emelésére szükséges hadi fegyverekre, robbanó- vagy lőszerekre, erőditésekre vagy hadihajókra vonatkozik, a mennyiben a szabadalom megadása ellen a 34. §. 2-ik bekezdésében foglalt határidő alatt a kereskedelemügyi minister tiltakozik;

3. tudományos tantételekre és elvekre, mint ilyenekre;

4. emberi és állati élelmezésre szolgáló czikkekre, gyógyszerekre és oly tárgyakra, a melyek vegyi uton

állittatnak elő; ezek előállitásánál alkalmazandó eljárás azonban szabadalmazható.

3. §.

Nem tekintendő ujnak a találmány, ha az bejelentése idejében:

1. közzétett nyomtatványok vagy egyéb sokszorositások utján már annyira ismeretessé vált, hogy szakértők által használható volt;

2. nyilvános gyakorlatbavétel vagy kiállitás utján oly ismeretessé vált, hogy a szakértők által használhatása lehetségessé vált;

3. már szabadalom tárgyát képezte.

A találmány közzététel vagy gyakorlatbavétel daczára ujnak tekintendő, ha utolsó gyakorlatbavétele vagy közzététele óta a találmány bejelentéséig 100 év már eltelt.

Az, hogy a külföldön megjelent hivatalos hirdetés a szabadalom ujdonságát mennyiben szünteti meg, a külállamokkal kötött szerződések szerint itélendő meg (16. §.).

4. §.

Két vagy több egymástól különböző találmány csak akkor foglalható egy szabadalomba, ha e találmányok egy és ugyanazon tárgyra, mint ennek alkotó részeire vagy közreható eszközeire vonatkoznak.

5. §.

A szabadalom a feltalálót vagy jogutódját illeti meg.

Oly találmányra, melynek lényege másnak leirásából, rajzaiból, mintáiból, készülékeiből, szerkezeteiből vagy al-

kalmazott eljárásából van véve, a feltalálónak vagy jogutódjának beleegyezése nélkül szabadalom nem engedélyezhető, ha a feltaláló vagy jogutódja a szabadalom ellen felszólalt.

Ha e felszólalás folytán a bejelentés visszavonatott vagy visszautasittatott: a felszólaló, ha az értesitéstől számitandó 30 napon belül a kérdéses találmányt bejelenti, követelheti, hogy bejelentésének elsőbbsége az előbbeni bejelentés napjától számittassék.

6. §.

Állami vagy magánalkalmazásban álló személyek részére az alkalmazást adó állam kormánya vagy a magánvállalat felszólalása esetében megtagadandó a szabadalom engedélyezése, ha a bejelentőnek alkalmazásából vagy hivatalos állásából folyó teendője volt, vagy szerződése kötelezte őt arra, hogy szakértelmét olyan gyártási eljárások vagy ipari termékek feltalálására használja fel, mint a minőre a szabadalmat kéri.

Ily esetekben az államkormány, illetve a magánvállalat jogositva van a szabadalmat a bejelentés visszavonásáról vagy elutasitásáról vett értesitéstől 30 napon belül az első bejelentéstől számitandó elsőbbséggel maga részére igénybe venni.

7. §.

Oly szabadalom, mely egy már szabadalmazott vagy szabadalmazás végett bejelentett találmány javitását vagy tökéletesbbitését czélozza, az eredeti találmány bejelentésétől számitandó egy év alatt csak az eredeti bejelentőnek vagy jogutódjának adható meg.

Ennélfogva harmadik személyek által bejelentett javitási találmányok iránt a tárgyalás csak akkor inditandó meg, ha az eredeti bejelentő a fentebbi határidő alatt erre vonatkozó találmányt be nem jelentett. A harmadik személyek által a fennebbi idő alatt bemutatott bejelentések hivatalosan lepecsételendők és titokban tartandók.

A szabadalmazott találmány javitását vagy tökéletesbitését tárgyazó szabadalom a törzs-szabadalom tulajdonosának az ő kivánsága szerint vagy mint pótszabadalom, vagy mint önálló szabadalom engedélyeztetik. Pótszabadalom másnak, mint a törzsszabadalom tulajdonosának, nem engedélyezhető.

A pótszabadalom önálló szabadalomma válik, ha a törzsszabadalom lemondás, megvonás vagy megsemmisités folytán érvényét veszti.

## II. FEJEZET.

## *A szabadalom hatálya.*

### 8. §.

A szabadalom jogos fennállása egész idejére a szabadalom tulajdonosának kizárólagos jogot ad arra, hogy találmánya tárgyát iparszerüleg készithesse, forgalomba hozhassa és iparszerüleg vagy üzemi berendezésként használhassa.

Eljárásra engedélyezett szabadalom hatálya az azon eljárás szerint előállitott terményekre is kiterjed.

### 9. §.

A szabadalom annak tulajdonosát nem menti fel a fennálló törvények-

ben és rendeletekben foglalt szabályok megtartása alól.

10. §.

Ugy a szabadalom, mint az annak megadása iránti igény a tulajdonosnak örököseire is átszáll.

A szabadalom tulajdonosa jogositva van szabadalmát élők közt egészben vagy részben átruházni, annak gyakorlatbavételét vagy használatát megszoritással vagy a nélkül másnak engedélyezni.

A gyakorlatbavételi és használati jog, valamint az azzal összekötött kötelezettségek az örökösökre is átszállanak. A gyakorlatbavételre vagy használatra jogositott e jogát élők közt másra csak akkor ruházhatja át, ha a szabadalom tulajdonosával létrejött megállapodás szerint ez kifejezetten meg van engedve.

11. §.

Ha a szabadalom több személynek adatott vagy többekre átruháztatott: ezek, a mennyiben más megegyezés nem történt, egyenlő részek szerinti tulajdonostársaknak tekintendők. Mindenik tulajdonostárs szabadon rendelkezhetik saját része fölött s a szabadalmat a 8. §. értelmében használhatja.

Harmadik személynek a gyakorlatbavételi és használati jog csak a társtulajdonosok közös egyetértésével engedélyezhető.

12. §.

A szabadalom hatálytalan azzal szemben, a ki a találmányt, a melyre

másnak szabadalom engedélyeztetett, már azelőtt, mielőtt az utóbbi találmányát bejelentette volna, a magyar korona országai területén szabadalmi oltalom nélkül használta vagy a felhasználásra szükséges berendezést létesitette.

Ily régibb jogosult a találmányt saját üzletének czéljaira saját vagy idegen műhelyekben használhatja ugyan, de e jogositványát csak saját üzletével együtt ruházhatja át.

13. §.

A szabadalom hatálya nem terjed ki oly szállitó eszközök szerkezeteire, melyek csak átmenőleg érkeznek a magyar korona országainak területére és oly tárgyakra, melyek külföldről belföldi szabadraktárakba, átvitel vagy ismétí kivitel czéljából szállittatnak a nélkül, hogy belföldön forgalomba hozattak volna.

14. §.

A szabadalom hatálya korlátozható annyiban, hogy az a kereskedelemügyi minister rendelete alapján a hadsereg, a honvédség vagy a haditengerészet részére, vagy az állami egyedáruság czéljaira az állam részére egészben vagy részben, a szabadalom egész tartamára vagy ennél rövidebb időre igénybevehető. Ily esetben a feltalálónak kellő kártérités nyujtandó, melynek összege, ha megegyezés létre nem jön, birói uton állapitandó meg. A kártérités iránti per folyama az államnak fentemlitett használati jogát meg nem akaszthatja.

15. §.

Az, a kinek belföldön rendes lakhelye nincsen, szabadalmat csak akkor nyerhet és az ebből eredő jogokat csak akkor érvényesitheti, ha hitelesitett és a szabadalmi hivatalhoz bemutatott különös meghatalmazással ellátott, belföldön lakó képviselőt nevezett.

Az ilyen képviselő jogositva van arra, hogy megbizóját a szabadalmi hatóságok és biróságok előtt képviselje, hogy a szabadalom bejelentésére, föntartására és büntető eljárás meginditására vonatkozó inditványt tehessen és hogy keresetekre hozott és másnemü határozatokat átvehessen.

A külföldön lakó szabadalomtulajdonosok ellen inditandó perekben azon biróság illetékes, melynek kerületében a képviselő lakik ; ha pedig képviselője nincs : a szabadalmi hivatal székhelyére nézve illetékes biróság.

Ha a külföldön lakó szabadalomtulajdonos belföldi megbizottja a megbizásról lemondott, vagy fel nem található és a szabadalom tulajdonosa uj megbizottat nem nevezett, vagy ha a belföldön lakó szabadalomtulajdonos külföldre költözött, vagy általában fel nem található : a szabadalomtulajdonos képviseletére a szabadalmi hatóságok és a biróságok ügygondnokot neveznek ki.

16. §.

Oly külállam honosai ellen, a mely állam honosaink irányában a szabadalmi oltalom tekintetében a viszonosságot el nem ismeri, a kereskedelemügyi minister visszatorlási intézkedéseket rendelhet, melyeket azonban az országgyülésnek bejelenteni tartozik.

III. FEJEZET.

## *A szabadalmak tartama, megszünte, megvonása és megsemmisitése.*

17. §.

A szabadalmak a találmány bejelentésétől számitandó 15 évi időtartamra adományoztatnak.

Pótszabadalmak (7. §.) a törzsszabadalmakkal egyidőben járnak le. Az önállóvá vált pótszabadalmak érvényességének ideje a törzsszabadalom bejelentésének idejétől számit. Az önállóvá lett pótszabadalom a lejárat és a dijak összege tekintetében a törzsszabadalom helyébe lépettnek tekintendő.

18. §.

A szabadalom érvényét:

1. megszünés,
2. megvonás, vagy
3. megsemmisités által veszíti el.

19. §.

A szabadalom megszünik:

1. a 15-ik év lejártával;

2. ha a szabadalom tulajdonosa szabadalmáról a szabadalmi hivatalnál irásban lemond;

3. ha az esedékes szabadalmi dijak kellő időben be nem fizettetnek.

Ha a lemondás a szabadalmi oltalom alatt álló találmánynak csak egyes részeire vonatkozik, a szabadalom a többi részekre nézve továbbra is fennáll.

Lejárat folytán a szabadalom a lejárat napját követő napon, a dij fizetésének elmulasztása esetében a mulasztást (45. §.) követő napon, lemondás esetében a lemondás bejelentésére következő napon szünik meg.

20 §.

A szabadalom egészben vagy részben megvonható:

1. Ha a szabadalom tulajdonosa elmulasztotta találmányát a magyar korona országai területén lényegileg és kellő terjedelemben gyakorlatba venni, vagy ezen gyakorlatbavételt igazolatlanul — szünetelés által — félbeszakitotta, vagy legalább a hazai és saját viszonyaihoz képest mindent meg nem tett, mi ezen gyakorlatbavétel foganatositására és folytatására szükséges.

Ezen megvonás rendszerint nem mondható ki előbb, mint a szabadalom megadásának kihirdetésétől számitandó három év elmultával.

Kivételesen a megvonás előbb is kimondható, ha a szabadalom tulajdonosa, daczára annak, hogy a találmány külföldön gyakoroltatik és a belföldi gyakorlás közérdekből kivánatos, a belföldön mutatkozó szükségletet belföldi gyakorlatbavétel által maga nem fedezi, vagy használati engedélyek által nem fedezteti és ezen kötelezettségének, a szabadalmi hivatal által a körülmények méltányos figyelembevétele mellett kitüzendő határidő alatt meg nem felel.

2. A szabadalom kihirdetésétől számitandó három év elmultával, ha a szabadalom tulajdonosa szabadalmát a belföldi szükségletet kielégitő mérvben nem gyakorolja, más megbizható belföldi vállalkozók részére pedig az e végből szükséges használati engedélyt a szabadalmi hivatal által megállapitandó kellő kárpótlás és biztosíték nyujtása mellett megadni vonakodik.

Ily megvonás előtt a szabadalom tulajdonosa, megfelelő határidő kitüzése mellett, megintendő.

A megvonás mind a két esetben a megvonási határozat jogérvényétől hatályos.

Az állam részére adott szabadalom meg nem vonható.

21. §.

A szabadalom megsemmisitendő és ehhez képest ugy tekintendő, mintha meg nem adatott volna:

1. ha a szabadalom tárgya szabadalmazásra alkalmatlan volt (1.—3. §.);

2. ha nem a valóságos feltalálónak vagy jogutódjának adatott (5. §.);

3. ha valamely érvényben álló szabadalom tulajdonosa kimutatja, hogy a megtámadott szabadalom az ő korábbi szabadalmával azonos;

4. ha megállapittatik, hogy a szabadalom leirása nincs ugy szerkesztve, hogy abból a találmány lényege, tehát a szabadalom tulajdonképpeni tárgya s a létesitésére szolgáló eszközök, tökéletesen s oly világosan kitünjenek, hogy minden szakértő a tárgyat a leirás nyomán előállithassa (32. §.).

Ha a fennebb elősorolt esetek csak részben forognak fenn, a megsemmisités részben, a szabadalom korlátozása utján, eszközölhető.

22. §.

Mihelyt a szabadalom megszünés, megvonás vagy megsemmisités következtében érvényét vesztette: a találmány köztulajdonná válik és a fenn-

álló törvények és szabályok keretében mindenki által szabadon használható, föltéve, hogy ugyanazon találmányra adott más szabadalom e használatnak utját nem állja.

Az érvényét vesztett szabadalom nem léphet többé hatályba.

IV. FEJEZET.

## *A szabadalmi hatóságok.*

23. §.

Szabadalmi hatóságok:
1. a szabadalmi hivatal,
2. a szabadalmi tanács.

Székhelye e hatóságoknak Budapest.

24. §.

A szabadalmi hivatal áll elnökből, alelnökből, állandó birói és műszaki tagokból és működési dijakat élvező, öt évre kinevezett, nem állandó birói és műszaki tagokból, valamint a kezelő személyzetből.

Az elnöknek, az alelnöknek és a birói tagoknak az 1869. évi IV. t.-cz. 7. §-ában meghatározott minősitéssel kell birniok.

A műszaki tagok minősitésére az 1883. évi I. t.-cz. 10. §-a irányadó.

A szabadalmi hivatal elnökét, alelnökét és állandó tagjait a kereskedelmi minister előterjesztésére Ő Felsége, a nem állandó tagokat és a kezelő személyzetet a kereskedelmi minister nevezi ki.

A szabadalmi hivatal a kereskedelmi minister felügyelete alatt áll, a ki e jogát közvetlenül és a szabadalmi tanács elnöke által gyakorolja.

25. §.

Å szabadalmi hivatal két osztályban működik.

Ezen osztályok a következők:

1. a bejelentési osztály,

2. a birói osztály.

A bejelentési osztály oly hármas tanácsban határoz, melynek egy birói és két műszaki tagja van. A szabadalmi hivatal elnöke a bejelentési osztály üléseiben nem vehet részt.

A birói osztály a szabadalmi hivatal elnökének vagy helyettesének elnöklete alatt a szabadalmi hivatal két birói hivatalra képesitett és két műszaki tagból álló ötös tanácsban határoz.

A birói osztály üléseiben nem vehetnek részt azok, a kik a felebbezett határozathozatalnál közreműködtek.

Általában a határozó tagok kizárására nézve a polgári perrendtartásnak idevágó szabályai irányadók.

Ezen osztályok mindegyike hivatalból szakértőket is hivhat meg, kik azonban szavazati joggal nem birnak.

A határozatok általános többséggel hozatnak.

Nem érdemleges határozatok elnökileg is hozhatók.

Az összes határozatok a szabadalmi hivatal nevében adatnak ki és kellőleg indokolandók.

26. §.

A szabadalmi tanács áll a kereskedelmi minister előterjesztésére Ő Felsége által kinevezett az 1869. évi IV. t.-cz. 7. §-ban meghatározott minősitéssel biró elnökből, továbbá a kereskedelmi minister előterjesztésére Ő Felsége által a magyar korona terü-

letén működő legfelsőbb biróságok tagjai közül, ebbeli hivatali alkalmazásuk tartamára és a magyar kir. műegyetem tanárai közül öt évi időtartamra kinevezett ülnökökből, valamint a kereskedelmi minister által kinevezett szükséges számu segédszemélyzetből.

Az elnök a m. kir. Curia tanácselnökével egyenlő ranggal, jelleggel és javadalmazással bir s teljes joghatálylyal kiterjednek reá az 1869: IV. t.-cz. 8.—17. és 19. §§-nak és az 1871 : IX. t.-czikknek rendelkezései, azon módositással azonban, hogy az ezen törvényekben az igazságügyministernek adott hatáskör a szabadalmi tanács elnökére nézve a kereskedelmi ministert illeti. A szabadalmi tanács elnöke évenkint hat heti szünidőt vehet igénybe, mire nézve részletesebben az ügyrend intézkedik.

A legfelsőbb biróságoktól kinevezett ülnökök évenkint 500 forint működési pótlékot kapnak.

A tanács többi tagjai és a segédszemélyzet működési dijban részesülnek, melyet a kereskedelmi minister rendeleti uton állapit meg.

A tanács határozatait az elnöknek vagy helyettesének elnöklete alatt négy birói és két műszaki tagból alakitott hetes tanácsban hozza.

A tanács elnöke és ülnöke által elkövetett fegyelmi vétségek és a vagyoni felelősség megállapitása, valamint az elnöknek az 1871 : IX. t.-cz. II. fejezetében körvonalazott kényszernyugdijaztatása felett a magyar kir. Curia hasonrangu tisztviselőire nézve illetékes fegyelmi biróság itél (1881: LIX. t. cz. 104. §.). A műegyetemi tanárok közül kinevezett ülnökök e

tekintetben a kir. Curia biróival egyenlő rangban lévőknek tekintetnek.

27. §.

A felek a szabadalmi hivatal előtt ügyeikben személyesen eljárhatnak.

A szabadalmi hivatal előtt felek képviselésére csakis ügyvédek és a hatóságilag jogositott szabadalmi ügyvivők vannak jogositva.

A szabadalmak megsemmisitésére és megvonására irányuló perekben a felek és a külföldi szabadalom tulajdonosainak képviselői (15. §.) ügyvéd által kötelesek magokat képviseltetni.

A szabadalmi ügyvivői jogositványt a kereskedelemügyi minister a közigazgatási hatóság meghallgatása után oly magyar állampolgároknak adja ki, kik műszaki képesitésöket belföldi műegyetemnek vagy külföldinek honositott oklevelével igazolhatják és ezen jogositványt fegyelmi uton vissza is vonhatja.

Ezen ügyvivők külön szakvizsga és eskü letételére kötelesek.

Az ily ügyvivői jogositvány a szabadalmi hivatal ügyvivői jegyzékébe bevezetendő.

28. §.

A szabadalmi hivatal szervezetét, a szabadalmi hivatalnak és a szabadalmi tanácsnak ügyviteli szabályait, a szabadalmi ügyvivők által leteendő vizsgálat tárgyát, a vizsga után szedendő dijakat, az általuk leteendő eskü mintáját, és a szabadalmi ügyvivők elleni fegyelmi eljárás szabályait a kereskedelemügyi minister rendeleti uton állapitja meg.

V. FEJEZET.

*Az eljárás.*

29. §.

A találmány bejelentése a feltaláló, annak jogutódja vagy igazolt meghatalmazottja által a szabadalmi hivatalnál irásban nyujtandó be.

A találmány bejelentésének elsőbbsége az iktató sorszám szerint itélendő meg.

Ugyanazon tárgyra vonatkozó, egyidejüleg beérkezett bejelentésekre ezen körülmény följegyzendő.

30. §.

A bejelentésnek magában kell foglalnia:

*a)* a bejelentő nevét, állását és lakhelyét, és ha a bejelentőnek rendes lakhelye külföldön van, belföldi képviselőjének (15. §.) nevét és lakását is;

*b)* a szabadalmazandó találmány czimét, azaz általánosságban való megjelölését, minden leirás vagy külön elnevezés mellőzésével;

*c)* azon nyilatkozatot, hogy a folyamodó feltalálója a szabadalmazandó tárgynak, vagy hogy ő a feltalálónak jogutódja és az utóbbi esetben:

*d)* a feltaláló nevét, állását és lakhelyét azon okirat megjelölésével, melyre a bejelentő jogát alapitja.

31. §.

A bejelentéshez csatolandók:

*a)* a bejelentési dij lefizetését igazoló állampénztári elismervény;

*b)* ha a bejelentést megbizott nyujtja be, az erre vonatkozó hitelesitett meghatalmazás;

*c)* a találmánynak leirása két példányban boritékba zárva, a melyben a találmány czime, a bejelentő neve és lakhelye kiteendő;

*d)* ha a bejelentő a feltaláló jogutódja, csatolandó az átruházást vagy átszállást tanusitó okirat is.

32. §.

A leirás kellékei a következők:

1. lehetővé kell, hogy tegye azt, miszerint szakértők a találmány tárgyát a leirás alapján minden kiegészités nélkül előállithassák.

Nevezetesen a leirásnak nem szabad megtévesztő kétértelmüséget tartalmaznia, sem pedig az eszközökre, a foganatositás módozataira vagy a működés sikeréhez szükséges fogásokra nézve valamit eltitkolnia, sem drágább, vagy nem ugyanazon hatással biró szerekre vagy eszközökre hivatkoznia.

2. Azt, a mi uj és a mit bejelentő mint szabadalmazandót védelem alá kivánmaga helyezni, a leirás végén egy vagy több igénypontban fel kell sorolnia.

Ha több igénypont van felsorolva, a találmány lényege azonban nem az egyes igénypontokban külön-külön felsoroltakban, hanem az összes igénypontokban felsoroltaknak összességében, vagy azok csoportonkénti összefoglalásában áll: ez a körülmény külön felemlitendő.

Az igénypontok felsorolásának hiányait a leirás egyéb részei nem pótolhatják.

3. A megérthetőségre szükséges tartós módon és a rendeleti uton meghatározandó alakban szerkesztett rajzokat kell tartalmaznia és a mennyiben szükségesnek mutatkoznék, mintákkal és modelekkel is felszerelve kell lennie, végre

4. A bejelentő vagy meghatalmazottja aláirásával kell ellátva lennie.

A bejelentés közzétételéig a bejelentő a leirást és az abban foglalt igénypontokat megváltoztathatja és pótolhatja. Ezen módositások elsőbbsége iránt a szabadalmi hivatal határoz.

33. §.

A bejelentést a szabadalmi hivatal bejelentési osztályának egyik tagja megvizsgálja és a mennyiben a 30.—32. §§-ban emlitett kellékek hiányoznak, a bejelentőt a szükséges pótlásokra utasithatja. Ha a bejelentő ezen utasitásokra a kitüzött vagy a bejelentő kérelmére meghosszabbitott határidő alatt nem nyilatkozik, bejelentése visszavontnak tekintendő. Ha ellenben a kifogásolt hiányt pótolja vagy bejelentéséhez ragaszkodik, a bejelentés fölött a bejelentési osztály ülésben határoz.

Ha a bejelentési osztály a hiányokat pótoltaknak nem találja, vagy ha a jelen törvény 1. és 2. §§-ai értelmében a találmány nem szabadalmazható, a bejelentést visszautasitja.

A találmány uj volta hivatalból nem tétetik vizsgálat és döntés tárgyává.

A bejelentés visszautasitása ellen a visszautasitó végzés kézbesitésétől számitott 15 nap alatt felfolyamodásnak van helye a birói osztályhoz.

34. §.

Ha a bejelentési osztály, vagy felfolyamodás esetében a birói osztály a bejelentést helyesnek és a szabadalom engedélyezését lehetőnek találja, a bejelentésnek közzétételét és a felhivási eljárás meginditását rendeli el.

A bejelentés közhirrététele oly módon történik, hogy a bejelentő neve, állása és lakhelye, a találmány tárgya, vagyis az, a mi a szabadalmi oltalom alá helyezni kivántatik, a szabadalmi hivatal hivatalos lapjában egyszer kihirdettetik, azon figyelmeztetéssel, hogy a közzétételtől számitandó két havi határidő alatt a bejelentés ellen felszólalások adhatók be. Kihirdetendő az is, hogy a bejelentés tárgya egyelőre a jogtalan használat ellen (8. §.) védelemben részesül.

A kihirdetés a bejelentő kivánságára a közhirrétételről szóló határozathozatalról legfeljebb hat hóra halasztható. Három havi halasztás meg nem tagadható.

A kihirdetés napjától kezdve a bejelentett találmány leirása minden hozzátartozó rajzzal, mintával és modellel mindenkinek megtekintésre nyitva áll.

Ha oly szabadalom forog szóban, melyet a kormány a hadsereg, a honvédség vagy a haditengerészet czéljaira jelentett be, ez esetben a kormány képviselőjének inditványára minden felhivás és közzététel elmaradhat.

35. §.

A közzétételtől számitandó két hónapon belül a bejelentett találmány szabadalmazása ellen felszólalás adható be.

A felszólalás két példányban és indokolva a szabadalmi hivatalnál nyujtandó be és csak a következő állitásokra alapitható:

1. hogy a találmány a jelen törvény 1—3. §§-ai értelmében nem szabadalmazható;

2. hogy a leirás a 32. §. 1. és 2. pontja alatt körülirt kelléknek meg nem felel;

3. hogy a találmány nem a bejelentőt illeti (5. és 6. §§.).

Az 1. és 2. alatti esetben bárki, a 3. alatti esetben a sértett fél vagy jogutódja élhet felszólalásssal.

A felszólalás egyik példánya a találmány bejelentőjének a szabadalmi hivatal által kitüzendő határidő alatt benyujtandó nyilatkozata végett kézbesitendő.

A kitüzött határidő után a szabadalmi hivatal bejelentési osztálya a feleket, tanukat és szakértőket szóbelileg kihallgatja és a szabadalom megadása, megszoritása vagy megtagadása, valamint a felmerült költségek megitélése vagy kölcsönös megszüntetése felett határoz.

A felszólaló a bejelentő költségeinek megtéritésére nem kötelezhető.

36. §.

A bejelentési osztálynak azon határozata ellen, melylyel a bejelentés egészben vagy részben visszautasittatik, a bejelentő, oly határozat ellen, melylyel a szabadalom egész terjedelmében vagy legalább részben kiadatni rendeltetik, a felszólaló a végzés kézbesitésétől számitott 30 napon belül a szabadalom kiadását felfüggesztő hatálylyal biró felfolyamodással élhet a birói osztályhoz. A felfolyamodás

két példányban nyujtandó be, melynek egyike az ellenfélnek észrevételei végett kiadatik.

A birói osztály ezen felfolyamodás, észrevételek és belátása szerint a felek és szakértők szóbeli meghallgatása alapján, a szabadalom megadása vagy a bejelentés visszautasitása, a költségek megtéritése felett minden további jogorvoslat kizárásával végérvényesen határoz.

A felszólaló az általa beadott felfolyamodás esetében a felfolyamodás folytán felmerült költségekben elmarasztalható.

37. §.

A szabadalom engedélyezése tárgyában hozott határozat jogerejüvé váltával a szabadalmi hivatal a jogositottnak szabadalmi okiratot ad ki.

A bejelentés visszavonása, a szabadalom engedélyezése vagy megtagadása az e czélra rendelt hivatalos lapban azonnal közzéteendő.

A szabadalom megtagadásának vagy a bejelentés visszavonásának közzétételével az ideiglenes oltalom (34. §.) fenn nem állottnak tekintendő.

38. §.

A szabadalom megvonása ugy, mint annak megsemmisitése csak irásbeli kereset alapján történhetik.

A kereset a szabadalmi hivatal birói osztályánál inditandó.

A megvonási vagy megsemmisitési kereset benyujtására a 21. §. 2. és 3. pontjai eseteiben az érdekében sértett fél, a 20. §. valamint 21. §. 1. és 4. pontjai eseteiben bárki jogositva van. A perköltségeknek alperes kivánatára a külföldi felperes részéről

biztositása tekintetében az 1893. évi XVIII. t.-cz. 9—12. §§-aiban foglalt határozatok megfelelően alkalmazandók, azzal az eltéréssel, hogy a biztositék mennyisége felett a szabadalmi hivatal birói osztálya határoz.

A megvonási és megsemmisitési perekben, a mennyiben a jelen törvény eltérő intézkedést nem tartalmaz, a kereskedelmi rendes eljárásnak szabályai alkalmazandók.

A birói osztálynak itéletei ellen az itélet kézbesitésétől számitott 30 nap alatt felebbezésnek van helye a szabadalmi tanácshoz, mely végérvényesen határoz.

39. §.

A kir. biróságok és közigazgatási hatóságok kötelesek a szabadalmi hivatal és tanács megkereséseinek eleget tenni.

Az idézésre meg nem jelenő vagy vallomásaikra az esküt megtagadó tanuk és szakértők birságolását, a szabadalmi hivatal megkeresésére a kir. biróságok teljesitik.

A szabadalmi hivatal által az eljárási költség és kiszabott birság tekintetében hozott és jogerőre emelkedett határozatok végrehajtható közokiratok.

A szabadalmi hivatal előtt letett eskü és a tanuknak és szakértőknek ott tett vallomásai a kir. biróság előtt letett esküvel és vallomással egyenlő hatálylyal birnak.

40. §.

A szabadalmi peres ügyekben eljáró hatóságok és biróságok konokul perlekedő felek ellen 1000 koronáig terjedhető birságot is róhatnak ki, mely birságok az államkincstárt illetik.

VI. FEJEZET.

***Szabadalmi lajstrom, szabadalmi levéltár és szabadalmi közlöny.***

41. §.

A szabadalom engedélyezése után a szabadalmi hivatalnál vezetett külön lajstromba azonnal beiktatandó.

E lajstromba bevezetendő: annak neve, állása és lakhelye, a ki a szabadalmat nyerte, továbbá megbizottjának neve és lakhelye, a szabadalom czime, az elsőbbség, a szabadalom kelte, a dijak befizetésének megtörténte, a szabadalom megszünése, megvonására és megsemmisitésére vonatkozó adatok, végre a szabadalomnak a 14. §. szerinti korlátozása és a szabadalom megvonása vagy megsemmisitése iránt inditott perek. Ezen adatokon kivül az érdekelt felek kérelmére köz- vagy teljes hitelü magániratok alapján a lajstromba még bejegyzendők a szabadalmaknak egészben vagy részben történt átruházásai és a gyakorlatbavételi vagy használatot tárgyazó engedélyek.

A szabadalom tulajdonjogának átruházása harmadik személyekkel szemben csakis az átruházásnak a szabadalmi lajstromban való bevezetése által válik joghatályuvá; a korábbi átruházás azonban, habár nincs is a lajstromba bevezetve, hatályos azzal szemben, a kinek akkor, a midőn a szabadalomra jogot szerzett, a korábbi átruházás megtörténtéről tudomása volt.

A bejegyzett gyakorlatbavételi és használati engedélyek a szabadalom tulajdonjogának átruházása által érvényükben és hatályukban nem érintetnek.

Az érdekeltek kérelmére eszközlendő bejegyzések sorrendje a jelen törvény 29. §-ának második bekezdésében foglalt rendelkezés szerint állapitandó és itélendő meg.

42. §.

A szabadalomhoz tartozó leirások, rajzok, minták és modellek és az érdekeltek kérelmére eszközölt bejegyzések alapját képező okiratoknak hiteles másolatai a szabadalmi hivatal levéltárában megőrzendők.

43. §.

A szabadalmi lajstrom és a szabadalmi levéltár a megállapitott hivatalos órák alatt mindenki részére nyitva áll.

Szabadságában áll bárkinek saját költségén a szabadalmi lajstromról, a leirásokról, rajzokról, a mintákról, modellekről másolatokat venni és ezeket hivatalosan hitelesittetni.

A mennyiben a hadsereg, honvédség és haditengerészet czéljaira a kormány részére adott valamely szabadalomra vonatkozó közzététel elmaradt (34. §.), e szabadalom leirásainak, rajzainak, mintáinak és modelleinek megtekintése vagy másolatban való kiadása tilos, kivéve ha a kereskedelemügyi minister az illetékes szakministerrel egyetértőleg a megtekintést vagy lemásolást megengedi.

44. §.

A bejelentett és közzétételni rendelt találmányok (34. §.), az engedélyezett szabadalmak azok leirásával és rajzaival együtt, a felszólalás folytán elutasitott találmányok czime, a szaba-

dalmak átruházása, megszünése, megvonása és megsemmisitése az erre rendelt hivatalos lapban azonnal közzéteendő.

Ezen lapnak berendezését és kiadási módozatait a kereskedelemügyi minister rendeleti uton határozza meg.

## VII. FEJEZET.

### *Dijak.*

#### 45. §.

Minden szabadalomért, valamint pótszabadalomért a bejelentéssel egyidejüleg 20 korona bejelentési dij fizetendő.

A leirásnak a 32. §. értelmében megengedett módositásáért 10 korona dij fizetendő.

Ezenkivül minden szabadalomért az igénybe vett oltalom tartamára való tekintettel a következő évi dijak fizetendők:

| | | |
|---|---|---|
| az 1-ső évre | 40 | korona |
| a 2-ik „ | 50 | „ |
| a 3-ik „ | 60 | „ |
| a 4-ik „ | 70 | „ |
| az 5-ik „ | 80 | „ |
| a 6-ik „ | 100 | „ |
| a 7-ik „ | 120 | „ |
| a 8-ik „ | 140 | „ |
| a 9-ik „ | 160 | „ |
| a 10-ik „ | 200 | „ |
| a 11-ik „ | 250 | „ |
| a 12-ik „ | 300 | „ |
| a 13-ik „ | 350 | „ |
| a 14-ik „ | 400 | „ |
| a 15-ik „ | 500 | „ |

Pótszabadalomért, a mennyiben az önálló szabadalomra át nem vál-

tozik (17. §.), a szabadalom egész tartamára, a bejelentési dijon kivül a 40 korona dij csak egyszer fizetendő.

Ha ezen dijakból a szabadalmi hivatal kiadásai nem fedezhetők, a kereskedelmi minister a pénzügyministerrel egyetértőleg a jelen törvény életbeléptétől számitott három éven belül az emlitett dijakat rendeleti uton — azonban legfeljebb 50%-kal — emelheti.

Az évi dijak évenkint előre esedékesek és vagy évenkint, vagy több évre, vagy végre mind a 15 évre lefizethetők.

Az első évre járó dijak legkésőbb a találmány bejelentésének közzététele napját követő 60 nap alatt fizetendők, mert különben a találmány bejelentése visszavontnak tekintendő.

A 2-ik egész 15-ik dijak legkésőbben a lejáratot követő 60 nap alatt fizetendők.

A lejárattól számitandó 30 nap után teljesitett ily fizetésen kivül még 20 korona pótdij jár.

Az évi dijak minden a szabadalom fennállásánál érdekelt féltől elfogadandók.

Oly feltalálóknak, kik szegénységüket szabályszerü szegénységi bizonyitványnyal igazolják, vagy a kik mint munkások a napi keresetre vannak utalva, a bejelentési és az első évi dij, valamint a leirások kiigazitásától járó dij hitelezhető és ha a szabadalom a második év kezdetén megszünt, teljesen el is engedhető.

A bejelentési dij egyáltalán nem, az évi dij csak akkor térittetik vissza, ha a szabadalom megadása megtagadtatik.

46. §.

A fennebbi dijakon kivül még a következő esetekben külön-külön 20 korona dij előzetesen fizetendő:

1. felfolyamodás vagy felebbezés után (36—38. §§.);

2. szabadalmak megvonása és megsemmisitése iránti kereset után (20. és 21. §§.);

3. valamely fennálló szabadalom terjedelmének megállapitása iránti kérelem után (57. §.);

4. szabadalom átruházásának bejegyzése után (41. §.).

Mindezen dijak az illető irat benyujtása előtt fizetendők és a megtörtént befizetésről szóló nyugta a beadványhoz csatolandó; ellenkező esetben a beadvány visszautasitandó.

Az 1. alatt emlitett dij visszaadandó, ha a felfolyamodásnak helyt adatott. A 45. §. utolsóelőtti bekezdésében emlitett személyeknek az 1—3. pont alatt felsorolt dijak is elengedhetők.

47. §.

Az ezen fejezet alatt felsorolt dijak az állampénztárba befizetendők, vagy posta utján kellő időben oda utalandók.

48. §.

A szabadalmi okirat épp ugy, mint a szabadalmi hivatal többi kiadmányai, nemkülönben a felszólalást (35. §.) tartalmazó beadványok bélyegmentesek.

Minden egyéb tekintetben a bélyeg- és illetékszabályok változatlanul alkalmazandók.

VIII. FEJEZET.

## *A bitorlások és a büntetések.*

49. §.

A ki a szabadalom tulajdonosának engedélye nélkül valamely szabadalom tárgyát előállitja, forgalomba hozza vagy tiltott módon használja ugy, hogy ez által a szabdalom tulajdonosának e törvényben gyökerező jogait tudva sérti: a szabadalombitorlás kihágását követi el és hatszáz koronáig terjedhető pénzbüntetéssel, visszaesés esetében pedig, ha az utolsó marasztalás jogerőre emelkedésétől két esztendő el nem telt, két hónapig terjedhető elzárással és ezen felül hatszáz koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

A kiszabott pénzbüntetések az ipari (kereskedelmi) iskolai alap javára esnek.

A büntetés kiszabásánál sulyositó körülményt képez, ha a panaszlott a szabadalom tulajdonosának alkalmazottja volt és ezen uton vagy a szabadalom tulajdonosának bizalmából szerzett értesülését és tapasztalásait használta fel a találmány bitorlására.

E szabályok akkor is alkalmazandók, ha a használt találmány ugyan még nem szabadalmaztatott, de a 34. §. szerint ideiglenes oltalomban részesül.

50. §.

A 49. §-ban körülirt kihágás a kir. járásbiróságok hatáskörébe tartozik és csak a sértett fél inditványára üldözhető.

A szabadalmazott találmány mibenlétének megitélésére kizárólag a szabadalmi levéltárban letett találmányi leirás szolgál alapul; ennélfogva nem vehető tekintetbe semminemü utólagos, ama leirásban nem foglalt értelmezés.

A mennyiben a leirásnak értelmezése iránt vita támad, a biróság, ha szakértők kihallgatását találja szükségesnek, a szabadalmi hivatal véleményét köteles kikérni.

51. §.

A sértett félnek a tárgyalás folyama alatt kifejezett kivánatára az itéletben kimondandó, hogy a vádlott birtokában talált utánkészitésnek vagy utánzatnak bizonyult tárgyak vagy alkatrészek elkobzandók, s hogy azon eszközök és készülékek, melyek kizárólag a bitorlás végrehajtására szolgálnak, az elitélt költségén e czélra használhatatlanokká teendők.

Az elkobzottaknak nyilvánitott tárgyak, ha az elitélt és a sértett fél közt más megállapodás nem jön létre, megsemmisitendők.

Ha a tárgyak a közbiztonságra nézve veszélyesek lennének, a biróság megkeresésére a veszély elháritása czéljából az illetékes hatóság által a kellő intézkedések megteendők.

52. §.

A sértett félnek a tárgyalás folyama alatt kijelentett kivánatára a magánjog szerint őt megillető kártérités fejében a büntető biróság az itéletben a büntetésen kivül, a fennforgó összes körülmények méltatásával szabad meggyőződése szerint

20.000 koronáig terjedhető kártéritési összeget megállapithat, vagy a sértett felet kártéritési igényeivel a polgári per utjára utasithatja. Ha a büntető biróság a sértett fél kivánatára kár-
get állapitott meg, további
olgári per utján nem kö-
Ha 20.000 koronát meg-
éritést követel a sértett
ártéritési igényével a pol-
tasitandó.
tt félnek a tárgyalás fo-
kifejezett kivánatára meg-
továbbá: hogy az itélet
elmében, indokaival együtt,
öltségén hirlapilag közzé-
közzététel módja és határ-
t fél kivánatának tekintet-
z itéletben megállapitandó.
anazon bitorlásért többben
l, az elitéltek a kártéritési
gyetemlegesen felelősek.

53. §.

tt félnek jogában áll az
mlitett tárgyakra, eszkö-
szülékekre nézve, még a
t meghozatala előtt, a zár-
őrizet alá vételt, s más
ések foganatositását kérni,
üntető cselekmény ismét-
adályozhatják.
nyt a biróság azonnal el-
ennyiben a bitorlás ténye
kért zárlatot, őrizet alá
vételt, vagy másnemü biztositási intézkedéseket feltétlenül vagy a sértett fél által leteendő biztositék feltétele alatt elrendeli.

Az eljárás folyama alatt a biztositási intézkedések feltétlenül vagy a panaszlott által leteendő biztositéktól feltételezve feloldhatók.

54. §.

Ha a büntető eljárás folyama alatt oly előzetes kérdés merül fel, mely a jelen törvény rendelkezései szerint a szabadalmi hivatal és a szabadalmi tanács hatásköréhez tartozó szabadalommegvonási vagy megsemmisitési per utján döntendő el, a büntető biróság eljárásának felfüggesztése mellett az erre nézve előirt kereset megindítására határidőt tüz ki. A mennyiben a visszavonási vagy megsemmisitési kereset beadása a határidőn belül igazoltatik, a határozat megérkezését bevárja és azt saját határozatának alapjául veszi, ellenkező esetben a büntető eljárást folytatja.

Ily esetekben a büntető biróság kimondhatja, hogy a foganatositott biztositási intézkedések a szabadalmi hatóságok határozatának beérkeztéig feltétlenül, vagy a sértett fél által leteendő biztositék ellenében fenntartandók.

55. §.

A szabadalombitorlás kihágására, a mennyiben a jelen törvény intézkedést nem tartalmaz, a kihágási ügyekben követendő birói eljárás általános szabályai alkalmazandók.

E kihágási ügyek soron kivül tárgyalandók és intézendők el, s azokban az 1883. évi VI. t.-cz. 7. §-ának a II. birósági itélet elleni további felebbvitelt korlátozó intézkedése nem nyer alkalmazást.

56. §.

A szabadalmak megszerzése, átruházása, használatba vagy gyakorlatbavétele körül elkövetett oly cselek-

vények, melyek a büntető törvényekben meghatározott valamely büntett vagy vétség tényállását állapitják meg, a büntető törvényeknek rendelkezései szerint itélendők meg.

Ha a cselekmény a büntető törvénybe ütköző büntettet vagy vétséget és a jelen törvénybe ütköző kihágást képez, a büntető törvényeknek és a jelen törvénynek megtorló intézkedései elkülönitett eljárás mellett alkalmazandók.

57. §.

A ki valamely ellene inditandó bitorlási keresettől tart, jogositva van a szabadalmi hatóságok határozata által megállapittatni, hogy az általa előállitott vagy használt tárgy vagy eljárás valamely általa megjelölendő szabadalomba nem ütközik.

Az ez iránti kérelem az előállitandó tárgy vagy eljárás leirásának csatolása mellett a szabadalmi hivatalnál két példányban nyujtandó be. Az egyik példány a szabadalom tulajdonosának kiadandó avval, hogy a meghatározandó záros határidőn belül esetleges nyilatkozatát a szabadalmi hivatalnál beadhatja.

A kérelem a szabadalmi hivatal birói osztályánál tárgyaltatik, s a feleknek s szükség esetében szakértőknek meghallgatása után döntetik el. Az eljárás költségét a kérelmező viseli.

A birói osztály határozata ellen 30 nap alatt felfolyamodásnak van helye a szabadalmi tanácshoz.

A megállapitást magában foglaló jogérvényes határozat kizárja az ugyanazon tárgyra vonatkozó bitorlás iránti eljárást az ellen, a kinek kérelmére a megállapitási határozat hozatott.

Nem kérhet megállapitás iránt eljárást az, a ki ellen a büntető bíróságnál ugyanazon szabadalomra vonatkozó bitorlás iránti eljárás van folyamatban.

58. §.

A bitorlás által sértett fél a bitorló ellen szabadalmi jogának elismerése, a bitorlás megszüntetése és kártérités iránti igényeit polgári peruton érvényesitheti:

*a)* ha büntető eljárás meginditását nem inditványozza, vagy inditványát visszavonja;

*b)* ha a büntető biróságnál kártéritést nem követelt;

*c)* ha a büntető biróság őt kártéritési igényével polgári perre utasitotta;

*d)* ha a büntető eljárás a bitorlást elkövető félnek halála folytán vagy azért nem inditható meg, mert a büntethetőség elévülés által vagy más ok miatt elenyészett.

A sértett félnek jogában áll szabadalmi jogának elismerését, a bitorlás megszüntetését és kártéritést követelni abban az esetben is, a midőn a cselekmény elkövetőjét semmiféle büntető felelősség nem terheli. Ezen esetben a kártérités a gazdagodás erején túl nem terjedhet.

Ezen keresetek tárgyalásánál a jelen törvény 50. §-ának 2. és 3. bekezdése, valamint az 51., 53. és 54. §-ok intézkedései megfelelően alkalmazandók.

A kártérités követeléséhez való jog elévül:

1. három év alatt azon naptól számitva, a mely napon a cselekmény a sértett félnek tudomására jutott;

2. Tiz év alatt, ha a cselekmény a sértett félnek nem is jutott tudomására, vagy tudomásának napjától három év nem is telt el.

59. §.

A jelen törvény 14. és 58. §-aiban emlitett kártéritési, továbbá a szabadalom tulajdonjoga iránti perek, valamint — az öröklési vitás kérdéseknek kivételével — a szabadalmakra vonatkozó vitás kérdések, a melyek a jelen törvény szerint a szabadalmi hatóságok hatáskörébe utalva nincsenek, a törvényszékek mint kereskedelmi biróságok hatásköréhez tartoznak.

IX. FEJEZET.

*Átmeneti és zárhatározmányok.*

60. §.

A jelen törvény életbeléptetése napjától fogva, minden oly szabadalom iránti kérelemre, mely akkor véglegesen még el nem intéztetett, a jelen törvény rendelkezései nyernek alkalmazást. A már befizetett szabadalmi dijak csak az esetben adatnak vissza, ha a szabadalmi kérvény visszavonatik; ellenkező esetben, a mennyiben a jelen törvény szerint magasabb dijak járnak, a szabadalom csak a különbözet pótlása után adatik ki.

61. §.

Ezen törvény életbeléptetésének napján mindazon szabadalmakra nézve, melyek leirása eddig titokban tar-

tandó volt, a titokban tartási igény, a 34. §. utolsó bekezdésében emlitett eseteket kivéve, megszüntnek tekintendő.

62. §.

A jelen törvény hatálybaléptével annak II. és IV. fejezetében, az V. fejezet 38—40. §-aiban, a VI. fejezetben, a VII. fejezet 45. §-ának 8., 9. és 10. bekezdésében, továbbá 46—48. §-aiban, a VIII. fejezetben és a IX. fejezet 61. §-ában foglalt rendelkezések a jelen törvény életbeléptetése előtt engedélyezett szabadalmakra is kiterjesztetnek. Egyebekben a régibb szabadalmakra nézve az engedélyezés idejében érvényben volt szabályok ezentul is alkalmazandók.

63. §.

Az Ő Felsége többi királyságainak, valamint Boszniának és Herczegovinának polgárai vagy azon személyek részére, kik ott laknak, vagy teleppel birnak, megadandó szabadalmakra az 1893. évi XLI. törvényczikk által módositott vám- és kereskedelmi szövetség XVI. czikke, nemkülönben az 1879. évi LII. törvényczikk 9. §-a alkalmazandó.

Az államszerződéseknek a jelen törvénytől eltérő intézkedései érintetlenül maradnak.

64. §.

A jelen törvény életbeléptetési idejét a kereskedelemügyi minister, egyetértve az igazságügyi ministerrel és a horvát-szlavon-dalmátországi bánnal, határozza meg.

65. §.

Ezen törvény végrehajtásával a kereskedelemügyi, az igazságügyi és a pénzügyi minister, Horvát-Szlavonországokra nézve pedig a kereskedelemügyi és a pénzügyi minister és a horvát-szlavon- és dalmátországi bán bizatnak meg.

---

# MÁSODIK RÉSZ.

## Törvénytervezet a találmányi szabadalmakról.

# I.

# A tervezet.

## I. FEJEZET.

### *A szabadalom tárgya és alanya.*

1.—6. §§.

1. §.

Szabadalmak engedélyeztetnek, az emberi és állati élelmezésre szolgáló czikkek, gyógyszerek és vegyi termékek kivételével, a jelen törvény rendelkezései szerint bejelentett és ipari tevékenység utján megvalósitható, uj találmányokra, melyeknek czélja törvénynyel vagy rendelettel nem ellenkezik.

2. §.

Nem uj a találmány, ha ennek tárgya a bejelentés beadásának napja előtt:

1. Kitett szabadalmi bejelentés leirásában ismertetve volt.

2. Szabadalom leirásában ismertetve volt.

3. Nyilvánosan hozzáférhető sokszorositásokban ismertetve volt.

4. A magyar korona országainak, Bosznia-Herczegovinának és a Lich-

tenstein herczegségnek területén használatban vagy forgalomban volt.

5. A magyar korona országainak, Bosznia-Herczegovinának és a Lichtenstein herczegségnek területén közszemlére volt kitéve.

3. §.

Nem illeti meg a bejelentőt ill. a szabadalomtulajdonost és ezek jogutódjait a szabadalom, ha a bejelentésnek ill. a szabadalomnak tárgya:

1. Egy korábban beadott osztrák-magyar vagy magyar szabadalmi bejelentés vagy ugyanily szabadalom tárgyával azonos.

2. Másnak beleegyezése nélkül annak szellemi tulajdonából van véve.

3. Szerződés vagy szolgálati szabályok értelmében a másik szerződő fél vagy a munkaadó tulajdonát képezi.

Szerződések vagy szolgálati szabályok oly rendelkezései, melyeknek czélja a találmánynak a feltalálótól ellenérték nélkül való elvonása, nem birnak jogi hatálylyal.

4. §.

Valamely találmánynyal egy szabadalomban akkor helyeztetnek védelem alá az előbbi találmánynyal közösen bejelentett, más találmányok is, ha ez utóbbiaknak tárgya az előbbi találmány tárgyának része, módozata, eszköze vagy előállitási eljárása.

5. §.

Pótszabadalmak engedélyeztetnek valamely szabadalom tulajdonosának mint bejelentőnek kérelmére oly talál-

mányokra, melyeknek tárgya a bejelentőnek a korábban beadott bejelentésre engedélyezett szabadalma tárgyának része, módozata, eszköze vagy előállitási eljárása.

Ha ezen törzsszabadalom lemondás, megvonás vagy megsemmisités folytán érvényét veszti vagy, ha a szabadalomtulajdonos a törzsszabadalomtól megfosztatik vagy, ha a törzsszabadalom kisajátittatik, a pótszabadalom, vagy több pótszabadalom esetében a legelső, önálló szabadalommá válik.

Ha több pótszabadalom közül a legelső önálló szabadalommá válik, a többi pótszabadalom ebbeli minőségében hivatalból csatoltatik ezen önálló szabadalomhoz, mint törzsszabadalomhoz.

6. §.

A szabadalmak mint függő szabadalmak engedélyeztetnek valamely szabadalom tulajdonosának keresete folytán oly találmányokra, melyeknek tárgya egy korábban beadott bejelentésre engedélyezett szabadalom tárgyának része, módozata, eszköze vagy előállitási eljárása.

Ha ezen alapszabadalom érvényét veszti, a függő szabadalom, vagy több függő szabadalom esetében valamennyi, önálló szabadalommá válik.

Az állami egyedáruság czéljaira az állam részére, valamint a hadsereg, a honvédség, a hadi tengerészet czéljaira a hadügyi kormányzat részére a szabadalmak csak mint alapszabadalmak engedélyeztetnek.

## II. FEJEZET.

## *A szabadalom hatálya.*

### 7.—21. §§.

### 7. §.

A szabadalom hatálya a bejelentés beadásának kihirdetése napjától a szabadalom érvényvesztése napjáig kizárólagos jogot ad tulajdonosának arra, hogy szabadalmának tárgyát a magyar korona országainak területén készitse, használja, forgalomba hozza és átmenetileg átszállitsa vagyis gyakorlatba vegye.

Az emberi és állati élelmezésre szolgáló czikkek, gyógyszerek és vegyi termékek előállitására vonatkozó, valamint egyéb eljárásokra engedélyezett szabadalmak hatálya kiterjed az ezen eljárás szerint előállitott termékekre is.

### 8. §.

A bejelentés beadásának kihirdetése napjával feltételesen beáll a szabadalom hatálya.

A szabadalom engedélyezése kihirdetésének napjával véglegesen beáll a szabadalom hatálya.

A szabadalom hatályából folyó jogok másokkal szemben csak a szabadalom hatályának végleges beálltával érvényesithetők. Ezen érvényesités visszamenőleg kiterjeszthető a szabadalom hatálya feltételes beálltának napjáig.

### 9. §.

A szabadalom hatálya nem terjed ki oly járművekre ill. ezek berendezé-

seire, melyek forgalmi használatban átmenetileg járnak ill. vitetnek át a magyar korona országainak területén.

10. §.

A szabadalom hatálytalan azzal szemben:

1. Ki a szabadalom tárgyát a bejelentés beadásának napja előtt:

Jóhiszemüleg gyakorlatba vette vagy a gyakorlatba vételre szükséges előkészületeket megtette.

Ily korábbi gyakorló a szabadalomnak ezen ő vele szemben hatálytalan voltához való jogát csak a korábbi gyakorlást folytató üzletével együtt adhatja örökbe vagy ruházhatja át.

A korábbi gyakorló a szabadalom ezen ő vele szemben hatálytalan voltának hivatalból való elismerését hatálytalanitási keresettel kérelmezheti a szabadalmi hatóságoknál.

2. Ki a szabadalom tárgyát a bejelentés beadásának kihirdetése napja után:

*a)* Saját, tudományos vagy oktatási czéljaira,

*b)* Saját, személyes vagy háztartási szükségleteinek kielégitésére késziti vagy késziti és használja.

11. §.

A találmányt illetve a bejelentés beadásához való jogot, a bejelentést, valamint a szabadalmat a feltaláló, a bejelentő illetve a szabadalomtulajdonos egészben vagy részekben örökbe adhatja vagy átruházhatja.

Törzsszabadalmi bejelentések illetve törzsszabadalmak csak pótszaba-

dalmi bejelentéseikkel illetve pótszabadalmaikkal együtt adhatók örökbe vagy ruházhatók át.

Azokkal szemben, kiknek nincs tudomásuk a szabadalom tulajdonjogában beállott változásról, ez utóbbi csak a szabadalmi lajstromba való bejegyzés után bir jogi hatálylyal.

12. §.

A szabadalomtulajdonos szabadalmának tárgyára egészben vagy részben gyakorlatba vételi engedélyt adhat.

Ily gyakorlatba vételi engedélyhez kötött jogok és kötelezettségek az engedélyes örököseire átszállanak.

Az engedélyes a gyakorlatba vételi engedélyt, a mennyiben az engedményes szabadalomtulajdonossal eziránt megegyezés nem történt, nem ruházhatja át.

A szabadalom tulajdonjogában örökbe adás, átruházás vagy megfosztás utáni átirás folytán beállott változás a szabadalmi lajstromba bejegyzett gyakorlatba vételi engedélyt jogi hatályában nem érinti.

13. §.

A szabadalom annak tulajdonosát és engedélyesét egyéb törvényekben és rendeletekben foglalt rendelkezések megtartása alól sem menti fel.

14. §.

Ha a szabadalomnak egynél több tulajdonosa van, ezeknek mindegyike a szabadalom hatályából folyó jogokat

külön egész terjedelmükben, a tulajdonjogokat külön, de a szabadalom tulajdonjogában való részesedésük arányában gyakorolhatják, gyakorlatba vételi engedélyeket azonban csak közösen adhatnak.

Azokkal szemben, a kiknek nincs tudomásuk a szabadalomtulajdonosok között a szabadalomban való részesedés tekintetében létrejött megegyezésről, ez utóbbi csak a szabadalmi lajstromba való bejegyzés után bir jogi hatálylyal.

A mennyiben a szabadalomtulajdonosoknak a szabadalomban való részesedése tekintetében a szabadalmi lajstromban bejegyzés nincsen, a szabadalomtulajdonosok egyenlő részek szerinti társtulajdonosoknak tekintetnek.

15. §.

Az alapszabadalom tulajdonosa a szabadalmi hatóságoknál keresettel kérelmezheti a függő szabadalom gyakorlatba vételi engedélyének a szabadalmi hatóságok által megállapitandó és az alapszabadalom tulajdonosa által a függő szabadalom tulajdonosának fizetendő ellenérték fejében való kiadatását.

Ily kényszerengedély a függő szabadalom érvényességének idejére az itélet jogerőre emelkedésének napjától az alapszabadalom érvényének utolsó napjáig hatályos.

16. §.

A hadügyi kormányzat a hadképesség emelésére szolgáló hadi fegyverekre, robbanó vagy lőszerekre,

erőditésekre vagy hadihajókra vonatkozó szabadalmakat a kereskedelemügyi ministernek a szabadalmi hivatal bejelentési osztályához intézett értesitése alapján gyakorlatba veheti.

A szabadalmi lajstromba bejegyzett és a szabadalmi hivatal bejelentési osztálya által ezen gyakorlatba vételről értesitendő, a szabadalom tulajdonjogában érdekelt jóhiszemü feleket ily esetben kárpótlás illeti meg, melynek összege, ha az emlitett felek és a hadügyi kormányzat között e tekintetben megegyezés nem jön létre, polgári per utján állapittatik meg.

Ezen per folyama a hadügyi kormányzat gyakorlatba vételi joga érvényesitésének nem állja utját.

17. §.

A szabadalom a kereskedelemügyi ministernek a szabadalmi hivatal bejelentési osztályához intézett értesitése alapján az állami egyedáruság czéljaira az állam részére vagy a hadsereg, a honvédség, a haditengerészet czéljaira a hadügyi kormányzat részére kisajátitható.

A szabadalmi lajstromba bejegyzett és a szabadalmi hivatal bejelentési osztálya által ezen kisajátitásról értesitendő, a szabadalom tulajdonjogában és gyakorlatba vételében érdekelt jóhiszemü feleket ily esetben kárpótlás illeti meg, melynek összege, ha az emlitett felek és az állam vagy a hadügyi kormányzat között e tekintetben megegyezés nem jön létre, polgári per utján állapittatik meg.

Ezen per folyama az állam vagy a hadügyi kormányzat kisajátitási joga érvényesitésének nem állja utját.

18. §.

A ki a szabadalom tárgyát jogosulatlanul gyakorlatba veszi, szabadalomsértést követ el.

Valamely szabadalomnak tulajdonosa megállapitási keresettel azon ténynek megállapitását kérelmezheti a szabadalmi hatóságoknál, hogy ezen, keresetében szakszerüen leirt cselekmény ill. ennek eredménye szabadalmával szemben szabadalomsértés.

Bárki megállapitási keresettel azon ténynek megállapitását kérelmezheti a szabadalmi hatóságoknál, hogy egy általa keresetében szakszerüen leirt cselekmény ill. ennek eredménye egy, keresetében megjelölt szabadalommal szemben nem szabadalomsértés.

19. §.

Valamely szabadalomnak tulajdonosa az általa vagy jogelődje által beadott megállapitási keresetre ill. az általa beadott bitorlási panaszra hozott jogerős itélettel megállapitott szabadalomsértés ill. szabadalombitorlás esetében kártéritési igényeit három éven belül a szabadalomsértés vagy a szabadalombitorlás ügyében hozott jogerős itélet kézbesitési napjától számitva a törvényszékek, mint kereskedelmi biróságok előtt érvényesitheti.

A kártérités összege szabadalomsértés esetében a szabadalomsértés elkövetőjének gazdagodásán, szabadalombitorlás esetében a szabadalombitorlás elkövetője által okozott káron túl nem terjedhet.

20. §.

A szabadalom tulajdon- és örökösödési joga, az ezekből folyó anyagi

kérdések és a társtulajdonosoknak egymásközti jogviszonya, valamint általában a szabadalomból folyó vitás anyagi kérdések iránti perek, a menynyiben a jelen törvény rendelkezést nem tartalmaz, a magánjogi törvények rendelkezései szerint döntetnek el és a törvényszékek, mint kereskedelmi biróságok hatáskörébe tartoznak.

21. §.

A jelen törvény rendelkezései az államszerződéseknek határozmányait nem érintik.

Bosznia-Herczegovinának és a Lichtenstein herczegségnek polgárai ill. az ott lakó vagy teleppel biró személyek részére engedélyezendő szabadalmakra nézve az 1893. évi XLI. törvényczikk által módositott 1878. évi vám- és kereskedelmi szövetség XVI. czikkében, az 1879. évi LII. és az 1876. évi XLVIII. törvényczikkekben foglalt rendelkezések mérvadók.

Oly külállam honosai ellen, mely honosaink irányában a szabadalmi védelem és az ezt szabályozó egyes rendelkezések tekintetében a viszonosságot el nem ismeri, a kereskedelemügyi minister visszatorlási rendelkezéseket léptethet életbe, melyeket az országgyülésnek bejelenteni tartozik.

III. FEJEZET.

***A szabadalom tartama és érvénye.***

22.—26. §§.

22. §.

A szabadalom tartama a bejelentés beadásának kihirdetése napjától számitott tizenöt év.

Az önállóvá vált pótszabadalom tartama a törzsszabadalmi bejelentés beadásának kihirdetésétől számitott tizenöt év.

23. §.

A szabadalom érvényét veszti:
1. Megszünés,
2. Megvonás,
3. Megsemmisités által.

A szabadalom érvényvesztésével a szabadalomból folyó jogok az érvényvesztés napjától fogva mindenkorra elvesztik kizárólagosságukat.

24. §.

A szabadalom megszünik:

1. A szabadalom tartamának utolsó napjával vagyis lejáratával.

2. Az évi dijak be nem fizetése vagy nem kellő időben történt befizetése vagy nem szabályszerü befizetése esetében az esedékesség utolsó napjával.

3. A szabadalom tulajdonosának a szabadalomról való irásbeli és kifejezett, nem indokolandó lemondásának esetében ezen lemondás beadásának napjával.

Ha a lemondás a szabadalomnak egy részére vonatkozik, a szabadalomnak csak ezen része szünik meg.

Oly szabadalomról, mely ellen a 3. §. 2. vagy 3. pontjában foglalt rendelkezések alapján megfosztási per van folyamatban, nem lehet lemondani.

A pótszabadalom megszünik, ha a törzsszabadalom ezen §. 1. vagy 2. pontjában foglalt rendelkezés szerint érvényét veszti.

25. §.

A szabadalom megvonatik, ha a szabadalom tárgya iránt a magyar korona országainak területén mutatkozó szükségletet:

1. A szabadalom tulajdonosa a szabadalom engedélyezésének kihirdetésétől számitott három év eltelte után sem elégiti ki vagy elégitteti ki kizárólag belföldi készitéssel, sem megbizható belföldi vállalkozónak az ezáltal felajánlott ill. a szabadalmi hatóságok által megállapitott ellenérték fejében egészben gyakorlatba vételi engedélyt nem ad.

2. A kényszerengedély tulajdonosa nem kizárólag belföldi készitéssel elégiti ki.

Ily kényszerengedély megadása esetében a szabadalomtulajdonos szabadalmának gyakorlatba vételére másnak engedélyt nem adhat.

A kényszerengedély megadásának napjától fogva az előzőleg adott gyakorlatba vételi engedélyek jogi hatálya megszünik.

A kényszerengedély tulajdonosa a kényszerengedélyt nem ruházhatja át.

Az állami egyedáruság czéljaira az állam részére vagy a hadsereg, a honvédség, a hadi tengerészet czéljaira a hadügyi kormányzat részére engedélyezett vagy ezek által kisajátitott szabadalmakra nézve ezen §. rendelkezései nem találnak alkalmazást.

26. §.

A szabadalom megsemmisittetik és, a mennyiben nem jóhiszemü bejelentés alapján engedélyeztetett, ugy tekintetik, mintha meg sem adatott volna:

1. Ha a szabadalom tárgya az 1—2. §§. szerint szabadalmi védelemben nem részesülhet.

2. Ha a szabadalom a 3. §. 1. pontja szerint nem a szabadalomtulajdonost ill. ennek jogutódját illeti meg.

3. Ha a szabadalmi leirás a 46. §. 1. bezdésében foglalt rendelkezésnek nem felel meg.

Ha a szabadalom ugy tekintetik, mintha meg sem adatott volna, a szabadalomból folyó jogok visszamenőleg a szabadalom hatálya feltételes beálltának napjáig elvesztik kizárólagosságukat.

IV. FEJEZET.

## *A szabadalmi hatóságok, jogsegély, felek és meghatalmazottak.*

27–42. §§.

27. §.

Szabadalmi hatóságok:

1. A szabadalmi hivatal.
2. A szabadalmi tanács.

A szabadalmi hatóságok székhelye Budapest.

28. §.

A szabadalmi hivatal áll: Elnökből, egy jogi és egy műszaki alelnökből, jogi és műszaki birákból és a segédszemélyzetből.

Az elnöknek, jogi alelnöknek és a jogi biráknak minősitésére nézve az 1869. évi IV. t.-cz. 7. §-ában foglalt rendelkezések mérvadók.

A műszaki alelnöknek és a műszaki biráknak minősitésére nézve az

1883. évi I. t.-cz. 10. §-ában foglalt rendelkezések mérvadók.

A szabadalmi hivatal elnökét, alelnökeit és biráit a kereskedelemügyi minister előterjesztésére Ő Felsége, a segédszemélyzetet a kereskedelemügyi minister nevezi ki.

A szabadalmi hivatal elnöke, alelnökei és birái a kir. itélő birákkal egyenranguak és rájuk nézve a jelen t.-cz.-be foglalt eltérésekkel a kir. itélő birákra nézve fennálló törvényes rendelkezések mérvadók a következő módositással:

Az igazságügyministernek hatásköre a kereskedelemügyi ministert illeti meg.

A szabadalmi hivatal a kereskedelemügyi minister felügyelete alatt áll, kinek képviseletében e jogot állandóan a szabadalmi tanács elnöke gyakorolja.

29. §.

A szabadalmi hivatal elnöke és alelnöke felett a fegyelmi hatóságot a szabadalmi tanács tagjaiból álló fegyelmi biróság képezi, melynek itéletei végérvényesek.

A szabadalmi birák felett a fegyelmi hatóságot a szabadalmi hivatal tagjaiból alkotott fegyelmi biróság képezi, mely a hivatal elnökéből vagy helyetteséből és négy birájából alakul és melynek itéletei a szabadalmi tanács tagjaiból alkotott fegyelmi bírósághoz felebbezhetők.

Ezen fegyelmi biróság minden év elején sorshuzás utján ujból alakul.

30. §.

A szabadalmi hivatal két osztályban működik, ezek:

1. A bejelentési osztály.
2. A kereseti osztály.

Az ezen osztályokban hozott döntések a szabadalmi hivatal nevében adatnak ki és indokolandók.

A döntések általános szótöbbséggel hozatnak. Szavazategyenlőség esetében az elnök dönt.

31. §.

A bejelentési osztály döntéseit hármas tanácsban hozza.

A szabadalmaknak és ezek beadási elsőbbségének engedélyezését oly tanácsban tárgyalják, melynek három műszaki tagja van.

A szabadalom tulajdonjogában peren kivül beálló változások, a szabadalmaknak a hadügyi kormányzat által való gyakorlatba vétele, a lemondások, valamint a szabadalmi lajstromba való bejegyzések iránti kérelmek, továbbá az engedélyezett szabadalmak után teljesitett évi dijfizetések, valamint a megkeresések körül felmerülő ügyek oly tanácsban tárgyaltatnak, melynek három jogi tagja van.

A szabadalmak szerződéses elsőbbsége körül felmerülő ügyeket jogi biró elnöklete alatt oly tanácsban tárgyalják, melynek két jogi és egy műszaki tagja van.

A bejelentési osztály felszólalási perekben döntéseit jogi biró elnöklete alatt oly hármas tanácsban hozza, melynek két műszaki és egy jogi tagja van.

A szabadalmi hivatal elnöke a bejelentési osztály üléseiben nem vesz részt.

32. §.

A kereseti osztály döntéseit a bejelentési osztálytól hozzá felebbvitt azon ügyekben, melyeket a bejelentési osztályban három műszaki biróból álló tanácsban tárgyalták, öt műszaki biróból álló tanácsban, azon ügyekben, melyeket a bejelentési osztályban három jogi biróból álló tanácsban tárgyaltak, valamint a 39. §. 2. pontjában emlitett feljelentés ügyében öt jogi biróból álló tanácsban és azon ügyekben, melyeket a bejelentési osztályban két jogi és egy műszaki biróból álló tanácsban tárgyaltak, jogi biró elnöklete alatt három jogi és két műszaki biróból álló tanácsban hozza.

A kereseti osztály a bejelentési osztálytól hozzá felebbvitt felszólalási ügyekben, valamint az első fokban hozzá utalt perekben döntéseit a szabadalmi hivatal elnökének vagy helyettesének elnöklete alatt oly ötös tanácsban hozza, melynek két jogi és három műszaki tagja van.

A kereseti osztály a bejelentési osztálytól hozzá felebbvitt ügyekben végérvényesen dönt.

33. §.

A szabadalmi tanács áll: Elnökből, jogi és műszaki tanácstagokból és a segédszemélyzetből.

Az elnök minősitésére nézve az 1869. IV. t.-cz. 7. §-ában foglalt rendelkezések mérvadók.

A tanácstagok a szabadalmi hivatal jogi és műszaki birái, jelesebb jogászok és technikusok közül neveztetnek ki.

A jogi tanácstagok minősitésére nézve az 1869. évi IV. t.-cz. 7. §-ában, a műszaki tanácstagok minősitésére nézve az 1883. I. t.-cz. 10. és 11. §§-ban foglalt rendelkezések mérvadók.

Az elnököt, valamint a tanácstagokat a kereskedelemügyi minister előterjesztésére Ő Felsége, a segédszemélyzetet a kereskedelemügyi minister nevezi ki.

Az elnökre nézve a jelen t.-cz.-ben foglalt eltérésekkel a m. kir. Curia tanácselnökére nézve fennálló rendelkezések mérvadók a következő módositással:

Az igazságügyministernek hatásköre a kereskedelemügyi ministert illeti meg.

34. §.

A szabadalmi tanács elnöke és tagjai felett a fegyelmi hatóságot a m. kir. Curia hasonrangu tisztviselőire nézve illetékes biróság képezi.

A szabadalmi tanács tagjaiból alkotott fegyelmi biróság a szabadalmi tanács elnökéből vagy helyetteséből és hat tanácstagból alakul.

Ezen fegyelmi biróság minden év elején sorshuzás utján ujból alakul.

35. §.

A szabadalmi tanács a kereseti osztálytól hozzá felebbvitt ügyekben végérvényesen dönt.

A szabadalmi tanács az elnöknek vagy helyettesének elnöklete alatt döntéseit oly hetes tanácsban hozza, melynek három jogi és négy műszaki tagja van.

A döntések általános szótöbbséggel hozatnak. Szavazategyenlőség esetén az elnök dönt.

36. §.

A szabadalmi hatóságok tagjainak kizárására nézve a szabadalmi hatóságok előtti minden eljárásban a polgári perrendtartásnak 59.—67. §§-ban és 69. §-ában foglalt rendelkezések mérvadók a következő módositásokkal:

1. Az 59. §. 5. bekezdésében foglalt rendelkezés a szabadalmi hatóságoknak oly tagjaira nézve, kik a jelen törvény 90. és 95. §§-ban emlitett szakértők gyanánt szerepelnek, nem talál alkalmazást.

2. A kizárási kérelem, ha az a szóbeli tárgyaláson kivül adatik elő, irásban adandó be.

3. A kizárási kérelem annál a szabadalmi hatóságnál ill. ennek azon osztályánál adandó be, a melyhez a kifogásolt biró tartozik.

4. A kizárás felett teljes ülésben azon szabadalmi hatóság dönt, melyhez a kifogásolt biró tartozik.

5. A szabadalmi hivatal elnökének, egy egész tanácsának vagy ennek tagjai többségének kizárása felett a szabadalmi tanács dönt teljes ülésben.

6. A szabadalmi tanács elnökének, egy egész tanácsának vagy ennek tagjai többségének kizárása felett a kir. Curia dönt polgári és büntető osztályának birói tagjaiból alakitott teljes ülésben.

37. §.

A szabadalmi hivatal által végérvényesen eldöntendő ügyek tárgyalásánál vitássá váló elvi kérdéseket a szabadalmi hivatal, a szabadalmi tanács által eldöntendő ügyek tárgya-

lásánál vitássá váló elvi kérdéseket a szabadalmi tanács dönti el teljes ülésben.

A teljes üléseknek a vitás elvi kérdések tekintetében elfoglalt megállapodása az ügyek eldöntésének alapjául szolgál.

Ha valamely elvi kérdés vitássá válik, akkor azt a döntő tanács elnöke az ügy eldöntése előtt a teljes ülés elé terjeszti.

Ha a szabadalmi hivatalnak vagy a szabadalmi tanácsnak elnöke tudomást szerez arról, hogy a vezetése alatt álló hatóság valamely elvi kérdésben eltérő álláspontokat foglal el, a vitás elvi kérdés eldöntése végett teljes ülést hiv egybe.

Ha a szabadalmi tanács elnöke tudomást szerez arról, hogy elvi kérdésben a szabadalmi hivatal tanácsai egymás álláspontjától vagy a szabadalmi tanácsnak ugyanazon elvi kérdés tekintetében elfoglalt álláspontjától eltérő álláspontokat foglalnak el, a vitás elvi kérdés eldöntése végett a szabadalmi tanács teljes ülését hivja egybe.

A szabadalmi hivatal a szabadalmi tanács teljes üléseinek megállapodását mindaddig követi, mig azt a szabadalmi tanács ujabb teljes ülési megállapodással meg nem változtatja.

A szabadalmi hivatal teljes ülése, a szavazatoknak legalább kétharmad részével hozott döntés alapján, a szabadalmi tanácsnak teljes ülésében hozott elvi megállapodásának megváltoztatása céljából a szabadalmi tanácshoz indokolt felterjesztést tehet, mely esetben a vitás elvi kérdés a szabadalmi tanács teljes ülése által ujból eldöntendő.

38. §.

A szabadalmi hatóságok szervezetére és ügyvitelére vonatkozó rendelkezéseket a kereskedelemügyi minister rendeleti uton állapitja meg.

39. §.

A szabadalmi hatóságok részéről kezdeményezendő és ezek székhelyén kivül eső területeken foganatositandó birói cselekmények, a szemle teljesitményének kivételével, megkeresés utján foganatosittatik.

A megkeresésre nézve a szabadalmi hatóságok előtti minden eljárásban a polgári perrendtartásnak 14. §-ában, 15. §-ának 1.—3. bekezdésében, 16. §-ában, 17. §-ának 1. bekezdésében és 18. §-ában foglalt rendelkezések mérvadók a következő módositásokkal:

1. A szabadalmi hatóságoknak megkeresése a szabadalmi hivatal bejelentési osztályánál irásban adandó be.

2. A 17. §. 1. bekezdésében tárgyalt esetekben a felfolyamodás ill. a feljelentés fölött a szabadalmi hivatal kereseti osztálya dönt.

A kir. biróságok és közigazgatási hatóságok kötelesek a szabadalmi hatóságok megkereséseinek eleget tenni.

A szabadalmi hatóságok által az eljárási költségek tekintetében hozott, jogerős határozatok végrehajthatóköziratok.

A szabadalmi hatóságok előtt letett eskü és a tanuknak és szakértőknek ezen hatóságok előtt tett vallomásai a kir. biróságok előtt letett esküvel és vallomással egyenlő jogi hatálylyal birnak.

40. §.

A szabadalmi hatóságok előtti ügyekben eljáró felekre és ezek jog- és perképességére nézve a szabadalmi hatóságok előtti minden eljárásban a polgári perrendtartásnak 70.—76. §§-aiban foglalt rendelkezések mérvadók a következő módositásokkal:

1. A 73. §-ban emlitett kivétel nem talál alkalmazást.

2. A 75. §. 3. bekezdésében foglalt utalás a 185. §-ra nem talál alkalmazást.

A pertársakra nézve a szabadalmi hatóságok előtt a polgári perrendtartásnak 77. §-ának 1. bekezdésében és 80., 81. §§-aiban foglalt rendelkezések mérvadók a következő módositással:

Határidő kitüzéséről valamennyi pertárs értesitendő.

41. §.

Feleknek ill. a polgári perrendtartás 94. §-ának 1. bekezdésében emlitett személyeknek képviseletére jogositott meghatalmazottak a szabadalmi hatóságok előtti minden eljárásban csak hites szabadalmi ügyvivők vagy ügyvédek lehetnek.

A szabadalmi ügyvivői jogositványt a kereskedelemügyi minister a közigazgatási hatóság meghallgatása után oly magyar állampolgároknak adja ki, kik műszaki képesitésüket belföldi műegyetemnek vagy külföldinek honositott oklevelével igazolhatják.

A kereskedelemügyi minister ezen jogositványt fegyelmi uton vissza is vonhatja.

Az ügyvivők külön szakvizsga és eskü letételére kötelesek.

Az ügyvivői jogositvány a szabadalmi hivatal ügyvivői jegyzékébe bevezetendő.

Belföldön lakó felek ill. a polgári perrendtartás 94. §-ának 1. bekezdésében emlitett személyek a szabadalmi hatóságok előtt oly saját ügyeikben ill. általuk képviselt oly ügyekben, melyek egyáltalján vagy első fokban a szabadalmi hivatal bejelentési osztálya elé tartoznak, meghatalmazott nélkül személyesen járhatnak el.

Kötelező a képviselet a külföldön lakó felekre nézve a szabadalmi hatóságok előtti minden eljárásban és belföldön lakó felekre ill. a polgári perrendtartás 94. §-ának 1. bekezdésében emlitett személyekre nézve, a mennyiben azok nem szabadalmi birák vagy képviseletre nem jogosultak, oly ügyekben, melyek első fokban a szabadalmi hivatal kereseti osztályához tartoznak.

Ha a belföldön lakó fél nem található meg vagy, ha a belföldön lakó és képviselt vagy a külföldön lakó fél képviselet nélkül marad, a szabadalmi hivatal a felek számára képviseletre jogositott ügygondnokot nevez ki.

42. §.

A meghatalmazottakra nézve a szabadalmi hatóságok előtti minden eljárásban a polgári perrendtartásnak 98.—101. §§-aiban, 104. §-ának 2. bekezdésében, 106., 108. és 109. §§-aiban és 110. §-ának 1. bekezdésében foglalt rendelkezések mérvadók a következő módositással:

1. A hivatkozott §§-okban foglalt, az ügyvédekre vonatkozó rendelkezések az ügyvivőkre kiterjesztetnek.

2. A meghatalmazás a képviseletre jogositott meghatalmazottat feljogositja a félnek a jelen törvényben megállapitott minden eljárásban való, a szabadalmi hatóságok előtt teljesitendő képviseletére.

3. Az idegen nyelven kiállitott meghatalmazás forditása a 100. §. utolsó bekezdésében foglalt rendelkezéstől eltérően nem hitelesitendő.

4. A 110. §. 1. bekezdésében emlitett hiánynak esetében a szabadalmi hatóságok a hiány pótlása tekintetében és ez utóbbinak elmaradása esetében a jelen törvény rendelkezései szerint járnak el.

## V. FEJEZET.

### *Az eljárás.*

43.—80. §§.

43. §.

A bejelentések a szabadalmi hivatal bejelentési osztályánál irásban adandók be.

44. §.

A bejelentésnek tartalmaznia kell:

1. A bejelentő teljes nevét, foglalkozását, lakhelyét, és a mennyiben meghatalmazottja nincs, postai czimét.

2. A bejelentő azon nyilatkozatát, hogy ő a bejelentett találmány feltalálója vagy ennek jogutódja és ez utóbbi esetben, a feltaláló teljes nevét, foglalkozását és lakhelyét.

3. A bejelentő esetleges meghatalmazottjának teljes nevét, foglalkozását, lakhelyét és postai czimét.

4. A találmánynak általános szakszerü megjelölését.

5. A szabadalom és az ezt megillető elsőbbség engedélyezése iránti kérelmet.

45. §.

A bejelentéshez csatolandók:

1. A bejelentési dij lefizetését igazoló szabadalmi állampénztári nyugta.

2. Két példányban a találmány leirása.

3. Két példányban az esetleg a leirás kiegészitésére szolgáló rajz.

4. Egy példányban az esetleg a leirás kiegészitésére szolgáló minta.

5. Meghatalmazott nevezése esetében az ennek részére kiállitott meghatalmazás.

6. Szerződéses elsőbbség igénybevétele az ezen igénybevétel jogosultságát igazoló iratok eredetiben vagy hiteles másolatban.

7. Jogutódlás esetében az ezt igazoló iratok eredetiben vagy hiteles másolatban.

46. §.

A bejelentéshez csatolt leirásban a találmány szakszerüen, érthetően, teljesen és ténylegesen leirandó.

A leirás végén a találmány tárgya egy vagy több igénypontban jellemezendő.

A szabadalom hatálya csakis az igénypontban vagy igénypontokban jellemezett találmány tekintetében érvényesül.

A bejelentés beadásának kihirdetése napjáig a leirás, igénypont, rajz és minta módositható, mely módositások a 48. §-ban foglalt rendelkezések szerint ujból megvizsgálandók.

47. §.

A bejelentő bejelentése számára ennek beadása által elsőbbséget szerez.

Az elsőbbség a 2. §-ban emlitett ujdonságrontó és a 3. §. 1. pontjában emlitett igényrontó körülményeket az elsőbbség napjáig visszamenőleg hatályon kivül helyezi.

A beadási elsőbbség a bejelentés beadásának napjával kezdődik, ha a találmány mibenléte a bejelentésnek a 45. §. 2., 3. és 4. pontjaiban emlitett csatolmányaiból megállapitható; ellenkező esetben az elsőbbség az ezen feltételnek megfelelően kiigazitott leirás beadásának napjával kezdődik.

Ha a 46. §. utolsó bekezdésében emlitett módositás folytán a bejelentő a találmánynak oly részeit helyezi a szabadalom hatálya alá, melyek az eredeti leirásban ismertetve nem voltak, a beadási elsőbbség a módositás beadásának napjával kezdődik.

Ugyanazon napon beadott bejelentések beadási elsőbbségét az igtató sorszám állapitja meg.

Ha egynél több bejelentő egy s ugyanazon találmányra vonatkozó bejelentést egyidejüleg ad be, ezen bejelentések beadási elsőbbségének azonossága az ezen bejelentésekre engedélyezett szabadalmak nyomtatott leirásain, valamint a szabadalmi lajstromban hivatalból feltüntetendő.

Valamely bejelentés szerződéses elsőbbsége gyanánt az ezen bejelentés tárgyával azonos tárgyu külföldi bejelentés ill. szadadalom elsőbbsége állapitandó meg az illető külföldi állammal kötött szerződésben foglalt rendelkezések alapján.

48. §.

A bejelentést a szabadalmi hivatal bejelentési osztályának egyik műszaki tagja vizsgálja meg.

A találmány uj volta hivatalból nem tétetik vizsgálat és döntés tárgyává.

Ha a bejelentés az előbbi bekezdésben foglalt rendelkezésben megállapitott kivétel figyelembe vételével a jelen törvény 1. és 4. §§-aiban, 43.—45. §§-aiban a 46. §-ának 1. és 2. bekezdésében foglalt követelményeknek nem felel meg, a bejelentési osztály a bejelentő irásbeli végzés utján határidő kitüzése mellett ezen követelményeknek teljesitésére hivja fel.

Ha a bejelentő a kitüzött határidő alatt ezen felhivásnak eleget tesz, a bejelentési osztály a szabadalmat engedélyezhetőnek mondja ki.

Ha a bejelentő a kitüzött határidő alatt az emlitett felhivásnak eleget nem tesz, sem arra irásban nem nyilatkozik, a bejelentési osztály a bejelentést visszavontnak mondja ki.

Ha a bejelentő a kitüzött határidő alatt az emlitett felhivásnak eleget nem tesz, a bejelentési osztály a bejelentést elutasitottnak mondja ki.

A bejelentés visszavonásának kimondásával a 44. §. 5. pontjában emlitett kérelem tárgytalanná válik, minek folytán az engedélyezési eljárás megszünik.

Ha a bejelentési osztály a kért elsőbbséget nem tartja megállapithatónak, a bejelentőt irásbeli végzés utján határidő kitüzése mellett az akadályok elháritására illetőleg irásbeli nyilatkozattételre hivja fel.

A kitüzött határidő eltelte után a bejelentési osztály az elsőbbség engedélyezése fölött határoz.

Ugy a szabadalom, mint az elsőbbség engedélyezése vagy elutasitása ügyében hozott határozat ellen felfolyamodás adható be a kereseti osztálynál.

49. §.

Ha a bejelentési osztály vagy felfolyamodás esetében a kereseti osztály a szabadalmat engedélyezhetőnek mondja ki, a bejelentésnek közzététele elrendeltetik.

A bejelentés közzététele a bejelentés beadásának a szabadalmi hatóságok hivatalos lapjában való kihirdetéséből és a bejelentéshez csatolt leirásnak, valamint az esetleges rajznak és mintának betekintésre való kitételéből áll.

A kihirdetés a kitételt egy nappal megelőzi.

A kitétel két hónapig tart.

A bejelentőnek a kihirdetés megtörténte előtt beadott, nem indokolandó kérelmére a közzététel elhalasztandó. A halasztás a bejelentés beadásának napjától számitva legfeljebb egy évre terjedhet.

A közzététel tartama alatt a közzétett bejelentéshez csatolt leirásról és rajzról irásbeli, nem indokolandó kérelemre és a kérelmező költségére másolatok adatnak.

50. §.

A kitétel tartama alatt szabadalomnak a bejelentésre vagy a bejelentő személyére való vagy független engedélyezése ellen a szabadalmi

hivatal bejelentési osztályánál felszólalási kereset adható be, mely a következő állitásokra alapitható:

1. Hogy a bejelentés tárgyát képező találmányra, a jelen törvény 1.—2. §§-aiban foglalt rendelkezések szerint szabadalom nem engedélyezhető.

2. Hogy a bejelentéshez csatolt leirás a 46. §. 1. bekezdésében foglalt rendelkezéseknek nem felel meg.

3. Hogy a szabadalom a 3. §-ban foglalt rendelkezések szerint nem a bejelentőt, hanem a felszólalót illeti meg.

4. Hogy a bejelentőt a 6. §-ban foglalt rendelkezés szerint függő szabadalom illeti meg.

Az 1. és 2. alatti esetekben bárki, a 3. alatti esetben a jogában sértett fél és a 4. alatti esetben az alapszabadalom tulajdonosa adhat be felszólalási keresetet.

Az állami egyedáruság czéljaira az állam részéről, valamint a hadsereg, a honvédség, a hadi tengerészet czéljaira a hadügyi kormányzat részéről beadott bejelentésekre nézve ezen §. 4. pontjában foglalt rendelkezés nem talál alkalmazást.

Ha a 3. alatti esetben a felszólalási keresetnek hely adatik, a bejelentés hivatalból a felszólaló nevére irandó át.

A mennyiben a felszólalási kereset csak részben találtatik indokoltnak, annak csak részben adandó hely.

Pótszabadalmi bejelentések elleni felszólalási keresetek a törzsszabadalmi bejelentések elleni felszólalási keresetekkel egy beadványba foglalhatók, mely esetben ezen keresetek együttesen tárgyaltatnak és döntetnek el.

51. §.

A szabadalmat engedélyező vagy az engedélyezést megtagadó döntés jogerőssé válásáig a bejelentés a bejelentőnek ebbeli, nem indokolandó kérelmére visszavontnak mondandó ki.

Oly bejelentés, mely ellen az 50. §. 3-ik pontjában foglalt rendelkezés alapján felszólalás van folyamatban, nem vonható vissza.

52. §.

A szabadalom engedélyezésének megtagadása, a közzétett bejelentés visszavonása, valamint a szabadalom engedélyezése a szabadalmi hatóságok hivatalos lapjában kihirdetendő és a szabadalom a szabadalmi lajstromba bevezetendő.

A szabadalmi leirás kinyomatik és szabadalmi okirat állittatik ki, mely a jogositottnak kézbesitendő.

A mennyiben a szabadalmi leirás kinyomatása után a leirás szövegében vagy a szabadalom tulajdonjogában, függetlenségében, függőségében vagy elsőbbségében változás áll be, ez utóbbi a szabadalmi leirásoknak a szabadalmi hivatal birtokában levő, eladásra szánt példányain a szabadalomtulajdonos költségére hivatalból feltüntetendő.

Ezen változások a szabadalomtulajdonosnak irásbeli, a szabadalmi hatóságok döntésére való hivatkozással indokolt kérelmére a már kiadmányozott szabadalmi okirathoz csatolt leiráson is feltüntetendők.

53. §.

Valamely szabadalom szerződéses elsőbbsége gyanánt ezen szaba-

dalom tulajdonosának a szabadalmi hivatal bejelentési osztályánál irásban beadott kérelmére a szabadalom tárgyával azonos tárgyu külföldi bejelentés ill. szabadalom elsőbbsége állapitandó meg az illető külföldi állammal kötött szerződésben foglalt rendelkezések alapján.

Ha az elsőbbség nem állapitható meg, a bejelentési osztály a szabadalomtulajdonost irásbeli végzés utján határidő kitüzése mellett az akadályok elháritására ill. irásbeli nyilatkozattételre hivja fel.

A kitüzött határidő eltelte után a bejelentési osztály az elsőbbség engedélyezése fölött határoz.

Ezen határozat ellen felfolyamodás adható be a kereseti osztálynál.

54. §.

A bejelentés közzétételének elhalasztása, a bejelentések visszavonása, a közzétett bejelentésekhez csatolt leirások és rajzok másolatainak kiadatása, a szabadalomról való lemondások, a szabadalmi lajstromba való bejegyzések és az 52. §-ban emlitett változásoknak a szabadalmi okiraton való feltüntetése iránti kérelmek a szabadalmi hivatal bejelentési osztályánál irásban adandók be.

A kérelmet tartalmazó ezen beadványokhoz csatolandók:

1. Az elöirt dij lefizetését igazoló szabadalmi állampénztári nyugta.

2. A kérelmet indokoló iratok eredetiben vagy ezek hiteles másolatai.

3. Meghatalmazott nevezése esetében az ennek részére kiállitott meghatalmazás.

A bejelentési osztály, ha ezen csatolmányokat rendben találja, a kérelemnek helyt ad, ellenkező esetben a kérelmezőt irásbeli végzés utján határidő kitüzése mellett a csatolmányok kiegészitésére ill. pótlására hivja fel.

Ha a kérelmező a kitüzött határidő alatt a felhivásnak eleget tesz, a bejelentési osztály a kérelemnek helyt ad, ellenkező esetben a kérelmet elutasitja.

Ha valamely bejegyzésnek a szabadalmi lajstromban való feltüntetése iránti kérelemnek hely adatik, az ugyanazon szabadalomban érdekelt és már bejegyzett felek az ujabb bejegyzésről hivatalból értesitendők.

A felek kérelmére a szabadalmi lajstromban feltüntetendő, egy s ugyanazon szabadalomra vonatkozó bejegyzések a kérelmet tartalmazó beadványoknak igtató sorszáma szerint foganatositandók.

Ha egynél több ily beadvány egyidejüleg érkezik be, ezen körülmény a szabadalmi lajstromban hivatalból feltüntetendő.

55. §.

A függőségi, megállapitási, hatálytalanitási, megfosztási, kényszerengedély kiadatási ill. megvonási és megsemmisitési keresetek a szabadalmi hivatal kereseti osztályánál adandók be.

Pótszabadalmak elleni keresetek a törzsszabadalmak elleni keresetekkel egy beadványba foglalhatók, mely esetben ezen keresetek együttesen tárgyalandók és döntendők el.

Valamely korábban beadott bejelentésre engedélyezett szabadalom tulajdonosa által egy később beadott bejelentésre engedélyezett szabadalomnak az ő szabadalmától való függővé tétele ill. a függő szabadalom gyakorlatba vételi engedélyének megadása iránti függőségi keresetek a 6. ill. a 15. §-ban foglalt rendelkezésekre alapitandók.

Az állami egyedáruság czéljaira az állam részére, valamint a hadsereg, a honvédség, a hadi tengerészet czéljaira a hadügyi kormányzat részére engedélyezett vagy azok által kisajátitott szabadalmak ellen függőségi kereset nem inditható.

A megállapitási keresetek a 18. §-ban foglalt rendelkezésekre alapitandók.

A mennyiben függőségi vagy szabadalom alapján inditott megállapitási per folyama alatt a felperes szabadalmának tulajdonjogában változás áll be, a szabadalomtulajdonos-jogutód a felperes-jogelőd helyébe lép.

A hatálytalanitási keresetek a 10. §. 1. pontjában foglalt rendelkezésekre alapitandók.

Oly szabadalom alapján, mely ellen hatálytalanitási per van folyamatban, a hatálytalanitást kérelmező ellen megállapitási per nem inditható.

A jogaiban sértett fél által a szabadalomtulajdonosnak a szabadalomtól való megfosztás iránt benyujtott keresetek a 3. §. 2. és 3. pontjában foglalt rendelkezésekre alapitandók.

Ha a megfosztási keresetnek hely adatik, a szabadalom hivatalból a keresetet beadó fél nevére irandó át.

A szabadalom gyakorlatba vétele kényszerengedélyének megadása ill.

a szabadalom megvonása iránti keresetek a 25. §-ban foglalt rendelkezésekre alapitandók.

A megvonás a szabadalomtulajdonosnak a 25. §-ban megállapitott követelmények teljesitésére adandó záros határidő felhasználatlan eltelte után kimondandó.

A semmiségi keresetek a 26. §-ban ill. az 1., 2. §§-okban, a 3. §. 1. pontjában és a 46. §. 1. bekezdésében foglalt rendelkezésekre alapitandók.

A hatálytalanitási és megállapitási keresetek soron kivül, azonnal beadásuk után ügykezelésbe veendők.

56. §.

A mennyiben az 55. §-ban emlitett keresetek csak részben találtatnak indokoltaknak, azoknak csak részben adandó hely.

Ha a per folyama alatt a perrel megtámadott szabadalom érvényét veszti, a per megszünik.

Ha valamely szabadalom alapján inditott megállapitási pernek folyama alatt oly előzetes kérdés merül fel, mely hatálytalanitási vagy megsemmisitési perben döntendő el és ily per iránti keresetnek beadása igazoltatik, az előbb emlitett per hivatalból felfüggesztendő, mig az utóbb emlitett perek jogerős itélettel befejezést nem nyertek, mely itéletek az előbb emlitett perben hozandó itéletnek alapjául veendők.

57. §.

A felfolyamodásokra nézve a szabadalmi hatóságok előtti minden eljárásban a polgári perrendtartásnak 553. §-ában, 556. §-ában, 562. §-ában

és 566. §-ában foglalt rendelkezések mérvadók a következő módositással:

A felfolyamodás határideje a határozat kézbesitésétől számitott egy hónap.

58. §.

A bejelentési osztálynak felszólalási perekben hozott itéletei ellen ez utóbbiak kézbesitésétől számitott egy hónapon belül felebbezés adható be a kereseti osztálynál.

A kereseti osztálynak, mint első foku biróságnak, az 55. §-ban emlitett perekben hozott itéletei ellen ez utóbbiaknak kézbesitésétől számitott egy hónapon belül felebbezés adható be a szabadalmi tanácsnál.

A felebbezésre nézve a szabadalmi perrendtartásnak 483. §-ában, 492. §-ában, 494. §-ában, 495. §-ának 1. és 3. bekezdésében, 496. §-ának 1. bekezdésében, 498.—502. §§-aiban, 504. és 505. §§-aiban, 507. §-ában, 508. §-ának 1.—5 pontjaiban, 509. §-ának 2. és 3. bekezdésében, 511. §-ában, 512. §-ában és 514. §-ának 1., 3., 4. és 5. bekezdésében foglalt rendelkezések mérvadók a következő módositásokkal.

1. A 492. §-ban foglalt, az ügyvédekre vonatkozó rendelkezés az ügyvivőkre kiterjesztendő.

2. A 495. §. 1. bekezdésében foglalt, a 413. §-ra való hivatkozás nem talál alkalmazást.

3. A 495. §. 3. bekezdésében foglalt, az ellenmondásra vonatkozó rendelkezés nem talál alkalmazást.

4. A 498. §-ban foglalt, a keresetváltozás kérdésének eldöntésére vonatkozó rendelkezés nem talál alkalmazást.

5. Az 502. §-ban foglalt, a járásbiróság előtt tett birói beismerés figyelembe vételére vonatkozó rendelkezés nem talál alkalmazást.

6. Az 512. §-ban foglalt, a 428.—437. §§-okra való hivatkozás helyett a 428.—430. és a 433.—435. §§-okra való hivatkozás talál alkalmazást.

59. §.

A felfolyamodások, keresetek és felebbezések irásban adandók be.

Ezen beadványoknak a határozottan kifejezett kérelmen kivül magukban kell foglalniok azon állitásokat, melyeken a kérelem alapszik.

A beadványhoz csatolandók:

1. Az előirt dij befizetését igazoló szabadalmi állampénztári nyugta.

2. A bizonyitékok eredetiben vagy másolatban.

3. Meghatalmazott nevezése esetében az ennek részére kiállitott meghatalmazás.

60. §.

Külföldön lakó felek által a belföldön lakó ellenfél kérelmére a kereseti és felebbezési eljárás költségeinek fedezése czéljából adandó biztositékra nézve a szabadalmi hatóságok előtt a polgári perrendtartásnak 124.—128. §§-aiban foglalt rendelkezések mérvadók a következő módositásokkal:

1. A 125. §-ban emlitett, a felperesi követelésnek elismert részére vonatkozó rendelkezések nem találnak alkalmazást.

2. A 126. §-nak 4. bekezdésében emlitett, a további biztositék kérésére

vonatkozó esetek közül csak a felebbezés esetére vonatkozó rendelkezés talál alkalmazást.

3. A biztositék visszaadását elrendelő határozat ellen felfolyamodásnak nincs helye.

4. Ha a biztositék adására utasitott külföldön lakó fél a biztositékot a kitüzött határidőn belül nem teszi le, keresete ill. felebbezése visszavontnak mondatik ki.

Valamely kereset vagy felebbezés visszavonásának kimondásával a kereseti ill. felebbezési kérelem tárgytalanná válik, minek folytán a kereseti ill. felebbezési eljárás megszünik.

61. §.

Ha valamely felfolyamodási ill. kereseti vagy felebbezési beadvány az 59. ill. az 59. és 63. §§-okban foglalt rendelkezésekben megállapitott követelményeknek nem felel meg, a beadványt beadó fél irásbeli végzés utján határidő kitüzése mellett ezen követelményeknek teljesitésére hivandó fel.

Ha az illető fél ezen felhivásnak a kitüzött határidő alatt nem felel meg, beadványa visszavontnak mondatik ki.

Valamely felfolyamodási beadvány visszavonásának kimondásával a felfolyamodási kérelem tárgytalanná válik, minek folytán a felfolyamodási eljárás megszünik.

A szabadalmi hatóságoknál beadott beadványok helytelen elnevezés miatt nem utasithatók el.

Hivatalból elutasitandó oly felfolyamodási, kereseti vagy felebbezési

beadvány, mely elkésve vagy oly döntés ellen adatott be, mely ellen a jelen törvény rendelkezései szerint felebbvitelnek helye nincs.

Hivatalból elutasitandó oly szabadalom alapján és oly fél ellen beadott megállapitási kereset, mely szabadalom ellen az illető fél hatálytalanitási keresetet adott be.

62. §.

Ha a felfolyamodási beadványok az 59. §-ban foglalt rendelkezésekben megállapitott követelményeknek megfelelnek, a felfolyamodás a jelen törvény rendelkezései szerint letárgyalandó.

Ha a kereseti vagy felebbezési beadványok az 59. és 63. §§-okban foglalt rendelkezésekben megállapitott követelményeknek megfelelnek, a beadványoknak egyik példánya a mellékletekkel együtt irásbeli végzés utján az ellenfélnek kiadandó, a ki határidő kitüzése mellett irásbeli nyilatkozattételre hivatik fel.

Ezen határidő eltelte után a kereseti ill. a felebbezési beadványban előterjesztett kérelem érdemleges szóbeli tárgyalására határnap tüzendő ki, melyről valamennyi fél irásbeli végzés utján értesittetik.

A kitüzött határidőn belül beadott nyilatkozatnak egyik példánya a mellékletekkel együtt az emlitett irásbeli végzéssel együtt a keresetet ill. a felebbezést beadó félnek kézbesitendő.

A kitüzött határidőn tul beadott nyilatkozat a beadó félnek hivatalból visszaadandó.

63. §.

A feleknek mindazon beadványai és ezeknek mellékletei, melyeknek egyik példánya a szabadalmi hatóságok által az ellenfélnek kézbesittetik, annyi példányban adandók be, hogy mindegyik ellenfélnek egy példány jusson.

64. §.

A kereseti és felebbezési beadványok az itéletet megelőző tárgyalás befejezéséig irásban azon szabadalmi hatóságnál ill. ennek azon osztályánál visszavonhatók, melynél a beadványok beadattak.

65. §.

Az érdemleges tárgyalásokra nézve a szabadalmi hatóságok előtt a polgári perrendtartásnak 210., 211. §§-aiban, 212. §-ának 1. bekezdésében, 213. és 214., 215. §-ának 1. bekezdésében, 216. §-ában, 217. §-ának 1., 2. és 3. bekezdésében, 218. és 219. §§-aiban, 220.—234. §§-aiban, 237. és 238. §-ában, 241. §-ában, 243. §-ában, 245.—249. §§-aiban és 251.—256. §§-aiban foglalt és a törvényszékekre nézve megállapitott rendelkezések mérvadók a következő módositásokkal:

1. A 217. §-nak az ügyvédekre vonatkozó rendelkezései az ügyvivőkre kiterjesztendők.

2. A 218. §-ban emlitett határozat, ha ez ügyvivőre vonatkozik, az ügyvivők fegyelmi biróságának küldendő be.

3. A 218. §-nak 2. bekezdésében emlitett hivatkozás a polgári perrendtartás 96. §-ának 2. bekezdésére nem talál alkalmazást.

4. A 221. §-ban foglalt hivatkozás a 218.—220. §§-okra a 218. és 219. §§-okra való hivatáozással helyettesitendő.

5. A 237. §-ban az összefüggő követelések iránti perekre nézve említett egyesitést a szabadalmi hatóságok közös tárgyalás és eldöntés czéljából elrendelhetik mindazon ügyekre nézve, melyekben egy vagy több bejelentő ill. szabadalomtulajdonos áll több vagy egy ellenféllel szemben.

6. A 248. §. 1. pontjában foglalt rendelkezés nem talál alkalmazást.

66. §.

A feleknek ugy műszaki, mint ténybeli állitásai a szóbeli tárgyalás folyamán bizonyitandók.

A bizonyitást a döntő tanács elnöke a polgári perrendtartásnak 267.—274. §§-aiban, 275. §-ában, 277.—289. és 283.—289. §§-aiban foglalt és következőképpen módositott rendelkezések szerint veszi fel:

1. A 278. §-nak a tanács valamely tagjának kiküldésére vagy valamely birónak megkeresésére vonatkozó rendelkezés csak a szemlével ill. tanuval való bizonyitás esetében talál alkalmazást.

2. A 281. §-ban foglalt biró kiküldésére vonatkozó rendelkezés alkalmazásában a szemle megejtésére a biróság két műszaki tagja küldendő ki.

3. A 283. §-ban foglalt rendelkezés szerint megkeresett biróság által foganatositott bizonyitásfelvételnél a jelenlétre jogositott feleket a jelen törvény 41. §-ában foglalt ren-

delkezés szerint képviseletre jogositott meghatalmazottak is képviselhetik.

67. §.

A felek műszaki állitásaikat szakértőkkel bizonyithatják.

Ezen bizonyitást a perben döntő tanács elnöke a polgári perrendtartásnak 354. §-ában, 356.—359. §§-aiban és 361.-371. §§-aiban foglalt rendelkezések szerint veszi fel.

68. §.

A felek ténybeli állitásaikat tanukkal bizonyithatják.

Ezen bizonyitást a perben döntő tanács elnöke a polgári perrendtartásnak 290.—318. §§-aiban foglalt és következőképpen módositott rendelkezések szerint veszi fel:

A 317. §-ban foglalt, a tanunak kiküldött biró által való kihallgatására vonatkozó rendelkezések nem találnak alkalmazást.

69. §.

A felek műszaki és ténybeli állitásaikat okiratokkal és szemlével bizonyithatják.

Az okiratokkal való bizonyitást a perben döntő tanács elnöke a polgári perrendtartásnak 319.—343. §§-aiban foglalt rendelkezések szerint veszi fel.

A szemlével való bizonyitást a polgári perrendtartásnak 344.—353. §§-aiban foglalt és következőképpen módositott rendelkezések szerint veszi fel:

A 345. §-ba foglalt, a szemlének megkeresett biró által való megejtésére vonatkozó rendelkezés nem talál alkalmazást.

70. §.

A félnek eskü alatti kihallgatására és a fél esküjére nézve a szabadalmi hatóságok előtti peres eljárásban a polgári perrendtartás 372.—383. §§-aiban és 384. §-ának 1. bekezdésében foglalt rendelkezések mérvadók.

71. §.

Az előleges bizonyitásra nézve a szabadalmi hatóságok előtti peres eljárásban a polgári perrendtartás 385. §-ának 1. és 3. bekezdésében és 387.—390. §§-aiban foglalt rendelkezések mérvadók a következő módositásokkal:

1. Az előleges bizonyitás felvétele iránti kérelem irásban azon szabadalmi hatóságnál ill. ennek azon osztályánál adandó be, melynek hatáskörébe a bizonyitás eredményének első fokban való felhasználása tartozik.

2. A 387. §-ban foglalt, a kérelemnek jegyzőkönyvbe való mondhatására vonatkozó rendelkezés nem alál alkalmazást.

3. Az előleges bizonyitás iránti kérelem, ha az előleges bizonyitás megállapitási perben való felhasználás czéljából kérelmeztetik, az ellenfél meghallgatása és szóbeli tárgyalás nélkül azonnal a beadás után ügykezelésbe veendő.

4. A 388. §. utolsó bekezdésében foglalt, a kérelmet megtagadó végzésnek felfolyamodással való megtámadására vonatkozó rendelkezés csak a szabadalmi hivatal kereseti osztálya által hozott végzés megtámadása tekintetében talál alkalmazást.

72. §.

Ha az itélkező tanács az ügyet itélethozatalra alkalmasnak tartja, a tanács elnöke a tárgyalást itélethozatal czéljából bezárja.

A tanácskozás és a szavazás nem nyilvános.

A tárgyalás az itélet kihirdetése előtt folytatható.

Ha az itélet hozatala előtt az itélkező tanács tagjaiban változás áll be, a tárgyalás, a szakértővel, szemlével és tanuval megejtett bizonyitás kivételével ismétlendő.

Az itéletek általános szótöbbséggel hozatnak. Szavazategyenlőség esetében az elnök dönt.

Oly itéletek jogerőssé válásának határideje, melyek ellen felebbvitelnek helye van, a kézbesités napjától számitott egy hónap.

Oly itéletek jogerőssé válásának határideje, melyek ellen felebbvitelnek helye nincs, a kézbesités napjától számitott 15 nap.

Közbenső határozatok a felekkel kihirdetés utján közlendők.

73. §.

A szabadalmi hatóságok által hozott itéletek kihirdetésére, azoknak a felekkel való közlésére, irásba foglalására, bizonyitó erejére, lemásolhatására, hibáira és kiigazitására, valamint a végzések kihirdetésére és indokolására nézve a polgári perrendtartásnak 402. §-ában, 403. §-ának 1. bekezdésé-

ben, 404. §-ának 1. bekezdésében, 405.—407. §§-aiban, 409.—412. §§-aiban, 424. és 425. §§-aiban és a törvényszékekre nézve megállapitott rendelkezések mérvadók a következő módositásokkal:

1. A hivatkozott szakaszok azon rendelkezései, melyek a pergátló kifogások tárgyában hozott itéletekre vonatkoznak, nem találnak alkalmazást.

2. A 409. §. azon rendelkezése, mely oly félre vonatkozik, kinek az itéletet nem kell kézbesiteni, nem talál alkalmazást.

3. A 412. §-ban a kiigazitási kérelem beadására adott nyolcz napban megállapitott határidő a kiigazitandó itélet kézbesitésének napjától számitódik.

74. §.

A szabadalmi hatóságok által az itéletben a költségek megtéritése iránt tett intézkedésekre nézve a polgári perrendtartásnak 428.—430. §§-aiban, 433.—435. §§-aiban, valamint 438. §-ában foglalt rendelkezések mérvadók a következő módositásokkal:

1. A hivatkozott szakaszokban az ügyvédekre vonatkozó rendelkezések az ügyvivőkre kiterjesztendők.

2. Valamely szabadalom ellen inditott megállapitási eljárás költségeit a kérelmező fél viseli.

3. Az a fél, a ki megtámadott bejelentését visszavonja, megtámadott szabadalmáról lemond, keresetét vagy felebbezését visszavonja, az ellenfélnek okozott költségekben elmarasztalandó.

4. A 430. §-ban foglalt a többkövetelésre vonatkozó rendelkezés nem talál alkalmazást.

5. A 435. §-ban, az ellenmondásra vonatkozó hivatkozás nem talál alkalmazást.

75. §.

Ha az itélet a kérelem vagy ellenkérelem valamely részéről vagy az eljárási költség viseléséről nem intézkedik, a felek bármelyike irásban kérheti az itélet kiegészitését.

A kiegészitési kérelem az itélet kézbesitésének napjától számitott nyolcz nap alatt azon szabadalmi hatóságnál ill. ennek azon osztályánál adandó be, mely az itéletet hozta.

A kiegészitésre nézve a szabadalmi hatóságok előtt a polgári perrendtartás 413. §-ának 3.—7. bekezdésében foglalt rendelkezések mérvadók.

76. §.

A jogerős itéleteknek perujitással való megtámadására nézve a szabadalmi hatóságok előtt a polgári perrendtartás 567. §-ának 1. bekezdésében, 568. és 569. §§-aiban, 570. §-ának 1. bekezdésében, 571., 573. §§-aiban, 575. és 576. §§-aiban, valamint 578. §-ában foglalt rendelkezések mérvadók a következő módositással:

A polgári perrendtartás 571. §-ában emlitett, az egyezségkötésre vonatkozó rendelkezés nem talál alkalmazást.

77. §.

Határidő azon idő, melyen belül a felek cselekedhetnek.

A határidő elmulasztására nézve a szabadalmi hatóságok előtti minden eljárásban a polgári perrendtartásnak

451.—454 §§-aiban foglalt rendelkezések mérvadók a következő módositással:

A határidő, a mennyiben a jelen törvény külön intézkedést nem tartalmaz, a határidő kitüzéséről szóló értesités kézbesitésétől számitott legalább egy hónap.

Határnap az a nap, a melyre valamely ügy szóbeli tárgyalása ki van tüzve.

A határnap elmulasztására nézve a szabadalmi hatóságok előtti peres eljárásban a polgári perrendtartásnak 442. §-ában és 449. §-ának 1., 3. és 4. bekezdésében foglalt rendelkezések mérvadók a következő módositással:

A 449. §. 5. bekezdésében emlitett közlésnek módjaira való hivatkozás nem talál alkalmazást.

Ha a tárgyalási határnapra a felek közül egyik sem jelent meg vagy, ha a megjelent fél vagy a megjelent felek egyike sem kivánja az ügy tárgyalását, a szabadalmi hatóságok az ügyben ennek állásához képest döntenek.

Ha a meg nem jelent fél a tárgyalási határnapról törvényesen nem volt értesitve vagy, ha az idézés és a határnap között a megkivánt köz nem volt meg vagy, ha a mulasztó felet megjelenésében köztudomásu természeti esemény vagy más elhárithatlan akadály gátolta vagy, ha a kézbesitési bizonyitvány a határnapig be nem érkezett, a szabadalmi hatóságok az ügy tárgyalására ujabb határnapot tüznek ki.

78. §.

A mulasztások igazolására nézve a szabadalmi hatóságok előtti minden eljárásban a polgári perrendtartás 455.

§-ának 1. bekezdésében, 456.—462. §§-aiban és 463. §-ának 1. bekezdésében foglalt, a törvényszékekre nézve megállapitott rendelkezések mérvadók a következő módositásokkal:

1. Az igazolási kérelem irásban azon szabadalmi hatóságnál ill. ennek azon osztályánál adandó be, melynél a mulasztás történt.

2. A polgári perrendtartás 463. §-ában foglalt, a végrehajtásra vonatkozó rendelkezések nem találnak alkalmazást.

79. §.

A félbeszakitásra és felfüggesztésre nézve a szabadalmi hatóságok előtt minden eljárásban a polgári perrendtartás 469. §-ának 1. és 2. bekezdésében, 470. §-ában, 472. §-ának 1., 2. és 4. bekezdésében és 473.—478. §§-aiban foglalt rendelkezések mérvadók a következő módositásokkal:

1. A felvétel iránti kérelem irásban azon szabadalmi hatóságnál ill. ennek azon osztályánál adandó be, melynél az eljárás félbeszakadt.

2. Az ügyvédekre vonatkozó rendelkezések az ügyvivőkre kiterjesztendők.

3. A 472. §. 2. bekezdésében foglalt, a 142. §-ra való hivatkozással egybekötött, a megidéztetésre vonatkozó rendelkezés nem talál alkalmazást.

80. §.

A szabadalmi hatóságoknak kiadmányai ezen hatóságok szolgái vagy posta utján kézbesitendők.

Ha a félnek meghatalmazottja van, ennek kell kézbesiteni.

A kézbesités foganatositására nézve a szabadalmi hatóságok előtti minden eljárásban a polgári perrendtartásnak 156. §-ában, 157., 158. és 160. §-ának 1. bekezdésében, 161. §-ában, 164.—166. §§-aiban, 167. §-ának 2.—7. pontjaiban, 170. és 171. §§-aiban, 173. §-ának 1. bekezdésében és 177. §-ában foglalt rendelkezések mérvadók a következő módositásokkal:

1. Ha a lakáson oly személyek, kiknek a 157. §. 1. bekezdésében foglalt rendelkezések szerint, kézbesiteni lehet, nem találtatnak, a kiadmány azon szabadalmi hatóságnak ill. ennek azon osztályának adandó vissza, mely a kézbesitést elrendelte.

2. A 159. §. 1. bekezdésében foglalt, az ügyvédekre és kir. közjegyzőkre vonatkozó rendelkezések az ügyvivőkre kiterjesztendők.

3. A kézbesitési bizonyitványnak a 167. §. 2.—7. pontjaiban foglalt rendelkezésekben megállapitott tartalmon kivül tartalmaznia kell azon szabadalmi hatóságnak ill. ennek azon osztályának hivatalos czimét, mely a kézbesitést elrendelte.

4. A 167. §. 7. pontjában foglalt rendelkezésben a letételre való hivatkozás nem talál alkalmazást.

## VI. FEJEZET.

### *A szabadalmak nyilvántartása, betekintés és kihirdetések.*

81.—83. §§.

#### 81. §.

A szabadalmi hivatal az engedélyezett szabadalmak nyilvántartására szabadalmi lajstromot vezet.

A szabadalmi lajstromba hivatalból bejegyzendők: A szabadalomtulajdonosnak, valamint meghatalmazottjának ill. ügygondnokának teljes neve, foglalkozása és lakhelye, a bejelentés beadásának napja és elsőbbsége, valamint más bejelentésekkel való egyidejü beadásának ténye, a bejelentés alapszáma, a szabadalom tárgyának általános szakszerü megjelölése, a szabadalom engedélyezési végzésének kézbesitési napja, a szabadalom száma, a szabadalom engedélyezésének kihirdetési napja, az évi dijaknak kellő időben történt szabályszerü befizetése, a szabadalom kisajátitása és megszünése, a szabadalom pótszabadalmi bejelentéseinek iktató száma, pótszabadalmainak száma, pótszabadalmainak önállókká válásának ténye, a pótszabadalmak csatolása, a függő szabadalmak önálló szabadalmakká válásának ténye, a szabadalmi hatóságok hatáskörébe tartozó perek meginditása és eredménye, megszünése és visszavonása, a gyakorlatba vételi jognak a hadügyi kormányzat által történt igénybevétele és a szabadalmi lajstromba bejegyzendő, egy s ugyanazon szabadalomra vonatkozó bejegyzések iránti kérelmet tartalmazó beadványok egyidejü beadásának ténye.

A szabadalmi lajstromba az érdekeltek kérelmére köz- vagy teljes hitelü magánokiratok alapján bejegyzendők: a szabadalom tulajdonjogában peren kivül beállott változások és a gyakorlatba vételi engedélyek megadása, megszünése és visszavonása.

82. §.

A szabadalmi lajstrom, a szabadalmak leirásai, rajzai és mintái a

szabadalmi hivatal levéltárában betekinthetők; azokról bárki másolatot vehet, melyet a szabadalmi hivatal segédhivatala szóban előadott kérelemre hitelesit.

83. §.

A szabadalom érvényében, tulajdonjogában, önállóságában és igényeiben beálló változások a szabadalmi hatóságok hivatalos lapjában hivatalból kihirdetendők.

Ezen szabadalmi közlöny berendezését és kiadási módozatait a kereskedelemügyi minister rendeleti uton határozza meg.

VII. FEJEZET.

***Dijak és illetékek.***

84.—88. §§.

84. §.

Minden szabadalmi bejelentés fejében 15 korona bejelentési dij fizetendő.

Érvényben lévő törzsszabadalmak után szabályszerüen fizetendők a következő évi dijak:

| | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| az | 1. | évre | --- --- --- --- | 30 | korona |
| a | 2. | „ | --- --- --- --- | 40 | „ |
| a | 3. | „ | --- --- --- --- | 50 | „ |
| a | 4. | „ | --- --- --- --- | 60 | „ |
| az | 5. | „ | --- --- --- --- | 70 | „ |
| a | 6. | „ | --- --- --- --- | 90 | „ |
| a | 7. | „ | --- --- --- --- | 110 | „ |
| a | 8. | „ | --- --- --- --- | 130 | „ |
| a | 9. | „ | --- --- --- --- | 150 | „ |
| a | 10. | „ | --- --- --- --- | 170 | „ |
| a | 11. | „ | --- --- --- --- | 200 | „ |
| a | 12. | „ | --- --- --- --- | 230 | „ |
| a | 13. | „ | --- --- --- --- | 260 | „ |
| a | 14. | „ | --- --- --- --- | 290 | „ |
| a | 15. | „ | --- --- --- --- | 320 | „ |

Az évi dijak fizetése szabályszerü, ha azt a bejelentő ill. szabadalomtulajdonos vagy a szabadalmi lajstromban bejegyzett vagy megfosztási perben mint felperes érdekelt fél vagy ezeknek a szabadalmi hatóságok előtt igazolt meghatalmazottja teljesiti.

A nem szabályszerüen befizetett évi dijak nem tekintetnek befizetetteknek és hivatalból visszafizetendők.

Pótszabadalmak után csak az első évi dij fizetendő.

Az önállóvá vált pótszabadalom az évi dijak tekintetében a törzsszabadalom helyébe lép.

Az évi dijak a bejelentés beadásának kihirdetésenapjától számitva évről-évre előre esedékesek és vagy évenkint külön vagy több évre vagy mind a tizenöt évre egyszerre fizethetők.

Az első évi dij legkésőbb a kitétel utolsó napján fizetendő.

Az első évi dij fizetésének elmulasztása esetében a bejelentés visszavontnak mondandó ki.

A törzsszabadalmak után fizetendő második egészen tizenötödik évi dijak kellő időben fizetendők be.

Kellő időben fizettetnek az évi dijak, ha a befizetés az esedékesség napját követő két hónapon belül történik.

Az esedékesség napjától számitott egy hónapon tul teljesitett fizetés esetében 20 korona pótdij fizetendő.

A szabadalmak engedélyezése előtt befizetett évi dijak hivatalból visszafizetendők, ha a bejelentés visszavonatott vagy arra szabadalom nem engedélyeztetett.

A befizetett, de esedékessé nem vált évi dijak hivatalból visszafizetendők, ha a szabadalom érvényét veszti.

85. §.

A bejelentési és évi dijakon kivül fizetendők:

1. A bejelentés csatolmányainak a 46. §-ban emlitett módositása, valamint az érdekeltek kérelmére a szabadalmi lajstromba eszközlendő bejegyzések fejében 10 korona.

Pótszabadalmakkal biró törzsszabadalmak tulajdonjogában beálló és az érdekeltek kérelmére bejegyzendő változás bejegyzése fejében a pótszabadalmak számára a bejegyzési dijak külön fizetendők.

2. Felfolyamodások, felebbezések, függőségi, megállapitási, hatálytalanitási, megsemmisitési és megfosztási keresetek, valamint előleges bizonyitás felvétele fejében 20 korona.

Egyidejü felfolyamodások és felebbezések esetében csak a felebbezési dij fizetendő.

A kereseti dijak az 55. §. 2. bekezdésében foglalt rendelkezés szerint egyesitett keresetek esetében külön fizetendők.

A felfolyamodási, felebbezési és kereseti dijak hivatalból és csak akkor fizetendők vissza, ha a felfolyamodásnak, felebbezésnek vagy keresetnek egészben hely adatik.

86. §.

A dijak a szabadalmi állampénztárnál fizetendők vagy posta utján utalandók oda.

A posta utján való fizetésnél, ha a feladás belföldi postán történt, a feladás napja, ha a feladás külföldi postán történt, a szabadalmi hivatalba való beérkezés napja veendő a fizetés napjának.

87. §.

A feleknek szegénységi jogára nézve a szabadalmi hatóságok előtti minden eljárásban a polgári perrendtartásnak 112.—115. §§-aiban, 118.—121. §§-aiban, 122. §-ának 1. és 2. bekezdésében és 123. §-ában foglalt rendelkezések mérvadók a következő módositásokkal:

1. Az ügyvédekre nézve megállapitott rendelkezések az ügyvivőkre kiterjesztendők.

2. A félnek a szegénységi jog megadása következtében hitelezendők a bejelentési, az első évi, a módositási és a felfolyamodási dijak, melyek, ha a szabadalom a második év kezdetén megszünt, elengedendők.

88. §.

A szabadalmi okirat, valamint a szabadalmi hatóságok kiadmányai bélyegmentesek.

A feleknek beadványai tekintetében, a felszólalási keresetek és ezek mellékleteinek kivételével, melyek bélyegmentesek, a mindenkori bélyeg- és illetéktörvényben foglalt rendelkezések mérvadók.

VIII. FEJEZET.

***Szabadalombitorlás és büntetések.***

89.—97. §§.

89. §.

Valamely szabadalomsértésnek tudva vagy gondatlanságból való elkövetése szabadalombitorlást képez.

A szabadalombitorlás a kir. járásbiróságok hatáskörébe tartozó kihágás, mely a sértett fél panaszára büntetendő.

A szabadalombitorlás kihágására, a mennyiben a jelen törvény rendelkezést nem tartalmaz, a büntető törvényben foglalt rendelkezések mérvadók a következő módositással:

Az 1883. évi VI. t.-cz. 7. §-ának a másodfoku birósági itélet elleni további felebbvitelt korlátozó rendelkezése nem talál alkalmazást.

90. §.

A kir. járásbiróságok valamely szabadalom tulajdonosának irásban beadott kérelmére, költségére és a biróságok által meghatározandó biztositékösszegnek letétele mellett, a szabadalomtulajdonosnak ill. ennek jogelődjének a szabadalmi hatóságoknál meginditott megállapitási per iránti keresetének beadását igazoló és a kérelemhez csatolandó kivatalos elismervény alapján mindazon intézkedéseket megteszik, melyek az esetleges szabadalombitorlás elkövetése ellen biztositást nyujtanak. Ezen biztositási intézkedések az ellenfél kérelmére és a biróságok által meghatározandó biztositékösszegnek letétele mellett feloldhatók.

Ha a szabadalmi hatóságok a szabadalomtulajdonos vagy jogelődje által inditott megállapitási keresetnek nem adnak helyt, a kir. járásbiróságok a biztositási intézkedéseket akár a panaszos, akár a panaszlott kérelmére és a szabadalmi hatóságoknak bemutatandó jogerős itélete alapján feloldják. A feloldási kérelem azonnal beadása után ügykezelésbe veendő.

A biztositási intézkedések megtételénél a kir. járásbiróságok részéről mint birósági szakértő az ez irányban megkeresendő szabadalmi hivatal kereseti osztályának egy műszaki tagja szerepel.

91. §.

A kir. járásbiróságok a büntető eljárást a szabadalomtulajdonos panaszára és a szabadalmi hatóságoknak a szabadalomtulajdonos vagy jogelődje által beadott megállapitási keresetére hozott, a szabadalomsértést megállapitó és a panaszhoz csatolandó jogerős itélete alapján meginditják, ha a panasz beadásának és a szabadalomsértést megállapitó jogerős itélet kézbesitésének napja között hat hónap még el nem mult.

Szabadalomitorlási ügyekre vonatkozó beadványok soron kivül, azonnal beadásuk után veendők ügykezelésbe.

A kir. járásbiróságok a panaszos kérelmére és költségére a büntető itélet meghozatala előtt mindazon intézkedéseket megteszik, melyek az esetleges szabadalombitorlás elkövetését megakadályozzák.

92. §.

A sértett félnek a tárgyalás folyama alatt nyilvánitott kérelmére az őt a 19. §-ban foglalt rendelkezések szerint megillető kártérités fejében a büntető biróság a marasztaló itéletben a büntetésen kivül, a fennforgó körülmények méltatásával, szabad meggyőződése szerint, 20,000 koronáig terjedhető kártéritési összeget állapithat meg vagy a sértett felet

kártéritési igényeivel a polgári per utjára utasithatja.

Ha a sértett fél 20,000 koronát meghaladó kártéritést követel, kártéritési igényével polgári perre utasitandó.

Ha valamely szabadalombitorlást többen közösen követnek el, az elitéltek a kártéritési összegért egyetemlegesen felelősek.

A sértett fél, jogerős itélettel megállapitott szabadalombitorlás esetében, kártéritési igényeit a törvényszékek, mint kereskedelmi biróságok előtt érvényesitheti:

1. Ha a szabadalombitorlás alapját képező szabadalomsértésből folyólag kártéritési igényeket nem érvényesitett.

2. Ha a büntető biróság kártéritési igényeit nem állapitotta meg vagy ha a büntető biróságnál kártéritési igényeit nem érvényesitette vagy ebbeli inditványát visszavonta.

3. Ha a büntető biróság őt kártéritési igényeivel polgári perre utasitotta.

93. §.

A szabadalombitorlás 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel, visszaesés esetében, ha az utolsó itélet jogerőre emelkedésétől két év még el nem mult, két hónapig terjedhető elzárással és ezen felül 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

A pénzbüntetések befolyt összegei az ipari iskolai alaphoz csatolandók.

A büntetés kiszabásánál sulyosbitó körülményt képez, ha a panaszlott a sértett félnek alkalmazottja volt vagy annak bizalmából szerzett értesülését és tapasztalatait használta fel a szabadalombitorlás elkövetésére.

94. §.

Jogerős itélettel kimondott szabadalombitorlás esetében a sértett félnek a tárgyalás folyamata alatt nyilvánitott kérelmére az itélet egész terjedelmében, indokaival együtt, az elitélt költségén hirlapilag közzéteendő.

A közzététel módja és ideje a sértett fél ebbeli kivánságainak lehető tekintetbevételével az itéletben megállapitandó.

95. §.

Jogerős itélettel kimondott szabadalombitorlás esetében a sértett fél kérelmére és a szabadalombitorló költségére a szabadalombitorlás termékei elkobozandók és azon eszközök, melyek kizárólag a szabadalombitorlás foganatositására szolgálnak, a szabadalombitorló költségén a további szabadalombitorlás czéljaira használhatatlanokká teendők.

Ezen elkobzásnál és használhatatlanná tételnél a kir. járásbiróságok részéről mint birósági szakértő az ez irányban megkeresendő szabadalmi hivatal kereseti osztályának egy műszaki tagja szerepel.

Az elkobzottaknak nyilvánitott termékek, ha a sértett fél és a szabadalombitorló közt más megállapodás nem jön létre, megsemmisitendők.

Ha az elkobzandó termékek a közbiztonságra nézve veszélyesek, a biróság megkeresésére a veszély elháritása czéljából az illetékes hatóság által a kellő óvintézkedések megteendők.

96. §.

A találmányok és szabadalmak körül elkövetett oly cselekmények, melyek valamely büntett vagy vét-

ség tényállását állapitják meg, a büntető törvénynek rendelkezései szerint itélendők meg.

Ha valamely cselekmény a büntető törvényekbe ütköző büntettet vagy vétséget és a jelen törvénybe ütköző kihágást képez, a büntető törvényeknek és a jelen törvénynek megtorló rendelkezései elkülönitett eljárás mellett egyidejüleg alkalmazhatók.

97. §.

A ki magát a nélkül, hogy hites szabadalmi ügyvivő lenne, üzletszerüen olyannak adja ki vagy másokban üzletszerüen azt a hitet ébreszti, mintha hites szabadalmi ügyvivő volna, a ki üzletszerüen szabadalmi leirások szerkesztésével foglalkozik, 10—100 korona, ismétlés esetében pedig 40–200 korona pénzbirsággal büntetendő.

Ha a megbüntetett ezen üzletszerü foglalkozást továbbra is folytatja, 3 hónapig terjedhető fogsággal fenyitendő.

IX. FEJEZET.

***Átmeneti és életbeléptetési rendelkezések.***

98.—100. §§.

98. §.

A jelen törvény életbelépésének napjától fogva az ezen napig közzé nem tett, valamint az 1895. évi XXXVII. t.-cz. 2. pontjában foglalt rendelkezések alapján függésben tartott bejelentések elintézésére nézve a jelen törvény I., II., III., IV., V., VI. fejezetében, VII. fejezete 84. §-ának 2.—14. bekezdésében és VIII. fejezetében foglalt rendelkezések mérvadók.

A jelen törvény életbelépésének napjától fogva az ezen napig közzétett bejelentésekre nézve a jelen törvény I., II., III., IV. fejezetében, V. fejezete 43.—47. §§-ban, 49. §-ának 4. és 5. bekezdésében, 50.–80. §§-ban, VI. fejezetében, VII. fejezete 84. §-ának 2.—14. bekezdésében, 85.—88. §§-ban és VIII. fejezetében foglalt rendelkezések mérvadók.

A jelen törvény életbelépésének napjától fogva az ezen napig engedélyezett szabadalmakra nézve a jelen törvény I., II. fejezetében, III. fejezete 22. §-ának 2. bekezdésében, IV. fejezetében, V. fejezete 51.—59. és 61.—80. §§-ban, VI. fejezetében, VII. fejezete 84. §-ának 2.—6. és 10.—14. bekezdésében foglalt rendelkezések mérvadók.

A jelen törvény életbelépésének napjától fogva az ezen napig a kir. biróságoknál beadott szabadalombitorlási panaszok elintézésére nézve az 1895. évi XXXVII. t.-cz. idevágó rendelkezései mérvadók.

99. §.

A jelen törvény életbeléptetési idejét a kereskedelemügyi minister, egyetértve az igazságügyi ministerrel és a horvát-szlavon-dalmátországi bánnal határozza meg.

100. §.

A jelen törvény végrehajtásával a kereskedelemügyi, az igazságügyi és a pénzügyi minister, Horvát-Szlavonországokra nézve pedig a kereskedelemügyi minister és a horvát-szlavon-dalmátországi bán bizatnak meg.

II.

## Általános indokolás.

A találmányi szabadalmakról szóló, 1895. évi XXXVII. t.-cz. elvi és szövegezési hiányainak következményei a gyakorlatban annyira érezhetőkké váltak, hogy a törvény végrehajtásáról és a szabadalmi hivatal és tanács ügyviteli szabályzatáról szóló rendeleteket már a törvény érvényességének első hónapjaiban módositani kellett.

Nemcsak a törvény nem kielégitő volta, de azon körülmény is, hogy az indokolás éppen a legfontosabb esetekben nem nyujtott semmiféle felvilágositást a törvényhozó intentióiról, késztette a szabadalmi hatóságokat arra, hogy a szabadalmi jogszolgáltatást törvénypótló magyarázatok alapján teljesitsék.

Mig az átmenet az 1852-iki nyilt császári parancsról az 1895-iki törvényre majdnem minden rázkódtatás nélkül ment végbe, addig a szabadalmi törvény érvényességének már első éveiben sulyosan érezhetővé vált a törvénynek sok tekintetben constatálható elhibázottsága, a miért is a törvény megváltoztatásának szükséges volta a szakemberek előtt mindinkább világosabbá lett.

Aránylag igen rövid idő elteltével előbb egyesek, majd testületek s végre a hatóságok is kezdték hangoztatni a szabadalmi törvény megváltoztatásának szükségességét.

A Magyar Mérnök és Épitész Egylet többször foglalkozott ezen ügygyel, éppugy az Országos Iparegyesület és a Hites Szabadalmi Ügyvivők Testülete is; a kereskedelemügyi minister pedig első izben az ipari minták oltalmáról 1901. évi november 25-én kiadott törvényjavaslatában emlékezett meg hivatalosan a szabadalmi törvény revisiójáról, mig végre 1904. évi julius hó 10-én a kereskedelemügyi minister felszólitotta az érdekelt köröket, hogy a szabadalmi törvény revisiójára vonatkozó javaslataikat terjeszszék fel.

Hogy itt nem a szabadalmi törvény több rendelkezésének módositásáról lehet szó, hanem a törvénynek alapos átdolgozásáról illetve ujjáalakitásáról, az az előzőleg kifejtettek után, bizonyitásra nem szorul.

A midőn már most beterjesztem a törvénytervezetet, egyuttal csatolom ezen tervezet indokolását is, melynek első része az általános indokolás, azon elvi álláspontokat fejtegeti, melyek a tervezetet általában vezérelték, mig a részletes indokolás az egyes rendelkezések szellemét szakaszról szakaszra ismerteti.

Szabadalmi intézményünk czélja a szabadalmi jogszolgáltatás, melynek teljesitésére szolgálnak a szabadalmi jogszolgáltatás szervei, melyeknek működése a szabadalmi jogszolgáltatás módjában jut érvényre.

### *A) A szabadalmi jogszolgáltatásnak szervei.*

A midőn az államhatalom a szabadalmi intézményt meghonositja vagyis elismeri a feltalálónak azt a jogát, hogy feltalálói tevékenységét ill. ezek gyümölcsét megvédelmezhesse, gondoskodnia is kell egyrészt arról, hogy a feltaláló feltalálói tevékenységének eredménye pontosan megállapittassék, másrészt pedig arról, hogy ezen pontosan megállapitott jogból származó viszonylatok helyes összhangzásba hozassanak az egyetemességnek jogos érdekeivel; gondoskodni kell tehát az államnak egyrészt arról, hogy a szabadalom engedélyezése körül figyelembe vehesse mindazon körülményeket, melyeket a törvény a szabadalomengedélyezés irányában előir és másrészt arról, hogy az esetleges, a szabadalom hatályán kivül állókat sértő tévedések reparáltathassanak; gondoskodnia kell tehát oly forumról, mely őt a szabadalomengedélyezésben képviselje, de gondoskodnia kell arról is, hogy egyrészt a szabadalmi jogokat és másrészt a szabadalom hatályán kivül álló és ez ellen a maguk jogát keresők kellő képviseletet találjanak; a szabadalmi jogszolgáltatás szervei tehát az államhatalom képviselői és a felek képviselői lesznek,

Az államhatalom képviselői a szabadalmi jogszolgáltatás terén való működésre észszerüen nem jogosithatók fel esetről esetre, hanem állandó tevékenységre hivattatnak, a mikor is többedmagukkal testületté alakulva látják el a szabadalmi jogszolgáltatást vagyis szabadalmi hatóságokat képeznek.

A felek képviselői ezzel szemben természetesen csak esetről esetre szerepelhetnek a szabadalmi hatóságok előtt, a szerint, a mint bizonyos érdekek képviseletére nézve meghatalmazást kapnak.

A szabadalmi jogszolgáltatás szervei tehát: a szabadalmi hatóságok és a meghatalmazottak.

*a)* **A szabadalmi hatóságok.**

A szabadalmi hatóságok hivatva vannak az állam képviseletében a szabadalmi jogszolgáltatást ellátni vagyis szabadalmi jogokat engedélyezni, korlátozni, megsemmisiteni és azok érvényesitésében segédkezni, egy szóval a szabadalmi jog terén előforduló minden kérdést a törvény rendelkezései szerint megoldani ugy, hogy nemcsak a szabadalomtulajdonosnak, hanem az egyetemességnek jogos érdekei is megvédessenek.

A szabadalom feltételes engedélyezéséig a szabadalmi hatóságok előtt mint jogkereső fél csak a bejelentő szerepel, a mikor is a szabadalmi hatóságoknak feladata a szabadalmi jogokat ill. az igénypontokat szabatosan formulázni ill. ezen formulázást ellenőrizni, valamint a feltalálói tevékenységnek a bejelentett találmányban nyilvánuló eredményét a törvényben előirt módon megvizsgálni és ezáltal az egyetemességnek érdekeit megvédeni.

A szabadalmi hatóságoknak már ezen jogosztó működése is a biráskodás jellegével bir; mert ha látszólag csak egy fél szerepel is a hatóságok előtt, ténylegesen már a szabadalom engedélyezési stádiumában is két fél áll a hatóságok előtt, melyek közül az egyik a bejelentő, a másik pedig az egyetemesség; a szabadalmi hatóságok működésének biráskodási jellege azonban világosan láthatóvá válik azon pillanatban, a melyben az engedélyezett szabadalmi jogok által sértett egyetemességből kiválik egy akár anyagi, akár jogi személy, mely a sérelem orvoslására törekszik vagyis abban a pillanatban, a melyben megjelenik a szabadalmi hatóságok előtt az ellenfél; a szabadalmi hatóság ekkor már megszünik — a concret vitás ügyben — az egyetemesség képviselője lenni, hanem tisztán birósággá lesz, mely hivatva van a felek által eléje terjesztett ügyben itéletet mondani.

A szabadalmi hatóságok szervezete tehát már ezen megfontolásnak alapján is, de még azon tényből folyólag is, hogy a szabadalmi hatóságok hivatva vannak nagy anyagi, sőt gyakran existentialis érdekek felett dönteni, más mint birósági szervezet nem lehet.

Minthogy pedig a szabadalom a találmány védelmét vagyis a feltalálói tevékenység eredményének a jogi tudás eszközével való biztositását czélozza, világos, hogy a szabadalmi hatóságoknak egyaránt qualificálva kell lenniök arra, hogy a védelem tárgyát vagyis a szabadalomba fektetett műszaki tudás és feltalálói tevékenység eredményét megitélhessék és a védelem eszközét, a jogi formát, kellőképpen megválaszthassák.

Önként következik ebből, hogy a szabadalmi hatóságok tagjainak vagyis a szabadalmi biráknak egyrészt műszaki, másrészt pedig jogi képzettséggel kell birniok.

A szabadalomnak, mint ugyszólván műszaki jognak természetéből folyólag a szabadalmi hatóságok előtt megvitatandó és ezek által eldöntendő kérdések háromféle természetüek lesznek: tisztán műszaki, tisztán jogi és műszaki és jogi természetüek.

Hogy a szabadalmi hatóságok működése egyáltalján áldásos lehessen, az ügyek ezen természetére a hatóságok döntő tényezőinek vagyis a tanácsoknak összeállitásánál a szabadalmi jogoknak engedélyezési stadiumában különös figyelemmel kell lenni; a tisztán műszaki kérdéseket tisztán műszaki, a tisztán jogi kérdéseket tisztán jogi birákból és a vegyes természetü kérdéseket műszaki és jogi birákból álló tanácsok elé kell utalni.

Minthogy pedig a szabadalom tárgya műszaki alkotás (ezen szót legtágabb értelmében véve, mely az eljárást is magában foglalja) és csak védelmi eszköze a jog vagyis mivel minden szabadalmi jog alapját a műszaki tudás képezi, világos, hogy az engedélyezett szabadalmak körül felmerülő és eldöntés alá kerülő vitás kérdések vagyis a perek felett itélkező tanácsok tagjai között, ezek száma páratlan lévén, mindig több műszaki birának kell lenni, mint joginak. Nem szabad azonban szem elől téveszteni másrészt azon körülményt sem, hogy a szabadalmi hatóságok birósági szervezete, valamint azon tény, hogy az engedélyezett szabadalmak körül felmerülő vitás kérdések eldöntése itéletben történik, ismét a jogi birát helyezi előtérbe; ezen kettős követelményt a tervezet akként elégitette ki, hogy az engedélyezett szabadalmak körül felmerülő vitás kérdésekben vagyis a perekben döntő tanácsok elnökségét a szabadalmi hatóságok jogi biráira bizta.

A szabadalmi hatóságok birósági szervezetéből már most önként folyik, hogy ezen szervezetbe ezen kivül álló, tehát idegen tényezők bele ne ékeltessenek, mert ezáltal magának a szervezetnek birósági vagyis független volta ennek minden áldásos következményeivel együtt teljesen lerontatnék.

A szabadalmi hatóságok tagjai tehát csakis szabadalmi birák lehetnek, kik semmi más hivatással nem birnak, hanem egész életüket csak a szabadalmi ügynek szentelik és ezen kizárólagos hivatásuk közben szerzett tapasztalataikat csakis a szabadalmi intézmény fejlesztésére forditják, a mire nekik azonban alkalmat is kell adni; ez pedig csak ugy lehetséges, ha a birák az alsóbb fokokból fokozatosan emelkedhetnek a magasabb fokokba egészen a legfelsőbb szabadalmi biróságokba, melyek csakis akként lesznek képesek a szabadalmi jogszolgáltatást kielégitő módon ellátni.

A szabadalmi hatóságoknak ily szervezete már most elég garantiát nyujt arra nézve, hogy a hozott döntések ugy az anyagi, mint a formai igazságnak meg fognak felelni és a jogkereső közönséget

ki fogják elégiteni; az esetleges tévedések orvosolására ezen oknál fogva elegendőnek tartotta a tervezet a szabadalmi jogszolgáltatás minden ágára nézve az egyszeri felebbvitelt.

A szabadalmi hatóságokat ebből folyólag a tervezet három osztályra osztja, melyek közül az első és második bizonyos ügyekre nézve elsőfoku biróság gyanánt működik, melyektől az ügyek a második ill. a harmadik osztályhoz felebbvihetők.

Az első osztályban kezeltessenek az engedélyezési és administrationalis kérelmek, valamint a felszólalási perek.

Felebbvitel ezen ügyekben a második osztályhoz történik, mely a tervezetben statuált többi perre nézve az elsőfoku biróságot képezi.

Ettől az ügyek a harmadik osztályhoz felebbvihetők.

Ezen három osztály között az összefüggés forma szerint azonos, a mennyiben fokozatosan felebbviteli forumok; lényegileg azonban következőképpen alakulnak a viszonyok.

Mig t. i. az első és második osztály a szabadalmi jogok engedélyezése és bizonyos administrationalis ügyek körül felmerülő kérdésekben dönt első és másodfokban, addig a második és harmadik osztály a már engedélyezett szabadalmak körül felmerülő vitás kérdésekben azaz perekben van hivatva első és másodfokban dönteni. A harmadik osztály tehát a szabadalmak érvénytelenitésében, érvényesitésében és korlátozásában van hivatva végérvényesen dönteni; garantiát kellett tehát keresni arra nézve, hogy ezen osztályban az első két osztályból kikerült birák által képviselt eminenter birósági felfogáson és nézleteken kivül ugy a műszaki, mint a jogi gyakorlati élet felfogása és nézletei is képviselve legyenek.

A harmadik osztálynak tehát összeállitására nézve lényegesen különbözőnek kell lennie, mint az első és második osztálynak, melyeket a tervezet a könnyebb administrálhatás szempontjából az érvényben álló szabadalmi törvény mintájára szabadalmi hivatallá egyesittetett, mig a harmadik osztályt ugyancsak az érvényben álló szabadalmi törvény mintájára mint szabadalmi tanácsot külön szervezettel és administratióval ruházta fel.

A szabadalmi hatóságok tehát: a szabadalmi hivatal és a szabadalmi tanács.

### 1. A szabadalmi hivatal.

A szabadalmi hivatal magába foglalja e szerint a szabadalmi hatóságoknak első két forumát; a bejelentések az első osztálynál adandók be, melyet a tervezet az érvényben álló szabadalmi törvénynyel megegyezően bejelentési osztálynak nevez.

A második osztálynál adandók be a felszólalások kivételével az összes keresetek, a miért is a tervezet ezen osztályt az érvényben álló szabadalmi törvénytől eltérően kereseti osztálynak nevezte.

A bejelentési osztály hivatva van a szabadalmi jogok engedélyezése körül felmerülő ügyekben első fokban dönteni és bizonyos, a tervezetben határozottan megjelölt administrationalis ügyeket kezelni.

A bejelentési osztályhoz adandók be a felek részéről a szabadalmak engedélyezése körüli kérelmek ill. a bejelentések, továbbá az elsőbbségi kérelmek, az átruházások, lemondások és a gyakorlatbavételi engedélyek lajstromozása, a szabadalmi okiratok záradékolása és a közzétett bejelentésekhez csatolt leirások és rajzok másolatainak kiadatása iránti kérelmek, valamint a felszólalási keresetek; hivatalból ezen osztály ügykezelése alá bocsáttatnak: a szabadalmi hatóságoknak megkeresése, valamint a következő, hivatalból belajstromozandó ügyek körül felmerülő kérdések:

Az évi dijfizetések, a szabadalmak teljes vagy részleges kisajátitása, a gyakorlatbavételi jognak a hadügyi kormányzat által történt igénybevétele, bejelentéseknek egyidejü beérkezése, pótszabadalmaknak önállókká válása és törzsszabadalmakhoz való csatolása.

Mindezen ügyek három tagból álló tanácsban döntetnek el.

A felszólalási keresetek eldöntése jogi biró elnöklete alatt álló oly tanácsban történik, melynek egy jogi és két műszaki tagja van.

A felsorolt többi ügy három csoportra osztható: tisztán műszaki, tisztán jogi vagy administrationalis és vegyes természetü ügyekre.

Tisztán műszaki természetüek: A szabadalmaknak és a beadási elsőbbségnek engedélyezése; ezen ügyek oly tanácsban döntetnek el, melynek három műszaki tagja van.

Tisztán jogi vagy administrationalis természetüek: a szerződéses elsőbbségi kérdés kivételével valamennyi fennebb felsorolt ügy; ezek oly tanácsban döntetnek el, melynek három jogi tagja van.

A szerződéses elsőbbség iránti kérelmek oly tanácsban döntetnek el, melynek két jogi és egy műszaki tagja van, a mikor is a dolog természetéből folyólag az elnökletet jogi biró viszi.

A kereseti osztálynak kétféle jellege van, a mennyiben egyrészt első foku biróság gyanánt szerepel azon ügyekben, melyek a szabadalmi tanácshoz felebbvihetők és másrészt másodfoku biróságot képez a bejelentési osztályból hozzá felebbvitt ügyek számára.

A kereseti osztálynak mint másodfoku biróságnak tanácsai a dolog természetéből folyólag a hozzá felebbvitt ügyek számára hasonló módon kell, hogy összeállitva legyenek, mint a bejelentési osztály döntő tanácsa; igy a kereseti osztály azon tanácsa, mely oly ügyekben dönt, melyek a bejelentési osztályban három műszaki biróból

álló tanácsban tárgyaltattak, öt műszaki biróból áll; azon tanács, mely oly ügyekben dönt, melyek a bejelentési osztályban három jogi biróból álló tanácsban tárgyaltattak, öt jogi biróból áll; azon tanács, melyben oly ügyek döntetnek el, melyek a bejelentési osztályban két jogi és egy műszaki biróból álló tanácsban tárgyaltattak, jogi biró elnöklete alatt három jogi és két műszaki biróból áll.

A kereseti osztály a bejelentési osztálytól hozzá felebbvitt felszólalási, valamint a tervezetben felsorolt egyéb perekben a szabadalmi hivatal elnöke vagy helyettesének elnöklete alatt oly ötös tanácsban dönt, melynek két jogi és három műszaki tagja van.

## 2. A szabadalmi tanács.

A szabadalmi tanács, mint a mely szabadalmi ügyekben a legfelső biróságot képviseli, hivatva van ezen ügyekben végérvényesen dönteni. A szabadalmi tanácsnak tehát rendelkeznie kell egyrészt mindazon positiv tapasztalatokkal és gyakorlattal, melyek csak az alsóbb biróságokban szerezhetők meg, de egyuttal garantiát is kell nyujtania arra nézve, hogy az általa eldöntendő ügyekben nem egyoldalu birósági felfogás jut érvényre, hanem hogy biróságilag is helyes itéletei a gyakorlati élet követelményeinek is megfelelnek.

A tervezet tehát akkép rendelkezik, hogy a szabadalmi tanács tagjai legelső sorban a szabadalmi hivatal műszaki és jogi biráiból és aztán jelesebb technikusok és jogászok közül neveztessenek ki.

A szabadalmi tanács hetes tanácsban dönt a szabadalmi tanács elnökének vagy helyettesének elnöklete alatt; az elnökön kivül a tanács négy műszaki és két jogi tagból áll, mivel az eldöntendő ügyek természete itt is megkivánja, hogy a műszaki tudás számszerint jobban legyen képviselve, mint a jogi tudás.

---

Az eddigiekből világos, hogy a tervezet a szabadalmi hatóságok személyzetének jelentékeny szaporitását contemplálja. Ezen szaporitás szükséges egyrészt a szabadalmi intézménynek a tervezetbe lefektetett fejlesztése következtében, másrészt pedig azért is, mert előbb-utóbb a szabadalmi hatóságok kezébe kell concentrálni az egész iparjogvédelmi intézményt ill. az ipari jogvédelmet, mely ma részben még administrationalis és nem birósági hatóságok kezében van daczára annak, hogy ezen ügyekben is itélkezés folyik, még pedig éppugy, mint a szabadalmi hatóságoknál, igen nagy anyagi, sőt gyakran existentialis érdekek felől.

Anyagi tekintetben a szabadalmi hatóságoknak ezen fejlesztése alig fogja az állam háztartását megterhelni, mert mig eddig az érvényben álló szabadalmi törvény a felszólaláson kivül csak három keresetet ismer (megvonás, megsemmisités és megállapitás), addig a tervezet nyolcz kereseti esetet állapit meg; ezek: a felszólalási, függőségi, kétféle megállapitási, hatálytalanitási, megfosztási, megvonási és megsemmisitési kereset.

Mindezen kereseti esetek a szabadalmak körül felmerülő tényleges és gyakorlati érdekszükségletek kielégitésére szolgálnak és hivatva vannak a szabadalmi ügy terén élénk mozgalmat előidézni.

Az ipar és kereskedelem, de még a mezőgazdaság terén mutatkozó szabadalmi érdekösszeütközések eddig a bitorlás és hatálytalanitás eseteit kivéve csak a szabadalom érvénytelenitésével voltak kielégithetők, mig a tervezet szerint bizonyos esetekben a divergáló érdekek a szabadalmak érvényben tartásával egyenlittetnek ki (függőség, hatálytalanitás, megfosztás), a mi nemcsak közgazdaságilag fontos, hanem a mely körülmény egyenesen oda fog vezetni, hogy több szabadalom fog az évi dijak fizetése által fenntartatni, a mi ismét az állami pénztár bevételét fogja fokozni, mely igy a szabadalmi tárczában nemcsak közvetve, de közvetlenül is, a kereseti dijak és bélyegek révén, a nagyobb kiadásokkal szemben nagyobb bevételeket is fog felmutatni.

Hogy a szabadalmi intézmény fejlesztésére forditott összegek nemcsak hogy meg nem terhelik az állam háztartását, hanem ellenkezőleg bő jövedelmet is hajtanak az állampénztár számára, azt legjobban bizonyitják a m. kir. szabadalmi hivatalnak az 1896—1903. évig terjedő időszakra nézve közzétett kimutatásai, melyek szerint a szabadalmi hatóságok működése átlag évenkint 300.000 korona tiszta jövedelemmel jár az állam számára.

### *b)* A meghatalmazottak.

A felek meghatalmazottjai a tervezet szerint éppugy, mint az érvényben álló szabadalmi törvény szerint, a hites szabadalmi ügyvivők és az ügyvédek.

Az ügyvivői intézmény mindazon államokban, melyekben létesittetett, be is vált, a mi legjobban bizonyitja, hogy az tényleges szükségletet fedez; legutóbb az ügyvivői kérdés törvényhozásilag Németországban rendeztetett, a mikor is a törvényben hathatós gondoskodás történt aziránt, hogy ezen intézmény megvédessék oly elemek ellenében, a melyek az e téren való tapasztalatlanságot az egész szabadalmi intézmény kárára kihasználják.

A tervezet szintén gondoskodott arról, hogy a szabadalmi zugirászat éppugy legyen büntethető, mint az ügyvédi zugirászat, a miért is az ügyvédi rendtartásról szóló 1874. évi XXXIV. t.-cz. 39. §-ában foglalt rendelkezéseket mutatis muntadis magáévá tette.

A tervezet szempontjából meggondolandó volt, vajjon az érvényben álló szabadalmi törvénynek és rendeleteknek az ügyvivői intézményről és az ügyvivőkről szóló rendelkezései szintén ne vettessenek-e alá alapos átdolgozásnak, mely egyrészt a szétszórt rendelkezéseket egyesitené és másrészt intézkednék mindazon kérdések tárgyában, melyek eddigelé rendezve nincsenek, mint a milyenek pl. az ügyvivői minősitéshez megkivánt ügyvivői gyakorlat, a helyettesités, az ügyvivői irodák továbbvezetése halál esetében stb. stb.

Mindezen kérdések azonban oly nagyszámu és specialis rendelkezéseket kivánnak meg, hogy ezeknek felvétele a tervezetbe nem mutatkozott ajánlatosnak annyival is inkább, mert a szabadalmi intézmény fejlődése és az iparjogvédelmi ügyeknek a szabadalmi hatóságoknál való összpontositása amugy is megkivánja majd, hogy az egész ügyvivői intézmény is törvényhozásilag és rendeztessék.

A tervezet tehát az érvényben álló szabadalmi törvénynek az ügyvivőkre vonatkozó rendelkezéseit csak a fennebb emlitett büntető rendelkezéssel bővitette ki, a mit méltányossági okokból is meg kellett tenni, mert ha az állam megköveteli az ügyvivőtől, hogy qualificatiója legyen, hogy vizsgadijat fizessen és hogy alávesse magát fegyelmi hatóságnak, viszont az ügyvivő is elvárhatja az államtól, hogy ez őt a nem qualificált concurrentia ellenében hathatósan megvédelmezze.

Az ügyvédeknek az 1874. évi XXXVII. t.-cz.-ben foglalt rendelkezések által védett jogait a tervezet érintetlenül hagyta.

### *B) A szabadalmi jogszolgáltatásnak módja.*

A szabadalmi jogszolgáltatásnak módja vagyis az eljárás egyrészt a szabadalmi jogok szerzése szempontjából és másrészt azok érvényesitése, megtámadása és megvédése szempontjából két egymástól határozottan megkülönböztetett phasisra osztható, t. i.: a szabadalmi jogok engedélyezése körül követett eljárásra és az engedélyezett szabadalmi jogok körül felmerült vitás ügyekben követett eljárásra.

*a)* **A szabadalmi jogok engedélyezése körül követett eljárás.**

A tervezet megalkotásánál egyike a legfontosabb kérdéseknek azon alapelv megállapitása volt, vajjon az ismert szabadalomengedélyezési rendszerek közül melyiket fogadja el a tervezet, különösen pedig vajjon a tervezet az elővizsgálati vagyis azon rendszert honositsa-e meg, mely szerint a találmányok ujdonsága hivatalból vizsgálat és döntés tárgyává tétetik.

Az érvényben álló szabadalmi törvény a tiszta felszólalási rendszert honositotta meg, mely szerint a találmányok ujdonsága hivatalból nem tétetik vizsgálat és döntés tárgyává, hanem a melynél az ujdonságvizsgálat teljesen az érdekelt körökre van bizva.

Ezen rendszer a gyakorlatban, a mint ezt a kereskedelemügyi ministernek több rendbeli évi jelentése is elismeri, nagyon jól bevált és igy nem is forog fenn semmiféle szükség arra nézve, hogy ezen rendszert a tervezet megmásitsa.

De nem fogadja el a tervezet az ujdonságvizsgálatot elvi okból sem, melyek itt azért lesznek tüzetesebben fejtegetve, mivel a hivatalos ujdonságvizsgálat lényegére nézve még ipari körökben is igen téves nézetek uralkodnak.

Hogy az ujdonságvizsgálat általában észszerü és czélszerü lehessen, arra legeslegelső sorban okvetlenül szükséges, hogy a találmány lényege az igénypontokban a legszabatosabban megállapittassék. Addig, mig az igénypontban a találmány lényege pontosan megállapitva nincsen, szó sem lehet arról, hogy észszerü összehasonitást lehessen végezni aziránt, vajjon egy ily, nem praecisirozott találmány anticipálva van-e vagy sem.

Magának az anticipálásnak kérdése sem egyszerü; valamely találmány ujdonsága kétféle módon rontható le vagy közlés által (ezen szót legtágabb értelmében véve, tehát akár szóbeli, akár egyéb közlést értve alatta) vagy a találmány tárgyának concret foganatositásban való bemutatása által.

A hivatalos ujdonságvizsgálat a priori nem vállalhatja el, hogy e második körülményre nézve is kiterjeszsze figyelmét, mert ekkor az ujdonságvizsgálatot végző forumnak szemmel kellene tartani az összes gyárakat, kiállitásokat stb. egy szóval az egész gyakorlati életet, a mi akkor sem lehetséges, ha a második helyen emlitett bemutatás csak akkor tekintetik ujdonságrontó körülménynek, ha az a belföldön történik.

Az ujdonság egyik igen fontos kriteriuma még ily restringált alakban is a priori kiesik a hivatalos ujdonságvizsgálat köréből.

Marad tehát csak a közlés, mint hivatalból konstatálható ujdonságrontás, a mikor is ezen közlést sem ethikai, sem jogi, sem pedig czélszerüségi okokból nem lehet a belföldre megszoritani.

A hivatalos ujdonságvizsgálatnak tehát ki kellene terjeszkednie a bel- és külföld összes közleményeire vagy mondjuk restringáltan annak összes közzétett és nyilvános nyomtatványaira, a mihez legelső sorban is oly készlete kell a nyomtatványoknak vagyis oly könyvtár, melylyel a mi szabadalmi hivatalunk még soká nem fog rendelkezni.

Arról már most, hogy egy általános ujdonságvizsgálat, végezze ezt a világnak bármely szabadalmi hivatala, feltétlenül megbizható legyen, szó sem lehet; abban a pillanatban azonban, a melyben ezen tényt igaznak ismerjük el, abban a pillanatban az egyetemességet a hivatalos ujdonságvizsgálat költségeinek és körülményességeinek kitenni nem szabad.

Mert teljesen téves azoknak nézete, a kik azt hiszik, hogy a szabadalomnak belértékét a hivatalos ujdonságvizsgálat adja meg; igaz, hogy a találmány ujdonságának hiánya megdöntheti a szabadalmat, de ennek belértékét, tehát nem az értékesithetési külértéket, csakis a találmány maga és ennek az igénypontban való szabatos meghatározása azaz a találmány védelmi körének pontos megállapitása adhat.

Ezen megállapitás azonban minden szabadalmi hivatal kötelessége még akkor is, ha ujdonságvizsgálat megejtésére felhatalmazva nincsen, mert minden szabadalmi intézmény lényege az, hogy csak az igazi találmány szabadalmazható, melynek pontos meghatározására pedig a bejelentő, tekintettel éppen az esetleges később felmerülő ujdonsági és minden más egyéb vitás kérdésre, a szabadalmi hatóságok által mindig rászoritandó volna.

Mindezzel korántsem az legyen mondva, hogy egyáltalján nincs és nem is létezhetik megfelelő hivatalos ujdonságvizsgálat, csakhogy ilyenhez a mi szabadalmi intézményünk még nem érett meg eléggé.

Ha nem akarunk a német szabadalmi hivatal ujdonságvizsgálati hibáiba esni, melyeknek következményeit sulyosan megérezte nemcsak a német, hanem az egész kulturvilág ipara és melyekben ma az 1899. évi január hó 1-én életbe léptetett osztrák törvényből folyólag Ausztria is leledzik, példát kell vennünk Angliától, mely daczára annak, hogy szabadalomengedélyezési ügye már 1623-tól fogva van törvényhozásilag rendezve, mégis csak 1905. év január 1-ével honositotta meg a bejelentett találmányok hivatalos ujdonságvizsgálatát és ezt is csak az engedélyezett angol szabadalmak alapján.

Ezen módja a hivatalos ujdonságvizsgálatnak az egyedüli észszerü és acceptabilis, csakhogy ennek elengedhetlen feltétele az, hogy ennek meghonositását a szabadalmi hivatal részéről hosszu évi oly

praxis előzze meg, mely a szabadalmi hivatalnak ily ujdonságvizsgálat megejtésére a megfelelő számu, szabatosan fogalmazott leirással biró szabadalmat bocsássa rendelkezésre. Ily szabadalmakkal a mi szabadalmi hivatalunk nem rendelkezik, a miért is nem érkezett még meg az idő arra, hogy a jól bevált felszólalási rendszert elhagyjuk és a problematicus értékü, költséges és hosszadalmas ujdonságvizsgálati rendszert honositsuk meg.

A mi már most az engedélyezési eljárás egyéb elveit illeti, ugy fősulyt fektetett a tervezet arra, hogy a szabadalmi hatóságok minden jogengedélyező vagy jogtagadó döntése ellen a felebbvitel expressis verbis statualtassék.

*b)* **Az engedélyezett szabadalmi jogok körül felmerült vitás ügyekben követett eljárás.**

A szabadalmak engedélyezése a tervezet szerint is, mivel ez a felszólalási rendszer szerint engedélyezi a szabadalmakat, kétféle: feltételes és végleges; az engedélyezésnek ezen feltételes vagy végleges volta azonban a felmerülő vitás ügy eldöntésének mikéntjére vagyis az eljárásra ill. ennek alapelvére nézve különbséget miben sem állapit meg; a feltételesen engedélyezett szabadalom körül felmerülhető vitás kérdések a felszólalásban találnak megnyilatkozást, mely felszólalás, a mint ez már előbb kifejtetett, teljesen oly természetü és jellegü, mint bármely más, már véglegesen engedélyezett szabadalom ellen beadott kereset. Hogy tehát e tekintetben az eljárás egyöntetü legyen, annak nemcsak, hogy semmi sem állja utját, hanem ez a felszólalásnak és a többi kereseteknek magánérdekek kielégitését czélzó perbeli természetének azonosságából önkényt folyik.

Az eljárások egyöntetüségének következményeként áll be az eljárás központositása iránti követelmény, a mennyiben igazán egyöntetü az eljárás csak akkor lehet, ha valamennyi, az engedélyezett szabadalmak körül felmerülhető vitás ügy a szabadalmi hatóságok hatáskörébe van utalva.

Már most a szabadalomból folyó jogok egyik legfontosabbika a szabadalmi jogoknak másokkal szemben való érvényesitése.

Azon anomáliákat, melyek ezen érvényesitésnek azaz a szabadalombitorlásnak a büntető biróságok hatáskörébe való utalással járnak és melyek ezen mű első részében tüzetesen ki lettek fejtve, a tervezet azáltal szünteti meg, hogy a szabadalmi jogok hatályának nem-respectálását két egymástól határozottan megkülönböztethető és megkülönböztetett phasisra osztja: a szabadalomsértésre és a szabadalombitorlásra.

A szabadalomsértés a szabadalomból folyó jogoknak objectiv megsértése; ha a szabadalomsértés oly subjectiv momentumok kiséretében történik, mely a szabadalomsértés elkövetőjének megbüntetését vonhatják maguk után, a szabadalomsértés szabadalombitorlássá válik.

A szabadalomsértés megállapitása már most a tervezet szerint a szabadalmi hatóságok hatáskörébe van utalva. Az érvényben álló szabadalmi törvény a megállapitás ezen nemét nem ismerte, a mennyiben bitorlási ügyekben a szabadalmi hivatalnak esetleg és csak a szakértő szerepét juttatta. A szabadalomsértés megállapitása azonban teljesen azonos természetü azon megállapitással, melyet az érvényben álló szabadalmi törvény 57. §-ában statuál; a különbség a két megállapitás között csak formai, a mennyiben az előbb emlitett megállapitásnál eldöntendő a szabadalomtulajdonos azon positiv állitásának helyessége, hogy szabadalmi jogai megsértettek, mig az utóbb emlitett megállapitásnál eldöntendő valamely fél azon negativ állitásának helyessége, hogy ő nem követett el szabadalomsértést.

A szabadalomsértés megállapitásának tehát éppugy a szabadalmi hatóságok hatáskörébe kell tartoznia, mint annak megállapitása, hogy szabadalomsértés nem forog fenn.

Azáltal, hogy az érvényben álló szabadalmi törvény a szabadalombitorlás ügyében a szabadalmi hivatalt esetleg és csak mint szakértőt hallgatta meg, lényegileg nem tett mást, minthogy a szabadalmi hivatalt csak az objectiv momentumokra nézve mondta ki illetékesnek, mely objectiv momentumokat igen praecise el lehetett és el lehet bármikor különiteni a büntetendő subjectiv momentumoktól.

Azáltal, hogy a tervezet ezen elkülönitést tényleg foganatositja és a szabadalmi hatóságokat ezen ügyben itélkezési joggal ruházza fel, el van érve az az összpontositás, mely nélkül a jogosztásnak ezen igen fontos ágában helyes, alapos és egyöntetü szabadalmi jogszolgáltatást még csak elképzelni sem lehet.

A tervezet szerint már most legelső sorban is a szabadalomsértés állapitandó meg és csak a szabadalomsértés objectiv momentumainak fennforgása esetében állapithatók meg a szabadalombitorlásnak büntetendő subjectiv momentumai; a szabadalomsértés megállapitása a szabadalmi hatóságok, a szabadalombitorlás megállapitása a büntető biróságok hatáskörébe van utalva.

Hogy azonban a megállapitások ily tagoltsága mellett sem a szabadalomtulajdonos ne legyen hátráltatva jogainak gyors érvényesitésében, sem pedig az ipari tevékenység terén működők zaklatásoknak ne legyenek kitéve, a tervezet specialis rendelkezéseket providealt, melyek a részletes indokolásban tüzetesen fognak ismertetni és megokoltatni.

Ezen tagolás által elérte a tervezet azt, hogy az engedélyezett szabadalmak körül felmerülő minden szabadalomjogi vitás kérdés a szabadalmi hatóságok hatáskörébe van utalva és az egész eljárás központositva van.

Miután már most a kizárólagosan szabadalmi ügyek ekként a szabadalmi hatóságok kezében összpontositva voltak, azon kérdést kellett eldönteni, hogy milyen legyen az eljárás ill. milyenek legyenek azon eljárási alapelvek, melyek szerint a szabadalmi hatóságok az ügyek elintézésénél eljárni tartoznak.

Azon elvitázhatlan tény, hogy a szabadalmi hatóságok csakis magánjogi érdekek felett vannak hivatva itélkezni, önkényt is a polgári perrendtartás rendelkezéseire terelte a figyelmet, melyek természetszerüen felkarolják mindazon viszonylatokat, körülményeket és eshetőségeket, melyek a szabadalmi hatóságok, mint polgári biróságok előtt egyáltalán előfordulhatnak. Hozzájárul ehhez még azon tény, hogy a polgári perrendtartás egészen modern alapokon átdolgozva jelenleg törvényjavaslat alakjában fekszik a képviselőház előtt, melynek igazságügyi bizottsága ezen, 1903. évi julius hó 28-án benyujtott javaslaton a maga javitásait már megtette.

Ezen javaslat alapgondolatát megtaláljuk a javaslat általános indokolása bevezetésének következő szavaiban:

„A rendes eljárásban még mindig az irásbeliséggel járó formalismus uralkodik, mely éppen a legfontosabb perekben gyakran végzetessé válik az anyagi igazság érvényesülésére, mert egyrészt korlátozza a biró szabad közreműködését a peranyag tisztázása körül, másrészt az esetlegességi elvnek merev keresztülvitelével a felek legcsekélyebb mulasztását az igazság hátrányára sulyos következményekkel sujtja. Az irás utján való közvetett érintkezés e mellett az egyszerü ügyeket is bonyolódottakká és az eljárást hosszadalmassá teszi.“

Soha fényesebb igazolást nem nyerhetett volna ezen alapigazság, mint a most érvényben lévő szabadalmi törvénynyel tett tapasztalatok által; ezen törvény szerint ugyanis teljesen azonos természetü ügyek ugy a sommás, tehát a szóbeli, mint a kereskedelmi rendes, tehát az irásbeli eljárás szerint intéztettek el. Egyáltalján nem szenved kétséget, hogy a szabadalmi hivatalnak mint ilyennek megkérdezése fényesen fogja igazolni a polgári perrendtartás javaslatának imént idézett szavaiban kinyilatkoztatott felfogásnak helyességét.

Első pillanattól fogva világos volt, hogy a tervezet az eljárási szabályok tekintetében csakis az uj polgári perrendtartás rendelkezésein épülhet fel. Épp oly világos volt azonban az is, hogy a tervezetnek nem szabad az érvényben álló szabadalmi törvénynek azon hibájába esni, hogy más törvény rendelkezéseinek követését

a „megfelelő alkalmazás“ kimondásával tegye kötelezővé, mert azáltal ismét oly momentumot vinne be a jogszolgáltatásba, mely az elérendő czélt, a jogbiztonságot, teljesen illusoriussá tenné.

A tervezet tehát a polgári perrendtartásnak azon rendelkezéseit, melyek változatlanul találnak alkalmazást, egyszerü hivatkozással, azokat pedig, melyek a szabadalmi intézmény speciális követelményeinek megfelelően bizonyos módositásokat kivántak meg, ezen módositások tüzetes feltüntetésével vonta be a szabadalmi jogszolgáltatás körébe. Természetes, hogy ezen bevonás feltételéül supponálva van, hogy a polgári perrendtartásról szóló javaslat addig is, mig a szabadalmi törvény revisiójának kérdése a törvényhozói forum elé kerül, jogerőre emelkedik; a tervezet a polgári perrendtartást a képviselőház igazságügyi bizottsága által tett módositásokkal vette figyelembe, a mikor is természetesen az esetleg a képviselőház által még foganatositandó módositásokat a végleges kidolgozásnál még figyelembe kell venni.

A tervezetnek legelső sorban is el kellett döntenie, vajjon a polgári perrendtartásnak mely részei vétessenek fel a szabadalmi hatóságok előtti alkalmazásba; és itt természetesen már eleve ki voltak zárva a polgári perrendtartásnak mindazon szakaszai, melyek a szabadalmi hatóságok hatáskörébe nem tartozó érdemi kérdések és ezen kérdések eldöntése körül követett eljárás tekintetében rendelkeznek és melyek a polgári perrendtartás hatodik—tizenhatodik czimében tárgyaltatnak.

Ezen szakaszokkal szemben fel kellett venni a „Biróságok“ feliratu czimből a jogsegélyről és a birósági személyek kizárásáról szóló fejezeteket, ellenben el kellett hagyni a birói hatáskör, a birói illetékesség és a biróságok belső szervezetéről szóló fejezeteket, mivel az ezekben foglalt rendelkezésekről magának a tervezetnek kellett a szabadalmi intézmény specialis követelményeinek megfelelő módon gondoskodni.

A „Felek“ feliratu czimből át kellett venni a perképességről, a pertársakról, a meghatalmazottakról és ügyvédekről, a szegénységi jogról és a biztositékról szóló fejezeteket, mig a harmadik személyeknek a perben való részvételéről szóló fejezetet azért nem lehetett a tervezetbe felvenni, mert a harmadik személyeknek a perben való részvételének elve ugy érdemileg, mint formailag ellenkezik a szabadalmi törvényeknek szellemével. A felszólalási perekben ugyanis ezen elv már azért sem honositható meg, mert a felszólalás záros határidőhöz lévén kötve, ezen határidő leteltével felszólalás még közvetve sem fogadható el; a függőségi, hatálytalanitási, megfosztási és kényszerengedély kiadatási perekben pedig csakis egyrészt a jogaiban sértett, másrészt a szabadalom kizárólagosságával megszünő

jogokat a maga számára kereső fél szerepelhet mint felperes; a megvonási és megsemmisitési perek eredménye végre, a mennyiben azok a szabadalom megszünéséhez vezetnek, nemcsak a felperesre, hanem az egész egyetemességre hatályos és igy harmadik személyeknek hivatalosan tudott részvéte ezen perekben merőben felesleges.

Az „Eljárás az elsőfolyamodásu biróságok előtt" feliratu czimből át kellett venni a kézbesitésről, az érdemleges tárgyalásról, a bizonyitásról, a tanukról, az okiratokról, a szemléről, a szakértőkről, a félnek eskü alatti kihallgatásáról és a félnek esküjéről, az előleges bizonyitásról, a birói határozatokról, a perköltségről, a mulasztásról, az igazolásról és az eljárás félbeszakitásáról és felfüggesztéséről szóló fejezeteket; nem lehetett felvenni a tervezetbe a keresetlevélről és egyéb beadványokról, valamint az idézésről szóló fejezeteket, mert az ezekben foglalt rendelkezések a tervezetben a szabadalmi intézmény specialis követelményeinek megfelelő módon külön rendeztettek; nem lehetett felvenni az ellenmondás intézményét sem, mivel ennek alapját a makacssági itélet képezi, melyet mint ilyent a tervezet nem ismer; a perfelvételi tárgyalás a tervezetben érvényre juttatott egyszerü, gyors és olcsó eljárás keretébe nem volt beilleszthető; a mi különösen a pergátlásnak a polgári perrendtartás ezen fejezetében tárgyalt intézményét illeti, azt a tervezet azért nem ölelte fel, mert a polgári perrendtartásban statuált nyolcz pergátló kifogás kö zül a első négy (t. i. 1. hogy a kereset érvényesitése egyáltaljában nem tartozik a polgári perutra vagy hogy külön eljárásnak van fenntartva, 2. hogy törvény szerint a polgári pert más hatósági eljárásnak kell megelőznie, 3. hogy a per nem tartozik a biróság hatáskörébe vagy hogy a biróság nem illetékes és 4. hogy az ügyben választott biróságnak kell eljárnia) olyan, hogy azok érvényesithetésének esete a szabadalmi hatóságok előtt elő sem fordulhat, a többi négy pedig (t. i. 5. a perfüggőség kifogása, 6. hogy a felek valamelyikének nincs perképessége illetőleg hogy törvényes képviselője mellőzve van vagy nincsen igazolva, 7. hogy a felperes a megelőző eljárásnak a 193. és 443. §. alapján megállapitott költségét a törvény értelmében meg nem téritette és 8. hogy a felperes a perköltségre nézve biztositékot nem adott) egyrészt olyan, hogy azokat a szabadalmi hatóságok amugy is hivatalból figyelembe veszik és megfelelően járnak el, másrészt pedig olyan, hogy természetüknél fogva a szabadalmi hatóságok előtt amugy sem volnának érvényesithetők.

A „Felebbvitel" feliratu czimből a tervezet átvette a felebbezésről és felfolyamodásról szóló fejezeteket, mig a felülvizsgálatról szóló fejezetben foglalt rendelkezéseket nem alkalmazta.

A felebbvitel kérdését ugyanis igen szorgos megfontolás tárgyává kellett tenni, mivel a tervezet illetőleg a szabadalmi intézmény

szempontjából a kereseti alap természete egészen más, mint a polgári perrend által tárgyalt peranyag természete.

A tervezet, a mint az előzőleg megindokoltatott, csak egy felebbviteli forumot provideált, a miből folyólag oda kellett törekedni, hogy ezen felebbviteli forumok az ügyeket teljes alapossággal ismerjék meg. A tervezet tehát a polgári perrendtartás által az itéletek elleni felebbvitelre nézve statuált két felebbezési rendszer közül azt választotta, mely a legnagyobb biztonságot nyujtja az anyagi igazság kideritése tekintetében t. i. a felebbezést szóbeli tárgyalással vagyis a felebbezésnek azon módját, a melynél a szóbeliség és a közvetlenség egész teljében érvényesül és a melyben az első biróság által eldöntött ügy a felebbezési biróság előtt a felebbezési kérelem és ellenkérelem határai között ujra tárgyaltatik.

Hogy azonban ezen megismételt tárgyalás által se a szabadalmi biróságok szükségtelenül tul ne terheltessenek, se pedig az eljárás költségei indokolatlanul ne növeltessenek, a tervezet azon rendelkezést tartalmazza, hogy a szakértővel, szemlével és tanuval megejtett bizonyitás nem ismételtetik; abból indult ki ugyanis a tervezet, hogy ezen bizonyitási módok mindegyike oly maradandó alakban rögzittetik a szabadalmi hatóságoknál, hogy ezáltal ezen bizonyitási módok közvetlenségének hatása mindig fennmarad.

A „Perujitás“ feliratu czimben foglalt rendelkezéseket a tervezet a kellő változtatásokkal magáévá tette

Azáltal már most, hogy a tervezet a szabadalmi hatóságok által követendő eljárás számára elfogadta a javasolt polgári perrendtartásnak megfelelő rendelkezéseit, az egész eljárás a szabadalmi hatóságok előtt teljesen egyöntetüvé vált; az eljárási alapelvek a szabadalmi hatóságok különböző osztályai előtt egy s ugyanazon ügyekben és a szabadalmi hatóságok ugyanazon osztályai előtt különböző ügyekben is teljesen azonosak; éppugy azonosak azok a rendelkezésnek, a mulasztások orvoslásának, a tárgyalásnak, a szóbeliségnek, a bizonyitékok szabad mérlegelésének, a közvetlenségnek és az érdemleges tárgyalás egységének elve tekintetében a szabadalmi hatóságok valamennyijénél ügykezelés alatt lévő ügyekre nézve, a mi a tervezetet tömörré, egységessé és biztosan kezelhetővé teszi.

---

Végezetül legyen szabad még a szövegezés technikájára megjegyezni, hogy a tervezet mindvégig egy s ugyanazon fogalom megjelölésére mindig egy s ugyanazon kifejezést használja, hogy a szabadalmi hatóságok ténykedése az illető igének kategoricus értelmü

indicativi praesensében, a felek által végzendő cselekvés pedig az illető igének imperativ értelmü gerundivumában jut kifejezésre, mig az igék potestativ alakja csakis ott van alkalmazva, hol egyrészt a cselekvés szabadsága akár a szabad birói mérlegelésre, akár a felek szabad elhatározására van bizva és a hol másrészt valamely cselekvés lehetősége van állitva vagy tagadva.

Ha a nyelvezet változatossága ezen formák merev betartása által esetleg kissé szenvedett is, ugy érvényre jutott ezen szépséghibával szemben az az elv, hogy törvények szövegezésének főkövetelménye a szabatosság, mely minden egyéb tekintetet kell, hogy háttérbe szoritson.

---

III.

## Részletes indokolás.

### 1. §.

Ezen §. szövegezésénél a tervezet, eltérően a magyar, valamint a legtöbb külföldi szabadalmi törvénytől, azon álláspontra helyezkedett, hogy a szabadalmi törvénynek, a midőn 1. §-ában megállapitja a szabadalom tárgyát vagyis meghatározza mindazt, a mit szabadalmi védelem alá lehet helyezni, ezt nemcsak positiv, hanem negativ irányban is kell tennie, hogy tehát a szabadalmazhatóság feltételei ne két, hanem egy §-ban állapittassanak meg, miáltal a törvény e tekintetben is szabatosabbá és tömörebbé válik.

Az ipari jogvédelem és a szellemi tulajdonjog mai álláspontjából folyólag a szabadalmi törvény védelme alatt csak találmányok állhatnak. A tervezet mellőzte a találmány fogalmának definiálását, hanem annak eldöntését, vajjon az egyes esetekben forog-e fönn találmány vagy sem, a szabadalmi hatóságok szabad mérlegelésére bizza.

A találmány fennforgásának megitélésénél azonban a tervezet azon irányelvből indult ki, melyet a tervezet készitője már évekkel ezelőtt állitott fel és melyet a szabadalmi hivatal számtalan végzésben elfoglalt álláspontjával el is fogadott; ezen irányelv helyességét a gyakorlati tapasztalat mindeddig meg nem czáfolta; ezen irányelv szerint a szabadalomengedélyezés szempontjából a találmány nem egyéb, mint valamely műszaki feladatnak oly megoldása, mely az ismert megoldásoktól lényegesen különbözik.

Ezen irányelv értelmében valamely concret és megvitatott esetben, a melyben a szabadalmi védelem alá helyezendő találmánynyal szemben egy concret műszaki alkotás (eljárás) van szembeállitva, az a kérdés, vajjon forog-e fenn találmány vagy sem, elveszíti álta-

lános jellegét és oda specialisálódik, vajjon a megvitatott találmány tárgya és az ezzel szembeállitott concret műszaki alkotás (eljárás) között forog-e fenn lényeges műszaki különbség vagy sem.

A tervezet által követett irányelv korántsem akar a találmány fogalmára nézve definitiót felállitani és a szabadalmi hatóságokat a találmány fennforgásának eldöntésére nézve a szabad mérlegelésben megkötni vagy csak korlátozni is, hanem tisztán azt czélozza, hogy a szabadalmi hatóságok szabad mérlegelése egy bizonyos határozott irányba, még pedig tüzetesen a műszaki gondolkodás terére irányittassék és megvettessék alapja annak, hogy a találmány fogalmának absolut és kivihetetlen értékelése helyébe a relativ értékelés vagyis az összehasonlitás lépjen, a mi az egész szabadalmi jogszolgáltatást reálisabb, tehát egészségesebben indokolható basisra fekteti, a mikor is az akár feltételesen, akár véglegesen engedélyezett szabadalmak körül felmerülő vitás kérdéseknek, tehát a pereknek (kivéve a megvonást) döntő momentuma a tényleges műszaki különbség fennforgása vagy annak hiánya lesz.

Abban az esetben, a midőn nem szabadalom, hanem bejelentés tárgyának találmányi jellegéről illetőleg ez utóbbi fennforgásának megitéléséről van szó vagyis, a midőn a szabadalmi hatóságoknak nem vitás azaz peres ügyben, hanem a saját maguk initiativájából és a saját maguk kebelében kell eldönteni azt az absolut kérdést, vajjon a bejelentett találmány tényleg találmány-e vagy sem, a tervezet által szem előtt tartott irányelv alapján a szabadalmi hatóságoknak a bejelentéshez csatolt leirás alapján csak azt kell vizsgálat és döntés tárgyává tenni, vajjon a bejelentett találmány által megoldatni szándékolt műszaki feladat tényleg megoldatik-e az alkalmazott eszközök segélyével vagy sem, a mikor is egyuttal teljesen a szabadalmi hatóságok szabad mérlegelésére van bizva annak eldöntése, vajjon egyrészt a megoldásra szánt műszaki feladat felállitása, másrészt a megoldásra szánt eszközök megválasztása egyáltalán feltalálói tevékenységnek minősithető-e vagy sem.

A szabadalmi jogok természetéből folyólag már most a szabadalmi törvény nem minden találmányra engedélyezhet szabadalmat, még ha a bejelentés tárgya absolute véve találmány is; azon korlátok, melyeket a szabadalmi törvénynek e tekintetben fel kell állitania, kétféle természetüek; belsők és külsők; belsők azok, melyek a találmánynak szabadalomjogi természetére vonatkoznak, külsők azok, melyek a találmány érvényesitésének körét szükitik meg.

A szabadalomból folyó jogok kizárólagos volta megkivánja, hogy ezek a jogok egyrészt már létező jogokat ne érintsenek és hogy azok másrészt a szabadalom jogkörén, az ipari jogvédelmen tul ne terjedjenek vagyis, hogy a találmány uj és ipari legyen.

Az ujdonság fogalma épp oly nehezen definiálható, mint a találmány fogalma; a mi azonban a találmány fogalmára nézve még közvetve sem lehetséges, az az ujdonság fogalmát illetőleg teljes szabatossággal kivihető, a mennyiben fel lehet sorolni azokat az eseteket, a melyekben a találmány nem uj; ezen taxativ felsorolás a tervezet 2. §-ában történik.

A találmány ipari voltának kriteriuma kell, hogy kizárja a szabadalomengedélyezésből mindama találmányokat, melyek egyrészt kivül esnek az ipar körén és melyek másrészt, ha ezen belül vannak is, nem puszta ideák, hanem tényleg megvalósitható műszaki létesitmények. A tervezet értelmében ezen okból csak az „ipari tevékenység utján megvalósitható" találmányokra engedélyezhető szabadalom; a találmányt legelső sorban is meg kell tudni valósitani; a találmánynak tehát tényleges megoldásnak kell lennie, tehát az nem lehet eszme; de ennek a megvalósitásnak „ipari tevékenység" utján kell megtörténhetnie, a mi kizár ismét minden oly találmányt, mely, még ha megvalósitható is, nem az ipar körébe tartozik. Tudományos tantételek, elvek, eszmék, stb. ezen szövegezés szerint a szabadalom engedélyezéséből ki vannak zárva; de ki vannak zárva az ipari jogvédelem más köreibe tartozó alkotások is, mint a műszaki tervek, minták, mustrák és védjegyek, melyek különben is más, ugyanesak specialis törvények hatálya alá tartoznak.

A külső természetü korlátok, melyek már most szabadalomnak az ipari tevékenység utján megvalósitható uj találmányokra való engedélyezését korlátozzák, államjogi illetőleg nyilvánjogi és alaki természetüek. Ily korlátozás legelső sorban is az, mely szerint oly találmányokra, melyek emberi élelmezésre szolgáló czikkekre vonatkoznak, nem engedélyeztetik szabadalom. Rátiója ezen rendelkezésnek az, hogy azon esetben, ha a feltalálói tevékenység egy uj emberi élelmezési czikket teremtene meg, ez a feltaláló illetőleg a szabadalomtulajdonos által ennek szabad akaratától függő ármegállapitás révén ne legyen elzárható a szabadalom egész tartamára az egyetemesség nagy rétegeitől. De tekintettel hazánk mezőgazdasági viszonyaira, ki kelletett venni a szabadalomengedélyezés alól, még pedig expressis verbis, az állati élelmezésre szolgáló czikkeket is.

Éppugy kellett eximiálni a szabadalomengedélyezés alól a gyógyszereket is, hogy a közegészség követelményei ne legyenek egyesek érdekeinek kiszolgáltatva.

Az a körülmény, hogy igen sok esetben teljesen lehetetlen szabatos határt vonni egyrészt az emberi és az állati élelmezésre vonatkozó czikkek és a gyógyszerek és másrészt a tisztán vegyi termékek között, arra vezettek, hogy a tervezet a szabadalomengedélyezés alól kivonta a vegyi termékeket is; követte a tervezet e tekin-

tetben a legtöbb szabadalmi törvényt, melyek a német szabadalmi törvény mintájára a vegyi termékekre nem engedélyeznek szabadalmat.

Mindezekkel szemben azonban nem volt szabad megfeledkezni az ily eximiált találmányok feltalálóinak érdekeiről sem, mert különben az e téren való feltalálói tevékenység megbénittatott volna; ezért a tervezet más helyütt (7. §.) kimondta, hogy az ily találmányok tárgyának előállitására szolgáló eljárásokra szabadalom engedélyeztetik és hogy ezen szabadalom hatálya kiterjed az illető specialis eljárás szerint előállitott termékre is.

Kifejezésre kellett továbbá juttatni a tervezetben azon álláspontot is, hogy az államhatalom nem engedélyezhet kizárólagos jogot oly találmányra, mely bizonyos vonatkozásában törvénynyel vagy rendelettel ellenkezik; a kérdés csakis az volt, hogy milyen az a vonatkozás illetőleg milyennek állapittassék az meg a tervezetben.

Az 1895. évi XXXVII. t.-cz.-nek és sok külföldi szabadalmi törvénynek megfelelő rendelkezésétől eltérően a tervezet e tekintetben nem a találmány gyakorlatba vételét vette alapul, mert, a mint már előzőleg kifejtetett, ezáltal nem csekély közgazdasági, ipari és kereskedelmi érdekek sértetnének meg; ezeknek megóvására volt tekintettel a tervezet, a midőn csakis azon a törvényes követelményeknek különben megfelelő találmányokat vette ki a szabadalomengedélyezés alól, melyeknek „czélja“ ellenkezik törvénynyel vagy rendelettel.

Az állami egyedáruság tekintetében a tervezet teljesen azon az állásponton áll, mint az 1895. évi XXXVII. t.-cz. és a szabadalmi hivatal, a mennyiben a tervezetnek imént megállapitott álláspontjából és szövegéből folyólag épp oly kevéssé következik az, hogy az államegyedáruságnak fenntartott productiok terén létesitett találmányokra nem lehet szabadalmat engedélyezni, mint a mily kevéssé folyik ez az 1895. évi XXXVII. t-.cz. 2. §-ának 1. pontjából, melynek szövege pedig általánosabb, mint a tervezet szövege. A tervezetnek ezen kérdésben elfoglalt álláspontja világosan az, hogy az államegyedáruság részére lefoglalt productiók terén való tevékenység, mint olyan, nem törvényellenes és nem is lehet az, mert hiszen maga az állam is fejt ki ily tevékenységet, csakhogy ezen tevékenység az állam részére van fenntartva.

Nem lett volna czélirányos tiltó rendelkezések által a feltalálói tevékenységet e téren is teljesen kilátásnélkülivé tenni és igy elkedvetleniteni. Különben is az államnak az egyedáruság tekintetében reservált jogai kellő védelemben részesülnek a tervezet egy későbbi helyén (18. §.).

Természetes, hogy az oly találmányokra, melyeknek czélja a közerkölcsiségbe, a közbiztonságba, a közegészségbe stb.-be ütközik, szintén szabadalom nem engedélyeztetik.

Végül pedig kifejezésre kellett juttatni a tervezet 1. §-ában azt az alaki korlátozást is, hogy a találmány, mely mint ilyen, más törvények alapján bizonyos jogvédelemben részesül, nem részesül szabadalmi védelemben mindaddig, mig a szabadalmi törvény rendelkezéseinek megfelelően bejelentve nincsen ill. arra a szabadalmi törvény rendelkezéseinek megfelelően szabadalom nem engedélyeztetett.

Ezen alaki korlátozást már csak azért is fel kellett a tervezetbe venni, mert az ipari jogoknak egész védelmi complexuma törvényhozásilag előbb-utóbb revideáltatni fog, a mikor az egész intézményt a birósági szervezettel biró szabadalmi hatóságok hatáskörébe kell majd utalni; az alkotandó törvényeknek már most egész szabatosan kell majd megkülönböztetni azon eseteket, melyekben valamely ipari jog védelme kötve van a hatósággal való közléshez, mint a szabadalom, vagy attól bizonyos tekintetben független, mint a védjegy.

Az 1. §-ban a szabadalomengedélyezés korlátai vagyis feltételei gyanánt felsorolt követelmények az ujdonság kérdésének kivételével (48. §.) már a bejelentés alkalmából hivatalból tétetnek vizsgálat és döntés tárgyává ugy, hogy a szabadalmi hivatalnak, mely ezen vizsgálatot végzi és ezen döntést hozza, meg van adva a mód és lehetőség arra, hogy ujdonsági elővizsgálat nélkül is megrostálja már a szabadalmi törvény 1. §-a alapján a bejelentésre kerülő találmányokat és ezáltal a magyar szabadalomnak és az egész szabadalmi intézménynek értékét és tekintélyét ugy a bel-, mint a külföld előtt növelje.

## 2. §.

Minthogy a tervezet szerint a szabadalom engedélyezése oly rendszer szerint történik, melynél a bejelentés tárgya ujdonsága tekintetében nem tétetik hivatalból vizsgálat és döntés tárgyává, hanem a melynél az ily irányu vizsgálat az egyetemességre bizatik, azért a tervezet az ujdonság ill. a nem-ujdonság kriteriumainak megállapitásánál a legmagasabb ethikai álláspontra igyekezett helyezkedni, melyet azonban, a mint ez lejebb ki lesz fejtve, a gyakorlat követelményeivel megegyeztetett.

Már az 1. §-ban ki lett mondva, hogy a találmány csak akkor tarthat igényt szabadalmi védelemre, ha az bejelenttetett vagyis bejelentés tárgyát képezte; a bejelentés tárgyát illető minden szabadalomjogi vonatkozás tehát csakis a bejelentés beadásának

időpontjától fogva kezdődhetik; az ujdonságrontó körülmények, mint ilyenek, ennélfogva csak akkor lehetnek hatályosak, ha azok a bejelentés beadása ill. a beadás napja előtt már fennforogtak.

Az ujdonságrontó körülményeket egészen szabatosan meg kell különböztetni az igényrontó körülményektől (3. §.), melyeket az általános jogelvek szerint csakis az érdekeiben sértett fél érvényesithet, mig az ujdonságrontó körülményeket a szabadalmi hatóságok előtt bárki felhasználhatja.

Nem ujjá azaz ismeretessé lehet valamely találmány ill. ennek tárgya: közlés vagy bemutatás által; hogy ezen közlés vagy bemutatás ujdonságrontó legyen, annak olyannak kell lennie, hogy abban a találmány tényleg ismertetve lett légyen; minden egyes concret esetben tehát a közlés vagy bemutatás mérvét külön-külön kell megállapitani, a mi tehát minden egyes esetben a ténykérdés jellegével bir, melynek mérvére nézve zsinórmértéket felállitani nem lehet. A szabadalmi hatóságok tehát teljesen szabad mérlegelés alapján fogják a concret esetekben eldönteni, vajjon valamely bejelentés ill. találmány tárgya az idézett közlésben vagy a hivatkozott bemutatásban tényleg ismertetve volt-e vagy sem. Az ujdonság kérdése tehát az összehasonlitás kérdésévé lesz, melynek eldöntése a szabadalmi hatóságokra tartozván ebbe idegen tényezők belevonása sem észszerünek, sem czélszerünek nem mutatkozott. A tervezet tehát eltérően az 1895. évi XXXVII. t.-cz.-nek és külföldi szabadalmi törvényeknek idevágó rendelkezéseitől, az ujdonság fennforgásának vagy fenn nem forgásának eldöntésére nézve nem állit fel mértéket (szakértők által való használhatást), hanem az eldöntést egyesegyedül a szabadalmi hatóságok szabad mérlegelésére bizza.

Abból folyólag, hogy ezen kérdés ténykérdés, következik az is, hogy az állitott ténynek bizonyithatását a legmesszebb menő módon biztositani kellett, a miért is a közlés révén való ismertetést az irásbeli közlésekre vagyis a leirásokra kellett korlátozni; a szóbeli közlést a bizonyitás nehézségei miatt nem lehetett ujdonságrontó körülménynek statuálni.

Ugy az „irásbeli közlés", mint a „leirás" kifejezések ezen szavak legtágabb értelmében veendők, a mennyiben az irásbeli közlés nincs megszoritva éppen csak az irásjegyek, tehát betük és számok által történt közlésre, hanem kiterjed általában a jegyek, jelek, tehát a rajz által való közlésre is; a „leirás" alatt tehát nemcsak a szokásos értelemben vett leirás, hanem a rajz is értendő.

Hogy ezen leirások ujdonságrontók legyenek, azoknak hozzáférhetőknek kell lenniök; ezen hozzáférhetés, a mennyire az itt egyáltalján szóba jöhet, kétféle: nyilvános és korlátozott, a mikor is teljesen közömbös az, hogy ezen leirások mily módon készültek:

nyomtatás vagy bármily más sokszorositás utján-e; a lényeges kérdés tisztán az, vajjon a leirások tényleg ismertetik-e a találmány tárgyát és vajjon a leirások oly mértékben hozzáférhetők-e, hogy fel lehet tételezni, hogy azok tartalma nagyobb körben is ismeretessé válhatott; a tervezet tehát ezen „leirások"-ra nézve a nyilvános hozzáférhetés és a sokszorositás kriteriumát állitotta fel.

Természetes, hogy az egyes concret esetekben ismét csak a szabadalmi hatóságok fogják szabad mérlegelés alapján eldönteni, vajjon tényleg nyilvánosan hozzáférhető-e a hivatkozott anterioritás és tényleg sokszorositás-e vagy sem.

A korlátozottan hozzáférhető leirások nagy tömegéből már most a tervezet a dolog természetéből folyólag csakis azokat vette fel ujdonságrontók gyanánt, melyek szabadalomengedélyezés révén válhatnak ismeretesekké; e tekintetben a tervezet nem tett különbséget a belföldi és a külföldi szabadalom leirása között, a mikor is hangsulyozottan ki kelle emelni, hogy egyrészt a leirás alatt itt szintén a rajz is értendő, másrészt pedig, hogy a leirás itt minden részével, tehát az igényekkel is, csak mint ujdonságrontó és korántsem mint igényrontó körülmény szerepelhet (3. §.).

Az előbb emlitett ethikai szempontból folyólag meg kellett akadályozni annak lehetőségét, hogy szabadalom engedélyeztethessék oly találmányra, mely akár belföldi, akár külföldi oly szabadalom leirásában már ismertetve volt, mely még nem vagy egyáltalában nem is sokszorosittatott.

A szabadalommal ill. ennek leirásával az ujdonságrontás tekintetében teljesen egyenrangu a német használati minta, mert ez egyrészt „kisebb jelentőségü szabadalom" jellegével bir és mert másrészt ezen egyenranguság a német birodalommal kötött államszerződésben az elsőbbség tekintetében már el van ismerve.

Ugyancsak az előbb emlitett okból kellett ujdonságrontó körülményül felvenni a tervezetbe a kitett, akár belföldi, akár külföldi szabadalmi bejelentéseknek leirását is, mivel nem volt szabad szem elől téveszteni a kitétel czélját, mely éppen és kizárólagosan az, hogy a még ügykezelés alatt álló szabadalmi bejelentések teljes tartalmát szabad betekinthetésre vagyis megismerhetésre hozzáférhetővé tegye.

A közlés második módja a bemutatás, mely alatt ugy a természetben, mint a mintában vagy rajzban való bemutatás is értendő. Az ismertté tevésnek ezen módja kétféle: czélzatos vagy nem czélzatos. A czélzatos bemutatás közszemlére való kitétel által, a nem czélzatos bemutatás a gyakorlatba vétel révén történik. A bemutatásnak mindkét nemére nézve a tervezet csakis a belföldön történt ismertetést vette fel ujdonságrontó körülmény gyanánt.

Igaz, hogy ethikai szempontból a külföldi bemutatást is ujdonságrontó körülménynek kellett volna elismerni; ezen rendelkezés ellen azonban igen sulyos gyakorlati nehézmények szólottak, melyek egyrészt abban állanak, hogy a külföldön történt bemutatás, különösen a gyakorlatba vétel révén létrejött bemutatás tényének bizonyitása a szabadalmi hatóságok előtti eljárásnak a tervezetben érvényre juttatott egyik alapelvének, a közvetlenségnek megsértésével volna foganatositható és másrészt abban, hogy a külföldi biróságoknak szükségessége vált megkeresése folytán az ügyek gyors és olcsó elintézése, mely szempontok a szabadalmi jogszolgáltatásban kiváló fontossággal birnak, lehetetlen volna.

A közszemlére való kitételnél az a körülmény, hogy ez a kitétel rövidebb vagy hosszabb ideig tartott-e vagy sem, teljesen mellékes; igy közszemlére való kitétel alatt értendő a nyilvános felolvasáson történt aránylag rövid ideig tartó bemutatás is, akár természetben, akár mintában, akár pedig rajzban történt is legyen a bemutatás ill. a közszemlére való kitétel.

Különben a közszemlére való kitételnek a belföldre való korlátozása az ethikai szempontra gyakorlatilag nem jár nagy veszedelemmel, mivel egyrészt a tudásnak mai, irodalmi uton való gyors terjesztésénél a közszemlére való kitételt a hirlapokban, folyóiratokban, prospectusokban, brochurekben, stb.-ben való ismertetés (2. §. 3. p.) rendszerint megelőzi és mivel másrészt a kiállitáson bemutatandó ill. bemutatott alkotások nemzetközi szerződések által bizonyos időre amugy is védelem alá helyeztetnek, mely az e téren esetleg szándékolt visszaéléseknek elejét veszi.

Valamely találmány gyakorlatba vételének négy mozzanata közül (7. §.) a tervezet ujdonságrontó körülményekül csak a használatot és a forgalomba hozatalt vette fel; tehát nem ujdonságrontónak tekinti a találmány tárgyának a magyar korona országain való átmeneti átszállitását és az ezen területen való készitést.

Hogy az átmeneti átszállitást a tervezet miért nem tekinti ujdonságrontónak, az bővebb magyarázatra nem szorul.

A belföldi készitést a tervezet a következő megfontolások alapján nem vette fel az ujdonságrontó körülmények közé.

Az 1895. évi XXXVII. t.-cz. és a legtöbb külföldi szabadalmi törvény a nyilvános gyakorlatba vételt ujdonságrontó körülménynek tekintette. A gyakorlatba vétel egyik alakja a készités lévén, a nyilvános készités, gyártás stb. ujdonságrontó volt, mig az a készités, gyártás stb. mely nem nyilvánosan azaz titokban foganatosittatott, nem volt ujdonságrontó; csakhogy ennek a „titkos gyártás"-nak keresztülvitele legelső sorban is nagy nehézségekkel volt összekötve és csak ritkán sikerült, azonkivül pedig az ily titkos

gyártás megnehezitette éppen annak a feltalálói tevékenységnek nyilvánulásait, melynek megkönnyitése és istápolása képezi a szabadalmi törvényeknek egyik főfeladatát.

A készitésnek, gyártásnak belevonása az ujdonságrontó körülmények közé kényszeritette a feltalálót vagy arra, hogy találmányát szabadalmi védelemre bejelentse a nélkül, hogy ezt kipróbálta volna vagyis ez a rendelkezés szülte meg az ugynevezett papirosszabadalmakat vagy arra kényszeritette a feltalálót, hogy titokban készitse el és titokban próbálja ki találmányát, ami azonban a legtöbb esetben veszélyeztette a feltaláló érdekeit.

Maga a szabadalmi törvény tehát, melynek czélja pedig a gyári titok megszüntetése, kényszeritette a feltalálókat a közérdek szempontjából káros gyári titoknak fenntartására és gyakorlására.

De nem vette fel a tervezet az ujdonságrontó körülmények közé a találmány tárgyának készitését különösen az ugynevezett kis emberre való tekintetből.

Az a feltaláló ugyanis, a ki nem rendelkezik a kellő anyagi eszközökkel, kénytelen volt az anyagi eszközök keresése közben találmányát mindenfelé ismertetni ill. bemutatni, a mikor is a legnagyobb mértékben volt kitéve a visszaéléseknek.

A tervezet szerint, mely csak a (territorialisan megszoritott) tényleges használatot, forgalomba hozatalt és közszemlére való kitételt tekinti ujdonságrontónak, a feltaláló teljesen szabad kezet nyert találmánya tárgyának elkészitésére, kipróbálására és ajánlására ill. az anyagi eszközök megszerzésére a nélkül, hogy tartania kellene attól, hogy ezáltal saját maga rontaná le bejelentése tárgyának ujdonságát.

A midőn a tervezet a használatba és forgalomba hozatalnak, valamint a közszemlére való kitételnek ujdonságrontó hatását territorialisan megszoritotta, a mennyiben csak a belföldön történt használatot, forgalomba hozatalt és közszemlére való kitételt vette fel ujdonságrontó körülmények gyanánt, nem volt szabad megfeledkeznie azon tényről, hogy a magyar szabadalom hatálya államszerződés révén (21. §.) ki van terjesztve Bosnia-Herczegovinára, valamint a Lichtenstein herczegségre. Ezen tényből folyólag fel kellett venni a tervezetbe oly határozott rendelkezést, mely szerint ezen országok lakosai ill. az ezekkel azonos elbánásban részesülő személyek ne élvezhessenek több szabadságot ill. jogokat a bejelentés beadása előtt a találmány tárgyának használata, forgalomba hozatala és közszemlére való kitétele tekintetében, mint a magyar honpolgárok ill. az ezekkel azonos elbánásban részesülő személyek; ezért kellett a tervezetbe határozottan kifejezésre juttatni azt, hogy a Bosnia-Herczegovina és a Lichtenstein herczegség területén történt használat,

forgalomba hozatal és közszemlére való kitétel épp oly ujdonságrontó, mint a magyar korona országainak területén történt használat, forgalomba hozatal és közszemlére való kitétel.

Természetes, hogy az ujdonság kérdésében felmerülő egyes vitás mozzanatok, mint a milyenek pl. az, vajjon tényleg használatban volt-e a találmány tárgya vagy tényleg forgalomban volt-e vagy tényleg közszemlére volt-e kitéve vagy csak egyeseknek szóbelileg közölve, mind oly ténykérdések, melyeket a szabadalmi hatóságok szabad mérlegelés alapján döntenek el.

3. §.

A tervezetnek ezen §-a az igényrontó körülményeket tárgyalja, melyek, a mint már emlittetett, össze nem tévesztendők az ujdonságrontó körülményekkel.

A tervezet éppen ugy, mint a legtöbb szabadalmi törvény, azon ethikai álláspontón áll, hogy a találmány csakis a feltalálót illeti meg; ezen elvi álláspont folyományaként sorolja fel a tervezet taxative azokat az eseteket, melyeket a szabadalmi hatóságok ezen elv alapján birálnak el; magát az elvet, mint olyant, a tervezet kifejezetten azért nem emliti fel, mert az ily elvi kijelentéseknek törvényben gyakorlati hasznuk amugy sincs, de még azért sem, mert a tervezet 1. §-a értelmében a szabadalmi törvény csakis a bejelentett találmányokról ill. a bejelentésekről és szabadalmakról rendelkezhetik, minek következtében az a kérdés, vajjon valamely találmány megillet-e valakit vagy sem, nem a szabadalmi hatóságok, hanem a rendes biróságok által döntendő el.

A szabadalmi törvény az igénykérdéssel csak annyiban foglalkozhatik, a mennyiben a találmány már bejelentés vagy szabadalom tárgyát képezi.

Azt a kérdést, hogy mely esetekben nem illeti meg a bejelentőt vagy a szabadalomtulajdonost a bejelentés vagy a szabadalom, ki kellett terjeszteni a bejelentő és a szabadalomtulajdonos jogutódjaira is és itt határozottan ki kellett mondani, hogy mindazon esetekben, melyekben a bejelentés ill. a szabadalom nem illeti meg a bejelentőt ill. a szabadalomtulajdonost, ezek jogutódjai, tekintet nélkül arra, hogy bona vagy mala fide szerezték meg a bejelentést vagy a szabadalmat, ezekre szintén nem tarthatnak igényt, mivel különben a feltaláló érdekeit jogutódlás révén mindenkor igen könnyen lehetett volna kijátszani.

A jogutód a bejelentővel vagy szabadalomtulajdonossal szemben támasztandó igényeit természetesen a competens biróságok előtt annak rendje és módja szerint érvényesitheti.

Az igényrontó körülmények közül a tervezet szerint az első az, hogy a bejelentés vagy szabadalom tárgya már más bejelentés vagy szabadalom tárgyát képezi.

Hogy itt a külföldi bejelentés vagy szabadalom eltérően az ujdonságrontó körülményektől, nem jöhetett figyelembe, az a tervezet 1. §-ából következik, mely szerint a magyar szabadalom védelme alatt csakis oly találmány áll, mely a magyar szabadalmi törvény rendelkezései szerint, tehát a magyar szabadalmi hatóságoknál lett bejelentve.

Hogy az igényrontó belföldi bejelentés szabadalomra vezetett-e vagy sem, vagy hogy ez a belföldi szabadalom érvényben van-e vagy sem, az nem döntheti meg azt a tényt, hogy az ujból bejelentett találmányra csakis annak lehet vagy lehetett igénye, a ki ezen igényének fennforgásáról a szabadalmi hatóságokat az előirt szabályok szerint értesitette.

A mi specialis viszonyainkból folyólag mint igényrontókat fel kellett venni a tervezetbe az 1895. évi XXXVII. t.-cz. életbelépése előtt érvényben volt szabadalmi törvény szerint beadott ill. engedélyezett osztrák-magyar bejelentéseket ill. szabadalmakat is.

A tervezet az időbeli anticipálást itt a „korábban" történt beadáshoz köti, eltérően az ujdonságrontó körülmények időbeli anticipálás követelményétől, mely a „beadás napját megelőző" ténykedéstől van függővé téve.

Az emlitett igényrontó körülménynél azért kellett a tervezetnek kifejezetten a korábban történt beadást statuálni, mert megeshetik, hogy több bejelentőnek ugyanazon tárgyra vonatkozó bejelentése egy napon ugyan, de különböző órában adatik be, a mikor is a bejelentések elsőbbségét az iktató sorszámok állapitják meg (47. §.).

Nem tarthatnak igényt a bejelentésre ill. a szabadalomra a bejelentő ill. a szabadalomtulajdonos és ezeknek jogutódjai akkor sem, a midőn a bejelentés ill. a szabadalom tárgya másnak leirásából, rajzaiból, mintáiból, készülékeiből, szerkezeteiből, eljárásaiból, feljegyzéseiből, közléseiből stb.-ből van véve, mely utóbbi esetben aztán a dolog lényegére nézve, eltérően az ujdonságrontó körülményektől, közömbös, vajjon ezen közlés szóbeli volt-e vagy irásbeli; mindeme körülményeket a tervezet, eltérően az 1895. évi XXXVII. t.-cz.-től és a többi szabadalmi törvényektől, a „másnak szellemi tulajdonából való vétel" gyüjtő kitétele alatt foglalta össze.

Természetesen ezen elvétel csak akkor lehet igényrontó, ha abba az illető, kinek szellemi tulajdona elvétetett, bele nem egyezett.

A mennyiben ezen elvétel közül oly cselekmények merülnek fel, melyek a büntető törvényekbe ütköznek (96. §.), azoknak megtorlása a competens biróságok hatáskörébe tartozik.

A tervezetnek ezen, a 3. §. 2. pontjában tárgyalt esettel szemben, a melyben védelmet talál a feltaláló akkor, a midőn beleegyezése nélkül van szellemi tulajdonából véve valamely bejelentésnek vagy szabadalomnak tárgya, meg kellett védeni a feltalálót azon esetekben is, a melyekben kényszerhelyzetbe jutván, beleegyezését meg nem tagadhatja és igy könnyen van kitéve annak, hogy érdekei kijátszassanak, a mi főleg a munkaadás és a munkaszolgáltatás között fennálló függőségi viszonyban fordulhat elő.

De meg kellett a tervezetnek másfelől védelmeznie a munkaadót is a feltaláló által való indokolatlan kihasználással szemben, a mi rendszerint akkor történt, ha a feltaláló a munkaadó anyagi erejét, ezen kifejezést a legtágabb értelemben véve, használta fel a saját feltalálói tevékenységének támogatására.

A tervezetnek tehát a munkaadók és a munkaszolgáltatók ellentétes érdekeit kellett egymással megegyeztetni.

A tervezet e tekintetben nem tesz különbséget, mint a hogy ilyet nem is lehet tenni, a munkaadó magánvállalkozás és a munkaadó állami vállalkozás között, de nem tesz különbséget az ideiglenes és a nem ideiglenes munkaadás ill. munkaszolgáltatás között sem vagyis nem tesz különbséget a között, vajjon a munkaadók és a munkaszolgáltatók közti viszony ad hoc szerződés vagy általában szerződés és szolgálati szabályok által van szabályozva.

A tervezet legelső sorban is ilyen szerződések vagy szolgálati szabályok által védetni szándékolt érdekeket védi meg a feltalálóval szemben, a mennyiben kimondja, hogy a bejelentés vagy szabadalom tárgya nem illeti meg a bejelentőt vagy a szabadalomtulajdonost ill. ezeknek jogutódjait, ha a bejelentés vagy a szabadalom tárgya szerződés vagy szolgálati szabály értelmében a másik szerződő fél vagy a munkaadó tulajdonát képezi.

De megvédi a tervezet a feltalálót is oly szerződések és szolgálati szabályok ellenében, melyek tőle a találmányt ellenérték nélkül akarják elvonni, a mennyiben kimondja, hogy ily szerződéseknek vagy szolgálati szabályoknak jogi hatályuk nincsen.

Nem ment a tervezet itt oly messzire, mint pl. az érvényben álló osztrák szabadalmi törvény, mely hasonló rendelkezésének gyakorlati érvényét teljesen lerontotta azáltal, hogy csak azon szerződéseket és szolgálati szabályokat ismeri el jogilag hatályosaknak, melyekben a feltaláló „őt megillető haszon"-ban (angemessenen Nutzen) részesül; ezen rendelkezéssel már a priori oly vitás mozzanat, a megilletés mérve, van a törvénybe igtatva, melynek alapján minden szerződésnek vagy szolgálati szabálynak jogi hatályát a priori meg lehet támadni.

A szerződések és szolgálati szabályok meritoricus tartalmának, valamint jogi hatályának megitélése a tervezet szerint a szabadalmi hatóságok hatáskörébe tartozik, a mennyiben egyrészt a 20. §. szerint csak azon kérdések tartoznak a törvényszékek, mint kereskedelmi biróságok hatáskörébe, melyekről a tervezet nem rendelkezik és a mennyiben másrészt a szerződések és szolgálati szabályok meritoricus tartalma és jogi hatálya tekintetében a tervezet 3. §. 3. pontja tényleg rendelkezik.

4.-6. §§.

A 4.—6. §§. azon szabadalmakról rendelkeznek, melyeket a jelen fejtegetések alapján vonatkozási szabadalmaknak nevezhetni.

A találmányok az esetek legtöbbjében ugyanis nem mint egyes találmányok keletkeznek, hanem rendszerint többedmagukkal látnak napvilágot, a mi természetes is, ha meggondoljuk, hogy a feltalálói tevékenység sohasem irányulhat csak egy ugynevezett találmányi gondolatra, hanem ezeknek egész lánczolatára, a mikor is a feltalálói tevékenység közben a feltalálónak gondolatai magában a feltalálóban gerjesztenek ujabb és ujabb ideákat; ekképpen a mellett a találmány mellett, mely a feltalálót főképpen elfoglalja, tehát a főtalálmány mellett, más találmányok is keletkeznek, még pedig majdnem egyidejüleg, minden esetre azonban szoros logikai és technologiai kapcsolatban.

Ezen szoros logikai és technologiai kapcsolat teszi már most kivánatossá, hogy az oly találmányokat, melyek a főtalálmánynyal az emlitett szerves vonatkozásban vannak, ezen főtalálmánynyal egy szabadalomban lehessen szabadalmi védelem alá helyezni (4. §.).

Kétséget nem szenved, hogy ezen rendelkezés anyagi tekintetben a feltalálóra nagyon üdvös, de nem szabad szem elől téveszteni, hogy igen nagy hátrányokkal járhat ugy az államháztartásra, mint az egyetemességre és az egész szabadalmi intézményre, ha a szabadalmi hivatal nem a legnagyobb szabatossággal jár el annak megvizsgálásánál, vajjon két vagy több találmánynak egy szabadalomban való védelem alá helyezésénél ill. ennek szándékánál a fennt emlitett szoros vonatkozás a találmányok között tényleg meg van-e.

De nemcsak in statu nascendi keletkezhetnek ily vonatkozási találmányok, hanem egy későbbi időpontban is, a mikor már a főtalálmány szabadalmi védelmet élvez; méltányos most már csak anyagi okokból is, hogy az ily találmányt, melyet a feltalálónak jogában lett volna a főtalálmánynyal egy szabadalomban védelem alá helyezni, a már engedélyezett szabadalomhoz oly pótlásként lehessen csatolni, melylyel a feltaláló lehetőleg ugyanazon anyagi

előnyöket élvezze, mintha ezen póttalálmányát a fő-, ebben az esetben a törzstalálmánynyal egyidejüleg találta volna fel (5. §.).

Természetes azonban, hisz ebben rejlik a haladás csirája, hogy a találmányok másokban is, nemcsak a feltalálóban magában gerjesztenek ujabb és ujabb ideákat, találmányokat, melyek tagadhatatlanul ugyanabban a logikai és technologiai kapcsolatban fognak állani ahhoz a találmányhoz, mely feltalálásuk alapjául szolgált; a szabadalomjogi kapcsolat azonban ezen későbbi és másnak szellemi tulajdonát képező találmány ill. szabadalom és az alaptálmány ill. az alapszabadalom között már nem lehet oly szoros, mint az előbbi két esetben, ámbár kétségtelen, hogy bizonyos függőségi viszonynak itt is be kell állania (6. §.), mely azonban már csak a szabadalmak tárgyának tényleges megtestesitésénél vagyis gyakorlatba vételénél juthat kifejezésre.

*A 4., 5. és 6. §§. rendelkezéseinek megszövegezésénél a tervezetnek legelső sorban meg kellett állapitani azt a közös vonatkozást, melynek a fő-, a törzs- és az alaptalálmány illetőleg — szabadalom és a mellék-, a pót- és a függő találmány illetőleg — szabadalom között tényleg fenn kell állani, hogy az emlitett visszonyok törvényesen elismerhetők illetőleg kimondhatók legyenek. E tekintetben a tervezet ily vonatkozási találmányok keletkezésének módjából folyólag azon állásponton áll, hogy ezen vonatkozások fennállanak mindazon esetekben, a melyekben a másodtalálmányok, igénypontjaikban kifejezésre jutó lényegük szerint (46. §.), a szülő találmányoknak köszönhetik létezésüket.

Ily másodtalálmányok vagy belül maradnak a szülő találmány körén vagy tulmennek azon; az előbbi esetben a másodtalálmányok a szülő találmányok tárgyának egy részére vagy egy foganatositási alakjára (substantivicus igénypontnál) vagy foganatositási módjára (verbalis igénypontnál) vonatkoznak, mely két utóbbi alakulást a tervezet a „módozat“ kifejezésben egyesitette; a második esetben, a melyben a másodtalálmány tulmegy a szülő találmány körén, a másodtalálmány a szülő találmány tárgyának foganatositási eszközére illetőleg eszközeire vagy ezeknek bizonyos csoportositására (berendezésre) vagy a szülő találmány tárgyának előállitási eljárására vonatkozik

Ezen vonatkozásoknak (rész, módozat, eszköz és előállitási eljárás) törvényes elismerésével azonban kimeritette a tervezet azt a kedvezményt, melyet a szülő találmány feltalálójának a másodtalálmány tárgyára vonatkozó bejelentés beadása tekintetében nyujthat; már az olyan másodtalálmányt, mely ugyan szintén a szülő találmányból indul ki, de azt továbbfejleszti a nélkül azonban, hogy tárgya a szülő találmány része, módozata, eszköze vagy előállitási

eljárása volna, a tervezet önálló találmánynak tekinti és mint ilyenre önálló szabadalmat is engedélyez.

A mi már most a 4., 5. és 6. §§-ok szövegezését illeti, ugy erre nézve a tervezet a következő álláspontot foglalta el:

A 4. §. a fennebb fejtegetett vonatkozások első esetét tárgyalja, a melyben, t. i. a szülő találmány feltalálója egyuttal feltalálója a szülő találmánynyal közösen bejelentett másodtalálmánynak is, ezen esetben a két találmány egy szabadalomban egyesithető; a mikor is a szabatosság kedvéért szükségesnek látta a tervezet határozottan kiemelni, hogy ezen egyesités csak közösen beadott bejelentések tekintetében történhetik.

Az 5. §. az emlitett vonatkozások második esetét tárgyalja, a melyben t. i. a szülő találmány feltalálója egyuttal feltalálója a másodtalálmánynak is, mely azonban később jelentetik be.

Ezen §-ban legelőször is határozottan meg kellett mondani, hogy pótszabadalom csakis a törzsszabadalom tulajdonosának engedélyezhető, másodszor pedig azt, hogy, amint ez a dolog természetéből önkényt folyik, csakis a törzsszabadalomnál későbben beadott szabadalom lehet annak pótszabadalma vagyis hogy az elsőbbség (47. §.) e tekintetben a szabadalmat nem antedatálja.

Meg kellett állapitani továbbá a tervezetben azokat az eseteket, a melyekben a pótszabadalmak a maguk részéről törzsszabadalmakká válnak.

E tekintetben vizsgálat tárgyává kellett tenni mindazon változásokat, melyeken a törzsszabadalom ugy az érvény, mint a tulajdonjog tekintetében átmehet; ezen vizsgálat eredménye lett a tervezet azon álláspontja, mely az 5. §. 2. bekezdésében jut kifejezésre és mely szerint a pótszabadalom önálló szabadalommá válik, ha a törzsszabadalom érvényét lemondás, megvonás vagy megsemmisités folytán veszíti el és ha a törzsszabadalom tulajdonjogában megfosztás (55. §.) vagy kisajátitás folytán (17. §.) változás áll be.

Ha több pótszabadalom van egy törzsszabadalomhoz kapcsolva, akkor a legelső pótszabadalom lesz önálló szabadalommá, a többi pedig hivatalból csatoltatik mint pótszabadalom az uj törzsszabadalomhoz.

A pótszabadalmak megszünéséről a tervezet egy későbbi §-ban (24. §.) rendelkezik.

A 6. §. a fejtegetett vonatkozások harmadik esetét tárgyalja, a melyben a másodtalálmány feltalálója más, mint a szülő találmány feltalálója; ezen §-ban legelső sorban is meg kellett mondani, hogy ily vonatkozásu azaz függő szabadalom csakis az alapszabadalom tulajdonosának keresete folytán engedélyeztetik, a mi a függő szabadalom tárgyának az alapszabadalom tárgyához való, előbb fejte-

getett vonatkozásának természetéből folyik. Az alapszabadalom tulajdonosa ebbeli igényét a függőnek kimondandó szabadalomnak engedélyezése előtt és után is érvényesitheti (50. §. 4. p. és 55. §. 3. bekezdés).

Ki kellett továbbá a tervezetben mondani, hogy a függő szabadalom csakis oly szabadalomhoz köthető, melynek bejelentése tényleg korábban lett beadva, mint a függő szabadalomé azaz itt is kifejezésre kellett juttatni, hogy az elsőbbség e tekintetben a szabadalmat nem antedatálja.

Megfontolás tárgyát képezte, vajjon a függőségi intézmény alól nem kellene-e kivonni az állami üzleti vállalatoknak mint szabadalomtulajdonosoknak szabadalmait; a tervezet azonban ezt nem tette, mert nem tartotta czélszerünek a magánfeltalálók érdekeit ezen állami vállalatok tisztán anyagi érdekeinek alárendelni.

Az államnak nem az egyedáruság czéljaira vonatkozó vállalatai (vasgyár, vasut, gépgyár) számára engedélyezett szabadalmak a tervezet szerint miben sem különböznek a magánfeleknek engedélyezett szabadalmaktól (17. és 25. §§.).

Más megitélés alá estek azonban az állam részére az állami egyedáruság czéljaira és a hadügyi kormányzat részére a hadsereg, a honvédség és a hadi tengerészet czéljaira engedélyezendő szabadalmak, melyek tekintetében határozottan ki kellett mondani, hogy ezek csak mint alapszabalmak engedélyeztetnek vagyis hogy a függőség az engedélyezés stadiumában nem mondható ki; arról, hogy az ily már engedélyezett szabadalmakra nézve később sem lehet a függőséget megállapitani, a tervezet egy későbbi §-ban (55. §.) rendelkezik.

A függőség sanctiója a tervezet 15. §-ában van letéve.

Ezen függőségi vonatkozás megszünése tekintetében azonban a viszonyok már mások, mint a pótszabadalmi vonatkozásnál; mert mig a pótszabadalom az 5. §-ban felemlitett esetekben válik önálló szabadalommá, addig a függő szabadalom önálló szabadalommá válik, ha az alapszabadalom érvényét veszti (23. §.), a mikor is teljesen mellékes, hogy az érvényvesztés mily körülmények folytán állott be.

Ha több függő szabadalom van kötve egy alapszabadalomhoz, akkor az utóbbinak érvényvesztésével valamennyi függő szabadalom önálló szabadalommá válik.

Ha netalán ezen ekképen önállókká vált szabadalmak között oly vonatkozás állana fenn, mely a függőséget indokolná, ugy az illető szabadalomtulajdonosnak bármikor jogában és módjában áll ebbeli igényét kereset utján (55. §.) érvényesiteni.

Épp oly természetes az is, hogy valamely szabadalom egyidejüleg lehet alapszabadalom és függő szabadalom is.

Minthogy, a mint már emlitve volt, a függőségi viszony csak a gyakorlatba vételi viszonylatok tekintetében hatályos, a függő szabadalom minden más tekintetben szabadalomjogilag önálló szabadalomnak tekintendő, tehát megszünése is az önálló szabadalmakra nézve érvényes rendelkezések szerint fog bekövetkezni.

7. §.

A szabadalom hatályának megállapitásánál legelőször is meg kellett határozni annak érdemi természetét, másodszor pedig meg kellett szabni annak időbeli határait.

A szabadalom hatályának megállapitásánál kétféle szempont volt mérvadó: a positiv szempont és a negativ szempont.

Positiv szempontból meg kellett fontolni, hogy mily jogok legyenek azok, melyeket a szabadalomtulajdonos a szabadalom hatálya alapján kizárólagosan gyakorolhasson és negativ szempontból meg kellett fontolni, hogy mily cselekmények legyenek azok, melyeknek véghezvitelét a szabadalomtulajdonos a szabadalom hatálya alapján betilthasson.

Csakis ezen kettős szempont figyelembevételével lehetett a szabadalom hatályát akként megállitani, hogy nemcsak a szabadalomtulajdonosnak, hanem az egyetemességnek érdekei is kellőképpen meg legyenek védve, mert annyira a tervezet nem mehetett el, hogy a szabadalomtulajdonosnak semmiben sem határolt, korlátlan jogokat concedált volna.

A tervezet szerint a szabadalom hatálya a szabadalomtulajdonosnak kizárólagos jogot ad arra, hogy szabadalmának tárgyát készitse, használja, forgalomba hozza és átmenetileg átszállitsa azon területen, melyre a magyar szabadalom hatálya természetszerüen kiterjed; a hatálynak ezen territorialis terjedelme államszerződések révén természetesen kibővithető (21. §.); a későbbiekben való rövidebb szövegezhetés kedvéért a tervezet mindeme jogok gyakorlását a „gyakorlatba vétel" kifejezés alá vonta össze.

A gyakorlatbavételnek négy módja közül a készités, a használás és a forgalomba hozatal nem szorul magyarázatra; a negyedik azonban, az átmeneti átszállitás, már csak azért, mert ugy az 1895. évi XXXVII. t.-czikkel szemben, mint általában novum, bővebb indokolást igényel.

A mint előzőleg már kifejtetett, az áruk átmeneti átszállitásának a szabadalom hatálya alól való kivonása a honi ipart, kereskedelmet és mezőgazdaságot mérhetetlen károkkal sujtja ugy, hogy ezen átmeneti átszállitást nem volt szabad a szabadalom hatálya alól

kivonni; ezt tette az érvényben álló osztrák szabadalmi törvény is, mely szerint tehát szabadalmi védelem alatt álló áruk átmeneti átszállitása nincsen megengedve; ezen rendelkezés azonban egyáltalán nem kielégitő, mert csak félrendszabály, amennyiben az alapját képező gondolatmenet nincs végiggondolva, hanem fele uton megszakitva.

A gyakorlatban ugyanis oda alakulnak a viszonyok, hogy ily átmeneti átszállitás esetében a szabadalomtulajdonos jogsegély nélkül szükölködik, a mennyiben igaz ugyan, hogy az ő szabadalmazott árujának vagyis az ő szabadalma tárgyának átszállitása megengedve nincsen, de tiltva sincsen; mivel pedig törvényellenes csakis oly cselekmény, mely tiltva van, a szabadalomtulajdonos teljesen védtelenül fog állani az ily meg nem engedett, de nem is tiltott cselekmények elkövetőjével szemben; ezért a tervezet egyrészt határozottan megállapitotta azon eseteket, melyekben az átmeneti átszállitás a szabadalom hatálya alól ki van véve (9. §.), másrészt pedig expressis verbis positiv rendelkezés gyanánt felvette az átmeneti átszállitást a szabadalomtulajdonosnak kizárólagos jogai közé, miáltal ezen tekintetben minden kétséget megszüntetett és a szabadalomtulajdonosnak módot nyujtott arra, hogy jogainak megsértőjével szemben a törvény erejével felléphessen.

A szabadalom hatálya érdemi természetének megállapitásánál továbbra tekintettel kellett lenni a szabadalom tárgyának kétféle természetére is. A találmány tárgya lehet ugyanis általában vagy valamely tárgy vagy valamely cselekvés, előbbi substantivicus, utóbbi verbalis igénypontban fog kifejezésre jutni; a szabadalom tárgya tehát szintén lehet vagy tárgy vagy eljárás.

A dolog természetéből folyólag már most, ha valamely eljárás szabadalmi védelem alatt áll, ugyancsak védelem alatt kell állania ezen eljárás eredményének is vagyis a szabadalom hatálya kiterjed ezen eljárás eredményére is azaz, ha ezen eredmény tárgy, akkor ez is szabadalmi védelemben fog részesülni. De ki kellett mondani a tervezetben még pedig expressis verbis azt is, hogy az emberi és állati élelmezésre szolgáló czikkek, gyógyszerek és vegyi termékek előállitására vonatkozó eljárások is részesülhetnek szabadalmi védelemben daczára annak, hogy maguk ezen czikkek, gyógyszerek és termékek mint olyanok, szabadalmi védelemben nem részesülhetnek; ki kellett mondani azt is, hogy az ezen eljárásokra engedélyezett szabadalmak hatálya éppugy kiterjed az ezen eljárások szerint előállitott czikkekre, gyógyszerekre és termékekre, mint ahogy általában eljárásra engedélyezett szabadalom kiterjed az ezen eljárás szerint előállitott tárgyakra, amikor is ezen utóbbi szó legtágabb értelemben veendő.

A mi már most a szabadalom hatályának időbeli határait illeti, ugy ezekre nézve kétség nem is támadhatott.

Mivel az általános jogelv szerint a törvény nem ismerésével senki sem védekezhetik, a minek folyományaként a törvényeket és törvényes rendelkezéseket ki kell hirdetni és mivel a bejelentés beadásának kihirdetéséig arról harmadik személyeknek tudomása nem lehet, világos volt, hogy a szabadalom hatálya is csak a bejelentés beadásának kihirdetési napjától kezdődhetik.

Éppoly kevéssé foroghatott fenn kétség aziránt, hogy a szabadalom hatályának felső határa csakis a szabadalom érvényének utolsó napja lehet; a mely napon a szabadalom már nem érvényes, azon a napon a szabadalomból folyó jogok többé nem is érvényesithetők.

8. §.

Miután a szabadalmi hivatal a bejelentésre a szabadalmat engedélyezhetőnek találja (49. §.), a bejelentésnek közzétételét rendeli el; ezen közzététel ideje alatt a szabadalom engedélyezése ellen felszólalási kereset adható be, melynek elintézése után a szabadalom a bejelentésre ennek eredeti vagy módositott alakjára engedélyeztetik vagy a szabadalom engedélyezése megtagadtatik. A szabadalmi hivatal tehát a szabadalmat legelőször is csak azon feltétel alatt engedélyezi, hogy az engedélyezés ellen egyáltalján nem vagy sikeres felszólalási kereset nem fog beadatni; a szabadalmi hivatal a szabadalmat tényleg azaz végleg csak a felszólalási kereset beadására kitüzött határidő felhasználatlan elteltével vagy a beadott felszólalási keresetnek sikertelen volta esetében engedélyezi.

Addig tehát, mig a szabadalom véglegesen engedélyezve nincsen, nem lehet sem czélszerü, sem észszerü a szabadalmi jogoknak másokkal szemben való érvényesitését megengedni; nem kivánatos ez nemcsak az egyetemességnek, hanem magának a bejelentőnek érdekében sem, a kinek ily esetben feltételes jog alapján kellene eljárni, a miből magára a bejelentőre nézve, tekintettel ennek kártéritési kötelezettségére, a legnagyobb anyagi károk keletkezhetnek.

A tervezet tehát azon az állásponton áll, hogy másokkal szemben a szabadalmi jogok csak akkor érvényesithetők, ha a szabadalom már véglegesen engedélyezve van, de ekkor ezen érvényesités visszamenőleg kiterjeszthető azon napig, a melyen a szabadalmi jogok feltételes engedélyezése kihirdettetett vagyis a bejelentés beadásának kihirdetése napjáig.

Hogy azonban a bejelentő illetőleg a szabadalomtulajdonos jogainak csorbitását azon időszakban is megállapithassa, a melyben

feltételes jogait másokkal szemben még nem érvényesitheti, a tervezet a szabadalmi jogszolgáltatás terén is meghonositja az elöleges bizonyitás intézményét (69. §.), a mely a concret esetre vonatkozólag abban áll, hogy a bejelentő az engedélyezendő szabadalmával szemben elkövetett szabadalomsértés tekintetében a bizonyitási eljárást a szabadalmi hatóságok előtt bármikor megindithatja.

### 9. és 10. §§.

A tervezetnek azon álláspontja, hogy a szabadalomból folyó jogok nem lehetnek korlátlanok, két rendelkezésben talál kifejezést t. i. tárgyi és személyi rendelkezésben.

A tárgyi rendelkezés, mely a 9. §-ban van letéve, abban áll, hogy a szabadalom hatálya bizonyos műszaki alkotásokra egyáltalán ki nem terjed, mig a 10. §. tárgyát képező személyi rendelkezés szerint a szabadalom hatálytalan bizonyos körülmények között másokkal szemben daczára annak, hogy ezek a szabadalomtulajdonos jogait gyakorolják oly műszaki alkotások tekintetében, melyekre különben a szabadalom hatálya kiterjed.

A 9. §. szerint a szabadalom hatálya nem terjed ki oly járművekre és ezeknek berendezéseire, melyek átmenetileg forgalmi használatban mennek ill. vitetnek át a magyar korona országainak területén.

Hogy tehát járművek és ezek berendezései a szabadalom hatálya alól ki legyenek vonva, megkivántatik először is, hogy azok forgalmi használatban legyenek, másodszor pedig, hogy a magyar korona országainak területén ezen forgalmi használatban átmenetileg járjanak ill. vitessenek át; sem maga a forgalmi használat, sem maga az átmeneti átjárás külön-külön ezen járműveket és berendezéseket a szabadalom hatálya alól ki nem vonja, csakis ezen két tényezőnek együttes fennforgása.

Hogy mikor szünik meg a forgalmi használat forgalminak lenni és mikor válik az átmenet állandó tartózkodássá, annak eldöntése természetszerüen a szabadalmi hatóságok szabad mérlegelésére van bizva.

A 7. §-nak azon rendelkezésével szemben tehát, mely szerint valamely műszaki alkotást, ha az szabadalmi védelemben részesül, csak a szabadalomtulajdonosnak szabad a magyar korona országainak területén átmenetileg átszállitani, a 9. §. kivételt statuál, a mi azon törekvésben leli magyarázatát, hogy a nemzetközi forgalom meg ne akasztassék.

A szabadalom hatálya alól kivonandó cselekmények vagyis a szabadalom személyes vonatkozású hatálytalanitásának megitélésére

nézve (10. §.) a tervezetnek két momentumot kellett megállapitani: az emlitett cselekmények végrehajtási idejét és ezen cselekmények mibenlétét.

A mi a szabadalom hatálya alól kivonandó cselekmények végrehajtási idejét illeti, ugy erre nézve a következő megfontolások alapján döntött a tervezet.

A tervezet szerint, eltérően az 1895. évi XXXVII. t.-cz. idevágó rendelkezésétől, a szabadalom tartama nem a bejelentés napjától, hanem a bejelentés beadásának kihirdetése napjától számitódik (22. §.), mely naptól fogva érvényesithetők egyuttal a szabadalmi jogok is.

A szabadalom tárgya tehát a bejelentés beadásának kihirdetése napjáig semmiféle védelemben nem részesül, daczára annak, hogy a bejelentő a találmányt a szabadalmi hatóságoknál már előbb jelentette be, a mikor is a bejelentés beadásának tényével a bejelentő a szabadalmi védelemhez való igényét hivatalosan tudomására adja a szabadalmi hatóságoknak; ez utóbbi körülményből folyólag a szabadalmi hatóságok semminemü más ily irányu igényt addig el nem ismerhetnek, mig a bejelentő igényének jogosultsága megczáfolva nincsen (3. §.); abban a pillanatban tehát, a melyben a jogosult bejelentő bejelentését beadja, megszünik minden más, azonosan jogositottnak igénye a szabadalomhoz azon egyszerü ténynél fogva, hogy a bejelentő a szabadalomhoz való igényét már bejelentette.

Kétséget nem szenved ezek után, hogy a bejelentés beadásának időpontja az a határ, melyig egy másik jogosult (második feltaláló) a maga jogait (mindig a jóhiszemüséget feltételezve mindkét feltalálóra nézve) egyáltalán érvényesitheti; ezen időhatáron tul az a feltaláló, a ki egyuttal bejelentő is, már előnyben részesül, mig ezen időhatáron innen, a feltalálói tevékenységről nem lévén tudomása a szabadalmi hatóságoknak, minden feltaláló (azonos találmány tekintetében) egyformán jogositott.

Önként következik mindebből, hogy a szabadalom hatályára nézve három periodust kell megkülönböztetni; az első periodus felső határa a bejelentés beadásának napja; a második periodus ezen naptól a bejelentés beadásának kihirdetése napjáig terjed vagyis azon napig, a melyben a szabadalom tartama és hatálya kezdetét veszi; a harmadik periodus ezen naptól a szabadalom megszünésének napjáig terjed; ezen periodusokban már most a szabadalom hatályának megnyilatkozása is más és más; az utolsó periodusban, a mikor is a szabadalomból folyó jogok teljes mértékben érvényesithetők és a szabadalmi jogok csorbitása megtorolható, a hatály teljes mértékben érvényesül; a középső periodusban ugyan nem érvényesithető a hatály vagyis a szabadalomból folyó jogok nem kizárólagosak azaz a sza-

badalom tárgyát mindenkinek szabadon lehet gyakorolni, de a hatály előfeltételei már megvannak; ezen szabadság azonban csak azon napig terjed, a melyen a szabadalom hatálya és tartama kezdetét veszi; végre az első periodusban a hatály előfeltételei sincsenek még meg, a szabadalom tárgyának gyakorlására nézve teljes szabadság uralkodik és ezen szabadság nem is korlátozható vagyis a szabadalom az ezen periodusban kezdeményezett cselekményekre nézve, melyek különben a szabadalom hatálya alá esnének, hatálytalan.

Mellesleg álljon itt az a megjegyzés, hogy az a körülmény, hogy a szabadalmi jogok érvényesitése csak a bejelentés beadása kihirdetésének napjától fogva kezdődik és igy a szabadalomtulajdonos a bejelentés beadásának napjától a beadás kihirdetésének napjáig terjedő időszakban tulajdonképpen nem élvez szabadalmi védelmet, hathatósan fogja késztetni a bejelentőket arra, hogy a maguk részéről megtegyenek mindent, hogy a szabadalmi hatóságok bejelentésöket mielőbb elintézzék ill. közzétegyék.

A mi már most azt a kérdést illeti, hogy mely cselekmények tekintetében mondandó ki a szabadalomnak absolut hatálytalan volta, ugy annak eldöntésére nézve a következő megismerés mérvadó.

A bejelentés beadásának napja előtt a szabadalom tárgyát csak az ismerhette ill. azt csak az vehette gyakorlatba, a ki vagy maga is feltalálta a szabadalom tárgyát vagy a ki ezt a feltaláló munkája révén ismerte meg és ennek alapján vette gyakorlatba; azon esetet illetüleg, a melyben az ily gyakorlatba vétel a feltaláló ill. a szabadalomtulajdonos beleegyezésével történik, a törvénynek intézkednie nem kell; de meg kell védenie a szabadalmi törvénynek egyrészt a szabadalomtulajdonost ill. azt a feltalálót, a ki találmányát a törvény rendelkezései szerint bejelentette és másrészt azt a feltalálót is, a ki találmányát nem jelentette be; ezen utóbbi védelem természetesen korántsem lehet oly hathatós, mint a szabadalmi védelem és tisztán csak a szellemi tulajdonjog és az ebből folyó személyes jogoknak elismerésére és respectálására szoritkozhatik.

A tervezet szerint már most hatálytalan a szabadalom első sorban is azzal szemben, a ki a szabadalom tárgyát a bejelentés beadásának napja előtt jóhiszemüleg gyakorlatba vette; de megvédi a tervezet azt is, a ki az ily jóhiszemü gyakorlatba vételre a szükséges előkészületeket megtette.

Természetes, hogy itt ismét a szabadalmi hatóságok szabad mérlegelésére kell bizni annak eldöntését, vajjon ezen korábbi gyakorló tényleg jóhiszemüleg járt-e el vagy sem és vajjon azok az előkészületek, melyeket a korábbi gyakorlásra megtétettek, olyanok-e, melyekből kétséget kizáró módon lehet megállapitani, hogy azok

tényleg a szóban forgó szabadalom tárgyának gyakorlatba vételét czélozták.

Harmadik személyekkel szemben természetesen ezen be nem jelentett találmányból folyó jogok nem érvényesithetők, mert ez csak akkor lehetséges, ha ezen jogok forrása t. i. a találmány az 1. §. rendelkezése szerint be lett volna jelentve; de mint személyi jogokat sem lehetett azokat korlátlanul elismerni, mert különben átruházás vagy örökség utján kivétel nélkül bárki juthatna a szabadalom hatályával szemben exceptionalis helyzetbe; ezért mondta ki a tervezet azt, hogy a korábbi gyakorló a szabadalomnak ő vele szemben hatálytalan voltához való jogát csak üzletével együtt ruházhatja át vagy adhatja örökbe, miáltal ezen kivételes jogokat csakis az élvezheti, a ki a korábbi gyakorló munkáját folytatja; ezen rendelkezés gyakorlati szempontból volt szükséges, mert lehetetlen valamely üzletből (vagy üzemből) annak egy részét egyszerüen kihasitani; de ki kellett a tervezetben határozottan emelni azt is, hogy csakis oly üzlettel lehet a többször emlitett jogot átruházni vagy örökbe adni, mely a korábbi gyakorlást folytatja; ha tehát a korábbi gyakorló oly üzletet ruház át vagy ad örökbe, melyben a szabadalom tárgyának gyakorlatba vétele egyáltalán nem folyik vagy nem folytattatik, akkor a korábbi gyakorlás joga nem száll át az üzleti jogutódra.

A tervezet arról is gondolkodott, hogy a korábbi gyakorlónak alkalma és módja legyen a korábbi gyakorláshoz való jogát a szabadalmi hatóságok által hivatalból elismertetnie (55. §.).

A tervezet ezáltal megszüntette azt az anomáliát, mely szerint eddig ezen emminenter szabadalmi ügyben szakértők meghallgatásával laicus forum döntött; minthogy a szabadalmi jogok csorbitása körül felmerülő vitás ügyekben ugyanazon hatóság dönt, mint a mely a korábbi gyakorlás tekintetében hoz itéletet, rendelkezni kellett aziránt, hogy egyrészt a szabadalmi jogok csorbitása miatt beadott keresetben hozandó itélet alapjául, ha a kereset oly korábbi gyakorló ellen van beadva, ki ezen jogát jogerős itélettel akarja elismertetni, ezen utóbbi itélet szolgáljon (55. §.), másrészt gondoskodni kellett arról, hogy a korábbi gyakorló ellen, ha ezen gyakorláshoz való jogának elismerését hatálytalanitási keresettel kérelmezte, ezen per folyama alatt a szabadalmi jogok csorbitása miatt kereset ne tétethessék folyamatba (55. §.).

A mi már most a szabadalom védelme alatt álló cselekményeknek mások által való szabad végrehajtását illeti oly időszakban, mely a szabadalmi jogoknak a szabadalomtulajdonos által való érvényesithetésének időpontja után esik, erre nézve a tervezet azon álláspontot foglalta el, hogy ezen cselekményeket csak akkor lehet megengedni ill. ezen cselekmények végrehajtása miatt megtorló eljárásnak

csak akkor ne legyen helye, ha először is az emlitett cselekmények a közművelődés érdekében történnek és másodszor, ha ezen cselekmények ellenőrzése amugy is lehetetlen vagy nagy nehézségekbe ütközik vagy a polgároknak magánéletükben való zaklattatásával járna. A gyakorlatba vételnek négy módja közül a dolog természetéből folyólag a hatálytalanitás alól a priori ki voltak zárva a forgalomba hozatal és az átmeneti átszállitás; csakis a készitést és a használatot lehetett bizonyos esetekben szabadokká tenni.

A tervezet szerint tehát a szabadalom legelső sorban hatálytalan azzal szemben, a ki a szabadalom tárgyát saját, tudományos vagy oktatási czéljaira késziti vagy késziti és használja vagyis a szabadalom csak azzal szemben hatálytalan, a ki ugyan elkésziti a szabadalom tárgyát vagy elkésziti és használja is azt, de csak tudományos vagy oktatási czélokra és csak a saját használatára.

Bárki tehát ily czélokra elkészitheti és használhatja is a szabadalom tárgyát, de azt már másnak, még ugyanoly czélból sem, nem engedheti át, mint a hogy azt más a szabadalomtulajdonos jogainak csorbitása nélkül nem is használhatja.

Másodsorban hatálytalan a szabadalom a tervezet szerint azzal szemben, a ki a szabadalom tárgyát saját, személyes vagy háztartási szükségleteinek kielégitésére késziti vagy késziti és használja vagyis a szabadalom csak azzal szemben hatálytalan, a ki ugyan elkésziti a szabadalom tárgyát vagy elkésziti és használja is azt, de csak személyes vagy háztartási szükségleteinek kielégitésére és csakis saját szükségleteinek fedezésére.

Harmadik személynek a szabadalom tárgyát ily késztő vagy használó át sem engedheti, (forgalomba hozatal) és azt ezen harmadik személy a szabadalomtulajdonos jogainak csorbitása nélkül nem is használhatja.

Természetes, hogy a concret esetekben ismét a szabadalmi hatóságok szabad mérlegelésére van bizva annak eldöntése vajjon tényleg a tervezetben meghatározott czélokról vagy szükségletekről van-e szó vagy sem.

11. §.

Minthogy a tervezet szellemében a találmány csak a feltalálót illeti meg, a bejelentés beadásához való jognak utódlását csakis ezen jogforrásnak utódlásával lehet indokolni, a miért is a tervezetben határozottan fel kellett emliteni, hogy a találmány mint olyan is örökbe adható és átruházható.

Kifejezésre kellett juttatni a tervezetben azt is, hogy ugy az örökbe adás, mint az átruházás nemcsak egészben történhetik, hanem részben ill. részekben is és pedig ugy a találmányt ill. a

bejelentés beadásának jogát, mint a bejelentést és a szabadalmat illetőleg.

Természetes, hogy a részekben való örökbe adás és átruházás a találmányt ill. a bejelentés beadásának jogát illetőleg csak észszerüen és akként magyarázható, hogy a találmány ill. a bejelentés beadásához való jog a maga egészében oszthatlanul többeknek közös tulajdonává vagy jogává lesz.

Azon szoros vonatkozás, melyben a törzsszabadalmi bejelentések illetőleg a törzsszabadalmak pótszabadalmi bejelentéseikhez ill. pótszabadalmaikhoz állanak, de még inkább a tervezet 5. §-ának rendelkezései szükségessé tették annak kimondását, hogy a törzsszabadalmi bejelentéseket ill. a törzsszabadalmakat csak pótszabadalmi bejelentéseikkel ill. pótszabadalmaikkal együtt lehet örökbe adni és átruházni.

Ugyanazon okok, melyek a tervezetet arra inditották, hogy a szabadalomból folyó jogok másokkal szemben csak a bejelentés beadásának kihirdetésétől ill. ennek napjától legyenek érvényesithetők (7. §.), magyarázzák meg a tervezetnek azon rendelkezését is, hogy másokkal szemben a szabadalom tulajdonjogában beállott változás csak akkor bir jogi hatálylyal, ha ezen változás a bárki számára betekinthető szabadalmi lajstromba be van jegyezve; határozottan meg kellett szoritani azonban azoknak körét, kikre nézve a tervezet egy különben teljesen érvényes jogügyletet hatálytalanná tett, oly személyekre, kiknek a szabadalomban beállott változásról előzetesen nem volt tudomásuk. Concret esetekben természetesen a competens hatóságoknak ill. biróságoknak feladata lesz ezen utóbbi ténykérdést eldönteni.

Minthogy a tervezet 1. §-a értelmében a találmány csak akkor részesülhet szabadalmi védelemben, ha az be van jelentve, természetes, hogy a találmányból magából, mint ilyenből folyó jogviszonyok rendezése nem a szabadalmi törvény keretébe és ennek folytán nem a szabadalmi hatóságok hatáskörébe tartozik.

## 12. §.

A 7. §. rendelkezései szerint a szabadalom hatálya a gyakorlatba vételi jognak kizárólagosságában nyilvánul, mely jog alapján csak a szabadalomtulajdonosnak szabad a szabadalom tárgyát a magyar korona országainak területén késziteni, használni, forgalomba hozni és átmenetileg átszállitani; a gyakorlatba vételi jog e szerint nemcsak a gyakorlatba vételnek taxative felsorolt négy módja által, hanem territorialisan is határolva van, a mennyiben a szabadalom

hatálya a szabadalomtulajdonost az emlitett cselekményeknek csak a magyar korona országainak területén való foganatositására jogositja fel.

Ezen jogoknak államszerződések révén eszközölt territorialis kiterjesztéséről a tervezetnek egy későbbi szakasza (21. §.) rendelkezik.

A midőn már most a szabadalomtulajdonos a tervezet szerint fel van jogositva arra, hogy szabadalma tárgyára egészben vagy részben gyakorlatba vételi engedélyt adjon, ezen jogosultsága természetszerüen ugy a gyakorlatba vételnek négy módjára, mint ezeknek territorialis terjedelmére vonatkozik; szabadságában áll tehát a szabadalomtulajdonosnak, hogy engedélyt adjon szabadalma tárgyának csak készitésére vagy csak használatára vagy csak forgalomba hozatalára vagy csak átmeneti átszállitására vagy ezen gyakorlatba vételi módok bármely combinatiójára; éppugy jogában van a szabadalomtulajdonosnak a gyakorlatba vételre engedélyt adni a magyar korona országainak egész területére vagy ennek csak egy részére.

Arra az esetre nézve, ha egy szabadalomnak több tulajdonosa van, a gyakorlatba vételi engedélynek adásáról a tervezet 14. §-a rendelkezik.

A gyakorlatba vételi engedélynek mint jogügyletnek természetéből folyik, hogy az ily gyakorlatba vételi jogok és kötelezettségek az engedélyes örököseire is átszállanak.

A tervezet nemcsak azirant rendelkezik, hogy a gyakorlatba vételi engedélynek megadása jegyeztessék be a szabadalmi lajstromba, hanem ezen engedély visszavonása is (54. és 81. §§.).

Hogy a gyakorlatba vételi engedélynek továbbadása révén a szabadalomtulajdonos érdekeiben meg ne károsittathassék, a tervezet határozottan kimondja, hogy az engedélyes a gyakorlatba vételi engedélyt a maga részéről csak akkor ruházhatja át, ha ezirant a szabadalomtulajdonossal megegyezett.

Viszont meg kellett védeni az engedélyest is az ellen, hogy jogai a szabadalom tulajdonjogában beállott változások által sérelmet ne szenvedhessenek.

A szabadalom tulajdonjogában változás beállhat: örökbe adás, átruházás, megfosztás utáni átirás és kisajátitás által; a kisajátitás következményeiről a tervezet egy későbbi szakasza (17. §.) rendelkezik. A tervezet szerint már most az első három helyen emlitett tulajdonjogi változás azoknak a gyakorlatba vételi engedélyeknek jogi hatályát, melyek a szabadalmi lajstromba be vannak jegyezve, nem érinti.

Természetszerüen következik ebből, hogy az olyan gyakorlatba vételi engedélyek, melyek a szabadalmi lajstromba bejegyezve nincsenek és melyekről az uj szabadalomtulajdonos nem tud, ez utóbbira nézve nem birnak jogi hatálylyal.

A gyakorlatba vételi engedélynek a szabadalmi lajstromba való be nem jegyzéséből az engedményes és az engedélyes között felmerülő anyagi vitás kérdések a törvényszékek, mint kereskedelmi biróságok hatáskörébe tartoznak (20. §.).

13. §.

A szabadalom természetszerüen csakis azon jogok tekintetében hatályos, melyek iránt a tervezet rendelkezik; minden más egyéb tekintetben a szabadalomtulajdonos alá van vetve a törvényeknek és rendeleteknek; a tervezet már most követte ugy az 1895. évi XXXVII. t.-cz., mint a külföldi szabadalmi törvények példáját, a midőn ezen §-ban expressis verbis is kijelentette, hogy a szabadalom ennek tulajdonosát nem menti fel egyéb törvények és rendelkezések megtartása alól.

Nem találta a tervezet szükségesnek annak kijelentését, hogy ezen törvényeknek és rendeleteknek fennállóknak kell lenniök, mert hiszen nem fennálló törvények és rendeletek betartására senki sincs kötelezve; de szükségesnek tartotta a tervezet határozottan kifejezni azt, hogy a szabadalom engedélyese vagyis az, a ki a szabadalom tárgyára gyakorlatba vételi engedélyt kapott, szintén tartozik a törvényeket és rendeleteket megtartani, nehogy a gyakorlatban oly magyarázatot lehessen a törvénynek adni, mintha az, a ki a szabadalmi jogokat a szabadalomtulajdonos engedélye folytán tényleg gyakorolja a nélkül, hogy a szabadalom tulajdonosa volna, a 11. §. hatálya alól fel volna mentve.

Természetes, hogy az ezen §-ban foglalt rendelkezés, a mint ezt különben az „egyéb“ szó is jelzi, nem vonatkozik és nem vonatkozhatik magára a szabadalmi törvényre, mely a szabadalomból folyó jogokat és azzal járó kötelezettségeket tüzetesen meghatározza, hanem vonatkozik mindazon egyéb törvényekre és rendeletekre, melyek egyformán kötelezők mindenkire, tehát a szabadalomtulajdonosra és ennek engedélyesére is.

14. §.

A tervezet ezen §-ban több szabadalomtulajdonosnak egymáshoz való viszonyát, valamint azoknak jogait törekedett teljes szabatossággal megállapitani.

A szabadalom, mint olyan, ugyanis kétféle jogoknak forrását képezi t. i. szabadalmi jogoknak és tulajdonjogoknak; ezen kétféle jogokat valamely szabadalomnak tulajdonosai nem azonos módon

gyakorolhatják, a mennyiben a szabadalom hatályábóleredő jogok természetéből folyólag ezen jogokat hányadok szerint nem lehet gyakorolni; a szabadalom tárgyának készitése, használata, forgalomba hozatala és átmeneti átszállitása, valamint az ezen jogok csorbitásának megtorlását czélzó cselekmények (megállapitási és bitorlási keresetek) hányadokban nem foganatosithatók; ezekre nézve tehát a szabadalomtulajdonosoknak teljesen szabad kezet kell engedni; mindezen jogokat tehát a szabadalomtulajdonosok külön egész terjedelmében gyakorolhatják tekintet nélkül a részesedésre.

De már a tulajdonjogok gyakorlása (eladás, átruházás, örökbe adás stb.) szorosan kötve van a részesedéshez, a mennyiben mindegyik szabadalomtulajdonos csak annyira rendelkezhetik a szabadalom felől, a mennyire az ő része terjed.

Csak a gyakorlatba vételi engedélynek adása tekintetében kellett kivételt statuálni azért, hogy e téren inconvenientiáknak eleje vétessék, nehogy a szabadalomtulajdonosok egyike vagy egy része a többinek tudta és beleegyezése nélkül adhasson gyakorlatba vételi engedélyt.

Különben a társtulajdonosok egymásközti jogviszonyáról ill. ennek rendezéséről a tervezetnek 20. §-a rendelkezik.

Fontolóra vette a tervezet azon bizonyos oldalról kifejtett nézetet is, vajjon czélszerü volna-e azon esetben, ha egy szabadalomnak több tulajdonosa van, határozottan kimondani, hogy ezen társtulajdonosok nemcsak a gyakorlatba vételi engedély adásának jogát, hanem valamennyi szabadalmi jogot is csak közösen gyakorolhassák.

A tervezet ezen javaslatot teljesen elejtette, mert ennek statuálása a gyakorlatban oly nehézményeket okozna, melyek következtében a társtulajdonosok intézménye éppen azon esetekben, melyekben arra leginkább szükség van, nem jöhetne alkalmazásba.

Azzal ugyanis, hogy a társtulajdonosoknak közösen kellene a szabadalom tárgyát késziteni, használni stb. a hivatkozott javaslat az ugynevezett kis embert akarja megvédetni, a ki találmányának gyakorlatba vételére nem rendelkezik a kellő anyagi eszközökkel; a tervezetben contemplált rendelkezések mellett a kis ember a neki anyagi segélyt nyujtó gyárost, tőkepénzest stb. a szabadalomban való részesedéssel kárpótolja; ily társas viszonyba belemegy a gyáros stb. de hogy a gyáros vagy a tőkepénzes a feltalálót, a ki az ő anyagi és erkölcsi támogatását igénybe veszi, azonnal, a találmány gyakorlati kipróbálása ill. annak kereskedelmi értékének bebizonyitott volta nélkül a gyártásban társul fogadja, az a gyakorlati életben majdnem teljesen ki van zárva ugy, hogy az ily társulások teljesen elmaradnának; a kis ember tehát ily rendelkezés mellett nemhogy nyerne, hanem határozottan vesztene.

A 11. és 12. §§. indokolásában a szabadalmi lajstromba való bejegyzésekre vonatkozólag kifejtettek alapján a tervezet itt is felvette azon rendelkezést, mely szerint jóhiszemü harmadik személyekkel szemben a tulajdonosok részesedése csak akkor bir jogi hatálylyal, ha az a szabadalmi lajstromban fel van tüntetve.

Ki kellett végre a világosság kedvéért határozottan mondan azt is, hogy azon esetben, ha a részesedés a tulajdonosok között a szabadalmi lajstromban feltüntetve nincsen, azok egyenlő részek szerinti társtulajdonosoknak tekintetnek.

15. §.

Ezen §. a függőségnek sanctióját tárgyalja, melynek alapját, éppugy mint a függőségét, az a szoros vonatkozás képezi, mely az alapszabadalom és a függő szabadalom tárgya között fennáll.

Minthogy a függő szabadalom tárgya az alapszabadalom tárgyának mindig vagy része vagy módozata vagy eszköze vagy előállitási eljárása lesz, kézen fekszik, hogy az alapszabadalom tulajdonosában mindig meg lesz a törekvés és kivánság, hogy ő ezen későbbi szabadalomnak tárgyát is gyakorolhassa. Ezen kivánságnak jogosultságát tagadni nem lehet, hisz azáltal, hogy a szabadalmi hatóságok a későbbi szabadalmat függő szabadalom gyanánt engedélyezték, elismerték egyuttal azt is, hogy a későbbi találmány az alaptalálmánynak köszönheti létezését; viszont azonban el kellett ismerni a függő szabadalom tárgya feltalálójának is azon jogos követelményét, hogy feltalálói tevékenységének gyümölcsét ő is élvezhesse, éppugy mint minden más találmány feltalálója.

Ezen két irányu, teljesen jogos követelményt törekedett a tervezet egymással méltányosan kiegyeztetni, a mikor is a tervezet a megoldást a következő megfontolások alapján állapitotta meg, melyek a gyakorlati élet tapasztalataiból indultak ki.

Kétséget nem szenved ugyanis, hogy az alaptalálmány feltalálója nemcsak a feltalálói tevékenység szempontjából, hanem gyakorlati szempontból is egyengeti a függő találmány feltalálójának utját; nemcsak személyes fáradozásaival, hanem igen gyakran anyagi áldozatok árán is és nagy küzdelmek után sikerül neki szabadalma tárgyának piaczot szerezni; a függő találmány feltalálója tehát gyakran a legnehezebb gyakorlati követelmények tekintetében kész talajt talál találmánya számára.

A tervezet már most ezen megfontolások alapján nem tartotta igazságosnak, de még csak méltányosnak sem pl. az osztrák szabadalmi törvénynek azon rendelkezését, mely szerint függő szabadalom

esetében a függő szabadalom tulajdonosa is jogositva van kényszerengedély kiadatását kérni az alapszabadalom tárgyára nézve, mert hisz ily esetben az alaptalálmány feltalálója egyszerüen osztozkodni kénytelen a függő találmány feltalálójával; nem szabad szem elől téveszteni itt azt sem, hogy az ily rendelkezés egyenesen ösztökél bizonyos feltalálókat arra, hogy csakis oly téren fejtsenek ki feltalálói tevékenységet, melyet más feltaláló már elegendőképpen kultivált; a mint valamely találmány a gyakorlati életben beválik, bizonyára egész sora keletkezik a másodfeltalálóknak, kik találmányukra először is a függőség kimondatását és aztán a kényszerengedély kiadatását kérnék a czélba vett alapszabadalomra nézve.

Hogy már most ily irrealis viszonylatok megteremtését még csak ne is lehessen megkisérelni, a tervezet az emlitett két jogos követelményt akként igyekezett egymással összehangzásba hozni, hogy egyrészt csakis az alapszabadalom tulajdonosát jogositotta fel arra, hogy a függőség kimondását és a függő szabadalom tárgyára a kényszerengedély kiadatását kérelmezhesse és hogy másrészt kötelezte az alapszabadalom tulajdonosát arra, hogy ily esetben a függő szabadalom tulajdonosának kellő ellenértéket fizessen, melynek nagyságát a szabadalmi hatóságok a fennforgó körülmények méltatásával szabad mérlegelés alapján határozzák meg.

Ezen rendelkezés nemcsak hogy kizár minden tisztességtelen versenyt ily függőség mesterséges megalkotása körül, de egyébként is üdvös hatásu lesz oly jelenség tekintetében, mely e téren már az érvényben álló szabadalmi törvény hatálya alatt is többszörösen volt észlelhető.

Gyakrabban megesett ugyanis, hogy oly találmányokat jelentettek be a szabadalmi hivatalnál, melyeknek tárgya a gyakorlatban jól bevált szabadalmak tárgyán is alkalmazhatók voltak a nélkül azonban, hogy másodtalálmányról lett volna szó vagyis oly találmányról, mely az alaptalálmányhoz az előzőkben fejtegetett szoros és szerves összefüggésben állott volna; a szabadalmi hivatal az ily találmányra megfelelő rendelkezés hiányában az önálló szabadalmat engedélyezte még akkor is, ha ezen utóbbi szabadalom ugy czimében, mint leirásában és igénypontjában a találmányt a tényleges viszonyoknak meg nem felelően olyannak tüntette fel, mintha az csakis az alapszabadalom tárgyára vonatkoznék; az ily mesterségesen korlátozott terjedelmü szabadalom engedélyezésénél a szabadalmi hivatal birói osztálya azon, különben helyes, de ezen esetben nem alkalmazható általános jogelvet applicálta, hogy jogokat ultra petitum engedélyezni nem lehet, holott a speciális körülmények beható mérlegelése után tisztán ugy áll a dolog, hogy a restringált szabadalom az alapszabadalomnak feltüntetett, gyakorlatilag már érvényesitett és értékes

szabadalomra való támaszkodás által formailag több jogot ad a szabadalomtulajdonosnak, mintha oly szabadalmat kapott volna, mely már engedélyezett jogokat nem foglal magában.

A tervezetnek a függőség tekintetében megállapitott rendelkezése már most ily szabadalmak mesterséges korlátozásának és csatolásának egy előbbi szabadalomhoz véget vet, a mennyiben akkor, a midőn a későbbi feltaláló a függőségi vonatkozást maga feltünteti, az alapszabadalom tulajdonosa ugy a függőségnek kimondását, mint a kényszerengedélynek kiadatását kérelmezheti, a mikor is a maga részéről csak anyagi ellenértéket tartozik adni anélkül, hogy a saját szabadalma és ennek összes viszonylatai tekintetében is tributáriusává válnék a másodtalálmány feltalálójának.

A realis függőségi esetek legtöbbjében feltehető, hogy a kényszerengedély kiadatása a szabadalmi hatóságoktól nem is fog kéretni, mert a szabadalomtulajdonosok egymással magánuton fognak megegyezni.

A kényszerengedély a dolog természetéből folyólag az alapszabadalom érvényének egész tartamára hatályos, hacsak a függő szabadalom az alapszabadalom érvényvesztése előtt nem veszti el érvényét.

Ezen függőségi kényszerengedély kiadatásánál (ellentétben a tervezet 25. §-ában tárgyalt kényszerengedélytől) a szabadalmi hatóságoknak teljesen szabad kezük van az engedélyt a fennforgó viszonyokhoz képest szabad mérlegelésök alapján egészben vagy részben kiadni, a mikor is a korlátozás ugy érdemi, mint helyi tekintetben mondható ki.

Az ily kényszerengedély a függő szabadalom tulajdonosa által már előzetesen kiadott gyakorlatba vételi engedélyt hatályában miben sem érinti, mint a hogy a szabadalomtulajdonos, hacsak másként megkötve nincsen, még a kényszerengedély kiadatása után is adhat másoknak gyakorlatba vételi engedélyt.

## 16. és 17. §§.

Az 1895. évi XXXVII. t.-cz. revisiója szükséges voltának részletes indokolásánál már előzetesen tüzetesen ki lettek fejtve azok az indokok, melyek alapján az 1895. évi XXXVII. t.-cz. 2. §-a 2. pontjában foglalt rendelkezéseket nem lehet helyeseknek elismerni és ugyanott hivatkozás is történt arra, hogy ily rendelkezéseket a most érvényben lévő és az 1895. évi XXXVII. t.-cz. életbelépése után életbe lépett osztrák törvény nem is tartalmaz.

A hadügyi kormányzatnak és a hadügyi érdekeknek Ausztriával való jelenlegi közösségénél fogva a tervezet azon jogokat illetőleg,

melyek a hadképesség emelésére szolgáló hadi fegyverekre, robbanó vagy lőszerekre, erőditésekre vagy hadihajókra vonatkozó vagy általában a hadsereg, a honvédség, vagy a hadi tengerészet czéljait érintő szabadalmakat illetőleg a hadügyi kormányzat mint kivételes jogokat gyakorol, a közösségnek megfelelően lényegileg az érvényben álló osztrák szabadalmi törvény rendelkezéseivel azonos módon rendelkezik.

Statuálja tehát a tervezet a 16. §-ban a hadügyi kormányzatnak azon jogát, hogy bizonyos, tüzetesen felsorolt szabadalmakat gyakorlatba vehessen, a 17. §-ban pedig hogy bármely szabadalmat a hadsereg, a honvédség, a hadi tengerészet czéljaira kisajátithasson.

Az első esetben csak a szabadalom tulajdonjogában, a második esetben a szabadalom gyakorlatba vételi jogában érdekelt feleket is megilleti a kárpótlás.

Érdekelt feleknek a tervezetnek eddig elfoglalt álláspontjával megegyezően csak azon felek tekintetnek, kiknek érdekeltsége a szabadalmi lajstromba be van jegyezve; a jóhiszemüséget ezen felekre mint feltételt azért kellett a tervezetbe felvenni, hogy az e téren könnyen megconstruálható visszaéléseknek eleje vétessék.

A kisajátitás joga ki van terjesztve az állami egyedáruság czéljait szolgáló szabadalmakra is.

Mind a három esetben a szabadalmi hivatal a kereskedelemügyi m. kir. minister értesitése folytán cselekszik.

Ha az állam és a hadügyi kormányzat egyrészt és a felek közt másrészt megegyezés nem jön létre, a kárpótlás összege polgári per utján állapittatik meg.

Természetszerüen ki kellett a tervezetnek mondania, hogy ily per folyama az állam és a hadügyi kormányzat kivételes jogai érvényesitésének nem állja utját.

## 18. és 19. §§.

Már a tervezetnek általános indokolásában ki volt fejtve azon álláspont, mely szerint a szabadalomtulajdonos jogainak csorbitása két egymástól teljesen elkülönitett cselekménycsoportra lett osztva: a szabadalomsértésre és a szabadalombitorlásra.

A 18. és 19. §§. ezen szabadalomsértésnek és bitorlásnak magánjogi következményeit tárgyalják, a mikor is legelső sorban meg kellett állapitani a szabadalomsértés fogalmát.

Kiindulási pontul a 7. §. rendelkezései szolgáltak, melyek taxative felsorolják a szabadalomtulajdonosnak jogait, melyek a „gyakorlatba vétel“ gyüjtő kifejezés alatt vannak összegezve.

A tervezet a szabadalomsértés fogalmának megállapitásánál már most nem bocsátkozott ezen jogok ismételt felsorolásába, hanem a „gyakorlatba vétel“ kifejezést használta, kimondván, hogy szabadalomsértés akkor forog fenn, ha a gyakorlatba vétel jogosulatlanul történik.

Azon kérdés eldöntésénél tehát, vajjon egy concret esetben forog-e fenn szabadalomsértés vagy nem, legelső sorban is eldöntendő lesz az a kérdés, vajjon a gyakorlatba vétel, feltéve, hogy ilyen tényleg megtörtént vagyis, hogy tényleg a szóban forgó szabadalom tárgyáról van-e szó, jogosulatlan volt-e vagy sem.

A jogosultság megállapitása fogja tehát a szabadalomsértés kérdése eldöntésének lényegét képezni.

A ki valamely gyakorlatba vételt jogosultan végez, az a dolog természetéből és azon régi jogelv alapján, hogy qui suo jure utitur neminem laedit, szabadalomsértést nem követhet el.

A kivel szemben pl. a szabadalom hatálytalan, az a szabadalom tárgyának gyakorlatba vételével nem követ el szabadalomsértést, mert ő neki, ellentétben az egyetemességgel, joga van a szabadalom tárgyának gyakorlatba vételéhez.

Két oly szabadalomnak tulajdonosa, melyeknek tárgya azonos, egymás szabadalma tekintetében a szabadalom gyakorlásával nem követ el szabadalomsértést, mivel mindegyikök a maga fennálló jogát gyakorolja; ha ezen két szabadalomtulajdonos közül az egyik gyakorlatba vételi engedélyt ad, akkor az engedélyes a másik szabadalomtulajdonossal ill. ennek szabadalmával szemben sem követ el szabadalomsértést, mert jogosultan cselekszik, mikor a kérdéses szabadalom tárgyát gyakorolja; az, hogy az egymással szemben álló két jog közül, melyik az érvényes, oly kérdés, mely a későbbiekben fog tárgyaltatni (26. §.).

Ha a szabadalomtulajdonos szabadalmának tárgyát forgalomba hozza, ezen tényével feljogositja azt, a ki szabalma tárgyának birtokába jut, hogy azt gyakorlatba vegye; szabadalomsértésről tehát ebben az esetben éppoly kevéssé lehet szó, mint akkor, a midőn a szabadalomtulajdonos kifejezetten feljogosit valakit szabadalma tárgyának gyakorlatba vételére.

A szabadalomsértés megállapitása, a szabadalmi hatóságok hatáskörébe tartozván, ezek vannak hivatva minden egyes concret esetben szabad birói mérlegelés alapján eldönteni, vajjon forog-e fenn „jogosulatlanság“ a gyakorló részéről vagy sem.

Nem feledkezhetett meg továbbá a tervezet a megállapitás kettős természetéről sem, melynek egyikét a negativ megállapitást, az 1895. évi XXXVII. t.-cz. ismerte és mely szerint a szabadalmi hivataltól annak megállapitását lehet kérni, hogy valamely tárgy vagy eljárás nem ütközik egy bizonyos, meghatározott szabadalomba.

A tervezet szerint már most a szabadalomtulajdonos is kérhet megállapitást, még pedig oly irányban, hogy valamely tárgy vagy eljárás ütközik az ő szabadalmába, a mi a positiv megállapitás esetét képezi.

Mivel a tervezet megkivánja, hogy a szabadalmi leirás többek között szakszerüen is legyen leirva (46. §.), ki kellett mondani a tervezetben, hogy a megállapitás alapjául szolgáló leirásnak is szakszerünek kell lennie.

Vajjon ezen leirás tényleg szakszerü-e vagy sem, azt ismét a szabadalmi hatóságok állapitják meg; ha a leirás nem volna az, a szabadalmi hatóságok a felet a leirás megfelelő kiigazitására utasithatják (60. §.).

Minthogy a szabadalmak tárgya egyaránt lehet eljárás is, tárgy is, a tervezet a megállapitást egyaránt megengedi ugy cselekményre (verbalis igénypont), mint ennek eredményére nézve is (substantivicus igénypont).

Nem zárkózhatott el a tervezet azon kérdés rendezése elől, vajjon mi történjék oly megállapitási perrel, mely valamely szabadalom alapján (tehát nem ellen) indittatott, ha a felperes szabadalmának tulajdonjogában változás áll be és vajjon a szabadalomtulajdonos-jogutódnak, ha bitorlás miatt akar eljárni, ujból kell-e meginditani a megállapitási keresetet vagy pedig a szabadalomtulajdonos-jogelőd által inditott megállapitás alapján járhat-e el?

Ezen kérdés felmerülése alkalmából a tervezet kutatás tárgyává tette azt is, vajjon ily irányu viszonylatok felmerülhetnek-e más keresetekre nézve is, a mikor is azt találta, hogy csakis a függőségi kereset esetében állhatnak be oly viszonyok, melyek a fejtegetendő rendelkezésekhez hasonló rendelkezéseknek megtételét indokoltakká teszik.

Mivel ugyanis valamely szabadalom alapján inditott megállapitásnál vagy függőségi keresetnél a petitum magukban az illető szabadalmakban találja alapját, tekintet nélkül ezen szabadalmak tulajdonosaira és mivel ezen perek meginditása a tervezet szerint hivatalból jegyeztetik fel a szabadalmi lajstromban (81. §.) ugy, hogy a szabadalomtulajdonos-jogutódnak már előzőleg is tudomása lehet ezen perek létezéséről, a tervezet támaszkodva a „beavatkozás"-nak a polgári perrendtartásban statuált intézményére, akként rendelkezett (55. §.), hogy a mennyiben függőségi vagy szabadalom alapján inditott megállapitási per folyama alatt a felperes szabadalmának tulajdonjogában változás állana be, a szabadalomtulajdonos-jogutód a felperes-jogelőd helyébe lép.

Ezen rendelkezés első következménye az, hogy a szabadalomtulajdonos-jogutód bitorlás miatt és a biztositási intézkedések tekin-

tetében eljárhat oly megállapitás alapján is, melyet nem ő, hanem jogelődje kérelmezett (90. és 91. §§.), második következménye pedig az, hogy a szabadalomsértésből eredő kár megtéritése iránti igényeket is oly megállapitás alapján kérelmezheti a szabadalomtulajdonos-jogutód a kereskedelmi biróságok előtt, mely nem az ő, hanem jogelődje kérelmére lett megállapitva; a bitorlási panaszt mindig magának a szabadalomtulajdonosnak kell beadni.

A kártérités követelésének időbeli határául a tervezet az 1895. évi XXXVII. t.-cz.-nek megfelelő rendelkezésével megegyezően három évet állapitott meg.

Természetes, hogy a tervezet ezen kártérités megállapitását a törvényszékek, mint kereskedelmi biróságok elé utalta, a melyek a fennforgó összes körülmények szabad mérlegelése alapján fognak dönteni; a szabadalomsértésnek és a szabadalombitorlásnak teljesen megkülönböztetett természetéből folyólag azonban ki kellett mondani, hogy a szabadalomsértés elkövetője csak a saját gazdagodásáig, a szabadalombitorlás elkövetője azonban már a szabadalomtulajdonosnak okozott egész kár nagyságáig kötelezhető kártéritésre.

## 20. §.

A tervezet szükségesnek látta ezen §. felvételét, hogy kikerülje annak eshetőségét, hogy aziránt is keletkezhessék kétség, hogy valamely magánjogi jelleggel biró vitás kérdés a szabadalmi vagy más és mely hatóságok hatáskörébe tartozik.

Taxative sorolja fel a tervezet ezen §-a mindazon vitás ügyeket, melyek a törvényszékek, mint kereskedelmi biróságok hatáskörébe tartoznak, a mikor is megjegyzi, hogy ez csak akkor történik, ha a tervezet nem tartalmaz e tekintetben más rendelkezést.

Épp ily tartalmu rendelkezést tartalmaz a tervezet a büntető törvénybe ütköző cselekményekre nézve competens biróságok tekintetében is (96. §.).

## 21. §.

Azon nemzetközi ismeretes jogelvet, hogy államszerződéseknek határozmányai a szerződő felek beltörvényeinek rendelkezései által nem érintetnek, azért kellett expressis verbis a tervezetbe felvenni, hogy kétséget kizáró módon jusson kifejezésre, hogy a törvényhozó a külállamokkal kötendő államszerződésektől teljesen függetlenül tervezheti a belföldi szabadalmi törvényt.

Fontossággal bir ezen körülmény különösen a mi mai viszonyaink között, a mikor Németországnak az Unioba való belépése után

Ausztria-Magyarország sem késhetik többé soká az Unio határozmányaihoz való csatlakozásával, a mi azonban a tervezet kidolgozására és irányitására nézve a fennt emlitett jogelvnél fogva befolyással nem lehetett.

Ugyancsak ezen §-ba kellett felvenni az államszerződések azon határozmányaira való utalást is, melyek a magyar szabadalom territorialis hatályát kiterjesztik Bosnia-Herczegovinára és a Lichtenstein herczegségre.

Végül pedig meg kellett ezen §-ban emlékezni a visszatorlási rendelkezésekről is, melyek nemcsak az egész szabadalmi védelemre, mint ilyenre, hanem az ezt szabályozó egyes rendelkezésekre is vonatkozhatnak, a mit a szóban lévő §. utolsó bekezdésének megfelelő szövegezése által kifejezésre kellett juttatni.

## 22. §.

A szabadalom tartama 15 év, mely idő a tervezet szerint a bejelentés beadásának kihirdetése napjától számitódik.

Megfontolás tárgyává kellett tenni, vajjon ne számittassék-e a szabadalom tartama ugy, mint ezt az érvényben lévő szabadalmi törvény megfelelő rendelkezése teszi, a bejelentés beadásának napjától. A tervezet azonban a fennebbi rendelkezést tartotta inkább a feltaláló érdekében fekvőnek, mert ekként a szabadalom tartama attól a naptól kezdődik, a melytől fogva a szabadalomból folyó jogok másokkal szemben érvényesithetők (7. §.); méltányossági szempontból az évi dijakat is csak arra az időre lehet a szabadalomtulajdonostól szedni, a mely alatt a szabadalom tényleg védelem alatt áll (84. §.).

A tartamot meghatározó rendelkezés alól kivételt képeznek az önállókká vált pótszabadalmak (5. §.), melyek a tartam tekintetében a törzsszabadalom helyébe lépnek; természetes, hogy ily esetben a pótszabadalom után fizetendő évi dijak is a törzsszabadalom után fizetendők (84. §.).

## 23. §.

A tervezet szükségesnek látta a szabadalom érvényvesztésnek lényegét kétséget kizáró módon megállapitani, még pedig ugy érdemi tekintetben, mint az érvényvesztés időpontjára nézve.

A tervezet szerint a szabadalom érvényvesztése abban áll, hogy a szabadalomtól folyó összes jogok elvesztik kizárólagosságukat és köztulajdonná lesznek.

Az érvényvesztés ezen következménye az érvényvesztés napján áll be és természetszerüen már ezen napra is kihat; hogy pedig oly szabadalom, mely érvényét elvesztette, többé nem lehet hatályos, a tervezetben azon rendelkezés által juttatott kifejezésre, hogy az érvényvesztés következménye mindenkorra beáll.

## 24. §.

A tervezet a szabadalomnak megszünés következtében beálló érvényvesztésének három módját különbözteti meg: a szabadalom lejáratát vagyis a szabadalom időtartamának lefolyását, az évi dijak érvényes fizetése elmulasztásának különböző módját és a lemondást.

A mi az évi dijak befizetésének elmulasztását illeti, ugy erre nézve a tervezet három esetet különböztet meg, a melyekben t. i. az évi dijak vagy egyáltalán nem fizettetnek be vagy nem a kellő időben fizettetnek be vagy befizettetnek ugyan kellő időben, de nem szabályszerüen. Hogy mi értendő a „kellő időben" és a „szabályszerüen" történt befizetés alatt, azt a tervezet 64. §-a állapitja meg.

Megfontolás tárgyává tette a tervezet, vajjon a szabadalomról való lemondásnak mily alakját tegye kötelezővé vagyis, hogy megengedje-e, hogy az irásbeli és kifejezett lemondáson kivül a szabadalomtulajdonos ebbeli szándékát a szabadalmi hatóságokkal más módon is pl. határidőnek vagy határnapnak szándékos elmulasztásával is közölhesse.

Mivel azonban a lemondás oly fontos jogoknak érvényét szünteti meg, mint a milyenek a szabadalmi jogok és mivel kivánatosnak, sőt szükségesnek tartotta a tervezet, hogy ily lemondás határozott és kifejezett alakban külön okirat gyanánt csatoltassék az ügyiratokhoz, a tervezet csak az irásbeli és kifejezett lemondást tekinti ilyennek. Tekintettel azonban a tervezet 54. §-ában foglalt rendelkezésekre, ki kellett e helyütt mondani, hogy az ily lemondásnak nem kell indokolva lennie, annyival is inkább, mert hiszen a lemondás minden körülmény között a szabadalomtulajdonos szabad elhatározásától függ.

Éppoly természetes, hogy ezen lemondás kiterjedhet az egész szabadalomra vagy annak csak egyes részeire (igénypontok), a mikor is a szabadalmi hatóságok ezen részleges lemondást is tartoznak tudomásul venni.

Figyelemmel kellett lenni a tervezetnek továbbá azon esetre is, a melyben valamely szabadalom illetéktelen tulajdonosa akkor, a midőn a jogaiban sértett fél a 3. §. 2. vagy 3. pontja alapján megfosztási keresetet indit, ezen pert tárgytalanná teheti az-

által, hogy a szabadalomról lemond vagy hogy az esedékes évi dijat be nem fizeti, mely utóbbi esetről a tervezet a későbbiekben rendelkezik (84. §.).

A lemondás és az évi dijak be nem fizetése következtében ugyanis a szabadalom érvényét veszti azaz a szabadalomból folyó jogok mindenkorra elvesztik kizárólagosságukat, tehát soha többé szabadalom hatálya alá nem helyezhetők; ezért kellett a tervezetben expressis verbis kimondani, hogy az ily megfosztási keresettel megtámadott szabadalomról lemondani nem lehet.

A tervezet 5. §-ával szemben, mely azon eseteket sorolja fel, a melyekben a pótszabadalom törzsszabadalommá válik, a 24. §-ban fel kellett sorolni azon eseteket, a melyekben a pótszabadalom megszünik; történik ez első sorban természetesen akkor, a midőn a törzsszabadalom lejár, mert hiszen a pótszabadalom már természeténél fogva nem lehet hosszabb tartamu, mint a törzsszabadalom és akkor, a mikor a törzsszabadalom számára az évi dijak fizetésének elmulasztásával a törzsszabadalom a szabadalomtulajdonos beleegyezésével érvényét veszti.

## 25. §.

A tervezetnek álláspontja a szabadalom gyakorlatba vételére nézve már előzőleg ki lett fejtve. Röviden összefoglalva ezen álláspont az, hogy egyrészt nem lehet elvárni a szabadalomtulajdonostól azt, hogy ő szükségletet teremtsen szabadalma tárgyának használata iránt, másrészt pedig, hogy jogosan megkövetelheti a szabadalomtulajdonostól az államhatalom, mely őt ill. szabadalmának tárgyát hathatós védelemben részesiti, hogy ellenérték fejében a honi ipar és közgazdaság javát mozditsa elő és hogy netalán ennek hátrányára tributáriussá tegye a belföldi fogyasztást.

A gyakorlati tapasztalat azt mutatta, hogy a nagy találmányok kifejlesztésére és azok tárgya használatának szélesebb néprétegek által való felkarolására rendesen még az egész védelmi idő sem elégséges, a miért nem is lehet megkövetelni a szabadalomtulajdonostól, hogy rövid idő alatt szabadalmának tárgyát minden körülmények között gyakorlatba vegye; de igenis azt jogosan követelheti az államhatalom, hogy a szabadalom engedélyezésétől számitott bizonyos idő elteltével (rendesen három évre a szabadalom engedélyezésétől vagy ennek kihirdetésétől számitva) a szabadalomtulajdonos a belföldön tényleg mutatkozó szükségleteket belföldi készitéssel elégitse ki. A czél tekintetében természetesen különbséget nem tesz vajjon a szabadalomtulajdonos ezen kötelezettségnek akként felel-e meg, hogy a belföldi szükségletet maga elégiti ki belföldi

készitéssel vagy mással elégitteti ki, a mikor is a fődolog az, hogy ezen készités nemcsak általában belföldi, hanem hogy az kizárólagosan belföldi legyen.

A tervezetnek ezek után már most az ezen álláspontnak megfelelő rendelkezés sanctióját kellett megállapitani.

Legelőször is mint legtermészetesebb kényszereszköz kinálkozott a kényszerengedély intézménye, mely azonban, ha ugy alkalmaztatott volna, mint a függőség esetében, először is nem birt volna azzal a megtorló jelleggel, melylyel azt fel kell ruházni, hogy a szabadalomtulajdonos már eleve is arra törekedjék, hogy a belföldi szükségletet kirárólag belföldi szükséglettel elégitse ki és másodszor nem vette volna elejét a törvény kijátszásának.

A kényszerengedélynek a szabadalmi hatóságok által való kiadatása ugyanis a függőség esetében teljesen nélkülözi a megtorlás jellegét, mert hisz a meg nem tagadható ellenértékben a szabadalomtulajdonos, ha nem is egészen, de megtalálja a kárpótlást azon nyereségvesztességéért, melyet ily engedély következtében elszenved, azonkivül pedig teljesen szabad keze van a függő szabadalom tulajdonosának egyéb gyakorlatba vételi engedélyek adása tekintetében, mint a hogy a már előzőleg megadott gyakorlatba vételi engedélyek jogi hatálya miben sem alteráltatik.

Egészen más viszonyokat kellett azonban megteremteni a kényszerengedély adása körül akkor, a midőn a tervezet az emlitett kettős czélt, a megtorlást és a törvény kijátszhatásának megakadályozását, el akarta érni.

A megtorlás a szabadalom megvonásában nyilvánul, mely akkor mondatik ki, ha a szabadalomtulajdonos záros határidőn belül a gyakorlatba vételi engedélyt a szabadalmi hatóságok itélete alapján nem adja meg (55. §.).

A tervezet azért mondja ki a megvonást csak arra az esetre, ha a szabadalomtulajdonos a gyakorlatba vételi engedélyt meg nem adja és nem mindjárt ab ovo és minden körülmények között, mert a gyakorlati tapasztalat szerint a szabadalom rendesen azonnal elveszti gyakorlati értékét, a mint a szabadalomból folyó jogok kizárólagossága megszünik vagyis, ha a szabadalom tárgyát mindenki szabadon késziteti. Szorgos megfontolás tárgyát képezték azon rendelkezések, melyeknek segélyével a tervezetnek gondoskodnia kellett arról, hogy a contemplált gyakorlatba vételi kényszer egykönnyen ki ne játszathassék.

Minthogy a tervezet nem követeli meg feltétlenül, hogy maga a szabadalomtulajdonos elégitse ki a belföldi szükségletet kizárólag belföldi készitéssel, hanem megengedi azt, hogy a szabadalomtulajdonos ezt mással is megtétethesse, a szabadalomtulajdonos nem

élhet azzal a kifogással, hogy az általa megbizott engedélyes, a kinek tehát ő gyakorlatba vételi engedélyt adott, ebbeli kötelezettségének nem tett eleget; a szabadalomtulajdonos kötelessége az engedélyest e tekintetben ellenőrizni; mivel azonban ily engedélyes, ha egyszer nem fedi a belföldi szükségletet kizárólag belföldi készitéssel, megbizhatatlannak bizonyult és igy a gyakorlatba vételi engedélynek megadása a szabadalomtulajdonos részéről nem járt a törvény által megkövetelt következményekkel, ki kellett a tervezetben expressis verbis mondani, hogy a szabadalomtulajdonos által adott engedélyek jogi hatályukat vesztik akkor, ha a szabadalmi hatóságok itélete alapján adatik meg a gyakorlatba vételi engedély; ezt annyival is inkább meg kellett tenni, mert hiszen abban a pillanatban, a melyben a szabadalmi hatóságok a kényszerengedély megadatását elhatározzák vagyis a melyben elismerik, hogy a szabadalomtulajdonos részéről a törvény rendelkezéseinek elhanyagolása forog fenn, a törvénynek segédkezet kell nyujtani a belföldi vállalkozónak arra, hogy a törvény rendelkezéseinek eleget tegyen, a mikor is ebbeli ténykedéseit más, különösen már megbizhatatlannak bizonyult engedélyes által zavartatni nem szabad; éppen ezért kellett a tervezetnek kimondani azt is, hogy a kényszerengedély megadása után más gyakorlatba vételi engedély a szabadalomtulajdonos részéről már ki nem adható.

Gondoskodni kellett azonban a tervezetnek arról is, hogy a szabadalom tulajdonosa a kényszerengedély tulajdonosával összejátszva meg ne hiusithassa a törvény intentioit; mert ha a tervezet a kényszerengedély megadásának intézményénél megállapodott volna, könnyen megeshetett volna, hogy megvonási kereset alapján maga a szabadalomtulajdonos biztosithatta volna magának a belföldi szükségletnek külföldi készitéssel való kielégitését, a mennyiben a megvonási keresetet meginditó belföldivel eziránt megegyezhetett volna; ily kijátszás megakadályozására vette fel már most a tervezet azon rendelkezést, hogy a szabadalom feltétlenül megvonatik, ha a kényszerengedély tulajdonosa a belföldi szükségletet nem kizárólag belföldi készitéssel elégiti ki; ezen rendelkezés szerint tehát egyéb viszonyok tekintetében a megvonás semminemü feltételhez kötve nincsen.

Természetesen ki kellett mondani a tervezetnek azt is, hogy a kényszerengedély tulajdonosa a kényszerengedélyt nem ruházhatja át, mert azt a szabadalmi hatóságok csakis neki, mint az illető peres eljárás meginditójának adták ki.

A gyakorlatba vételi kérdésnek ily rendezése nemcsak formailag megfelelő, a mennyiben a tervezet az 1895. évi XXXVII. t.-cz.-től eltérően teljes szabatossággal, minden kétséget kizáró módon positive

és nem bizonytalanul magyarázható módon rendelkezik, hanem gyakorlatilag is teljesen kielégitő.

A gyakorlati tapasztalat ugyanis azt mutatta, hogy oly államokban, a melyekben a német szabadalmi törvény mintájára, tehát a legelasticusabb módon, gyakorlatba vételi kényszer van statuálva, a czél egyáltalában nem éretik el, a mennyiben a belföldi szükséglet nem elégittetik ki kizárólag belföldi készitéssel, minek folytán közgazdaságilag az illető szabadalomosztó állam nem nyer semmit, mert azt közgazdasági nyereségnek mondani nem lehet, ha egyes gyárak vagy ujságok a látszólagos gyakorlatba vétel vagyis a szabadalom egész tárgyának vagy ennek egy részének egyszeri elkészitése illetőleg gyakorlatba vételi ajánlatok hirdetése fejében némi dijazásban részesülnek.

Igen gyakran ajánlkozik is belföldi vállalkozó a külföldi szabadalomtulajdonosnak arra, hogy a szabadalom tárgyát gyakorlatba veszi, csakhogy a külföldi szabadalomtulajdonos tudva azt, hogy a belföldi vállalkozónak egyáltalján nincs módjában, hogy őt könnyü szerrel a gyakorlatba vételi engedély adására kényszeritse, a mennyiben a megvonási per ma még hosszadalmas, költséges és, a mi a fő, a törvény szövegezése következtében teljesen bizonytalan eredményü, oly nagy árt szab meg a gyakorlati engedély ellenértéke fejében, hogy az ily tárgyalások a legkevesebb esetben vezetnek eredményre és a külföldi szabadalomtulajdonos zavartalanul fedezheti a belföldi szükségletet külföldi készitéssel.

Egészen másként alakulnak azonban a viszonyok a tervezet által contemplált rendelkezések mellett; mert a külföldi szabadalomtulajdonos tudva azt, hogy, ha ő nem ad belföldi vállalkozónak gyakorlatba vételi engedélyt, feltéve, hogy ő maga nem fedezi vagy fedezteti a belföldi szükségletet kizárólag belföldi készitéssel, a belföldi vállalkozó a szabadalmi hatóságok által állapittatja meg az ellenértéket és hogy szabadalma, ha ezen engedélyt záros határidőn belül ki nem adja, feltétlenül megvonatik, egyrészt törekedni fog a tervezetben megállapitott határidőn belül (három év a szabadalom engedélyezésének kihirdetése napjától számitva) a belföldi fogyasztást belföldi készitéssel kielégiteni vagy kielégittetni vagy pedig komolyan törekedni fog az ajánlkozó belföldi vállalkozóval barátságos uton megegyezni.

A dolog természetéből kifolyólag kimondta a tervezet, hogy az állam vagy a hadügyi kormányzat részére engedélyezett vagy ezek által kisajátitott szabadalmak sem meg nem vonhatók, sem ezekre kényszerengedély nem kérelmezhető.

Különös tekintettel volt a tervezet ezen megvonási §-ra a 21. §-nak szövegezésénél, a mennyiben szem előtt tartva az Unioba

való belépés eshetőségét, nemcsak a már érvényben lévő, hanem a még hozandó államszerződések rendelkezéseinek is oly hatályt tulajdonitott, hogy azok a tervezet rendelkezéseit nem érintik, miáltal teljes szabad kezet kapott a tervezet az egyes rendelkezések kidolgozásában.

De tekintettel volt a tervezet a megvonási §. rendelkezéseire a visszatorlási intézkedések megtételére vonatkozó rendelkezések megszövegezésében is.

A tervezet megvonási rendelkezései ugyanis a külföldi szabadalomtulajdonost felmentik mindama kötelezettség alól, melyeket a magyar állampolgároknak, mint külföldi szabadalmak tulajdonosainak eleget kell tenni oly államokban, melyekben az idevágó rendelkezéseknek nem szabatos volta következtében a külföldi szabadalomtulajdonos majdnem teljesen kényére-kedvére van kiszolgáltatva a belföldi vállalkozóknak vagy a szabadalmi hatóságok szabad elhatározásának.

A tervezet, hogy a megvonási rendelkezések egyöntetüvé tételének diplomatiai uton való elérhetését előkészitse, a visszatorlási rendelkezések kibocsátását azon esetre is statuálta, a melyben a külállamok a viszonosságot nemcsak az egész szabadalmi védelem, hanem az ezt szabályozó egyes rendelkezések tekintetében sem ismerik el; minél nagyobb valamely állam ipara azaz minél több szabadalomnak lesz az szülőhelye, annál inkább lesz annak érdekében, hogy saját honpolgárait ezek magyar szabadalmainak gyakorlatba vételére vonatkozó eddigi nyügös rendelkezések megtartása alól a viszonosság alapján felmentse.

## 26. §.

Ezen §. a semmiségi eseteket állapitja meg, a mikor is kimondja a tervezet, hogy a szabadalom megsemmisitése esetében, a szabadalom ugy tekintetik, mintha meg sem adatott volna, ha a szabadalom nem jóhiszemü bejelentésre engedélyeztetett.

Minthogy azon következmények felől, melyek ily megsemmisitési esetben a nem jóhiszemü bejelentésre engedélyezett szabadalom tulajdonosára nézve beállanak, a 20. §. rendelkezése szerint a kereskedelmi biróságok döntenek, ezek fogják egyuttal meghatározni azt is, hogy mely esetben volt a bejelentés jóhiszemü és melyben nem; a tervezet a semmiség következményének ezen korlátozását a nem jóhiszemüségre azért kötötte a bejelentéshez és nem a bejelentőhöz, hogy az ily, nem jóhiszemü bejelentésre engedélyezett szabadalmak tulajdonjogában megejtett változás által a törvényt ne lehessen

kijátszani; a későbbi jóhiszemü szabadalomtulajdonos ily esetekben igényeit azzal szemben, a kitől ő az ily nem jóhiszemü bejelentésre engedélyezett szabadalmat megszerezte, a 21. §. rendelkezései alapján ugyancsak a kereskedelmi biróságoknál, esetleg a 96. §. alapján a büntető biróságoknál érvényesitheti.

Ha a szabadalom ugy tekintetik, mintha meg sem adatott volna, akkor, minthogy a szabadalomból folyó jogok visszamenőleg a hatály ideiglenes beálltának napjáig elvesztik kizárólagosságukat, a volt szabadalomtulajdonos kártéritési kötelezettséggel tartozik mindazon cselekményeiért, melyekkel a szabadalomból folyó jogokat, mint kizárólagos jogokat, másokkal szemben érvényesitette.

Természetes, hogy ezen kötelezettség azon szabadalomtulajdonosra nézve, kinek szabadalma ily visszamenőleg ható következmény nélkül semmisittetik meg, nem áll fenn.

A 26. §. 2. pontjában foglalt rendelkezést ki kellett terjeszteni a szabadalomtulajdonos jogutódjára is, hogy a szabadalom tulajdonjogában megejtett változással visszaéléseknek eleje vétessék.

Megfontolás tárgyát képezte, vajjon a 26. §-nak 3. pontjában foglalt rendelkezés a tervezetbe egyáltalján felvétessék-e vagy sem.

Tekintettel azonban a nálunk uralkodó specialis viszonyokra, különösen a szabadalmi intézménynek fejletlen voltára és azon körülményre, hogy nagyobb iparvállalatok még ma is arra törekednek, hogy saját készitményü, a megkivánt követelményeknek meg nem felelő, nem teljes és nem szabatos szabadalmi leirások révén a szabadalmi intézménynyel visszaélve az ipar fejlődését a maguk javára megakaszszák, a tervezet a 26. §. 3. pontjában foglalt rendelkezésnek felvételét szükségesnek találta.

## 27.—35. §§.

A tervezet ezen §§-ai a szabadalmi hatóságoknak szervezetét és munkabeosztását állapitják meg, melyek azonban már előzőleg az általános indokolásokban tüzetes fejtegetések tárgyát képezték, a miért is e helyütt csakis a következő két rendelkezés fog megvilágittatni, melyek az emlitett fejtegetésekben még megokolva nem voltak.

A tervezet a 28. §-ban ugy rendelkezik, hogy a szabadalmi hivatalnak jogi minősitéssel biró elnökön és ugyancsak jogi minősitéssel biró alelnökön kivül még műszaki minősitéssel biró alelnöke is legyen.

Ezen rendelkezést azért tartotta szükségesnek a tervezet, hogy a hivatal működésének irányitásában a műszaki tudás és felfogás is kellőképpen és a jogi tudással és felfogással coordináltan legyen képviselve.

A 28. §. utolsó bekezdése szerint a szabadalmi hivatal a kereskedelemügyi minister felügyelete alatt áll, kinek jogát a szabadalmi tanács elnöke gyakorolja, még pedig, a mint a tervezet mondja, a minister képviseletében és állandóan.

A tervezet azon rendelkezés által, hogy a szabadalmi tanács elnöke a minister képviseletében gyakorolja a felügyeletet, a szabadalmi tanács elnökének bizonyos befolyást akar biztositani a szabadalmi hivatal működése tekintetében; azáltal pedig, hogy kimondta, hogy ezen felügyeleti jogot a szabadalmi tanács elnöke állandóan gyakorolja, a felügyeletet magát akarta szorosabbá, közvetlenebbé és gyorsabbá tenni.

Ezen felügyelet gyakorlásával a tervezet korántsem akarja a szabadalmi hivatal működését megbénitani és nincs is ez a felügyelet akként contemplálva, hogy a szabadalmi tanács elnöke az ügyek érdemi eldöntésére befolyást gyakoroljon, hanem akként van gondolva, hogy a szabadalmi tanács elnöke az administrativ felügyeleten kivül főleg a tervezet 37. §-ának 5. bekezdésében foglalt rendelkezés szerint az elvi kérdések eldöntése tekintetében irányitja a szabadalmi hivatalt, mely a tervezet 37. §-ának 6. bekezdésében foglalt rendelkezés szerint a szabadalmi tanács teljes üléseinek megállapodásait mindaddig követni tartozik, mig azt a szabadalmi tanács ujabb teljes ülési megállapodással meg nem változtatja.

Ámbátor a szabadalmi hivatal bejelentési osztályában a bejelentéseket és a feltételes engedélyezéssel összefüggő, valamint az administrationalis ügyeket az egyes biró vizsgálja meg, a végzések azért mindig éppugy a szabadalmi hivatal nevében adatnak ki, mint a határozatok és itéletek, mely körülmény a tervezet 30. §-ának 2. bekezdésében van kifejezésre juttatva.

36. §.

Ezen §. a szabadalmi hatóságok tagjainak kizárásáról rendelkezik.

A dolog természetéből folyólag a kizárás okai és egyéb körülményei lényegileg megegyeznek azon okokkal és körülményekkel, melyek a birónak kizárásánál a polgári biróságok előtt felmerülnek, a miért is a tervezet a polgári perrendtartásnak idevágó rendelkezéseit egyenes hivatkozással átvette, az eltéréseket pedig módositások alakjában külön kiemelte.

A szabadalmi hatóságok előtti eljárás két csoportra osztható: az első a szabadalom engedélyezése előtti és az administrativ eljárásokat foglalja magában, mig a második a szabadalom engedélyezése után felmerülő vitás kérdésekben követendő azaz a peres eljárást tartalmazza.

A szabadalom engedélyezése előtti eljárás azonban, a mint már emlitve volt, lényegileg ugyancsak peres eljárásnak tekintendő, a miből önkényt folyik, hogy a polgári perrendtartásnak a tervezet ezen §-ában hivatkozott §§-ai ezen eljárásnál is alkalmazandók. A tervezet ezt akként juttatta kifejezésre, hogy határozottan kijelenti, hogy a polgári perrendtartásnak hivatkozott §§-ai a szabadalmi hatóságok előtt „minden" eljárásban, tehát nemcsak a peres eljárásban alkalmaztatnak.

A polgári perrendtartás 59. §-ának 4. pontjában foglalt ama rendelkezés, mely szerint a biró már a törvénynél fogva nem járhat el olyan ügyben, a melyben többek között, mint valamelyik félnek ügyvédje közreműködött vagy a melyben valamelyik félnek ügyvédjével a polgári perrendtartás ugyanazon §-ának 2. vagy 3. pontjában meghatározott viszonyban áll, természetszerüen az ügyvivőkkel való azonos viszonyokra is kiterjesztendő, a tervezet azért nem tartotta szükségesnek ezen körülményt külön hangsulyozni, mert a polgári perrendtartás hivatkozott rendelkezése egyidejüleg és ugyanazon vonatkozással felemliti a „meghatalmazottat" is és mert a tervezet 41. §-a határozottan akként rendelkezik, hogy a szabadalmi hatóságok előtt felek képviseletére jogositott „meghatalmazottak" csak ügyvivők vagy ügyvédek lehetnek; igy a polgári perrendtartás 59. §-ának 4. pontjában foglalt, az ügyvédekre vonatkozó rendelkezés az ügyvivőkre is kiterjed.

De már a következő hat eltérést határozott módositás alakjában kellett a tervezetbe felvenni.

A polgári perrendtartás 59. §-ának 5. pontja szerint a biró már törvénynél fogva sem járhat el oly ügyben, melyben mint tanut vagy szakértőt kihallgatták.

A tervezet szerint már most a szabadalmi hivatal kereseti osztályának műszaki tagjai bitorlási perek alkalmával a büntető bíróság előtt akkor, mikor a bitorlás elkövetésének megakadályozására előleges biztositási intézkedésekről van szó vagy a mikor a bitorlás termékeinek elkobzását kell foganatositani vagy a kizárólag a bitorlás végrehajtására szolgáló eszközöket vagy eszközcsoportokat (berendezést) kell használhatatlanná tenni, mint bírósági szakértők szerepelnek.

Ily esetekben, a mint ez a tervezetben később közelebbről indokolva is van (90. §.), a polgári perrendtartás hivatkozott §-ában foglalt rendelkezés alkalmazásának ratioja nincs, a miért is azt a tervezet ezen esetre vonatkozólag kifejezetten hatályon kivül helyezte.

A polgári perrendtartás 63. §-ának 2. bekezdése szerint a fél a kizárási kérelmet, ha azt a szóbeli tárgyaláson kivül adja elő, írásban nyujthatja be vagy jegyzőkönyvbe mondhatja.

A szabadalmi hatóságok előtti peres eljárás mindig törvényszéki eljárás lévén, az egyes biró előtt történő jegyzőkönyvbe mondásnak helye nincs, a miért is a tervezet 36. §-ának 1. pontjában foglalt módositás szerint a félnek a kizárási kérelmet, ha azt nem a szóbeli tárgyaláson adja elő, irásban kell beadnia.

A polgári perrendtartás 63. §-ának 1. bekezdésében foglalt azon rendelkezést, mely szerint a kizárási kérelmet annál a biróságnál kell beadni, melyhez a kifogásolt biró tartozik, a tervezet a dolog természetéből folyólag a 36. §. 2. pontjában akként módositotta, hogy a kizárási kérelmet azon szabadalmi hatóságnál ill. ennek azon (bejelentési vagy kereseti) osztályánál kell beadni, a melyhez a kifogásolt biró tartozik.

A tervezet 36. §-ának 4., 5. és 6. pontjában foglalt rendelkezések a kizárás felett való határozathozatalnak módjait állapitják meg, melyek természetszerüen mások, mint a polgári biróságok által azonos ügyekben megejtendő határozathozatalnak módjai, a mi a különböző szervezetben leli okát és magyarázatát.

37. §.

A mint már előzőleg az általános indokolásokban ki volt fejtve, a tervezet arra törekedett, hogy a szabadalmi jogszolgáltatás terén az érvényben álló törvény által okozott elvi ingadozásokat és igy a jogszolgáltatás bizonytalanságát megszüntesse; ezen inconvenientiáknak következménye főleg két irányban mutatkozott; először is abban, hogy a szabadalmi hatóságok még az eljárás tekintetében sem jártak el egységesen, másodszor pedig abban, hogy az egyes hatóságok, sőt még ezeknek döntő tanácsai sem tudtak vitás elvi kérdésekben egy álláspontra jutni.

Távol áll a tervezettől az a törekvés, hogy a birói szabad elhatározást akarná még a legcsekélyebb mértékben is megkötni, sőt a tervezet indokolásában többszörösen és határozottan meg van emlitve, hogy a lényegben való döntés a szabadalmi hatóságok szabad mérlegelésére van bizva.

De nem tartotta a tervezet fenntarthatónak a mostani állapotot, a melynél tényleg megesett, hogy vitás elvi kérdésben a szabadalmi hivatal oly álláspontot foglalt el, mely a szabadalmi tanács álláspontjával homlokegyenest ellenkezik és hogy törvényes rendelkezés és ezen két szabadalmi hatóság közötti érintkezés teljes hiánya folytán mindkettő makacson ragaszkodik az elfoglalt állásponthoz, minek következtében ezen két hatóság között ezen vitás elvi kérdésen alapuló döntések terén (syphonfej) oly huza-vona tapasztalható, melynek kárát a szabadalmi intézmény és a felek vallják.

Az eljárás terén a szabadalmi hatóságok egyöntetü működését a tervezet a polgári perrendtartás rendelkezéseinek átvételével éri el, vitás elvi kérdések eldöntése körül pedig az egységes működést a tervezet az ezen 37. §-ban foglalt rendelkezésekkel biztositja.

Ezen §. akként rendelkezik, hogy azon elvi kérdéseket, melyek a szabadalmi hivatal által végérvényesen eldöntendő ügyek tárgyalásánál válnak vitásakká, a szabadalmi hivatal dönti el teljes ülésben.

Ha valamely elvi kérdés vitássá válik, a döntő tanács elnöke a kérdést döntés czéljából a plenum elé viszi.

Ha a szabadalmi hivatal elnöke tudomást szerez arról, hogy a szabadalmi hivatal egy s ugyanazon elvi kérdést illetőleg eltérő álláspontokat követ, a kérdést ugyancsak a teljes ülés elé terjeszti.

A teljes ülésben hozott ily döntés a szabadalmi hivatalra nézve kötelező.

Ugynezen rendelkezések állanak a szabadalmi tanácsra nézve is.

A szabadalmi tanács teljes ülésü elvi megállapodásait a szabadalmi hivatal követni tartozik, azonban jogában van ezen megállapodás megváltoztatása czéljából a vitás elvi kérdést a szabadalmi tanácshoz ujból felterjeszteni, a mikor is a szabadalmi tanács tartozik a kérdést teljes ülésben ujból eldönteni.

Hangsulyozottan kiemelendő, hogy ezen §. csakis az elvi kérdésekben felmerülő nézeteltérésekben követendő eljárást akarja szabályozni és korántsem az ügyek meritumát.

A szabadalmi tanács elnökének a szabadalmi hivatalra való ingerentiájára nézve a 29. §-hoz füzött indokolás ad tüzetesebb felvilágositást.

### 38. §.

A szabadalmi törvény revisiója természetesen szükségessé teszi a szabadalmi hatóságok szervezetére és ügyvitelére vonatkozó, ministeri rendeleteknek revisióját is, mely ismét rendeleti uton foganatositandó, a miről a tervezet ezen §-a intézkedik.

### 39. §.

A tervezet ezen §-a a jogsegély kérdését rendezi, a mikor is a tervezet abból indul ki, hogy a jogsegély igénybevétele, még pedig ugy a szabadalmi hatóságok igénybevétele más biróságok részéről, mint más biróságoknak igénybevétele a szabadalmi hatóságok részéről nemcsak a peres eljárásban, hanem a szabadalmi hatóságok előtti minden eljárásban, lényegében a polgári perrendtartás idevágó rendelkezései szerint foganatositandó; azon eltérések, melyek a szabadalmi

intézmény specialis természetében és a szabadalmi hatóságok szervezetében lelik magyarázatukat, a következők:

A szemle teljesitését a tervezet nem bizta más hatóságra ill. biróságra, mivel a bizonyitásra fontosnak tartotta, hogy a szemlét mindig a szabadalmi hatóságok tagjai maguk végezzék, még akkor is, midőn a szemle külföldön teljesitendő.

A szabadalmi hatóságoknak más biróságok által való megkeresése a tervezet szerint a szabadalmi hivatal bejelentési osztályához intézendő, mely azt három jogi biróból álló tanácsban (31. §.) intézi el.

A megkeresés teljesitésének megtagadása, valamint annak a polgári perrendtartás 15. és 16. §§-aiban foglalt rendelkezések ellenére történt foganatositása elleni felfolyamodások vagy feljelentések a szabadalmi hivatal kereseti osztályánál adandók be, mely ezen felfolyamodás vagy feljelentés fölött oly tanácsban dönt, mely öt jogi biróból áll (32. §.).

A tervezet továbbá a 39. §. 3., 4. és 5. bekezdésében rendelkezik arról, hogy a szabadalmi hatóságok részéről történt megkeresések, a költségek tekintetében hozott jogerős határozatok és a szabadalmi hatóságok előtt letett eskük és vallomások ugyanazon jogi hatálylyal birjanak, mint a kir. biróságoknak azonos ténykedései ill. az azok előtt végzett azonos cselekmények.

A kir. biróságok és közigazgatási hatóságoknak a szabadalmi hatóságok részéről történt megkereséséről magán a szabadalmi hatóságok székhelyén az indokolás a kézbesites tárgyalásánál (80. §.) emlékezik meg.

Ugyancsak megkeresés utján fogják a kir. biróságok kérni a szabadalmi hatóságoktól oly műszaki birónak kiküldetését is, a ki a tervezet 90. és 95. §§-aiban foglalt rendelkezések szerint bitorlási perekben mint birósági szakértő szerepel.

## 40. §.

A szabadalmi hatóságok előtti minden eljárásban eljáró felekre és ezeknek jog- és perképességére nézve a tervezet a polgári perrendtartás idevágó rendelkezéseit vette át a következő módositásokkal.

A polgári perrendtartás 73. §-a akként rendelkezik, hogy a törvényes képviselő, ha a pervitelre fel van jogositva, nem szorul az ellenféllel szemben egyes perbeli cselekmények tekintetében különös felhatalmazásra, kivéve azon eseteket, a melyekben a törvényes képviselő a pert egyezség, elismerés vagy lemondás utján be akarja fejezni, ha ezen cselekményekhez a polgári perrendtartás szerint a törvényes képviselőnek különös felhatalmazásra vagy utólagos jóváhagyásra van szüksége.

Minthogy azonban a tervezet nem rendelkezik a szabadalmi hatóságok előtt folyó pereknek egyezség vagy elismerés által való befejezése iránt, mivel a szabadalmi ügyek természete ily befejezést nem tür meg, lemondás által pedig a szabadalom a tervezet 24. ill. 23. §-a értelmében érvényét veszti, a mikor is az ezen szabadalom ellen inditott per a tervezet 56. §-ában foglalt rendelkezések szerint megszünik ill. ily rendelkezések hiányában tovább folyik, a tervezet a polgári perrendtartás 73. §-ában emlitett és fennt hivatkozott kivételt a szabadalmi hatóságok előtti eljárásokban való alkalmazás alól kivette.

Éppugy ki kellett venni félreértések ill. félremagyarázások kikerülése czéljából a polgári perrendtartás 75. §-ának 3. bekezdésében foglalt hivatkozást a polgári perrendtartás 185. §-ára, mivel, a mint ez az általános indokolásban meg is van okolva, a polgári perrendtartásnak a perfelvételi tárgyalásra vonatkozó rendelkezései a szabadalmi hatóságok előtti eljárásban nem alkalmaztatnak.

A polgári perrendtartásnak a pertársakra vonatkozó rendelkezéseit csakis a szabadalmi hatóságok előtt folyó peres eljárásoknál alkalmazza a tervezet, mivel a szabadalom társtulajdonosaira nézve a tervezet a specialis viszonyoknak megfelelően a 14. §-ban külön rendelkezik.

Tekintettel a specialis viszonyokra határozottan kellett rendelkezni aziránt, hogy a perbeli nyilatkozatnak beadására adott határidők kitüzése valamennyi pertárssal közlendő.

## 41. §.

A mint már az általános indokolásban ki volt mutatva, az érvényben álló szabadalmi törvény a hites szabadalmi ügyvivők intézményének létesitése alkalmával elmulasztotta ezen intézmény létfeltételeiről gondoskodni; emlitve volt az is, hogy e téren az ügyek alapos rendezése csakis ugy lesz lehetséges, ha a külföld mintájára az ügyvivői intézmény külön törvényben alaposan fog rendeztetni.

Hogy azonban addig is, mig ez megtörténik, oly körülmények tekintetében, melyekről a tervezet nem rendelkezhetett a nélkül, hogy a hozandó ügyvivői törvénynek ne praejudicált volna, az 1895. évi XXXVII. t.-cz.-nek rendelkezéseit kellett a tervezetbe átvenni.

Ezért vette át változatlanul a tervezet az 1895. évi XXXVII. t.-cz. 27. §-ának 4., 5. és 6. bekezdésében foglalt rendelkezéseket, melyek az ügyvivői jogositványra, az ügyvivői szakvizsgára, esküre és az ügyvivői jogositványnak a szabadalmi hivatal ügyvivői jegyzékébe való bevezetésére vonatkoznak; minden egyéb tekintetben a tervezetnek rendelkezései, valamint az érvényükben nem alterált ministeri rendeletek mérvadók.

Azt a kérdést, hogy kik tekintendők feleknek és ezekkel azonos elbánásban részesitendő személyeknek, a tervezet a polgári perrendtartás idevágó rendelkezéseinek átvételével oldotta meg.

Nem acceptálhatta azonban a tervezet a polgári perrendtartás álláspontját a kötelező képviselet tekintetében; mig ugyanis a polgári perrendtartás szerint a felek és a polgári perrendtartás 94. §-ának 1. bekezdésében emlitett személyek a járásbirósági eljárásban vagyis az egyes biróságok előtt ügyeikben személyesen járhatnak el, addig a törvényszékek és a felső biróságok előtt, bizonyos kivételekkel, tartoznak magukat képviseltetni.

A szabadalmi hatóságok előtt tulajdonképpen járásbirósági eljárás nincsen, a mennyiben még az engedélyezési eljárásban is az egyes biró ténykedésének eredménye a szabadalmi hivatal nevében adatik ki és igy közelfekvő lett volna a gondolat, hogy a szabadalmi hatóságok előtt is, ugy mint a törvényszékeknél, minden eljárásban kötelezővé tétessék a képviselet.

Ezt azonban a tervezet a szabadalmi téren és a nálunk általában uralkodó specialis viszonyok méltatása folytán nem tehette.

Igy nem is gondolhatott a tervezet arra, hogy a belföldi feltalálót elzárja attól, hogy bejelentését személyesen adja be és képviselje és hogy administrativ (lajstromozási, dijfizetési stb.) ügyeit maga személyesen végezze; éppugy nem lehetett a felszólalásokat megneheziteni azzal, hogy azokban a belföldi fél is képviseltetésre köteleztessék; szem előtt kellett tartania a tervezetnek az érdekelt feleknek közvetlen anyagi érdekeit és azt a törekvést, hogy a szabadalmi eljárásokat minél olcsóbbakká kell tenni.

De nem lehetett ezen nézőpontot megtartani a már engedélyezett szabadalmak körül felmerülő vitás kérdésekben való eljárásokra nézve is, mivel itt tényleg szerzett jogoknak korlátozásáról és teljes elvonásáról van szó; ezen esetekre nézve a tervezet a kötelező képviseletet a belföldön lakó felek tekintetében is kimondta.

Külföldön lakó felek, tekintet nélkül belföldi honosságukra, kötelesek magukat a szabadalmi hatóságok előtti minden eljárásban képviseltetni; természetes, hogy a belföldi lakos akkor is járhat el képviselet nélkül személyesen a szabadalmi hivatal előtt, ha nem egyuttal belföldi honos is.

Tekintettel a szabadalmi ügy specialis természetére és az ezáltal feltételezett specialis képzettségre, a tervezet nem fogadhatta el változatlanul a polgári perrendtartás 96. §-ában foglalt, a kivétel tekintetében statuált rendelkezéseket, hanem külön megállapitotta, hogy oly felek ill. a polgári perrendtartás 94. §-ának 1. bekezdésében felsorolt és feleknek tekintendő személyek, a kik ügyvivők, ügyvédek vagy szabadalmi birók, a szabadalmi hatóságok előtti eljárásokban ügyeikben mindig képviselet nélkül személyesen járhatnak el.

Megállapitotta végre a tervezet azon eseteket is, melyekben a szabadalmi hivatal a felek részére ügygondnokot nevez ki, kinek jogkörét a tervezet a polgári perrendtartás 104. §-a 2. bekezdésének átvételével szabályozta.

A tervezetnek azon kitétele, hogy a fél „képviselet nélkül marad“ természetesen felölel minden lehető esetet, a melyben ezen körülmény beáll, tehát a meghatalmazottnak lemondását, elköltözését, képviseleti jogosultságának megszünését, halálát stb.

42. §.

A meghatalmazottakra nézve, kik tehát a tervezet 41. §-a értelmében csak ügyvivők vagy ügyvédek lehetnek, a tervezet a polgári perrendtartásnak azon rendelkezéseit vette át, melyek a szabadalmi intézmény specialis természetével és a tervezettel magával összhangzásban vannak.

Kiemelte a tervezet első sorban, hogy a polgári perrendtartásnak hivatkozott rendelkezései a szabadalmi hatóságok előtti minden eljárásban alkalmaztatnak, tehát nemcsak a perekben, hanem a bejelentések és egyéb ügyek körüli eljárásokban is.

A polgári perrendtartás 100. §-ának 1. bekezdésében foglalt ama rendelkezés, mely szerint a meghatalmazott köteles irásbeli meghatalmazását első fellépése alkalmával az iratokhoz való csatolás végett bemutatni, természetesen csak arra az esetre áll, ha a meghatalmazott „fellépése“ előtt még nem volt meghatalmazva, mert különben a tervezetnek más rendelkezései alapján (44. és 59. §§.) meghatalmazásának amugy is már az iratokhoz kell csatolva lennie.

Minthogy a szabadalmi hatóságok előtti eljárásokban az ügyvivők képviseleti jogosultsága teljesen azonos az ügyvédével, szükséges volt kimondani, hogy a polgári perrendtartásnak a tervezet 42. §-ában hivatkozott §§-aiban foglalt rendelkezései az ügyvivőkre kiterjesztetnek.

Ki kellett továbbá expressis verbis mondani, nehogy e tekintetben a polgári perrendtartás rendelkezéseivel való összehasonlitás alapján kételyek merülhessenek fel, hogy a meghatalmazás a szabadalmi hatóságok előtti minden eljárásban való képviseletre jogositja fel a meghatalmazottat.

A meghatalmazás forditásának hitelesitését a tervezet nem követeli meg, mivel ezáltal a külföldiekre nézve a bejelentés költségei növeltetnének a nélkül, hogy ezzel gyakorlati haszon vagy csak czél is éretnék el; különben is a külföldi szabadalmi hatóságok sem követelnek ily esetekben hitelesitett forditásokat; felesleges ily forditás

már csak azért is, mert mérvadó e tekintetben csak a magyar szöveg lehet; az idegen nyelvü és a magyar szöveg közti eltérésből eredő következményekért pedig a féllel szemben csakis a meghatalmazott felelős.

43.—45. §§.

A tervezet 1. §-a a szabadalom engedélyezésének egyik feltételéül kiköti, hogy az illető találmány a törvény rendezései szerint bejelenttessék.

A 43., 44. és 45. §§. már most a bejelentés alakját és beadási helyét, tartalmát és csatolmányait állapitják meg.

A 43. §. szerint a bejelentések irásban a szabadalmi hivatal bejelentési osztályánal adandók be.

Határozottan hangsulyozandó itt, hogy „beadás“ alatt a bejelentéseknek a szabadalmi hatóságokhoz való juttatásnak minden módja értendő, tehát a személyes vagy megbizott által való benyujtás és posta által való kézbesités is.

A 43. §. szerint a bejelentésnek a szabadalmi hatóságokkal való szóbeli közlése esetében a találmány nem tarthat igényt szabadalmi védelemre.

A 44. §. szerint a bejelentésnek először is tartalmaznia kell a bejelentő nevét, foglalkozását, lakhelyét és, a mennyiben meghatalmazottja nincs, a bejelentő póstai czimét; ez utóbbi rendelkezés azért vált szükségessé, hogy a szabadalmi hatóságok oly féllel, kinek meghatalmazottja nincs, érintkezhessenek; a mennyiben a fél póstai czime megváltozik, a félnek kötelessége ezen változást a szabadalmi hatóságokkal közölni; természetes, hogy az ebbeli mulasztás folytán beálló következményekért tisztán a fél felelős.

Minthogy egyrészt a tervezet szelleme szerint a találmány csak a feltalálót illeti meg, másrészt azonban ugy a találmány maga, mint a bejelentés beadásához való jog átruházható vagy örökbe adható, szükséges volt a tervezetben akként rendelkezni, hogy a bejelentésben azon körülmény, hogy a bejelentő egyuttal a feltaláló-e vagy annak jogutódja, határozottan feltüntettessék.

A mennyiben a bejelentő nem maga adja be bejelentését, hanem ezt meghatalmazott utján teszi, egyrészt elesik annak szüksége, hogy a bejelentő póstai czimét adja meg, másrészt azonban szükségessé válik, hogy ez a meghatalmazottra nézve megtörténjék.

A bejelentésnek továbbá tartalmaznia kell a találmány általános szakszerü megjelölését.

A tervezet ezen rendelkezése szerint tehát a szabadalmi védelem alá helyezendő találmánynak más megjelölése, mint az „általános

szakszerü" megengedve nincsen; tehát nem fogadható el a bejelentés tárgyának ugynevezett phantasie-megjelölése vagy olyan megjelölés, mely a bejelentés tárgyát más hasonló alkotásoktól a feltaláló nevének felemlitésével akarja megkülönböztetni.

Végre tartalmaznia kell a bejelentésnek a petitumot, még pedig egyaránt a szabadalomnak, mint az ezt megillető elsőbbségnek tekintetében.

A 45. §. a bejelentés csatolmányait állapitja meg.

A leirás és rajz, ugy mint eddig is, kezelési tekintetekből, két példányban csatolandók; a minta csak egy példányban csatolandó.

A meghatalmazás kiállitására nézve a polgári perrendtartásnak a tervezet 42. §-ában hivatkozott 100. §-a rendelkezik.

A tervezet kétféle elsőbbséget különböztet meg (47. §.), melyek közül a tervezet által szerződésesnek nevezett elsőbbséghez való jogosultság okiratokkal igazolandó, melyek eredetiben vagy hiteles másolatokban csatolandók; ezen okiratok természetére és minőségére nézve az államszerződések rendelkeznek.

Éppigy csatolandók azon okiratok is, melyek az esetleges jogutódlást igazolják.

46. §.

A tervezet ezen §-a a szabadalmi leirás megszerkesztésének mikéntjét és követelményeit állapitja meg, mely megállapitás körül annyival nagyobb gondot kellett a tervezetnek kifejtenie, mert a leirás képezi az engedélyezett szabadalomból folyó jogok alapját.

A leirás két teljesen megkülönböztetett, egymástól határozottan elkülönitett részből áll: a leiró és az igénylő részből vagyis a tulajdonképpeni leirásból és az igénypontokból.

Minthogy a tervezet irányelve szerint a találmány valamely műszaki feladatnak megoldása, az igénynek vagyis a szabadalmi jog kifejezőjének ezen megoldást kell tartalmaznia, mig a leirás a műszaki feladatot ismerteti, melynek megoldása képezi éppen a találmányt.

A szabadalmi jog tehát az igénypontokban van lefektetve, mig a leirás ezen jog műszaki indokolását adja meg.

A tervezet szükségesnek tartotta ezen most röviden ismertetett álláspontot határozottan kifejezésre juttatni.

Nem lehet eléggé hangsulyozni, hogy az igénypontok szabatos fogalmazása mily fontossággal bir az egész szabadalmi jogszolgáltatásban, a miért is legelső sorban ezen igénypontok ellenőrzése képezi a szabadalmi hatóságoknak főfeladatát; minél szabatosabban vannak az igénypontok fogalmazva, annál szabatosabbak a szabadalmi

jogok és annál szabatosabb, de annál könnyebb is a szabadalmi jogszolgáltatás, még pedig annak nemcsak érdemleges, de administrativ részében is (osztályozás).

Minden jog, de minden, a szabadalomból folyó kötelezettség is (gyakorlás) az igénypontban leli alapját; lehetővé kellett tehát tenni, hogy ezen jogot minél szabatosabban lehessen kifejezésre juttatni; a bejelentő ezen szabatosságra nemcsak hivatalból a bejelentés beadása alkalmával legyen szoritható, hanem meg kellett adni neki azt a lehetőséget is, hogy még a bejelentés beadása után a maga elhatározásából is módosithassa bejelentésének legfontosabb részét, a leirást és igényeket, valamint a leirás kiegészitésére szolgáló rajzot és mintát; természetesen ezt csakis addig teheti, mig bejelentése nyilvános betekinthetés czéljából kitéve nincsen; nemcsak kezelési okok és szabadalomjogi complicatiók kikerülésének czélja inditotta a tervezetet arra, hogy ekként rendelkezzék, hanem azon körülmény is, hogy a szabadalom hatálya is, tartama is ezen napon veszi kezdetét.

A 46. §. 1. bekezdése tüzetesen állapitja meg azon követelményeket, melyeket a leirásnak ki kell elégitenie; ezen követelmények megállapitására igen nagy gondot kellett forditani, mert a tervezet szerint (26. §.) ezen követelmények ki nem elégitése semmiségi okot képez.

A tervezet szerint már a találmány általános megjelölésének is szakszerünek kell lennie, mennyivel inkább kell lennie olyannak a leirásnak, a mit a tervezet tényleg mint első követelményt is állitott fel; épp oly elengedhetetlen azonban az is, hogy a leirás érthető, teljes és tényleges legyen, a mikor is ez utolsó kifejezés alatt a valóságnak megfelelő vagyis oly leirás értetik, mely semmiféle alakban sem tartalmaz megtévesztő czélzatot (megtévesztő adatot).

A tervezet ezen §-ának ily szigoru szövegezése indokolva van egyrészt az elővizsgálat hiánya, másrészt pedig azon törekvés által, hogy a szabadalom érvényvesztésével vagyis a szabadalomból folyó jogoknak köztulajdonba való átmenetelekor a feltalálói tevékenységnek a szabadalmi leirásban teljesen lefektetett eredménye biztosittassék az egyetemesség számára ellenérték gyanánt az állam által a szabadalomnak fennállása alatt nyujtott védelem fejében.

## 47. §.

A tervezet ezen §-a az elsőbbség mibenlétét és annak engedélyezésének körülményeit határozza meg.

A tervezet legelső sorban is megállapitja, hogy az elsőbbség első föltétele a bejelentés beadása; megállapitja továbbá, a nélkül azonban, hogy definitiot adna, hogy miben áll ill. miben nyilvánul az elsőbbség.

A tervezet kétféle elsőbbséget különböztet meg: a beadási elsőbbséget és a szerződéses elsőbbséget.

A beadási elsőbbség legkorábbi napja csak a bejelentés beadásának napja lehet, mig a szerződéses elsőbbség, mely az államszerződések rendelkezésein alapszik, a bejelentés beadásának napját megelőzheti.

Mivel a tervezet szerint magának a bejelentés beadásának ténye bizonyos elsőbbséget biztosit a bejelentő számára, a 44. §. 5. pontjában ki kellett mondani, hogy a bejelentésnek nemcsak a szabadalom, hanem az elsőbbség engedélyezése iránti kérelmet is kell tartalmaznia.

A bejelentés elsőbbsége következtében mindazon körülmények, melyek különben a bejelentés ujdonságát lerontanák vagy szabadalomnak a bejelentés tárgyára való engedélyezését lehetetlenné tennék ill. a már engedélyezett szabadalmat megsemmisitenék, elvesztik ezen hatályukat.

A bejelentés beadásának tényével a bejelentő bejelentése számára biztositja mint elsőbbségi napot a beadás napját, ha a bejelentés leirásából és esetleges rajzából és mintájából a találmány mibenlétét meg lehet állapitani; a tervezet ezen csatolmányokra való utalásnál határozottan hivatkozik a megfelelő §-ra ill. ennek megfelelő pontjaira; teszi ezt a tervezet azért, hogy szabatosan kifejezésre juttassa, hogy az elsőbbséget csakis ezen csatolmányok hiányos volta ronthatja le ill. módosithatja; a 45. §. többi pontjaiban emlitett csatolmányok hiánya tehát az elsőbbségre kihatással nincs.

Természetes következménye az előbbi feltételnek már most az, hogy a bejelentés elsőbbsége, ha a találmánynak mibenléte az eredeti csatolmányokból nem állapitható meg, csak azon naptól fogva érvényesülhet, a melyen a bejelentésnek a tervezetben emlitett csatolmányai a szabadalmi hivatal bejelentési osztályának végzése vagy a bejelentő szabad elhatározásából foganatositott módositások folytán akként igazittatott ki, hogy a találmány lényege megállapitható.

Nem feledkezhetett meg azonban a tervezet a 46. §. utolsó bekezdésében foglalt rendelkezés értelmében megejtett módositásról sem, a mennyiben e tekintetben is akként kellett rendelkezni, hogy az esetben, ha ezen módositás folytán a találmánynak oly részei helyeztetnek a szabadalom védelme alá, melyek az eredeti leirásban ismertetve nem voltak, az elsőbbség nem az eredeti, hanem a módositott leirás beadásának napjával kezdődik.

A beadás időpontjára nézve a tervezet a következő eseteket illetőleg rendelkezik.

Különböző napokon beadott bejelentések beadási elsőbbsége a beadások napjával kezdődik.

Ugyanazon napon beadott bejelentések elsőbbségét az igtató sorszám állapitja meg; ha azonban egynél több bejelentőnek egy s

ugyanazon találmányra vonatkozó, több bejelentése egyidejüleg adatik be, a mi a gyakorlatban ugyan megeshetik, de vajmi ritkán fog előfordulni, akkor az igtató sorszám természetesen nem állapithat meg különböző elsőbbséget, mert hiszen ezen bejelentések egyidejüleg adatván be, ugyanazon elsőbbséggel is fognak birni daczára annak, hogy igtató sorszámuk különböző, mely utóbbi körülmény kikerülhetetlen, mert minden a szabadalmi hatóságoknál beadott beadvány a dolog természetéből folyólag a maga külön igtató számával látandó el.

A tervezet már most az ily coincidálás esetében követendő eljárásra nézve akként rendelkezik, hogy több bejelentőnek egy s ugyanazon találmányra vonatkozó, egyidejüleg beadott bejelentése elsőbbségének azonossága a kinyomtatott szabadalmi leirásokon és a szabadalmi lajstromban feltüntetendő.

A tervezetet ezen rendelkezés megállapitására a következő megfontolás vezette.

A tervezet 1. §-a határozottan kiemeli, hogy a szabadalmi törvény védelme alá is csak azon, bizonyos feltételhez kötött találmányok tartoznak, melyek a tervezet rendelkezései szerint lettek bejelentve; ebből önkényt következik, hogy a találmányok, mint olyanok körül felmerülő vitás kérdések nem a szabadalmi törvény szerint döntendők el; a tervezet 20. §-a, mely a tuljdonjogi, örökösödési és egyéb anyagi kérdések eldöntésére competens forumot állapitja meg, ezt az 1. §. rendelkezésének megfelelően tényleg csak a szabadalmak körül felmerülő kérdésekre nézve teszi, a találmányokat pedig fel sem emliti ugy, hogy ezen 20. §. rendelkezése szerint ill. mivel ez éppen e tekintetben rendelkezést nem tartalmaz, a találmányokra nézve felmerülő minden vitás kérdés nem a szabadalmi hatóságok, hanem a rendes biróságok elé tartozik.

Ha már most több bejelentő egyszerre ad be egy s ugyanazon találmányra vonatkozó bejelentést, akkor ezen bejelentések beadási elsőbbségét a szabadalmi hivatalnak azonosnak kell tekinteni; a szabadalmi hatóságok tehát a szabadalomhoz való igénynek kérdését a 3. §. 1. pontjának rendelkezése szerint már nem dönthetik el, mivel a szóban forgó bejelentések közül egy sem lett „korábban" beadva; a szabadalmi hatóságok tehát a felmerülő igénykérdést a szabadalmi törvény alapján nem is dönthetik el.

Egy s ugyanazon találmányra vonatkozó egyidejü bejelentések esetéből felmerült kérdések tehát nem tartoznak a szabadalmi hatóságok hatáskörébe; mivel azonban az ezen tényt eldöntő körülmény t. i. az egyidejü beadás a szabadalmi hivatal előtt történik és ezen ténynek hiteles constatálása nemcsak a jogviszonyoknak esetleges későbbi rendezésénél, hanem az igénykérdés miatt is (3 §.) okvetlenül szükséges, a tervezet akként rendelkezett, hogy az egyidejü

beérkezés ténye a nyomtatott szabadalmi leirásokon és a szabadalmi lajstromban is feltüntettessék.

A szerződéses elsőbbség megállapitására nézve a tervezet nem akarhatott a specialis kérdések eldöntésére nézve a szabadalmi hivatal állásfoglalásának praejudicálni, mert hiszen az elsőbbség megállapitására nézve az államszerződés szövegén kivül ennek szelleme is mérvadó; ennek folytán továbbra is nyitva tartja a tervezet azon kérdést, vajjon az ily szerződéses elsőbbség megállapitására elegendő-e -a külföldi bejelentés vagy megkivántatik-e, hogy a bejelentésre a szabadalom külföldön már engedélyezve is legyen.

48. §.

A tervezet ezen §-a a szabadalom és az elsőbbség engedélyezése iránti kérelem ügykezelésének menetét állapitja meg.

A bejelentést a bejelentési osztálynak egyik műszaki tagja vizsgálja meg, a döntések azonban a 30. §. rendelkezése szerint mindig a szabadalmi hivatal nevében adatnak ki.

A tervezet szükségesnek tartotta ezen vizsgálat terjedelmét és természetét teljes szabatossággal megállapitani, a miért is kimondta, hogy a bejelentések vizsgálata csak bizonyos, a tervezetben határozottan megjelölt §§-okban foglalt rendelkezések tekintetében ejthető meg; természetesen itt kellett statuálni az ujdonságvizsgálatra vonatkozó kivételt is.

A vizsgálat terjedelmének és természetének ezen pontos meghatározása ill. körvonalozása semmiképpen sem akar a szabadalmi hivatal hatáskörének csökkentése lenni, hisz rendes körülmények között a bejelentések vizsgálata amugy sem terjed ki másra, mint a tervezet 48. §-ában hivatkozott §§-okban foglalt rendelkezésekre, de esetleg kiterjeszthető és éppen ezen eshetőséget akarta a tervezet az ügy érdekében lehetetlenné tenni.

Ha a bejelentés a törvény rendelkezéseinek nem felel meg, a bejelentő határidő kitüzése mellett a törvényes követelmények teljesitésére hivatik fel; ezen határidő meghosszabbitásáról, elmulasztásáról és ezen mulasztás igazolásáról a tervezet a későbbiekben (77. és 78. §§.) rendelkezik.

Az elintézés az ügykezelés ezen stadiumában, a bejelentő ténykedése szerint, háromféle: a szabadalom engedélyezhetőnek, visszavontnak vagy elutasitottnak mondatik ki; a tervezet az engedélyezhetőség esetére a továbbiakban rendelkezik (49. §.); itt azon két esetre nézve kellett rendelkezni, a melyekben a bejelentés visszavontnak vagy elutasitottnak mondatik ki; az első eset következményeként kimondja a tervezet, hogy a szabadalom és az elsőbbség engedélye-

zése iránti kérelem (44. §. 5. pont) tárgytalanná válik, minek folyománya az egész eljárás megszünik, a másik esetre nézve a tervezet ezen §. utolsó bekezdésében a felebbvitelt állapitja meg.

Minthogy a tervezet szerint a bejelentésnek nemcsak a szabadalom, hanem az elsőbbség engedélyezése iránti kérelmet is kell tartalmaznia (44. §.), rendelkezni kellett a bejelentésnek általános vizsgálatán kivül az előbbség tekintetében megejtendő specialis vizsgálatára nézve is; itt azonban a tervezet már nem követte az általános vizsgálat elintézésének három módját, a mennyiben a felek érdekében akként rendelkezett, hogy a bejelentési osztálynak a kért elsőbbség fölött minden körülmények között, tehát még akkor is kell határozatot hozni, ha a bejelentő egyáltalján nem nyilatkozik; természetes következménye ezen rendelkezés annak, hogy az elsőbbség körül csak akkor merülhet fel discussio, ha a szabadalom különben engedélyezhető.

Természetes, hogy ugy a szabadalom, mint az elsőbbség ügyében hozott határozat ellen a fél felfolyamodással élhet, melyre nézve közelebbről a tervezet 75. §-a rendelkezik.

49. §.

Ezen §. a feltételes engedélyezés következtében foganatositott közzétételnek közelebbi körülményeit állapitja meg.

A közzététel áll: a bejelentés beadása tényének a szabadalmi hatóságok hivatalos lapjában való kihirdetéséből és a bejelentés bizonyos csatolmányainak bárki által megejthető betekintésre való kitételéből.

A kitétel megtörténtével a bejelentés tény nyilvánossá lesz, minek folyományaként beáll a szabadalom hatálya (7. §.), valamint kezdetét veszi a szabadalom tartama is (22. §.)

A kihirdetés megtörténtével nyilvánossá lesz azonban a bejelentés érdemi tartalma is, minek folyományaként a bejelentés tárgya ujdonságrontóvá lesz a kitétel után beadott bejelentésekre (2. §.).

Minthogy a kitétel czélja az, hogy nyilvánossá tegye a végleg engedélyezendő szabadalom tárgyát, a tervezet a bejelentésnek csak azon csatolmányait téteti ki, melyekből a bejelentés illetőleg a szabadalom tárgya kétséget kizáró módon megállapitható vagyis a leirást és rajzot.

Tekintettel már most a gyakorlat követelményeire, valamint a kitétel ujdonságrontó hatására, a közzététel elhalasztható és a bejelentőnek kérelmére mindig el is halasztandó, csakhogy ezen halasztás nem terjedhet továbbra, mint egy évre a bejelentés beadásának napjától számitva; ezen halasztási határ kiindulási idejéül

azért állapitotta meg a tervezet a bejelentés beadásának napját, hogy a bejelentés körül felmerülő ügyek elintézése a bejelentők részéről czélzatosan ne halogattassék.

A kitett leirásokról és rajzokról a szabadalmi hivatal másolatokat ad mindenkinek, a ki ily másolatot irásbeli kérvénynyel (54. §.) kér; az ily kérelem nem indekolandó és pedig érdemi okokból, a mennyiben a kitételnek éppen czélja, hogy minél többen és minél behatóbban ismerjék meg a bejelentés tárgyát; a tervezetnek azt a körülményt, hogy az ily kérelem nem indokolandó, az 54. §. azon rendelkezése miatt, mely általában a kérelmet megindokoló okmányok csatolását kivánja meg, kifejezetten ki kellett emelnie.

Megfontolás tárgyává tette a tervezet, vajjon a hadügyi kormányzat által beadott bejelentések közzététele tekintetében mily álláspontot foglaljon el vagyis hogy akként rendelkezzék-e, mint az 1895. évi XXXVII. t.-cz, mely szerint a „kormány"-nak a hadsereg, a honvédség vagy a haditengerészet czéljaira beadott bejelentései nem tétetnek közzé azaz sem ki nem hirdettetnek, sem ki nem tétetnek.

A tervezet ezen anomaliát nem tette magáévá, még pedig legelőször is azért, mert bejelentéseknek, bárhonnan származzanak is azok, ily titokban tartása ellenkezik a szabadalmi intézmények alapvető szellemével, másrészt pedig azért, mert semmiféle észszerüség ily titkolódzással nem jár.

Senki másnak nem áll ugy módjában találmányait titokban tartani, mint a hadügyi kormányzatnak; ezen titkot legjobban az ő saját közegei óvják meg; a bejelentés megtételének semmi esetre sem lehet az a czélja, hogy ezen titoktartást fokozza, hanem csakis az, hogy a hadügyi kormányzatnak ugy absolute, mint más bejelentővel szemben a szabadalmi jogokat biztositsa; ezeket pedig csakis ugy érvényesitheti a hadügyi kormányzat, ha az esetleg felmerült vitás kérdés eldöntésénél a bejelentés tárgyát legalább is az ellenfélel közli, a ki már azonban titoktatásra kötelezve nem lehet; mivel azonban a bejelentésnek sem leirása, sem esetleges rajza és mintája nem volt kitéve, elesik a bejelentés tárgyának ujdonságrontó jellege is.

A hadügyi kormányzat bejelentései titokban tartásának tehát czélja nincs.

De ellenkezik ezen titokban tartás a tervezet egész szellemével és a tervezetben kifejezésre juttatott ethikai állásponttal.

Legelső sorban is ki van vetkőzvetve a tervezet egész lényegéből és rendszeréből, mivel a hadügyi kormányzat bejelentései ellen a felszólalás lehetetlen lévén, ily bejelentésekre nézve a tervezet felszólalási rendszere tiszta bejelentési rendszerré válik; mig

tehát a tervezet szerint minden állampolgár védekezhetik törvényellenes és törvénytelen bejelentések ellen, addig azt éppen a hadügyi kormányzattal szemben nem teheti; sem ujdonságrontó, sem igényrontó körülményeket a hadügyi kormányzat bejelentése ellen érvényesiteni nem lehet; a hadügyi kormányzat egyszerüen mindent szabadalmi védelem alá helyezhet, a mi neki tetszik: nem uj találmányokat és mások találmányait is, mert hisz egyrészt ujdonságvizsgálat nincs, másrészt pedig az igényrontó körülményeket a jogaiban sértett fél is csak akkor érvényesitheti, ha a jogsérelemről tudomása van.

De felmerül még két oly anomalia, melyeket a tervezet rendelkezéseinek specialis hatálytalanitása nélkül nem is lehet elsimitani.

A tervezet szerint ugyanis a szabadalom hatálya a bejelentés beadási kihirdetésének napjával kezdődik; a hadügyi kormányzat bejelentéseire engedélyezett szabadalom már most, mivel a bejelentés beadása nem lett kihirdetve, a tervezet szerint egyáltalán nem is lehet hatályossá.

A tervezet szerint azonban a szabadalom tartama is a bejelentés beadása kihirdetésének napjával kezdődik ugy, hogy egy ki nem hirdetett bejelentésre engedélyezett szabadalom tartama még csak kezdetét sem veheti.

Nem mehetett el a tervezet annyira, hogy a hadügyi kormányzatnak engedélyezett szabadalmakra nézve még a szabadalom hatályának és tartamának kezdetét is megváltoztathassa, különösen akkor, a mikor a mint már ki volt fejtve, az egész titokban tartásnak gyakorlati czélja egyáltalán nincs.

Ha a hadügyi kormányzat találmányait titokban akarja tartani és nem akarja a műszaki haladást ismeretek terjesztésével magasabb állami indokok miatt támogatni, hát tegye, hiszen alig vannak intézmények a világon, melyek a titkokat jobban tudnák megőrizni és melyek erre több anyagi és erkölcsi fegyverrel rendelkeznek, mint a katonai intézmények; de ha a hadügyi kormányzat a szabadalmi hatóságok, a független biróságok előtt önszántából beáll a bejelentők, a felek sorába, akkor ezen szabad akaratából folyó cselekménye tekintetében ismerje el a törvényes rendelkezéseket magára nézre is kötelezőknek.

A tervezet tehát mindezen megfontolások alapján a hadügyi kormányzat bejelentéseiről külön nem emlékezik meg, ezekre nézve tehát a tervezet rendelkezései változatlanul fennállanak.

De azért korántsem zárkózott el a tervezet azon fontosságnak elismerésétől, melylyel a hadügyi kormányzat szabadalmainak lehető függetlensége bir, a miért is expressis verbis statuálta a hadügyi kormányzatnak a szabadalmak ellenében érvényesithető kisajátitási

és gyakorlatba vételi jogát, valamint azon rendelkezést, hogy a hadügyi kormányzat szabadalmai csak mint alapszakadalmak engedélyeztetnek (6. §.), hogy, a mennyiben már engedélyezve volnának, ellenök függőségi kereset nem inditható (55. §.), hogy azokra kényszerengedély nem adatik és hogy meg nem vonhatók, a mikor is ezen rendelkezés kiterjesztetett a hadügyi kormányzat által kisajátitott szabadalmakra is (25. §.); ugyanezen indok vezette a tervezetet azon rendelkezés statuálására is, hogy a hadügyi kormányzat részéről a közelebb megjelölt czélra beadott bejelentések ellen a függőség kimondása czéljából felszólalást ne lehessen beadni (50. §.).

50. §.

Valamely szabadalom engedélyezése ellen beadott felszólalás négy irányban támadhatja meg a bejelentést ill. az engedélyezendő szabadalmat: az alapkövetelmények, a szövegezés, a tulajdonjog és a függetlenség tekintetében; az alapkövetelmények (1. és 2. §§.) hiányára alapitott támadást bárki intézheti a bejelentés ellen, a tulajdonjog és a függetlenség elleni támadásra azonban csak a jogaiban sértett fél ill. az alapszabadalom tulajdonosa van feljogositva.

Az alapkövetelmények és a szövegezés hiányaira alapitott felszólalás czélja nem lehet más, mint a szabadalom engedélyezésének meghiusitása, a tulajdonjog ellen intézett felszólalás czélja pedig a jogositottat helyezni a bejelentés ill. a szabadalom birtokába, mig a függetlenség ellen intézett felszólalás czélja a szabadalom függőségét megállapitani.

Ezen különböző támadási alapok természetesen a tervezetben már tüzetesen teljes pontossággal lettek megállapitva ugy, hogy a felszólalást tárgyaló 50. §-ban csak hivatkozás történik az egyes §§-okra.

A tervezet az 1895. évi XXXVII. t.-cz. megfelelő rendelkezésétől eltérően nem kivánja meg, hogy a feltaláló, ha jogait illetéktelen bejelentővel szemben sikeresen érvényesitette, a bejelentést ujra beadja, hanem akként rendelkezik, hogy ily esetben a bejelentés hivatalból átiratik a felszólaló nevére.

Az ujból való bejelentést a tervezet semmiképpen sem tartotta indokoltnak, mivel ellenkező esetben egy s ugyanazon bejelentést kétszer kellene beadni, kétszer kellene közzétenni, kétszer kellene bejelentési dijakat és bélyegköltségeket fizetni, azonkivül pedig az engedélyezési eljárás is indokolatlanul meghosszabbittatnék.

Mindezektől eltekintve a tervezet a feltaláló által eszközlendő másodszori bejelentést már csak azért sem vehette kilátásba, mert

a tervezet szerint valamely bejelentés kitétele ujdonságrontó hatással bir és igy bárkinek felszólalására a szabadalom engedélyezését a feltaláló által eszközölt ily, másodszori bejelentésre is meg kellene tagadni; ezért a tervezet az 50. §. 3. pontját akként szövegezte, hogy abban kifejezetten felemliti a felszólalási kereset czélzatát, hogy t. i. a bejelentés nem a bejelentőt, hanem a felszólalót illeti meg; a hivatalból való átiratást, melyet a felszólaló keresetében kérelmezni fog (59. §.), a szabadalmi hatóságok a tervezet szerint az itéletben fogják kimondani.

A felszólalás megkönnyitése és egyszerüsitése czéljából a tervezett határozottan rendelkezett aziránt, hogy a pótszabadalmi bejelentések ellen beadott felszólalásokat egy keresetben lehessen beadni a törzsszabadalmi bejelentések ellen irányitott keresetekkel.

51. §.

A midőn a tervezet egyrészt elismerte a bejelentőnek azt a jogát, hogy az bejelentését az engedélyezési stadium bármely szakában visszavonhassa, másrészt gondoskodnia is kellett arról, hogy azon esetben, a melyben a bejelentést illetéktelen bejelentő adta be és a jogositott fél ezen bejelentést a tervezet 3. §-a alapján megtámadja, a jogositott fél az ily visszavonás által meg ne fosztathassék azon jogától, hogy az általa megtámadott bejelentés birtokába jutása czéljából a kellő lépéseket megtegye.

A bejelentés visszavonása által ugyanis a felszólalás substratuma elesik, itélethozatalnak tehát helye nincs, a felszólaló pedig találmányára jogérvényes szabadalmat a 2. §. 1. pontjában foglalt rendelkezés szerint nem kaphat, mert a bejelentés már ki volt téve.

Hogy tehát ily felszólalás esetében a felszólalást ne lehessen a bejelentés visszavonása által tárgytalanná tenni, hanem, hogy az ily természetü felszólalás csakis itélettel legyen befejezhető, a tervezet határozottan rendelkezik az iránt, hogy oly bejelentést, mely ellen a tervezet 50. §-ának 3. pontja alapján adatott be felszólalás, visszavonni nem lehet.

Visszaélések elkerülése czéljából a tervezet a visszavonást a felszólalás beadásának megtörténtével teszi lehetetlenné, akár tudott erről előzetesen a bejelentő, akár csak hivatalos uton szerzett arról tudomást.

Kitünik továbbá a tervezet ezen 51. §-ának szövegezéséből, hogy más alapon megtámadott bejelentés visszavonható, mely esetekre nézve a tervezet a későbbiekben rendelkezik.

52. §.

Azon többszörösen emlitett ténynél fogva, hogy a szabadalom hatálya, valamint tartama is a bejelentés beadása kihirdetésének napjával kezdődik, szükségessé vált a tervezetben aziránt is intézkedni, hogy a szabadalom engedélyezésének megtagadása, valamint a már közzétett bejelentés visszavonása szintén kihirdettessék.

Szükségesnek látta továbbá a tervezet rendelkezni aziránt, hogy bizonyos változások, melyek a szabadalom tekintetében a szabadalmi leirás kinyomatása után beállanak, a szabadalmi leirásoknak a szabadalmi hivatalnál elfekvő és eladásra szánt példányain hivatalból, de a szabadalomtulajdonos költségére feltüntettessenek.

Indokolva van ezen rendelkezés azon megfontolás által, hogy a jogbiztonság szempontjából okvetlenül szükséges, hogy a szabadalmi hatóságok kiadmányainak tartalma a mindenkori tényleges viszonyoknak megfeleljenek.

Ezen rendelkezés folyományaként jelentkezik a tervezetnek azon további rendelkezése, hogy ezen változások a már kiadmányozott szabadalmi okirathoz csatolt leiráson is feltüntettetnek; természetes azonban, hogy ez csak kérelemre történhetik; tekintettel azonban a tervezet 54. §-ának azon általános rendelkezésére, hogy a kérvényekhez csatolandók a kérelmet indokoló okmányok, a tervezetnek határozottan ki kell mondani, hogy a szóban forgó kérelem a szabadalmi hatóságok döntésére való hivatkozással indokolandó. A tervezet a „szabadalmi hatóságok“ és a „döntés“ kitételeket a jelen esetben azért alkalmazta, mert ily változások a specialisan fennforgó viszonyokhoz képest a szabadalmi hatóságok mindegyike által ugy határozat, mint itélet alakjában kimondható.

53. §.

Minthogy valamely szabadalom szerződéses elsőbbségének engedélyezését a szabadalomnak engedélyezése után is lehet kérelmezni, a tervezetnek ezen esetre külön kellett rendelkeznie; e tekintetben a rendelkezések lényegükben teljesen azonosak a 48. §. megfelelő rendelkezéseivel, melyek a bejelentések számára kért elsőbbség engedélyezésének ügyét szabályozzák.

Megjegyzendő, hogy ugy a szabadalom, mint a bejelentés elsőbbsége ügyében hozott határozat ellen felfolyamodásnak nemcsak akkor van helye, ha az elsőbbség engedélyezése megtagadtatik, hanem akkor is, ha az elsőbbség a kérelmezőt nem kielégitő módon engedélyeztetik.

54. §.

A szabadalmi hivatal bejelentési osztályánál beadandó bejelentésekről, a szabadalmi hatóságoknak megkereséséről, szabadalmak szerződéses elsőbbségeinek engedélyezéséről, valamint a bejelentés csatolmányainak a 46. §-ban emlitett módositásáról a tervezet külön rendelkezéseket tartalmaz, a miért is az ily irányu kérelmeket tartalmazó beadványok nincsenek felsorolva azon beadványok között, melyek az 54. §-ban mint olyanok vannak felemlitve, melyek a szabadalmi hivatal bejelentési osztályánál irásban adandók be.

Ezen beadványoknak csatolmányai a tervezetben tüzetesen fel vannak sorolva; minthogy az emlitett kérelmek tisztán administrativ természetüek, a tervezet az elintézést lehetőleg egyszerüsiteni kivánta és ennek folytán az ily ügyekben hozott döntés ellen felfolyamodást nem statuált.

Szükségesnek tartotta a tervezet rendelkezni aziránt, hogy a szabadalmi lajstromba már bejegyzett felek az ujabb bejegyzésekről hivatalból értesittessenek.

Ha több beadvány egyidejüleg adatik be, akkor ezen tény a szabadalmi lajstromban hivatalból feltüntetendő; az egyidejü beadásból származó vitás kérdések azon indokoknál fogva, melyek a 47. §. megfelelő rendelkezésének megbeszélésével kifejtettek, a rendes biróságok és nem a szabadalmi hatóságok elé tartoznak.

55. §.

Ezen §. a keresetek beadásáról rendelkezik és legelső sorban is megállapitja, hogy a keresetek a szabadalmi hivatal kereseti osztályánál adandók be; ezen beadványok közelebbi kellékeiről a tervezet egy későbbi §-ban (59. §.) rendelkezik.

Ugyanazon okok, melyek a tervezetet arra inditották hogy a pótszabadalmi bejelentések ellen beadott felszólalások egyesitését a törzsszabadalmi bejelentések ellen beadott felszólalásokkal megengedje, inditották a tervezetet arra is, hogy megengedje, hogy a pótszabadalmak elleni keresetek a törzsszabadalmak elleni keresetükkel egy beadványban legyenek összefoglalhatók; az ily keresetek együttesen tárgyaltatnak és döntetnek el.

Az egyes keresetek megfelelő §§-okban foglalt rendelkezésekre alapitandók, melyek már előzőleg lettek tüzetesen megmagyarázva; itt, hacsak ismétlésbe nem akar az indokolás esni, csak négy megjegyzés van helyén.

A tervezetnek el kellett döntenie azt a kérdést, hogy függőségi vagy valamely szabadalom alapján inditott megállapitási per esté-

ben megszünik-e a per folyása ill. ujból inditandó-e ezen per, ha a szabadalom tulajdonjogában változás áll be.

Tekintettel arra a körülményre, hogy a szabadalmi hatóságok hatáskörébe tartozó perek inditása a szabadalmi lajstromba bejegyeztetik (81. §.) és igy a szabadalom tulajdonosának az inditott perről tudomása van és ekként módjában van a szabadalom megszerzése előtt intézkedni aziránt, hogy a szabadalomtulajdonos a kérdéses pereket nem conveniálás esetében tegye le, a tervezet az egyszerübb ügykezelés és költségek megtakaritása szempontjából e tekintetben átvette a polgári perrendtartásból a beavatkozásnak ill. a peres felek helyébe való lépésnek intézményét, a mennyiben akként rendelkezik, hogy az emlitett esetekben a szabadalomtulajdonos-jogutód a felperes-jogelőd helyébe lép.

Ha valaki valamely szabadalom ellen hatálytalanitási keresetet adott be vagyis, ha a szabadalmi hatóságokkal kimondatni akarja, hogy a kérdéses szabadalom ő vele szemben hatálytalan, akkor ezen szabadalom alapján megállapitási kereset az illető ellen nem inditható. Ilyen esetben ugyanis a hatálytalanitás kérdése előkérdését képezi a megállapitás kérdésének; mert, ha a szabadalom a törvény rendelkezései szerint tényleg hatálytalan a kérelmező féllel szemben, ugy ez szabadalomsértést nem követhet el s igy a megállapitási per lefolyása eredménytelen volna, a félnek okozna hiába való költséget és a szabadalmi hatóságokat is czéltalanul megterhelné.

Éppen ezért tartotta helyének valónak a tervezet annak kimondását, hogy az ily megállapitási keresetet, mely oly szabadalom alapján és oly fél ellen van inditva, mely szabadalom ellen ez a fél hatálytalanitási keresetet adott be, hivatalból elutasitandó (61. §.).

A tervezet azért nem választotta ily esetben is, mint az 56. §. 2. bekezdésében emlitett esetben a felfüggesztést, mert a megállapitás kérdésének felvetése itt nem tekinthető védekezésnek, hanem tisztán retorsios cselekménynek és mert a szabadalmi hatóságoknak ily okból való megterhelését az evidentiatartás tekintetében nem tartotta helyén valónak.

Ha a hatálytalanitási per sikertelenül végződik a beadó félre nézve, a szabadalomtulajdonosnak módjában van bármikor megállapitási keresetet inditani.

Ha valamely szabadalom ellen inditott megfosztási keresetnek hely adatik, akkor a szabadalom hivatalból átiratik a jogosult fél nevére, nehogy a szabadalmi jogfolytonosság megszakittassék.

Minthogy ugy a hatálytalanitási, mint a megállapitási keresetek igen fontos anyagi kérdést döntenek el, melyek a legtöbb esetben semminemü halasztást sem türnek, a tervezet határozottan rendelkezik, hogy ezen keresetek azonnal ügykezelésbe veendők.

56. §.

Ha a keresetek csak részben indokoltak, azoknak természetesen csak részben adatik hely.

Gondoskodni kellett a tervezetnek arról is, hogy oly esetben, a melyben valamely szabadalom alapján, tehát nem ellen, megállapitási per indittatik valaki ellen és a megtámadott hatálytalanitással vagy megsemmisitéssel sikeresen védekezhetni vél, a megtámadottnak alkalma legyen előbb a támadónak jogairól kimutatni, hogy azok tulajdonképpen fenn nem állanak; természetes, hogy ily hatálytalanitási vagy megsemmisitési perben hozott itélet alapjául szolgál az előzőleg inditott megállapitási perben hozandó itéletnek.

Igaz ugyan, hogy ezen rendelkezés által a megállapitási ill. a szabadalombitorlási perek egy bizonyos időre elhuzhatók, de a tervezet egyrészt fontosabbnak találta, hogy a szabadalmi jogszolgáltatás az emlitett esetben egyszerü és igazságos lehessen és complicatiokat kikerüljön, mintsem hogy minden áron gyorsan tárgyaltassék le oly ügy, mely aztán bonyolult alakban más biróságok előtt ujra feléled; másrészt gondoskodott a tervezet arról, hogy ily huza-vona által a szabadalomtulajdonos ki ne játszathassék, a menynyiben az előleges bizonyitással (69. §.) és a biztositási intézkedésekkel (96. §.) oly védelmi eszközöket adott a szabadalomtulajdonos kezébe, hogy ez jogait mindenkor sikeresen védelmezheti és biztosithatja.

57. §.

A felfolyamodásra nézve a polgári perrendtartásnak a tervezet ezen §-ában hivatkozott rendelkezései alkalmaztatnak a szabadalmi hatóságok előtti minden eljárásban, tehát ugy a szabadalom engedélyezésénél, mint a peres eljárásban is.

Eltérést a polgári perrendtartásnak hivatkozott rendelkezéseitől csakis egy esetet illetőleg ismer a tervezet, a mennyiben a felfolyamodás határidejét egy hónapban állapitja meg, mely a megtámadott határozat kézbesitésétől számitódik.

58. §.

A felebbezés tekintetében a tervezet nagyjában a polgári perrendtartás rendelkezései szerint jár el, melyek közül azokra, melyek szerint a fellebbezési eljárást szabályozza, szakaszonként hivatkozik; a felebbezés közelebbi követelményeiről a tervezet 59. §-a rendelkezik.

A mint már az általános indokolásban fel volt emlitve, a tervezet a felebbezésnek szóbeli tárgyalásokkal való elintézését acceptálta.

A módositások, melyek a szabadalmi ügyek specialis természete következtében szükségesekké váltak, a következők:

A polgári perrendtartás 492. §-ában foglalt, az ügyvédekre vonatkozó rendelkezések kiterjesztetnek az ügyvivőkre is, mert a tervezet szerint a feleket a szabadalmi hatóságok előtti minden eljárásban mint meghatalmazottak egyaránt képviselhetik ügyvédek is, ügyvivők is.

A polgári perrendtartás 495. §-ának 1. bekezdésére nézve a 413. §. hivatkozása miatt ugyanazon kivételt kellett statuálni és ugyancsak azon okból, mint a 485. §-ra nézve a 133. §-ra való hivatkozás miatt.

Minthogy a tervezet a mulasztás jóvá tételének módjául csak az igazolást ismeri és nem az ellenmondást is, a 495. §. 3. bekezdésében az ellenmondásra vonatkozó rendelkezést eximiálni kellett.

A 498. §-ban foglalt, a keresetváltozásra vonatkozó kérdést szintén ki kellett kapcsolni, mint olyant, melynek a tervezet természetéből folyólag abban helye nincs.

Minthogy továbbá a tervezet a járásbirósági eljárást egyáltalán nem ismeri, természetes, hogy az erre vonatkozó rendelkezést az 502. §-ból ki kellett venni.

Az 512. §-ban a 428.—437. §§-okra való hivatkozás helyett substituálni kellett a 428.—430. és a 433.—435. §§-okra való hivatkozást, mert a tervezet a polgári perrendtartásnak 431., 432. és 436. §§-aiban foglalt rendelkezéseiket nem vette fel.

59. §.

Ezen §. a felfolyamodási, kereseti és felebbezési beadványok alakját, tartalmát és csatolmányait állapitja meg. A kereseti beadványok alatt a tervezet értelmében természetesen a felszólalási beadványok is értendők.

Ugy az előirt dijakra, mint a bizonyitékokra nézve a tüzetes rendelkezéseket a tervezet a későbbiekben adja meg (85. és 64.—67. §§.). Minthogy a tervezet szerint a peres eljárásban kötelező a meghatalmazott nevezése és igy előfordulhat az az eset is, hogy a fél felfolyamodását nem akarja maga beadni, hanem meghatalmazottal beadatni, gondoskodni kellett oly rendelkezésről, mely ily esetben a meghatalmazásnak csatolását rendeli el.

60. §.

Megfontolás tárgyává tette a tervezet a polgári perrendtartásnak a biztositék adására vonatkozó rendelkezéseit, a mikor is nem volt szabad figyelmen kivül hagyni azon különbséget, mely a pol-

gári perrendtartás és a szabadalmi törvény anyaga között természetszerüen fennáll.

Mig ugyanis a polgári perrendtartás szerint működő biróságoknál alperes gyanánt rendszerint csak belföldön lakó szerepel, addig a szabadalmi hatóságok előtt ily minőségben a külföldön lakó szabadalomtulajdonosok is szerepelnek; a biztosíték fogalmából és a biztosíték adásának ratiójából folyólag már most a tervezet határozottan kiemelte, hogy biztositékot csakis a külföldön lakó féltől kérhet a belföldön lakó ellenfél.

Hangsulyozottan kiemelendő, hogy a biztosíték adása a polgári perrendtartás 124. §-ának megfelelően csakis oly államnak polgáraitól kérhető, mely állam a magyar állampolgárt hasonló esetben biztositék adására kötelezi; áll ez különösen a felszólalásokra, melyek esetében tehát a külföldi felszólalótól a belföldi bejelentő csak akkor kérhet biztositékot, ha az illető államban, a melynek polgára a felszólaló, a magyar felszólalótól is kérnek biztositékot.

A módositások, melyeket a tervezetnek a polgári perrendtartásnak hivatkozott §§-ain meg kellett ejteni, a következők:

A polgári perrendtartás 125. §-ában a felperesi követelésnek elismert részére vonatkozó rendelkezést a szabadalmi jogszolgáltatás terén megforduló ügyek természetéből folyólag ki kellett a tervezetből venni.

Minthogy továbbá a tervezet a felülvizsgálat intézményét nem ismeri, azt a hivatkozás alól ki kellett venni.

Éppugy ki kellett venni a követelésre vonatkozó rendelkezést is.

A polgári perrendtartásnak a biztositék visszaadását elrendelő határozat ellen a felfolyamodás lehetőségét megállapitó rendelkezésétől eltérően a tervezet akként rendelkezik, hogy ily határozat ellen felfolyamodásnak helye nincs. Indokolását találja ezen rendelkezés azon különbségben, mely a polgári perrendtartás szerint működő biróságok és a szabadalmi hatóságok előtti eljárások felebbviteli módjában rejlik, a mennyiben a szabadalmi hatóságok, az általános bevezetésben felemlitett okokból, csak egy felebbviteli forumot ismernek ugy, hogy ha a biztositék visszaadása a szabadalmi tanács előtti felebbezési eljárásban határoztatnék el, felfolyamodási forum hiányában nem is lehetne ezen határozat ellen felfolyamodni; különben is a biztositékadásra való kötelezettségnek kimondása, tekintettel a reciprocitásra, oly ritkán fog előfordulni, hogy már ezen körülmény is indokolja a felfolyamodás kizárását; ezen rendelkezés annyival is inkább indokolt, mert a biztositékot csak akkor kell visszaadni ill. a felperest ezen kötelezettség alól felmenteni, ha a biztositék adásának oka a per folyamán megszünik; méltán feltehető a szabadalmi hatóságokról, hogy ily esetekben a legnagyobb circumspectioval fognak határozni.

Nem volt szabad végre megfeledkeznie a tervezetnek a biztositék adására vonatkozó rendelkezésnek sanctiojáról sem, melyet abban állapitott meg a tervezet, hogy a biztositék adására kötelezettnek keresete ill. felebbezése, ha biztositékadási kötelezettségének nem felel meg, visszavontnak mondatik ki. Természetesen megállapitotta a tervezet ezen kimondásának következményeit is, melyek a kereseti ill. a felebbezési kérelem tárgytalanná válásában és az eljárások megszünésében állanak.

61. §.

A tervezet ezen §-a a felfolyamodási, kereseti és felebbezési beadványok ügykezelésének egy részét állapitja meg.

A tervezet szükségesnek látta oly rendelkezést statuálni, mely szerint ezen beadványok hivatalból vizsgálatnak vettetnek alá abban az irányban, vajjon azok az 59. §-ban foglalt rendelkezéseknek megfelelnek-e vagy sem.

A tervezet ezáltal ki akarja kerülni azt az anomaliat, mely az érvényben álló szabadalmi törvény alatt különösen a felszólalási iratoknál fordult elő és mely abban állott, hogy ezen felszólalási iratok ill. maguk a felszólalások nem voltak elegendően felszerelve, a mi különböző inconvenientiákra vezetett, melyek ellen a szabadalmi hivatalnak specialis rendeletekkel kellett, ugy, a hogy, védekeznie.

De másrészt kénytelen is volt a tervezet gondoskodni arról, hogy a szóbeli tárgyalások anyaga kellőképpen előkészittessék, mivel bizonyos körülmények között a szabadalmi hatóságok a peres ügyekben a felek segédkezése nélkül kénytelenek az ügy állásához képest dönteni (77. §.).

A tervezet szerint az emlitett beadványok megvizsgáltatnak és ha nem felelnek meg a követelményeknek, a beadványt beadó fél a követelmények teljesitésére hivatik fel; természetes, hogy ez határidő kitüzése mellett történik.

Ezen felhivásnak sanctioja abban áll, hogy azon félnek beadványa, a ki a felhivásnak nem tesz eleget, visszavontnak mondatik ki.

Minthogy a 60. §-ban a kereset vagy felebbezés visszavonásának kimondásából folyó következmények már meg lettek állapitva, a tervezet ezen 61. §-ában ezen következményeket csak a felfolyamodás visszavonásának kimondására nézve kellett megállapitani.

Szükségesnek találta továbbá a tervezet annak határozott statuálását, hogy a szabadalmi hatóságokhoz beadott beadványokat csupán azért, mert azok helytelenül vannak elnevezve, elutasitani ne lehessen, ezen rendelkezés természetes folyománya az, hogy a beadványokat tartalmuk szerint kell megitélni, ügykezelésbe venni és letárgyalni.

Minthogy már most a tervezet szerint a beadványok hivatalból vizsgálatnak vettetnek alá, meg kellett állapitani a tervezetnek azon eseteket is, melyekben a beadványok hivatalból utasittatnak el.

Erre nézve a tervezet kétféle okokat állapit meg: alaki és érdemi okokat. Az alaki okok abban állanak, hogy a beadványok elkésve vagy oly döntések ellen adattak be, melyek ellen felebbvitel a tervezetben provideálva nincsen; az érdemi ok azon rendelkezésen alapszik, mely az 55. §. 6. bekezdésében foglaltatik s melynek ratioja ezen §. indokolásánál már tüzetesen ki lett fejtve.

Annak constatálása, hogy ezen hivatalból való elutasitáshoz szükséges körülmények fennforognak-e vagy sem, a tervezet szerint igen egyszerü és semminemü bonyolult nyilvántartást nem igényel, mert a tervezet 81. §-ában foglalt rendelkezés szerint a szabadalmi lajstromba minden szabadalomra nézve bejegyeztetik a szabadalmi hatóságok hatáskörébe tartozó perek meginditása ugy, hogy az ezen bevezetést foganatositó hivatalbeli tisztnek azonnal látnia kell, hogy ezen szabadalom ellen, melynek alapján tulajdonosa megállapitási keresetet indit, hatálytalanitási per van folyamatban; természetesen látnia kell azt is, hogy a hatálytalanitási pert inditó és az, a ki ellen a megállapitási kereset szól egy s ugyanazon személy-e vagy sem.

## 62. §.

Ezen §. a felfolyamodási ill. a kereseti és felebbezési beadványok ügykezelését állapitja meg azon esetre, ha ezen beadványok az 59. ill. az 59. és 63. §§-okban foglalt rendelkezésekben megállapitott követelményeknek megfelelnek.

A felfolyamodások ily esetben a törvényes rendelkezések szerint minden további intézkedés nélkül letárgyaltatnak, mivel a tervezet a felfolyamodás intézményét csak az engedélyezési eljárásban (szabadalmak feltételes és elsőbbségek engedélyezése) és a polgári perrendtartásnak a tervezetben hivatkozott rendelkezéseiben emlitett peren kivüli esetekben ismeri, a melyekben tehát a felek ellenfél nélkül állnak a szabadalmi hatóságokkal szemben.

Ha a kereseti vagy felebbezési beadványok a törvényes követelményeknek megfelelnek, azoknak egyik példánya a mellékletekkel együtt az ellenfélnek ill. ha több ilyen van, valamennyinek kiadatik, a kik a beadandó nyilatkozat beadására kitüzött határidőről értesittetnek (40. §.).

A kitüzött határidő eltelte után a kereseti ill. a felebbezési kérelem szóbeli tárgyalására határidő tüzetik ki, melyről valamennyi fél értesitendő.

Ha a határidőn belül nyilatkozat adatott be, akkor ez mellékleteivel együtt a keresetet ill. a felebbezést beadó félnek kézbesittetik.

Arra az esetre, ha a nyilatkozat elkésve adatik be, ez a beadó félnek hivatalból adatik vissza, annak tartalmát tehát sem az ellenfél sem a szabadalmi hatóságok figyelembe nem veszik; az ebből eredő mulasztás pótlására szükséges halasztással járó költségek tekintetében a mulasztó fél felelős (65. §. ill. polgári perrendtartás 225. §.).

63. §.

Minthogy a dolog természetéből folyólag valamennyi felet nemcsak a határidőkről és határnapokról kell értesiteni, hanem azoknak alkalmat is kell adni, hogy a keresetekkel és felebbezésekkel szemben kellőképpen védekezhessenek, a tervezetnek rendelkezni kellett aziránt, hogy a feleknek minden ily beadványa és ennek melléklete, melyet a szabadalmi hatóság az ellenfélnek kézbesit, annyi példányban adandó be, hogy mindegyik ellenfélnek egy példány jusson.

Ezen rendelkezés sanctioja a 61. §-ban van lefektetve.

64. §.

A rendelkezési elvből folyólag a feleknek jogában van bizonyos meghatározott időpontig keresetüket vagy felebbezésüket visszavonni.

Ezen beadványok visszavonásának következményeiről a 60. §. rendelkezik, mig az ily visszavonással járó anyagi felelősséget a 74. §. állapitja meg.

Tekintettel az ily visszavonással járó sulyos érdemi és anyagi következményekre, a tervezet kimondta, hogy az ily visszavonásnak irásban kell történnie.

A mint előzőleg, az érvényben álló szabadalmi törvény revisiojának általános indokolásában tüzetesen ki lett fejtve, a felszólalásnak az actio publica jellegével való felruházása egyrészt áttöri a rendelkezési elvet, másrészt nem jár azzal az eredménynyel, melyet ezen rendelkezés el akar érni.

A tervezet az actio publica-t nem ismeri és a felszólalást, a tervezetben tüzetesen megállapitott határok között, rendes keresetnek tekinti, melyet tehát a 64. §. rendelkezései szerint szintén vissza lehet vonni.

Elismerte ugyan a tervezet azon törekvés jogosultságát, hogy a felszólalást, mint ilyent, lehetőleg meg kell könnyiteni, de nem mehetett el ezen törekvéseken oly messzire, hogy egyrészt kimondta

volna, hogy az egyszer beadott felszólalást ne lehessen többé visszavonni s nem mehetett el másrészt oly messzire sem, hogy a felszólalót ne kötelezte volna azon költségek megtéritésére, melyeket ő okozott; a tervezet a felszólalás megkönnyitését nem a bejelentő költségére gondolta keresztülviendőnek; ha már az állam magasabb szempontok miatt a felszólalás beadását favorisálni akarja, akkor tegye meg azt akként, hogy az azzal járó állami terheken könnyitsen; a tervezet szerint tehát először is nem fizetendő külön dij a felszólalás fejében (85. §.) és másodszor a felszólalási beadvány, valamint ennek összes mellékletei bélyegmentesek (88. §.); minden más tekintetben a felszólalás rendes keresetnek tekintendő.

65. §.

Az érdemleges tárgyalásokra nézve a tervezet lényegileg a polgári perrendtartás rendelkezéseit acceptálja azon módositásokkal, melyek a szabadalmi hatóságok szervezetéből és az ezen hatóságok előtt tárgyalandó és azok által eldöntendő kérdések természetéből önkényt folynak.

Igy legelső sorban is kimondja a tervezet, hogy a polgári perrendtartásnak hivatkozott §§-aiban foglalt rendelkezések közül csak azokat veszi át, melyek a törvényszékekre nézve vannak megállapitva.

Mint külön módositásokat a tervezet a következőket emliti fel.

Minthogy feleknek a szabadalmi hatóságok előtti képviselésére egyaránt vannak jogositva az ügyvédek és az ügyvivők, a felek érdeke megkivánja, hogy az ügyédekre nézve tett kivétel a 214. és 215. §§-ok alkalmazása tekintetében az ügyvivőkre kiterjesztessék.

Természetesen kiterjesztetnek az ügyvivőkre a 217. §. azon rendelkezései is, melyek az ügyvéd által elkövetett rendzavarásra vonatkoznak.

Azon határozat, mely, ha ügyvédre vonatkozik, az ügyvédi kamarával közöltetik, azon esetben, ha ügyvivőre vonatkozik, természetszerüen az ügyvivők fegyelmi biróságához teendő át.

Minthogy a tervezet a polgári perrendtartás 96. §-át nem vette fel, a 218. §-ból ezen §-ra való hivatkozást természetszerüen ki kellett hagyni.

Ugyanazon okból kellett a 221. §-ban a 218.—220. §§-okra való hivatkozást a 218. és 219. §§-okra való hivatkozással helyettesiteni.

A szabadalmi hatóságok által eldöntendő vitás kérdések természete teljesen elütvén a törvényszékek által eldöntendő perek természetétől, a szabadalmi hatóságok előtt követelési kérdések a polgári perrendtartás értelmében nem fordulnak elő; az ily perek egyesitésére

vonatkozó rendelkezés a szabadalmi hatóságok előtt tehát nem alkalmazható; de czélszerü lehet, még pedig ugy a felekre, mint a szabadalmi hatóságokra, ha oly perek egyesitése mondatik ki közös tárgyalás és eldöntés czéljából, melyekben egy vagy több bejelentő (felszólalásnál) ill. szabadalomtulajdonos (a többi pereknél) áll több vagy egy ellenféllel (felszólalóval vagy felperessel) szemben, miért is a tervezet ezen módositást fel is vette.

Minthogy végre a szabadalmi hatóságok előtti vitás kérdések specialis természete nem engedi meg, hogy a pereknek elintézése a szabadalmi hatóságok előtt és ezek közreműködésével lefolyó elismerés vagy egyezség által befejeztessék, a 248. §-nak ezekről rendelkező 1. pontját a tervezetnek annál inkább ki kellett venni a szabadalmi hatóságok előtti alkalmazásból, mert már az ezen pontban hivatkozott, az egyezségről szóló 235. §. sem lett a tervezetbe felvéve.

66.—69. §§.

A feleknek a szóbeli tárgyaláson állitásaikat bizonyitaniok kell; ezen állitások háromfélék: vagy műszakiak vagy ténybeliek vagy pedig műszakiak és ténybeliek egyszerre.

A műszaki állitások szakértőkkel bizonyithatók, a ténybeliek tanukkal, az egyidejüleg műszaki és ténybeli állitások okiratokkal és szemlével bizonyithatók, a mikor is kiemelendő, hogy a szabadalmi hatóságok által eldöntendő vitás kérdések specialis természetéből folyólag az okiratokkal való bizonyitás kiterjesztetik minden oly ismertetésre, mely a tervezet 2. §-ának 1., 2. és 3. pontjában foglalt rendelkezések szerint és az ott tüzetesen megállapitott körülmények között ujdonságrontó hatással bir anélkül azonban, hogy a tervezet, a mit hangsulyozottan ki kell emelni, az ily ismertetéseknek az „okirat" jellegét akarná tulajdonitani.

A bizonyitás felvételének általános szabályai a polgári perrendtartásnak a tervezet 67. §-ában foglalt rendelkezéseiben vannak letéve.

Ezen rendelkezések alól a tervezet a következő kivételeket statuálja.

Kiküldött biróra a szabadalmi hatóságok a bizonyitást csakis akkor bizzák, ha a bizonyitás felvétele szemlével történik, mivel igen gyakran megesik, hogy a szemle tárgya olyan, hogy azt nem lehet a szabadalmi hatóságok elé hozni; ily esetben a kiküldött biró ill. a kiküldött birók (66. §. 2. módositás) külföldre is kiküldhetők.

Megkeresés utján a szabadalmi hatóságok csakis a tanuval való bizonyitást végzik: ily bizonyitásfelvétel által a közvetlenség nem igen szenved, mert ezen felvételnél a felek meghatalmazottjai is jelen

lehetnek (66. §. 3. módositás), a kik aztán a tárgyalásnál a közvetlenséget a tények közvetlen előadásával sok tekintetben pótolják.

A szakértőkkel, tanukkal, okiratokkal és szemlével való bizonyitás felvételére a polgári perrendtartásnak a tervezet 67., 68. és 69. §§-aiban hivatkozott §§-aiban foglalt rendelkezések alkalmaztatnak a feltüntetett módositásokkal.

70. §.

A tervezet, tekintettel különösen azon körülményre, hogy több esetben (szabadalombitorlás, függőség, megvonás) a szabadalmi hatóságok azon helyzetbe jutnak, hogy oly tisztán anyagi kérdések fölött is döntsenek, melyek fölött a döntés csak akkor lehet igazságos, ha azt a felek igaz kijelentéseire lehet alapitani, felvette a félnek eskü alatt való kihallgathatását is, melyre nézve a polgári perrendtartásnak a tervezet 70. §-ában hivatkozott §§-aiban foglalt rendelkezések mérvadók.

Különösen fontosak lesznek az emlitett tekintetekre a polgári perrendtartásnak a tervezetbe felvett és a 376. §-ban is hivatkozott, a 275. §-ban foglalt ama rendelkezések, melyek valamely kárnak, elmaradt haszonnak vagy más követelésnek birói megállapitására vonatkoznak.

71. §.

A midőn a tervezet akként rendelkezett, hogy a szabadalomból folyó jogok a szabadalom hatályának csak végleges beálltával érvényesithetők, teljes tudatában volt ama nehézségnek, mely ezen rendelkezés által oly irányban merülhet fel, hogy a szabadalomtulajdonos a bejelentés beadásának kihirdetése napjától a szabadalom engedélyezésének kihirdetését követő napig tulajdonképpen védtelenül volna kiszolgáltatva a bitorlóknak, kikkel szemben a gyors eljárás már csak azért is indicálva van, mert rendszerint nem képesek a szabadalomtulajdonost a neki okozott kárért anyagilag kárpótolni; hogy már most a tervezet e tekintetben a szabadalomtulajdonost a legmesszebb menő módon védelmébe vegye, a tervezet az előleges bizonyitás és az előleges biztositási intézkedések intézményét (90. §.) statuálta. Az előleges bizonyitás felvehetésének intézménye arra szolgál, hogy a bitorlás objectiv tényálladékát azaz a szabadalomsértést bármikor, tehát a megállapitási per inditása előtt is, a lehető leggyorsabban lehessen megállapitani a nélkül, hogy a szabadalomsértés elkövetőjének alkalma és ideje maradna, a bizonyitás eredményét a jelek eltüntetésével meghiusitani. Ezért is rendelkezett a

tervezet akként, hogy azon esetben, a melyben az előleges bizonyitás megállapitási perben való felhasználásra kéretik, ezen kérelem felett a szabadalmi hatóságok az ellenfél meghallgatása és szóbeli tárgyalás nélkül a lehető legrövidebb idő alatt határoznak.

Ha ezen kérelmet a szabadalmi hivatal kereseti osztálya megtagadná, felfolyamodásnak van helye, mely természetszerüen a szabadalmi tanácsnál adandó be, a mikor is a felfolyamodásra nézve általában mérvadó rendelkezések alkalmaztatnak.

Minthogy a szabadalmi hatóságok előtt a törvényszéki eljárás van alkalmazásban, ki kellett a tervezetnek határozottan mondani, hogy az előleges bizonyitás felvétele iránti kérelmet nem lehet, a mint ez a járásbirósági eljárásnál meg van engedve, jegyzőkönyvbe mondani.

A kérelmet természetesen azon szabadalmi hatóságnál ill. annak azon osztályánál kell beadni, mely a bizonyitás eredményét hivatva van első fokban felhasználni, tehát, ha megállapitásról van szó, a szabadalmi hivatal kereseti osztályánál.

72. §.

A tervezet az itélet hozatalára nézve a polgári perrendtartás rendelkezéseit vette át; módositást a tervezet csak annyiban ejtett meg, a mennyiben kimondta, hogy akkor, a midőn a megállapitott esetben a bizonyitás ismétlése megkivántatik, a szakértővel, szemlével és tanuval megejtett bizonyitás nem ismételtetik; tette ezt a tervezet azért, mert az ezen irányokban megejtett bizonyitás eredménye maradandó alakban rögzitetten (jegyzőkönyv) fekszik a szabadalmi hatóságok előtt.

73. §.

A tervezet az ezen §-ban hivatkozott egyes momentumokra nézve a polgári perrendtartás rendelkezéseit vette át oly módositásokkal, melyeket a szabadalmi hatóságok által eldöntendő vitás kérdések természete megkövetel.

A polgári perrendtartásnak hivatkozott rendelkezései közül itt is csak azok alkalmaztatnak, melyek a törvényszéki eljárásra vonatkoznak.

Azon rendelkezések, melyek a pergátló kifogások tárgyában hozott itéletekre vonatkoznak, nem találnak alkalmazást, mivel a tervezet, a mint ez az általános indokolásban már meg lett okolva, a pergátló kifogásokat nem vette fel keretébe.

Mivel a tervezet szerint az itéletet mindegyik félnek kell kézbesiteni, nem tétetvén ily irányban módositás a polgári perrendtartás 403. §-ában foglalt rendelkezéseken, ki kellett hagyni a 409. §. azon

rendelkezését, mely oly félre vonatkozik, kinek az itéletet a polgári perrendtartás szerint nem kell kézbesiteni.

Az itélet kiigazitása iránti kérelem beadására megállapitott határidő (nyolcz nap) az itélet kézbesitésének napjától számittatik.

74. §.

A költségek megállapitására nézve a szabadalmi hatóságok a polgári perrendtartásnak a tervezet 74. §-ában hivatkozott rendelkezései szerint járnak el, a mikor is csak azon módositásokat végezte a tervezet, melyek a specialis viszonyok következtében elkerülhetetlenek voltak.

Igy a már többszörösen emlitett okból ki kellett mondani, hogy az ügyvédekre vonatkozó rendelkezések itt is kiterjesztetnek az ügyvivőkre.

Határozottan ki kellett továbbá mondani, hogy a negativ megállapitás költségeit mindig a kérelmező fél viseli, mert méltánytalanság lenne ily költségekkel még csak részben is a szabadalomtulajdonost terhelni akkor, a mikor azokat nem ő okozza.

Gondoskodni kellett a tervezetnek azon esetekről is, a melyekben a felek bármily okból megtámadott bejelentésüket, keresetüket, vagy felebbezésüket visszavonják, vagy a melyekben megtámadott szabadalmaikról lemondanak; csak a méltányosság parancsát követte a tervezet, a midőn ily esetekre nézve kimondta, hogy az ily bejelentő, felperes vagy szabadalomtulajdonos az ellenfélnek okozott költségekben elmarasztalandó.

Nem alkalmazhatta természetszerüen a tervezet ama rendelkezést, mely a többkövetelésre vonatkozik, valamint hatályon kivül kellett helyezni a 435. §-nak hivatkozását az ellenmondásra, minthogy ezt a tervezet nem ismeri.

Szorgos megfontolás tárgyát a tervezet részéről, hogy ez milyen állást foglaljon el a felszólalás körül felmerülő költségek megállapitásában vagyis, hogy a tervezet a felszólalásból a bejelentőre háramló költségeket minden körülmények között a bejelentővel fizettesse-e meg, mint eddig, vagy hogy ugy rendelkezzék-e, hogy felszólalás esetében a felek a saját költségeiket minden körülmények között maguk viseljék vagy pedig módositás nélkül fogadja-e el a polgári perrendtartásnak idevágó szakaszait, melyeknek alapelve az, hogy a vesztes fél a nyertes fél költségeiben elmarasztalandó.

Már az általános indokolásokban ki voltak fejtve azon jelenségek, melyek az érvényben álló szabadalmi törvénynek a felszólalásnak a költségek tekintetében való favorisálása következtében mutatkoztak; a gyakorlat mutatta, hogy a felszólalónak minden körül-

mények között való költségmentesitése már csak azért sem lehet helyes, mert megszüli a könnyelmü vagy felületes felszólalásokat és ezzel megterheli a szabadalmi hatóságokat oly munkával, mely merőben haszonnélküli; de a méltányosság követelményei is ellene szólnak az ily intézkedésnek, mert miért kelljen a bejelentőnek, ki az indokolatlan felszólalás által érdekeiben különben is sérelmet szenved, még az ily felszólalással járó költségeket is viselni, mikor azokat más okozta?

Ugyanezen szempont érvényesül a felszólalásra nézve abban az esetben is, ha felszólaláskor a felek minden körülmények között maguk viselnék a maguk költségeit; a midőn a felszólalás indokolt volt, nem méltányos, hogy a felszólaló indokolt és sikeres felszólalásáért a költségeket viselje, ha pedig nem volt indokolt, méltányos és jogos, hogy ő viselje a költségeket.

Kétséget nem szenved, hogy a felszólalás intézménye az állam részéről támogatandó, de csak annyiban, a mennyiben a méltányosság a szabadalmi hatóságok előtt egyenlő elbánásban részesitendő feleknek egyikével szemben sem szenved sérelmet. A tervezet ezen kettős kivánalomnak akként tett eleget, hogy egyrészt elfogadta azt az alapelvet, mely szerint a vesztes fél a nyertes fél költségeit tartozik viselni és hogy másrészt a felszólalási kereset letárgyalása fejében külön dij lefizetését nem rendelte el és a felszólalási beadványt, valamint ennek összes csatolmányait felmentette a bélyegkötelezettség alól.

75. §.

Az itélet kiegészitésére nézve a tervezet a polgári perrendtartás 413. §-ának 3.–7. bekezdéseiben foglalt rendelkezéseket acceptálta.

76. §.

Nem zárkózhatott el a tervezet a jogerős itéletnek perujitással való megtámadásának statuálása elől; a perujitásra nézve a tervezet a polgári perrendtartásnak a 76. §-ban hivatkozott §§-aiban foglalt rendelkezéseit vette át azon módositással, hogy az egyezség tekintetében felállitott szabályokat, minthogy a tervezet a birói egyezséget nem ismeri, eximiálta.

77. §.

A határidő és határnap természetére és elmulasztására vonatkozó rendelkezéseket a tervezet nagyjában a polgári perrendtartásból vette át, figyelembe vette azonban itt is a szabadalmi ügynek

specialis természetét és különösen a tervezetnek azon vezérelvét, hogy a szabadalmi hatóságok előtti eljárást, különösen pedig a peres eljárást, a mennyire csak észszerüen lehet, egyszerüsiteni kell.

A határidő fogalmának meghatározásából önként folyik, hogy a határidő utolsó napja is bennfoglaltatik a határidőben.

Tekintettel a szabadalmi ügynek nemzetközi jellegére és az ennek folyományaként mutatkozó azon körülményre, hogy a külföldi felekkel való érintkezés és az ügyeknek tisztázása hosszabb időt vesz igénybe, szükségesnek látta a tervezet a határidőkre nézve minimumot megállapitani, melyhez azonban a szabadalmi hatóságok természetszerüen csak mint minimumhoz vannak kötve; egyes esetekben a szabadalmi hatóságok szabad mérlegelés alapján hosszabb határidőt is tüzhetnek ki.

Az a körülmény, hogy ez a határidő minden esetben legalább is egy hónap, nem fog az ügyek elhuzására alkalmat adni, mert a felek a kitüzött határidőn belül bármikor cselekedhetnek; az a fél tehát, a ki ügyét gyorsabban kivánja elintéztetni, a határidő letelte előtt fog cselekedni.

Igen szorgos megfontolás tárgyát képezték a polgári perrendtartásnak azon rendelkezései, melyek a határnap elmulasztására ill. ezen elmulasztás következményeire vonatkoznak és itt épp ugy figyelembe kellett venni a szabadalmi ügy specialis természetét, mint a hogy az figyelemre lett méltatva a határidő elmulasztásának következményei tekintetében, melyek a tervezetben ugy az engedélyezési, mint a peres eljárásra nézve tüzetesen meg lettek állapitva.

Legelső sorban el kellett itt dönteni azt a kérdést, vajjon a határnap elmulasztásának legyenek-e „következményei" vagyis maguktól beálló oly birósági ténykedések, melyek az ügyet a fennforgó körülményekre való tekintet nélkül a mulasztó fél hátrányára döntik el.

A tervezet ezen kérdésre, tekintettel a szabadalmi peres ügyek specialis természetére, tagadólag válaszolt; a kereseti beadványok ugyanis, különösen a 61. §-ban foglalt rendelkezések következtében, az ügyet mindig annyira elő fogják késziteni, hogy azt a szabadalmi hatóságok a legtöbb esetben az anyagi igazsághoz hiven el fogják dönthetni ugy, hogy ily döntés hozatala nem fog nehézségekbe ütközni akkor sem, ha a felek egyike sem jelenik meg a tárgyaláson; a mint a 79. §. indokolásánál tüzetesen ki van fejtve, a tervezet nem acceptálta a szünetelés intézményét ugy, hogy már ezen tényből folyólag is ki kellett mondani a tervezetnek, hogy abban az esetben, a melyben a tárgyaláson a felek egyike sem jelenik meg, a szabadalmi hatóságok az ügy állásához képest döntenek; jogsérelem ily esetben ki van zárva, mert, ha a felek szándékosan nem jelentek meg a tárgyaláson, ismerve a törvény ily esetben alkal-

mazandó rendelkezéseit, eleve is belenyugodtak a döntésbe; a mennyiben azonban ezt a döntés meghozatala után nem tennék, élhetnek a felebbvitellel; ha pedig nem szándékosan, hanem akaratukon kivül mulasztották el a tárgyalási határnapot, élhetnek az igazolással.

Önként következik a tervezetnek ezen álláspontjából, hogy, azon esetben, a melyben a feleknek csak egyike jelent meg és az a tárgyalást nem kivánja, vagy a melyben mindkét fél megjelent ugyan, de a tárgyalást nem kivánják, a szabadalmi hatóságok ugyancsak az ügy állásához képest fognak dönteni.

Abból a tényből folyólag azonban, hogy a felek a tárgyalásnál a beadványok tartalmához kötve nincsenek, önként következik, hogy azon esetben, melyben a megjelent fél vagy a megjelent felek egyike a tárgyalást kivánja, ez megtartandó, a mikor is a polgári perrendtartásnak az érdemleges tárgyalásra vonatkozó és a tervezet 65. §-ában hivatkozott rendelkezései alkalmaztatnak.

Önként következik a tervezetnek az eddig ismertetett esetek tekintetében elfoglalt álláspontjából, hogy oly esetekben, a melyekben a felek önhibájukon kivül nem jelenhettek meg és ezen körülményről a szabadalmi hatóságok a tárgyalás befejezése előtt tudomást szereznek, a tárgyalás nem fog döntéssel bevégeztetni, hanem ujabb tárgyalási határnap fog kitüzetni.

Végül megjegyzendő még, hogy a határidőre nézve kiemelte a tervezet, hogy a polgári perrendtartásnak hivatkozott rendelkezései a szabadalmi hatóságok előtt minden eljárásban, tehát az engedélyezésnél is alkalmaztatnak.

78. §.

A mint az általános indokolásban ki volt fejtve, a mulasztás orvoslását a tervezet az igazolással contemplálta, melyre nézve a polgári perrendtartásnak a tervezet 78. §-ában hivatkozott §§-aiban foglalt rendelkezéseit alkalmazta azon tüzetesen megállapitott két módositással, melyek közül az első az igazolási kérelem beadásának módját és helyét állapitja meg, mig a másik a dolog természetéből folyólag a polgári perrendtartásnak a végrehajtásról szóló rendelkezéseit helyezi hatályon kivül.

A mulasztások a tervezet szerint a szabadalmi hatóságok előtt minden eljárásban, tehát a szabadalom engedélyezése körül követett eljárásban is igazolhatók.

79. §.

Az eljárás félbeszakitására és felfüggesztésére nézve a szabadalmi hatóságok előtti minden eljárásban, tehát ugy az engedélyezés,

mint a vitás ügyek tekintetében felmerülő kérdések eldöntése körüli eljárásban a tervezet a polgári perrendtartásnak a tervezetben hivatkozott §§-aiban foglalt rendelkezéseit vette át azon módositásokkal, melyek a tervezetben tüzetesen meg vannak állapitva.

Meg kellett határozni legelső sorban is a felvétel módját; feleslegesnek találta a tervezet annak határozott kimondását, hogy a felvett eljárást, a mint ez természetes, azon forum előtt folytatják, a hol az félbe szakadt.

Az ügyvédekre vonatkozó rendelkezést természetszerüen itt is ki kell terjeszteni az ügyvivőkre.

Mivel továbbá a tervezet a polgári perrendtartásnak 142. §-át nem vette át, a 472. §. 2. bekezdésében foglalt, ezen §-ra való hivatkozást hatályon kivül kellett helyezni.

Szorgos megfontolás tárgyát képezte a tervezet részéről, vajjon a polgári perrendtartásnak a szünetelésre vonatkozó rendelkezéseit a tervezet átvegye-e vagy sem.

Az összes körülményeknek tüzetes latolása után a tervezet elhatározta, hogy a szünetelés intézményét nem statuálja; igaz ugyan, hogy a rendelkezési elv szerint a feleknek meg kellene adni azt a jogot, hogy pereiket a törvényben előirt módon és határok között tetszésük szerint szüneteltessék, de ezen joggal szemben áll egyrészt az ipar és az egyetemesség általános és igy magasabb érdeke és a szabadalom aránylag rövid tartama, főleg azonban az a körülmény, hogy a szabadalmi perek természetéből folyólag a szünetelés intézményét amugy sem lehetett volna kivétel nélkül statuálni; nem lehetett volna szüneteltetni a közérdek és az ethika szempontjából, pl. a felszólalási, a megfosztási, a megvonási és a megsemisitési pereket.

## 80. §.

A szabadalmi hatóságok kiadmányainak kézbesitésére nézve a tervezet a polgári perrendtartás ide vonatkozó rendelkezéseit vette át azon módositásokkal, melyek a specialis viszonyok tekintetbe vételével indicálva voltak.

A szabadalmi hatóságok kiadmányai alatt ezen hatóságoknak minden irata értendő, mely a feleknek kézbesitendő.

Tekintettel már most a tervezetnek azon rendelkezésére, hogy külföldön lakó felekre nézve a szabadalmi hatóságok előtti minden eljárásban kötelező a képviselet és hogy, ha a belföldön lakó fél nem található meg, vagy ha a belföldön lakó és képviselt vagy a külföldön lakó fél képviselet nélkül marad, a szabadalmi hivatal a felek számára ügygondnokot nevez ki, a tervezet a kézbesitésnek kérdését sokkal egyszerübben oldhatta meg, mint a polgári perrendtartás, a

mennyiben nem kellett a tervezetnek a „felek" tekintetében a polgári perrendtartás rendelkezéseiben provideált azon esetekre is kiterjeszkedni, a melyekben a kézbesités csak bizonyos complicatiókkal foganatositható.

Igaz ugyan, hogy a szabadalmi hatóságok a feleken kivül tanuknak és szakértőknek is kézbesittetnek kiadmányokat ugy, hogy oly esetekre nézve, a melyekben ezeknek nem lehetne kézbesiteni, tulajdonképpen a tervezet határozott rendelkezéseket nem is tartalmaz; ez a hiány azonban csak látszólagos, mert oly esetekben, a melyekben a szabadalmi hatóságok saját szolgái vagy a posta utján a kézbesitést nem foganatosithatják, jogsegélyt vehetnek igénybe a szabadalmi hatóságok székhelyén is, a mennyiben a tervezet 39. §-ának 3. bekezdésében foglalt rendelkezés szerint a kir. biróságok és közigazgatási hatóságok a szabadalmi hatóságok megkereséseinek tartoznak eleget tenni.

Tekintettel azon körülményre, hogy a tervezet a polgári perrendtartás 99. §-ának rendelkezéseit, mely szerint a biróság hivatalból köteles visszautasitani a meghatalmazott nélkül fellépő fél cselekményeit oly ügyekben, melyekben a képviselet kötelező és tekintettel arra, hogy az oly esetekben, melyekben a képviseltetésre nem kötelezett fél meghatalmazottat nevez, ez utóbbi önként veti magát alá a képviseleti kötelezettségnek, a tervezet az ügyek gyors és egységes lebonyolithatása czéljából kimondotta, hogy akkor, a mikor a félnek meghatalmazottja van, ennek kell kézbesiteni.

A fennebb kifejtett okok folytán oly esetekre nézve, a melyekben azon személy lakásán, kinek kézbesiteni kell, oly személyek nem találtatnak, kiknek kézbesiteni lehet, a tervezet akként rendelkezett, hogy a kézbesitendő kiadmány visszaadassék azon szabadalmi hatóságnak, mely a kézbesitést foganatositotta.

Hogy azok a kézbesités tekintetében megállapitott rendelkezések, melyek a kir. közjegyzőkre és ügyvédekre vonatkoznak, az ügyvivők hatásköréből folyólag ezekre is kiterjesztendők, bővebb indokolásra nem szorul.

Minthogy a szabadalmi hatóságok administrativ ügykezelése eltér a biróságokétól, minek következtében a tervezet nem vette fel rendelkezései közé a polgári perrendtartás 167. §-ának 1. pontját, gondoskodni kellett arról, hogy a kézbesitést elrendelő szabadalmi hatóság hivatalos czime legyen a kézbesitési bizonyitványon feltüntetve.

Tekintettel arra a fennebb megokolt körülményre, hogy a tervezet nem ismeri az ugynevezett letételt, ki kellett mondani, hogy a polgári perrendtartás különben hivatkozott 167. §-ának 7. pontjában a letételre vonatkozó hivatkozás a tervezetben nem talál alkalmazást.

81.—83. §§.

A szabadalmi intézmény modern felfogásából folyik azon követelmény, hogy azon pillanattól fogva, a melyben a bejelentőnek ill. a szabadalomtulajdonosnak jogai hivatalból biztositva vannak, ezen jogok és az ezeknek alapját képező iratok tekintetében a legnagyobb nyilvánosság uralkodjék; ezen felfogás vetett véget a titkos szabadalmak absurd intézményének is.

A szabadalmak és azok minden viszonylata nyilvánosságának közreműködő tényezője a szabadalmi lajstrom, melynek tehát mindazon adatokat kell tartalmaznia, melyek a szabadalom összes jogviszonyaira (tulajdon- és szabadalomjogiakra) vonatkoznak. Ezen jogviszonyok két csoportba osztályozhatók: olyanokra, melyekről a szabadalmi hatóságok hivatalból szereznek tudomást és olyanokra, melyekről a szabadalmi hatóságok csak a felek szabad akaratából értesittetnek.

A tervezet már most azon álláspontra helyezkedett, hogy mindazon mozzanatokat, melyekről a szabadalmi hatóságok hivatalból értesülnek, ezek tartoznak hivatalból a szabadalmi lajstromba feltüntetni; azon mozzanatokat pedig, melyekről a felek értesitése nélkül a szabadalmi hatóságoknak tudomásuk nincs, csak a felek kérelmére jegyeztessenek be a lajstromba.

Minthogy a szabadalom csak annak engedélyezése után vezettetik be a szabadalmi lajstromba, ebben tekintet nélkül az engedélyezési eljárás folyamán esetleg nyilvánvalóvá lett egyéb jogviszonyokra (megfosztási felszólalás), első sorban a szabadalomtulajdonos (teljes) neve lesz feltüntetve; a mennyiben az engedélyezés után áll be a változás a tulajdonjogban (per, átruházás, örökbe adás), ez a lajstromba már bevezettetik; bevezetendő továbbá a lajstromba a szabadalomtulajdonos meghatalmazottjának neve, lakhelye és foglalkozása is; a postai czimek az illető szabadalom aktáiból mindenkor megállapithatók.

A szabadalom tekintetében beirandók hivatalból mindama mozzanatok kelte, melyek a szabadalomból folyó jogokra nézve kihatással vannak; ezek: a bejelentés beadásának napja (beadási elsőbbsége), elsőbbsége (szerződéses), más bejelentésekkel való egyidejü beadásának ténye (tulajdonjog), a szabadalom engedélyezési végzésének napja (szerződéses elsőbbség igénybevétele), a szabadalom engedélyezésének kihirdetési napja (gyakorlatba vétel).

Bejegyzendők a lajstromba azon adatok, melyek a szabadalom azonosságának ill. az összes akták idetartozásának megállapitására szolgálnak; ezek: a bejelentés alapszáma, a szabadalom tárgyának általános szakszerü megjelölése és a szabadalom száma.

Feltüntetendők a szabadalom érvényére vonatkozó mozzanatok: a dijfizetések és megszünések (lemondás, lejárat).

Kimutatandó a tulajdonjogban kisajátitás révén beállott változás.

Feljegyzendők a szabadalmi perek meginditása és eredménye, megszünése és visszavonása, még pedig tekintet nélkül arra, vajjon ezen perek a szabadalom ellen vagy a szabadalom alapján lettek-e meginditva (positiv-megállapitás).

A lajstromnak továbbá fel kell tüntetnie a szabadalomnak a hadügyi kormányzat által történt igénybevételét (gyakorlatba vétel) és mindazon viszonylatokat, a melyekben a szabadalom más szabadalmakkal szemben áll (pótszabadalmak, függő szabadalmak önállókká válásának ténye).

Végre hivatalból feljegyzendő a lajstromba az is, ha több bejegyzés iránti kérelem egyidejüleg adatik be.

Az érdekeltek kérelmére bejegyzendők aztán: A szabadalom tulajdonjogában szabadalmi peren kivül beállott változások (átruházás, örökbeadás) és a gyakorlati vételi engedélyek megadása, megszünése és visszavonása.

Mindezen adatok egyrészt teljesen szabatosan állapitják meg a szabadalomnak ugyszólván személyazonosságát, másrészt pedig teljes áttekintését adják a szabadalom összes jogviszonyainak.

Ugy a lajstromból, mint a szabadalmak leirásairól, rajzairól és mintáiról másolatokat lehet venni; igaz ugyan, hogy a szabadalmak leirásai és rajzai hivatalból kinyomattatnak és igy a másolatvétel ezen szabadalmakra nézve felesleges, de provideálni kellett ezen rendelkezést a szabadalmi hivatalnál elfekvő régebbi szabadalmak miatt, melyeknek leirásai és rajzai nem lettek kinyomtatva; ezen másolatokat a hivatal kérelemre hitelesiti; hogy az e téren való forgalom meg ne nehezittessék, a hitelesités iránti kérelem szóval adható elő a szabadalmi hivatal segédhivatalánál.

Mindazon kihirdetések, melyeknek megtételéről a tervezet rendelkezik, a szabadalmi hatóságok hivatalos lapjában közzéteendők.

Ezen hivatalos lapnak, a szabadalmi közlönynek, berendezését és kiadási módozatait a kereskedelemügyi minister állapitja meg. Ezen rendelkezést a tervezet azért vette fel, mert a szabadalmi hatóságoknak a tervezet által contemplált szervezete és azon körülmény folytán, hogy a szabadalmi közlöny a tervezet szerint nemcsak a szabadalmi hivatalnak, hanem a szabadalmi tanácsnak is, tehát a szabadalmi hatóságoknak hivatalos lapja, ezen lap berendezését és kiadási módozatait valószinüleg módositani kell.

A nyilvánosságnak a szabadalmi ügyforgalommal szemben támasztott, fennebb már emlitett követelménye magával hozza, hogy a tervezetben már eddig is elrendelt kihirdetéseken kivül (közzé-

tétel, engedélyezés, megtagadás, viszszavonás) elrendeltessék, hogy a szabadalom érvényében, tulajdonjogában, önállóságában és igényeiben beálló változások is hivatalból kihirdettessenek.

84. §.

Az általános indokolásban hivatkozás történt a m. kir. szabadalmi hivatal által fennállása óta kiadott statisztikai kimutatásokra, melyekből világosan kitünik, hogy a szabadalmi hivatal bevételei eddigelé mindig jóval felülmulták a kiadásokat ugy, hogy méltán merülhetett fel az a kérdés, nem volna-e czélszerü a dijakat leszállitani; a leszállitás kérdésével együtt felmerült az a kérdés is, vajjon az évi dijaknak eddig szokásos módja, az évenkinti fizetés nem volna-e czélszerübben helyettesithető az amerikai móddal, mely szerint az érvényesitési dij a szabadalom egész tartamára egyszerre fizettetik.

A tervezet ezen két kérdéssel szemben a következő álláspontot foglalta el.

A mi a dijak leszállitását illeti, ugy itt legelső sorban is felemlitendő, hogy ugy a bejelentési, mint az első évi dij és bizonyos külön dijak is a szegénysorsu feltalálóknak hiteleztetnek, sőt, ha a szabadalom a második év kezdetén megszünt, teljesen el is engedtetnek; a szegénysorsu feltalálók tehát oly engedményekben részesülnek, melyek a kérdésnek ezen szempontjából való megfontolását feleslegessé teszik; oly feltalálókra ill. szabadalomtulajdonosokra nézve pedig, kik nem mutathatnak fel szegénységi bizonyitványt kik az emlitett engedményeket tehát nem vehetik igénybe, a kérdés következőképpen fekszik: Ha a szabadalom tárgyát képező találmány a gyakorlatban beválik, az évi dijak egyáltalán nem mondhatók sulyosaknak, mint a hogy a tapasztalat tényleg azt mutatja, hogy a szabadalmak a legritkább esetben ejtetnek el tisztán az évi dijak nagysága miatt.

Igaz ugyan, hogy a szabadalmi intézmény nem képezi az államnak üzletét és igy nem lehet annak czélja a pénzszerzés, a minek ethikailag az volna a következménye, hogy akkor, a midőn a szabadalmi intézmény felesleget mutat ki, a dijakat tulajdonképpen jelentékenyen le kellene szállitani; csakhogy e tekintetben nem szabad megfeledkezni először is arról, hogy szabadalmi intézményünk a mostani keretek között nincs még megállapodva és nagyon is rászorul a fejlesztésre (könyvtár, épület), másodszor, hogy az iparjogvédelem egész tere egyesitendő a szabadalmi védelem institutiojával (védjegyvédelem, mintavédelem, tisztességtelen verseny) és harmadszor, hogy maga a tervezet is már oly nagyfoku kiter-

jesztését tervezi a szabadalmi hatóságoknak és intézményeknek, hogy már a legegyszerübb előrelátás is arra intette a tervezetet, hogy az eddigi dijak leszállitásában a legnagyobb óvatossággal járjon el; a mint az általános indokolásban ki volt fejtve, nem szabad szem elől téveszteni azt sem, hogy elérkezik majd az az idő is, a melyben a mi szabadalomengedélyezési rendszerünk is rá fog térni az ujdonságvizsgálatra, a mi azonban csak ugy lesz lehetséges, ha az egész szabadalmi intézmény kellőképpen ki lesz fejlesztve mindazon segédeszközök tekintetében is (könyvtár, laboratorium, műszaki segédszemélyzet, épület stb.), melyek az ily vizsgálat eredményes és főleg gyors foganatositására szükségesek.

A tervezet már most, hogy egyrészt eleget tegyen az évi dijak leszállitása iránt felhangzott, jogos kivánalmaknak és hogy másrészt az előzőkben kifejezetteket se téveszsze szem elől, az évi dijakat a 84. §-ban feltüntetett módon szállitotta le, mely leszállitás az egy szabadalom után 15 éven keresztül fizetendő dijak összegét az érvényben álló törvény szerint ugyanazon idő alatt fizetendő összeggel szemben 620 koronával szállitotta le.

A mi már most a természetesen tetemesen leszállitandó évi dijaknak egyszerre való lefizetésének Amerikában meghonositott módját illeti, a tervezet, tekintettel a mi viszonyainkra, azt nem tartotta ajánlandónak.

A mint már fennebb emlittetett, a szabadalmak nem az évi dijak magassága miatt ejtetnek el; a szabadalmaknak már a második évtől kezdődő nagy mértékü elejtésének oka az ipari élet fejletlensége; ha már most az évi dijak egyszerre fizettetnének le és a szabadalmak tovább is ugyanazon a mértékben maradnának felhasználatlanok, mint eddig, a dijfizetés, az egyes évi dijaknak még a legnagyobb méltányossággal történt megállapitása mellett is, méltánytalan volna; ehhez járul még a feltalálói ill. az ipari körök pénzhiánya is, melynek következtében a mi viszonyaink között az amerikai érvényesitő dijnak statuálását, mely dij 100 koronában van megállapitva 17 évre, daczára annak, hogy az a nálunk most 15 évre fizetendő 2820 koronának csak huszonnyolczadrészét képezi, egyszerüen lehetetlennek kell mondani, mert a belföldi bejelentők tulnyomó része nincs még abban a helyzetben sem, hogy már a szabadalomnak engedélyezésekor csak évi dijak fejében egyszerre 100 koronát fizessen le.

A tervezet 84. §-a bejelentési dijról is rendelkezik, melyet az 1895. évi XXXVII. t.-cz.-ben megállapitott 20 korona összeggel szemben 15 koronában állapitott meg.

Az évi dijakra nézve kimondta a tervezet, hogy azok csak az érvényben lévő szabadalmak után fizetendők, minek következménye

a 84. §. utolsó előtti bekezdésében foglalt ama rendelkezés, hogy oly évi dijak, melyek a szabadalom engedélyezése előtt lettek befizetve (tehát az első évi dij is) hivatalból (tehát kérelmezés nélkül) visszafizettetnek, ha a bejelentés vissza lett vonva vagy arra akár a bejelentés elutasitása, akár a szabadalom engedélyezésének megtagadása révén szabadalom nem lett engedélyezve; éppugy hivatalból visszafizettetnek az esedékessé még nem vált, de már befizetett évi dijak (84. §. utolsó bekezdés), ha a szabadalom érvényét veszti.

A tervezet az évi dijak befizetésétől megköveteli, hogy az szabályszerü legyen; sanctiója ezen rendelkezésnek az, hogy a nem szabályszerüen befizetett dijak ugy tekintetnek, mintha nem is lettek volna befizetve, minek következtében azokat hivatalból visszafizetik.

A tervezet pontosan megállapitja, hogy mikor tekintetik a fizetés szabályszerünek; legelőször is akkor, ha azt a bejelentő ill. a szabadalomtulajdonos maga teljesiti; a fizetés szabályszerü ilyenkor tekintet nélkül arra, vajjon az illető fél belföldön vagy külföldön lakik-e vagy sem, vagyis tekintet nélkül arra, vajjon a szabadalomtulajdonos kötelezve van-e vagy nincs meghatalmazott nevezésére, mert nem méltányos a félnek, akár belföldi, akár külföldi lakos legyen is az, lehetetlenné tenni, hogy az évi dijakat ne maga fizethesse be; természetes azonban, hogy a szabadalmi hivatal ily esetben is csakis a félnek meghatalmazottjával érintkezhetik és, a mennyiben a pénz beérkezéséről külön értesités vagy elismerés adandó, ez csak a meghatalmazottnak kézbesitendő.

Szabályszerü a fizetés akkor is, ha azt ugyan nem a szabadalomtulajdonos maga teljesiti, hanem oly fél, kinek érdekeltsége a szabadalmi lajstromba való bejegyzés által ki van mutatva. Ezen rendelkezés azért vált szükségessé, hogy az ily érdekelt feleknek megadassék a mód arra, hogy a szabadalmat a maguk részéről is érvényben tarthassék, a mennyiben a gyakorlatban igen gyakran fordul elő az az eset, hogy az engedélyes szerződésileg van kötelezve a szabadalomnak az évi dijak lefizetése által eszközlendő érvényben tartására.

Továbbá szabályszerü a fizetés akkor is, ha azt oly fél teljesiti, ki a bejelentés vagy szabadalom iránti megfosztási perben (felszólalásban is) mint felperes van érdekelve, mely rendelkezés közvetve már előbb (24. és 51. §§.) lett megokolva; minthogy a szabadalom a dijfizetés elmulasztása következtében mindenkorra érvényét veszti, a megfosztási kereset tárgytalanná válnék, megszünnék és igy a feltaláló sohasem juthatna többé szabadalmához; hogy ez meg ne történhessék, kellett az emlitett felperest feljogositani arra, hogy azt a szabadalmat, mely állitása szerint tulajdonképpen az övé, dijfizetés által érvényben tarthassa.

Természetes, hogy mindezen felek helyett a dijfizetést ezen feleknek igazolt meghatalmazottja is teljesitheti.

A tervezet a dijfizetés „szabályszerüségének“ kérdését azért tartotta szükségesnek szorosan szabályozni, hogy megszüntesse azon anomaliát, hogy a szabadalmi hivatal kénytelen külfölditől is évi dijfizetést elfogadni, még ha ezen külföldi nem is maga a szabadalomtulajdonos; a hivatal ezáltal, eltekintve a külföldivel való ily tárgyu levelezés inconvenientiájától és az igazolt meghatalmazottaknak kikerülésétől, a legkellemetlenebb helyzetbe juthat.

Minthogy a szabadalom hatálya és tartama is a bejelentés beadásának kihirdetése napján kezdődik, természetes, hogy az évi dijak is ettől a naptól fogva esedések.

A bejelentés visszavonásának az első évi dij be nem fizetése következtében történt kimondása természetesen ugyanazon következményekkel jár, mint a 48. §-ban foglalt visszavonás.

Minthogy à tervezet szerint a szabadalom megszünik, ha az évi dijak nem kellő időben fizettetnek be (24. §.), meg kellett állapitani azt is, hogy mikor történik a befizetés „kellő időben“. A tervezet e tekintetben megtartotta az érvényben álló szabadalmi törvény idevágó rendelkezését.

A tervezet ezen §-ban a külön dijakról rendelkezik, még pedig aképpen, hogy ezen dijak megállapitásánál a lehető legnagyobb méltányossággal járt el.

Kiindult ugyanis a tervezet abból, hogy a felfolyamodások, felebbezések és keresetek (felszólalást kivéve) fejében fizetendő dijak meghatározásánál a priori ki van zárva annak még csak lehetősége is, hogy a felekkel a szabadalmi hatóságok által végzett munkát még csak megközelitőleg is lehetne ellenértékelni; ennek következtében ezen dijakat csak mint registrálási dijakat fogta fel a tervezet; mivel pedig a kereseteknél a bejegyzés kétszer történik (a per meginditásánál és befejezésénél) a tervezet az egyszeri registrálási dijnak kétszeresét állapitotta meg kereseti dijnak megtartván az eddigi felfolyamodási dijat a felebbezés és az előleges bizonyitás felvétel számára is.

Minthogy a pótszabadalmak külön lajstromoztatnak (a 81. §-ban csak a „szabadalmak“ nyilvántartásáról lévén szó), azon bejegyzések fejében, melyeket a pótszabadalmakra nézve is meg kell tenni (tulajdonjogi változás), a bejegyzési dijak is külön fizetendők; külön fizetendők a kereseti dijak természetesen akkor is, ha a keresetek az 55. §. 2. bekezdésében foglalt rendelkezés szerint egyesitve vannak.

A tervezet ezen külön dijak megállapitásánál követett méltányosságot kiterjesztette ezen dijak visszafizetése tekintetében is,

a mennyiben kimondotta, hogy ezen dijak hivatalból fizetendők vissza, ha a felfolyamodásnak, felebbezésnek vagy keresetnek hely adatik; a nyertes félnek tehát a dij visszafizetését nem kell kérelmezni; világosság kedvéért ki lett mondva, hogy a dij csak akkor fizetendő vissza, ha a fél petitumának egészben adatott hely.

86. §.

A dijak befizetésének módja tekintetében a tervezet a közvetlen és a pósta utján történő közvetett befizetés módját ismeri el.

A külföldi póstán történt feladás ellenőrzésének nehézségei, különösen pedig az a körülmény, hogy a külföldön történt feladás idejének megállapithatása vagy csak a külföldön vagy csak külföldi intézmények vagy hatóságok révén történhetik, a tervezetet arra inditották, hogy a bel- és külföldi póstán történt befizetés között a 84. §-ban meghatározott különbséget állapitsa meg.

87. §.

A feleknek szegénységi jogára nézve a tervezet a szabadalmi hatóságok előtti minden eljárásban, tehát az engedélyezési eljárásban is a polgári perrendtartásnak a tervezet 87. §-ában hivatkozott §§-aiban foglalt rendelkezéseit vette át, melyeknek ratiója a módositásokból magukból szembeötlő és igy külön magyarázatra nem szorul.

88. §.

Azon álláspontja a tervezetnek, mely a felszólalásnak az állam részéről történő favorisálásnak czélszerüségét elismeri, kifejezésre jut a bélyegkötelezettség terén is, a mennyiben kimondja a tervezet, hogy a felszólalási keresetek és ezek mellékletei bélyegmentesek.

89. §.

Mindkét rendbeli általános indokolásban a tervezetnek a bitorlással szemben elfoglalt álláspontja tüzetesen ki volt fejtve; nevezetesen megállapittatott, hogy a tervezet a bitorlás ténykörülményeit két egymástól teljes határozottsággal elválasztott csoportra osztja: az objectiv és a subjectiv körülmények csoportjára; az objectiv körülmények (a szabadalomsértés) megállapitása a szabadalmi hatóságok, a subjectiv körülmények (a szabadalombitorlás) megállapitása a kir. járásbiróságok hatáskörébe tartozik.

A szabadalomsértésnél a tervezet szerint a szabadalomtulajdonos jogainak megsértése sértő szándék nélkül történik, mig a szabadalombitorlás fogalmához a tervezet szerint a szabadalomsértés tényének objectiv fennforgásán kivül a tudatosság vagy a gondatlanság fennforgása is megkivántatik.

A szabadalombitorlást a tervezet az 1895. évi XXXVII. t.-cz. idevágó rendelkezéseivel azonos módon szintén kihágásnak minősiti, a miért is megtartotta a tervezet az érvényben álló szabadalmi törvényben megállapitott büntetéskiszabást, valamint a határidők számszerüségét is, ámbár helyén találta volna a szabadalomból folyó jogoknak legmesszebb védelmet nyujtani ill. ezek szándékos megsértését sulyosabban is büntetni; a szabadalombitorlásnak kihágásnak való minősitése által a tervezet a büntetés kiszabása tekintetében a büntető törvény rendelkezései által korlátozva volt.

A szabadalombitorlás subjectiv momentuma gyanánt a tervezet a tudatosságon kivül a gondatlanságot is megállapitja; természetesen a biróságok szabad mérlegelésére van bizva annak eldöntése, vajjon tényleg és mikor forognak fenn ezen körülmények; a tervezet azért tartotta szükségesnek a gondatlanságot is statuálni, mert ezzel a szabadalmi védelmet hathatósan fokozta; a szabadalmi intézmény ismeretének napról-napra fokozódó terjedésével egyrészt, másrészt pedig a szabadalmi ügyek nyilvánossága folytán méltán meg lehet követelni, hogy a műszaki alkotás terén működők a legnagyobb gondossággal járjanak el a mások szabadalmi jogainak tiszteletben tartása körül, a mit igen könnyen meg is tehetnek, hiszen a szabadalmi közlöny, a szabadalmi lajstrom és a kinyomtatott szabadalmi leirások révén a kutatás e téren rendkivül egyszerü; a gondatlanságnak mint a szabadalombitorlás egyik kriteriumának felvétele kétségen kivül nagy nevelő és ismeretterjesztő hatása is lesz.

Természetes, hogy a tudatosság megállapitása sokkal egyszerübb, mint a gondatlanság megállapitása, de e tekintetben aggodalomra semmi ok sincsen, mert a kir. járásbiróságok állanak hivatásuk oly magaslatán, hogy a legnagyobb megnyugvással lehet ezen kérdés elbirálását az ő kezükbe letenni annyival is inkább, mivel a tervezet szerint minden, az ő eszmemenetükbe nem tartozó szabadalomműszaki kérdés terhétől menten a büntető törvényekben foglalt rendelkezések szerint itélkezhetnek.

Ezen rendelkezések csak annyiban módosulnak, a mennyiben a tervezet külön rendelkezéseket tartalmaz és a mennyiben az 1883. évi VI. t.-cz. 7. §-ának azon rendelkezése, mely a II. birósági itélet elleni felebbvitelt korlátozza, nem talál alkalmazást; a tervezet e tekintetben követte az érvényben álló szabadalmi törvényt, mely tekintettel az ily bitorlási ügyekben esetleg megállapitandó nagy

kártéritési összegekre, a biztositási intézkedésekre stb. a curiához való felebbvitelt, a többi kihágási ügyektől eltérően, megengedte.

90. §.

A mint már többször emlittetett, a tervezet gondoskodott arról, hogy a bejelentés beadásának és a szabadalom végleges engedélyezésének kihirdetési napja közötti időközben, a melyben a szabadalmi jogok másokkal szemben még nem érvényesithetők, a szabadalmi védelem hatályos voltában ne veszitsen; ezen czélból vette át a tervezet a polgári perrendtartásból az előleges bizonyitás intézményét (71. §.) és azért statuálta az előleges biztositási intézkedéseket (90. §.).

A tervezet ugyanis kiindulva azon megfontolásból, hogy szabadalomsértés vagy szabadalombitorlás esetében a jogszolgáltatásnak egyik főpostulatuma a gyorsaság, szükségesnek tartotta oly rendelkezésnek felvételét, mely szerint az esetleges szabadalomsértésnek folytatását, mely ezen esetben már bitorlás elkövetése lesz, a szabadalomtulajdonos megakadályozhassa, még mielőtt a szabadalmi hatóságok itéletüket a megállapitási perben meghozták. Természetes, hogy e tekintetben a legnagyobb méltányossággal kellett eljárni, mert ha a tervezet meg akarta védeni a szabadalomtulajdonost, másrészt meg kellett védenie az egyetemességet is a szabadalomtulajdonos tulkapatásai ellenében. A tervezet ezért egyrészt kimondta, hogy a szabadalomtulajdonos már a megállapitási per iránti keresetének beadását igazoló hivatalos elismervény alapján is kérheti a biztositéki intézkedések foganatositását, a melyet a büntető biróságoknak meg is kell ejteni, de másrészt kötelezte a szabadalomtulajdonost arra, hogy ezen biztositási intézkedések költségeit ő viselje és hogy a maga részéről is biztositékösszeget deponáljon a biróságoknál, mely összegnek nagyságát a biróságok állapitják meg; természetes azonban, hogy a biróságoknak csak akkor kell a biztositási intézkedéseket foganatositani, ha a szabadalomtulajdonos a biztositékösszeget leteszi.

Csak a méltányosság parancsolta követelményeket követte a tervezet, a midőn viszont ugy rendelkezett, hogy a biróságok ezen biztositási intézkedéseket szabad birói belátásuk szerint feloldhatják, ha az ellenfél a maga részéről deponál biztositékösszeget.

Gondoskodni kellett a tervezetnek oly rendelkezésről, mely szerint a biztositási intézkedések a lehető legrövidebb idő alatt feloldatnak, ha a szabadalmi hatóságok a megállapitási keresetnek nem adnak helyt

A szabadalomtulajdonossal szemben ily esetben az ellenfél kártéritési igényeit a rendes peruton érvényesitheti.

A feloldást természetesen bármelyik fél kérelmezheti; a feloldás a szabadalmi hatóságoknak jogerős itélete alapján történik, a miért ezen itélet az eljáró járásbiróságoknak bemutatandó.

Nehogy a biztositási intézkedések megtételénél ismétlődhessenek azok a jelenségek, melyekre az általános indokolásokban már történt utalás, hogy t. i. a kir. járásbiróságok kénytelenek legyenek érdemben itélkezni ill. rendelkezni oly dolgokban, melyeknek éppen érdeme nagyon messze fekszik a biróságok hivatási körétől és hogy megakadályoztassék az, hogy az ily biztositási intézkedések megtételénél ismét „szakértők" döntsenek és vagy a panaszos vagy a panaszlott megkárosodjék, a tervezet aziránt rendelkezett, hogy a biztositási intézkedések megtételénél a járásbiróságok részéről mint birósági szakértő a szabadalmi hivatal kereseti osztályának egy műszaki tagja szerepeljen, kinek kiküldetését az illető járásbiróság megkeresés utján kéri.

Kézen fekvő dolog, hogy a szabadalmi hivatal azon műszaki tagját fogja ezen kiküldetésre kijelölni, a ki a megfelelő megállapitási ügyben mint referens vagy különben is részt vett. Minthogy a szabadalmi birónak ily szakértő gyanánt való működése egyáltalán nem tekintendő olyannak, mely őt az itélethozatalban bármily irányban is befolyásolhatná, sőt ellenkezőleg ezen működés felvilágositja őt a szabadalmi hatóságok előtt fekvő megállapitási pernek gyakorlati oldala tekintetében is, a tervezet gondoskodott arról, hogy a birónak ily szakértő gyanánt való szereplése ne képezhessen kizárási okot (36. §.).

Tekintettel volt a tervezet azon eshetőségre is, hogy valamely szabadalom tulajdonjogában a megállapitási per inditása után változás állhat be és hogy a jogutód akarja foganatosittatni a megállapitási per beadását igazoló hivatalos elismervény alapján a biztositéki intézkedéseket; hogy ily esetben a 90. §. rendelkezései összhangzásban legyenek az 55. §. azon rendelkezésével, mely szerint a szabadalomtulajdonos, mint felperes által inditott megállapitási perben a szabadalomtulajdonos-jogutód a jogelőd helyébe lép, a tervezet akként rendelkezett, hogy a biztositási intézkedések foganatositását a szabadalomtulajdonos a jogelődje által inditott megállapitási kereset beadását igazoló hivatalos elismervény alapján is kérheti.

## 91. §.

Minthogy a tervezet szerint a szabadalombitorlás nem egyéb, mint tudva vagy gondatlanságból elkövetett szabadalomsértés, szabadalombitorlás miatt a járásbiróságok tényleg csak akkor járhatnak el, a midőn a szabadalmi hatóságok a szabadalomsértés objectiv tényálladékának fennforgását jogerős itélettel már kimondották.

Bitorlás miatt a szabadalomtulajdonos tehát csak akkor léphet fel, ha a szabadalmi hatóságok az ő vagy jogelődjének megállapitási keresetére (55. és 90. §§.) hozott itélettel kimondták a szabadalomsértést és ha a bitorlási panasz beadása és a szabadalomsértést megállapitó jogerős itélet kézbesitésének napja között hat hónap még nem mult el.

A tervezet összhangzásban az 55. §. utolsó bekezdésében, a 71. §. 3 pontjában és a 95. §. utolsóelőtti bekezdésében foglalt rendelkezéssel, a 91. §. 2. bekezdésében szintén akként rendelkezik, hogy a bitorlási ügyek azonnal az azokra vonatkozó beadványok beadása után veendők ügykezelésbe.

Ha a szabadalomtulajdonosnak már a szabadalmi hatóságoknak a meginditott megállapitási perben hozandó itélet meghozatala előtt jogában áll biztositási intézkedések foganatositását kérni, mennyivel inkább kellett neki megadni ezt a jogot akkor, mikor a szabadalmi hatóságok már jogerős itélettel kimondták, hogy szabadalomsértés forog fenn.

Ezen biztositási intézkedések megtételénél azonban már egészen más szempontok követendők, mint akkor, a midőn a szabadalomsértés még megállapitva nincsen; az intézkedéseknek ily esetben való foganatositásánál a panaszos biztositékösszeg letételére nem köteleztetik, mint a hogy az intézkedések nem is oldhatók fel; természetesen ezen intézkedéseknek tisztán olyanoknak kell lenniök, melyek kizárólag a bitorlás elkövetését vannak hivatva megakadályozni és más tekintetekben a panaszlottnak semminemü kárt nem okoznak; természetes azonban az is, hogy a tervezetnek ezen rendelkezése következtében minden panaszlott, ha a szabadalomsértés ki lett mondva, már a maga érdekében is törekedni fog a kizárólagosan a szabadalomsértés folytatását, tehát a bitorlás elkövetését megakadályozó intézkedések foganatositását feleslegessé tenni; ezen feltevésből kiindulva állapitotta meg aztán a tervezet, hogy az ily biztositási intézkedések megtétele a panaszos költségére történjék, a ki ezen költségek megtéritése iránti igényeit, a szabadalombitorlás jogerős itélettel való kimondása után, a kellő módon érvényesitheti.

92. §.

A tervezet ezen §-ában azon rendelkezéseket tartalmazza, melyek a szabadalomtulajdonost feljogositják kártéritésnek követelésére, a mi természetesen csak akkor áll be, ha a szabadalombitorlás ténye itéletileg meg van állapitva; a szabadalomtulajdonos ekkor már sértett fél, ellenfele pedig szabadalombitorló lesz.

A kártéritéshez való jog már e tervezetnek 19. §-ában lett megállapitva; ezen jogból folyólag a sértett fél bizonyos határidőn belül kártéritési igényeit rendes per utján érvényesitheti.

Az érvényben álló szabadalmi törvény idevágó rendelkezéseivel egyetértően a tervezet már most akként rendelkezett, hogy a sértett fél kártéritési igényeit a büntető biróság előtt is érvényesitheti, ha az igényelt kártérités összege a 20.000 koronát meg nem haladja; a büntető biróságnak azonban szabadságában áll a felet ekkor is a polgári per utjára utasitani.

Kimondta továbbá a tervezet, hogy azon esetben, ha valamely szabadalombitorlást többen közösen követnek el, a kártérités összegért a bitorlók egyetemlegesen felelősek, tehát tekintet nélkül a bitorlásban való részvételük arányára.

Végre megállapitja a tervezet ezen §-ban azon eseteket, melyekben a sértett fél kártéritési igényeit a törvényszékek, mint kereskedelmi biróságok előtt érvényesitheti.

93. §.

Ezen §-ban a tervezet a bitorlás büntetését állapitja meg az érvényben álló szabadalmi törvény idevágó rendelkezéseivel azonos módon, a mikor is a büntetést sulyosbitó körülményeket is változatlanul átvette.

94. §.

Minthogy a tervezet teljes határozottsággal különbözteti meg a szabadalomsértést a szabadalombitorlástól, mely utóbbiban azon subjectiv momentumok nyilatkoznak meg, melyek a szabadalomsértést szándékossá vagy legalább is gondatlanságból elkövetettnek teszik, a tervezet a szabadalomtulajdonosnak ill. a szabadalomból folyó jogoknak hathatósabb védelmére a bitorlási ügyben hozott itéletnek hirlapi közlését ill. az ezt megállapitó rendelkezéseknek az érvényben álló szabadalmi törvényből való átvételét határozta el.

Ezen közzététel az elitéltnek költségére történik, a mikor is a közzétételnek módjára és idejére nézve a sértett félnek kivánságai lehetőleg tekintetbe vétetnek.

95. §.

A bitorlás termékeinek elkobzására és a bitorlás czéljait szolgáló eszközök használhatatlanná tételére vonatkozó rendelkezéseket a tervezet a most fennálló szabadalmi törvényből vette át.

Azon megfontolás, melynek eredményeként a tervezet a biztositási intézkedések foganatosításánál a kir. járásbiróság részéről mint birósági szakértőt a szabadalmi hivatal kereseti osztályának egy műszaki tagját szerepeltette, inditotta a tervezetet arra is, hogy a

bitorlás termékeinek elkobzásánál és a kizárólag a bitorlás czéljait szolgáló eszközöknek a bitorlás czéljaira való használhatatlanná tételénél szintén a szabadalmi hivatal egy műszaki tagja szerepeljen mint birósági szakértő.

96. §.

A tervezet egészen szabatosan állapitotta meg eddig is azokat az eseteket, a melyekben a tervezetnek sajátos rendelkezései vagy a polgári perrendtartásnak vagy a kereskedelmi törvénynek vagy bitorlási ügyekben a büntető törvénynek rendelkezései alkalmazásba jönnek.

Teljesség kedvéért meg kellett mondani a tervezetnek egész határozottsággal, hogy az oly cselekmények, melyek, ha találmányokra vagy szabadalmakra vonatkoznak is, de valamely büntett vagy vétség tényállását állapitják meg, a büntető törvény rendelkezései szerint itéltetnek meg.

Ha valamely cselekmény a büntető törvényben és a tervezetben megállapitott rendelkezések szerint büntetendő, akkor ezen rendelkezések egyidejüleg és elkülönitetten alkalmaztatnak.

97. §.

Hogy addig is, mig az ügyvivőkről szóló külön törvény (lásd az általános indokolást és a 41. §-t) megalkottatik, törvényhozásilag történjék oly rendelkezés, mely az ügyvivők létfeltételei ellen folytatott ádáz harczokat legalább némi tekintetben enyhitse, szükségesnek tartotta a tervezet oly külön büntető rendelkezéseknek felvételét, melyek az ügyvivőt szabatosan meghatározott működési hatáskörében a tapasztalható és teljesen indokolatlan aggressiokkal szemben hathatósan megvédik.

A tervezet ezen czélból mutatis mutandis átvette az ügyvédi rendtartás tárgyában megalkotott 1874. évi XXXIV. t.-cz. 39. §-ának rendelkezéseit, valamint figyelembe vette a szabadalmi ügyvivőkről szóló 1900. évi május 21-iki német törvény 19. §-ának rendelkezéseit is.

A tervezetnek az általános rendelkezésen kivül, mely szerint büntetendő cselekményt végez, a ki magát a nélkül, hogy ügyvivő lenne, olyannak adja vagy a ki másokban azt a hitet ébreszti, mintha ügyvivő volna, gondoskodni kellett oly specialis rendelkezésről is, mely az ügyvivő működési körét megvédje.

E tekintetben az összes ügyvivői teendők két nagy csoportra oszthatók: az engedélyezés előtti és az engedélyezés utáni teendőkre; az engedélyezés utáni teendőkre a tervezet nem tartotta szükségesnek kiterjeszkedni, mert az engedélyezés utáni teendők amugy is

ügyvivő vagy ügyvéd által fognak végeztetni; mig ugyanis a nem ügyvivő vagy ügyvéd által kezdeményezett ügyek az engedélyezés utáni stadiumba jutottak, a felek, saját kárukon okulva, már felkeresik az ügyvivőt vagy az ügyvédet, kiknek aztán már rendesen csak a reparálás munkája jut, a mennyiben még egyáltalán lehet reparálni; a tervezet tehát az engedélyezés előtti teendők rendezését tüzte ki feladatául, a mikor is legelső sorban a bejelentés és csatolmányainak, nevezetesen a leirás és rajz elkészitését kellett figyelembe venni; a rajz elkészitésénél az általában érvényes műszaki szabályokon kivül csak alaki szabályok veendők figyelembe, mig a szabadalmi leirás, különösen pedig az igénypontok megszerkesztése már oly specialis ismereteket követel meg, melyekkel csak a szabadalmi ügyekben jártas műszaki ember birhat; a tervezet azért csak a szabadalmi leirásoknak avatatlanok által való üzletszerü elkészitését állapitotta meg büntetendőnek, mig a rajzok és egyéb beadványok elkészitését egyáltalán nem korlátozta ill. az ez irányu megitélést az egyéb törvényekre bizta.

A büntetés tekintetében a tervezet a fennt hivatkozott 1874. évi XXXIV. t.-cz. rendelkezéseit változatlanul átvette.

98.—100. §§.

Az átmeneti és életbe léptetési rendelkezések megszövegezésénél tekintettel kellett lenni mindazon eltérésekre, melyek a tervezet és az érvényben álló szabadalmi törvény között constatálhatók; meg kellett állapitani tehát legelső sorban is azon eltéréseket, melyek a bejelentések és másodsorban azokat, melyek a szabadalmak ügykezelése körül észlelhetők.

A bejelentésekre nézve az átmeneti intézkedéseket két csoportban kellett egyesiteni, a szerint, a mint a bejelentések az uj törvény életbe lépésének napján már közzé voltak téve vagy sem, mert ezen körülményből folyólag a bejelentések ugy az érdemi, mint az administrativ ügykezelés tekintetében különböző elbánásban részesitendők.

Azon bejelentések ugyanis, melyek a jelzett napig még nem lettek közzétéve, a természetesen már lefizetett bejelentési dij lefizetésére vonatkozó rendelkezés kivételével, teljesen az uj törvény rendelkezései szerint lesznek elbirálandók; a tervezet a szabatosság szempontjából szükségesnek tartotta ezt oly módon juttatni kifejezésre, hogy felsorolta mindazon rendelkezéseket, melyek az emlitett ügyek elintézésénél alkalmaztatnak; ezen felsorolásból tehát csak a 84. §. 1. bekezdését kellett kihagyni, mely a bejelentési dijról rendelkezik.

Minthogy a tervezet nem contemplálta az érvényben álló törvény szerint már befizetett és az uj törvény szerint befizetendő dijak közti különbözetnek visszatéritését, e tekintetben nem is tett emlitést.

Nem volt szabad azonban megfeledkezni e helyütt a tervezetnek azon bejelentések sorsáról, melyek az érvényben álló szabadalmi törvény 2. §-ának 2. pontja alapján fel vannak függesztve a nélkül, hogy ezen bejelentésekre a szabadalom engedélyeztetett vagy az engedélyezés megtagadtatott volna; a tervezet intentiója felől az általános indokolásban kifejtettek semmi kétséget nem hagynak fenn. Mivel azonban törvényes rendelkezést csak törvényes rendelkezéssel lehet hatályon kivül helyezni, szükségesnek tartotta a tervezet expressis verbis kimondani, hogy a hivatkozott bejelentések is az uj törvény rendelkezései szerint veendők ügykezelésbe, miáltal az általános indokolásban bővebben kifejtett mostoha állapotnak ezen bejelentések tekintetében egyszerre vége szakad; ezen bejelentéseket tehát a szabadalmi hivatal az uj törvény alapján ujra meg fogja vizsgálni és, a mennyire lehet, a közzétételt elrendelni; az ezen bejelentésekre engedélyezendő szabadalmak tartama is, hatálya is, a bejelentés ténye kihirdetésének napjával fogja kezdetét venni tekintet nélkül arra, hogy azok már egyszer közzé voltak téve; ezen bejelentések elsőbbsége a beadás napjával fogja kezdetét venni; a dijak tekintetében (a bejelentési dij kivételével) az uj törvény rendelkezései mérvadók; teljesen a szabadalmi hivatalra van bizva az oly évi dijak tekintetében, melyek ily bejelentések után már eleve be lettek fizetve, akként intézkedni, hogy azok visszafizettessenek vagy hogy azok a fizetendő további évi dijakra előjegyeztessenek.

A bejelentések másik csoportjába azon bejelentések tartoznak, melyek az uj törvény életbelépésének napjáig már közzé lettek téve; ezekre nézve természetesen mindazon rendelkezések, melyek a közzétételig foganatositandó ügykezelésre vonatkoznak, melyek tehát az 1895. évi XXXVII. t.-cz. szerint már foganatosittattak, ujból nem alkalmazhatók; ezen rendelkezések a tervezet 48. §-ában vannak egyesitve, mely pontosan megállapitja a bejelentés és ennek beadási elsőbbsége körüli vizsgálatot; a 49. §. 1., 2., 3. bekezdésében foglalt rendelkezések a közzététel elrendeléséről és mibenlétéről rendelkeznek; természetesen ezen rendelkezések hatályát sem lehetett kiterjeszteni a már közzétett bejelentésekre. A tervezet itt is helyén valónak találta positive felsorolni mindazon rendelkezéseket, melyek alkalmazásba jutnak és nem negative megállapitani az alkalmazásba nem jutó rendelkezéseket; a positive felsorolt rendelkezések között van ugyan sok olyan, mely már a bejelentések közzététele előtt jut alkalmazásba, ezeket a tervezet azért sorolta fel itt is, mert ezek a szabadalmakra nézve is érvényesek. A szabadalmakra nézve az engedélyezés megtörténtét tehát már feltételezve az ügykezelésnek négy phasisát kell megkülönböztetni, melyekre nézve az alkalmazásba jutó rendelkezések is különbözők lesznek.

Ezen négy phasis a szabadalmi hivatal gyakorlata által követett sorrendben a következő: A lajstromozás, az engedélyezés, a szabadalmi leirásnak vagy röviden a szabadalomnak kinyomatása és a szabadalmi okiratnak vagy röviden a szabadalomnak kézbesitése.

Ezen négy phasis a szabadalom engedélyezése után ugyszólván automatice áll be, a mennyiben sem a fél részéről nem kiván meg külön cselekvést, sem pedig a szabadalmi hatóságok részéről külön döntést; a tervezet tehát egyszerüség kedvéért nem követi a bejelentésekre nézve követett eljárást és nem sorolja fel külön-külön azon rendelkezéseket, melyek ezen négy phasisban alkalmaztatnak, hanem feltételezi, hogy az engedélyezés után, tehát a szabadalmak tekintetében a lajstromozásra, a kihirdetésre, a kinyomatásra és a kézbesitésre vonatkozó rendelkezések észszerüen fognak alkalmaztatni annyiban, hogy ezen négy phasis egyike sem fog ismételtetni.

Épp oly természetes, hogy azon rendelkezések, melyek közösen vonatkoznak ugy bejelentésekre, mint szabadalmakra, észszerüen csak ez utóbbiakra fognak alkalmaztatni.

A dolog természetéből folyólag az uj törvény életbelépésének napja előtt engedélyezett szabadalmakra nézve a szabadalom tárgyára, alanyára és hatályára nézve a tervezet rendelkezései változatlanul jutnak alkalmazásba; igaz ugyan, hogy a szabadalom tárgyára és alanyára vonatkozó rendelkezéseket már az engedélyezés előtt kell figyelembe venni, csakhogy ezen rendelkezések az engedélyezés után is alkalmazásba jutnak akkor, a midőn a szabadalom körül valamely vitás ügy merül fel.

Már a tartam tekintetében nem lehetett a tervezet azon rendelkezését átvenni, hogy a szabadalmak tartama a bejelentés beadásának kihirdetése napjától számittatik, mert ezáltal a szabadalomtulajdonosoknak az átmenetnél egy évnél rövidebb időszakra kellett volna évi dijat fizetni; a tervezet ezen álláspontnak megfelelően a tervezet 22. §-ának 1. bekezdésében foglalt rendelkezést tehát nem vette át ugy, hogy a tartam tekintetében az 1895. évi XXXVII. t.-cz. idevágó rendelkezése marad érvényben az uj törvény életbelépési napja előtt engedélyezett szabadalmakra nézve.

Az érvényre, a szabadalmi hatóságokra, a felekre, a jogsegélyre és a meghatalmazottakra vonatkozó rendelkezések ismét változatlanul jutnak alkalmazásba.

Az eljárásra vonatkozó rendelkezések közül természetesen azok, melyek az ügykezelésnek az engedélyezésig terjedő részére vonatkoznak, nem találnak alkalmazást; magára az engedélyezésre vonatkozó rendelkezések alkalmazása fennebb már ki lett fejtve; e helyütt még csak a keresetekről és a biztositékadásról kell külön megemlékezni.

Megfontolás tárgyát kellett képezni, vajjon a tervezet külön rendelkezzék-e az uj törvény életbelépése napjáig már beadott és még végleg el nem intézett keresetekre nézve vagy sem.

A tervezet, hogy az átmeneti rendelkezéseket tulságosan ne complicálja, és mivel joghátrány a felekre nézve be nem állhat, külön rendelkezéseket az átmenetre nézve nem tett, hanem átvette a jelzett keresetekre a tervezet rendelkezéseit; ezen keresetek különféle stadiumai ugyanis csak a következők lehetnek: a kereset be van adva, de az ellenfélnek még nincs kézbesitve; a kereset az ellenfélnek már kiadatott, de az ellenirat még nem érkezett a szabadalmi hatóságokhoz; az ellenirat beérkezett és az ügy folyamatban van a végirat beadásáig azaz az ügy irásbeli befejezéséig. Akármelyikében ezen stadiumoknak van az illető ügy, a további eljárás a tervezet rendelkezései alapján az átmenetben igen egyszerü; az első stadiumban a kereset legelőször is a tervezet 61. §-a alapján ügykezelésbe vétetik s a továbbiakra nézve is a tervezet szerint kezeltetik; ugyanaz áll a második stadiumra nézve; a harmadik stadiumban a kereset tárgyalására a tervezet 62. §-ában foglalt rendelkezés szerint az ügy tárgyalására határnap tüzetik ki és érdemben is a tervezet rendelkezései jutnak alkalmazásba.

A külföldi felek által adandó biztositékra nézve megállapitott rendelkezéseket a tervezet, tekintettel a nemzetközi relatiokra, nem ruházhatta fel visszaható érvénynyel, a miért is a tervezet 60. §-át eximiálni kellett.

Változatlanul vette át a tervezet a szabadalmak nyilvántartására, betekinthetésére és a hirdetésekre vonatkozó rendelkezéseket.

A mi a dijakat illeti, ugy természetes, hogy a bejelentési dijra vonatkozó rendelkezést az átvétel alól ki kellett venni; a már engedélyezett szabadalmak után fizetendő évi dijakra nézve azonban a tervezet az általa megállapitott leszállitott tételeket vette fel egyrészt azért, hogy a szabadalomtulajdonosok terhe könnyittessék, másrészt azért, hogy a dijak fizetését, tekintettel azon körülményre, hogy már amugy is háromféle évi dij fizetendő (osztrák-magyar, régi magyar, uj magyar szabadalom), ne complicálja.

A dijak fizetésének szabályszerü voltára vonatkozó rendelkezéseket a tervezet a régi szabadalmak után teljesitendő fizetésekre is kiterjesztette, de megtartotta ezen szabadalmakra nézve az esedékesség napjául a bejelentés napját.

A mi a szabadalombitorlás körüli eljárást illeti, ugy a tervezet azt határozta el, hogy ezen eljárás tekintetében az 1895. évi XXXVII. t.-cz. idevágó rendelkezései alkalmaztassanak azon bitorlási panaszokra nézve, melyek az uj törvény életbelépésének napjáig a kir. biróságoknál be vannak adva.

Ezen álláspont elfogadására a tervezetet a következő megfontolás vezette. A bitorlási ügyek az érvényben álló szabadalmi törvény szerint nem a szabadalmi hatóságoknál kezdeményeztetnek, hanem az egész országban szétszórtan az illetékes járásbiróságoknál, és az alkalmazandó törvényes rendelkezések nem a szabadalmi, hanem a büntető törvényből vannak véve; azonkivül, a mennyiben szakértők meghallgatása szükséges, a szabadalmi hatóságok keresendők meg.

Mindezen körülmények, egyetemben azon előrelátható ténynyel, hogy uj szabadalmi törvénynek életbelépése és az ezzel összekötött körülményességek a szabadalmi hatóságok munkáját amugy is fel fogják halmozni, kapcsolatban azon nehézséggel, melyet ezen ügyek különböző stadiumban volta okozna az átvételnél, inditották a tervezetet az emlitett rendelkezés megtételére.

Az uj törvény életbelépése idejének meghatározására, valamint a törvény végrehajtására vonatkozó rendelkezéseket a tervezet az érvényben álló szabadalmi törvényből változatlanul átvette.

---

IV.

## A polgári perrendtartásnak a tervezetben hivatkozott szakaszai.

*Jogsegély.*

14. §.

A megkeresést ahhoz a járásbirósághoz kell intézni, melynek területén a cselekmény teljesitendő.

Felsőbiróságok a perben eljárt alsóbiróságot is megkereshetik.

15. §.

A megkeresés teljesitését megtagadni nem szabad.

Ha azonban a cselekmény tiltó törvénybe ütközik, vagy megkeresés utján egyáltalában nem teljesithető, a megkeresés teljesitését meg kell tagadni.

Ha a megkeresés teljesitésére más biróság vagy hatóság van hivatva, a megkeresett biróság a megkeresést ennek küldi meg és erről a megkereső biróságot értesiti.

A megkeresett biróság is eljárhat területén kivül, ha ez a határon foganatositandó cselekmény befejezése végett szükséges.

16. §.

Külföldi birói hatóságok megkereséseire, a mennyiben e részben külön szabályok másként nem rendelkeznek, az előbbi §. alkalmazandó. Az ilyen megkereséseket, eltérő nemzetközi megállapodások hiányában, csak a viszonosság feltétele alatt kell teljesiteni. Ha a viszonosságra nézve kétség forog fenn, a biróság az igazságügyminister nyilatkozatát kikérni köteles. Ez a nyilatkozat a biróságokra nézve kötelező.

Az eljárás külföldi birói hatóságok megkeresése alapján is a hazai törvények szerint történik. A megkereső birói hatóság kifejezett kivánságára azonban a külföldi jogban megszabott eljárást is teljesiteni kell, ha az eljárásnak ezt az alakját hazai törvény nem tiltja.

17. §.

A megkeresés teljesitésének megtagadása, valamint a 15. és a 16. §. ellenére történt foganatositása felől az érdekeltek felfolyamodására, vagy a megkereső biróság, illetőleg az erre hivatott külföldi hatóság feljelentésére az a kir. itélő tábla határoz, a melynek a megkeresett biróság alá van rendelve.

A kir. itélőtábla szóbeli tárgyalás nélkül határoz és határozata csak a jogsegély megtagadása esetében vihető feljebb, még pedig a megkereső biróság részéről csak akkor, ha az a kir. itélőtáblának nincsen alárendelve.

18. §.

Külföldön teljesitendő megkeresések az e részben irányadó külön

szabályok szerint történnek. Eltérő szabály hiányában a megkeresés az igazságügyminister utján történik.

A biróságok azokról az esetekről, a melyekben a külföldi birói hatóságok viszonosságot nem gyakorolnak, kötelesek az igazságügyministernek jelentést tenni.

### *Birósági személyek kizárása.*

59. §.

A biró már a törvénynél fogva nem járhat el olyan ügyben:

1. a melyben mint fél szerepel, vagy a féllel együtt jogositva vagy kötelezve van, avagy a per eredményétől függő megtérítéssel tartozik;

2. a melyben felesége, vagy volt felesége, jegyese, egyenes ágban rokona vagy sógora, oldalágban rokona unokatestvérig bezárólag, feleségének a testvére vagy testvérének a házastársa vannak az 1. pont értelmében érdekelve;

3. a melyben oly személy van az 1. pont értelmében érdekelve, a kivel örökbefogadó szülői, vagy nevelőszülői, illetőleg gyermeki vagy gyámi, vagy gondnoki viszonyban áll;

4. a melyben mint valamelyik félnek törvényes képviselője, meghatalmazottja, vagy ügyvédje közreműködött, továbbá a melyben valamelyik félnek törvényes képviselőjével, meghatalmazottjával vagy ügyvédjével a 2. vagy 3. pontban meghatározott viszonyban áll;

5. a melyben mint tanut vagy szakértőt kihallgatták;

6. a melyben, mint az alsó biróságnak vagy választott biróságnak

a tagja, a megtámadott határozat hozatalában részt vett, vagy a melyben kiküldött vagy megkeresett biróként járt el, a mennyiben eljárásának vagy határozatának előterjesztés következtében való felülvizsgálásról van szó.

Az eljárásról további folyamában nem vehet részt a biró, a kire mint tanura hivatkoznak, ha a biróság kihallgatását szükségesnek találja.

60. §.

A biróság hivatalból ügyel arra, hogy az előbbi §. értelmében törvénynél fogva kizárt biró az eljárásban részt ne vegyen. A biró, a kinek tudomása van arról, hogy az ellene ilyen kizáró akadály fenforog, azonnal köteles ezt a biróság elnökének bejelenteni.

A törvénynél fogva kizárt birót bármelyik fél az eljárás bármely szakában kifogásolhatja.

61. §.

Bármelyik fél kifogására ki kell zárni azt a birót is, aki az ügyben aggályos.

Aggályos a biró, ha oly okok forognak fenn, a melyek az ügyre való tekintettel elfogulatlansága iránt alapos kétséget támasztanak.

A biró ellen hivatali kötelességére vonatkozólag elkövetett becsületsértés vagy rágalmazás, vagy ellene a per meginditása után tett bünvádi vagy fegyelmi feljelentés magában véve aggályosság okául nem szolgálhat.

A fél a birót agályosság okából többé nem kifogásolhatja, ha a nélkül,

hogy a már meglévő és előtte ismert aggályossági okot érvényesitette volna, a biró előtt tárgyalásba bocsátkozott, vagy előtte kérelmeket terjesztett elő.

62. §.

Az a biró, ki aggályosság miatt kifogásolható, jogositva van az aggályosság okának bejelentése mellett kivánni, hogy az eljárásban való részvételtől felmentsék.

63. §.

A kizárási kérelmet annál a biróságnál kell előadni, a melyhez a kifogásolt biró tartozik.

A fél a kérelmet, ha azt a szóbeli tárgyaláson kivül adja elő, irásban nyujthatja be, vagy jegyzőkönyvbe mondhatja.

A kifogásoló félnek nyomban valószinüvé kell tenni a kérelem okát, ideértve azt a körülményt is, hogy az aggályossági ok akkor, a mikor a biró előtt tárgyalásba bocsátkozott, vagy előtte kérelmeket terjesztett elő, még nem állott fenn, vagy előtte ismeretlen volt (61. §.). A valószinüsités végett a kifogásolt biró nyilatkozatára is lehet hivatkozni.

A kifogásolt biró a kifogás felől mindig nyilatkozni köteles.

64. §.

A járásbiróság birájának kizárása felől a törvényszék, más birónak kizárása felől pedig rendszerint az a biróság határoz, a melyhez a kifogásolt biró tartozik.

A törvényszék elnökének, tagjai többségének, vagy egész tanácsának

kizárása felől a kir. itélőtábla, a kir. itélőtábla elnökének tagjai többségének, vagy egész tanácsának kizárása felől a kir. curia határoz. A kir. curia elnökének, tagjai többségének, vagy egész tanácsának kizárása felől a kir. curia polgári és büntető osztályának birói tagjaiból alakitott teljes ülésben határoz.

A kifogásolt biró a határozathozatalban részt nem vehet.

A kizárási kérelem a kifogásolt biró beleegyezésével az ügyvezetés körében, helyettesités utján, határozathozatal nélkül is elintézhető.

65. §.

A biróság a kizárási kérelem felett az ellenfél meghallgatása nélkül határozhat.

A határozat ellen, a mely a kizárási kérelemnek helyt ad, nincsen felebbvitelnek helye. A megtagadó határozat ellen felfolyamodásnak van helye.

66. §.

A kifogásolt biró a kizárási kérelem elintézéséig csak oly cselekményeket végezzen, a melyek halasztást nem türnek.

67. §.

A 64. és 66. §. megfelelően alkalmazandó kizárási kérelem esetén kivül is, midőn a biró bejelenti, hogy törvénynél fogva ki van zárva, vagy erre nézve egyébként kétség merül fel, valamint ha a biró aggályosság alapján felmentését kivánja.

A határozatot ezekben az esetekben a felek meghallgatása nélkül kell meghozni.

69. §.

Ez a fejezet a jegyzőkönyvvezetőre is megfelelően alkalmazandó.

A kizárás felől az a biróság határoz, a melynél a jegyzőkönyvvezető alkalmazva van.

*Perképesség.*

70. §.

Fél lehet az, a ki a magánjog szerint jogképes. A magánjog szabályai szerint kell megitélni azt is, hogy mennyiben lehetnek felek a születendő magzatok és az ismeretlen örökösök.

71. §.

Perbeli cselekvő képessége mindenkinek van, a ki szerződések által lekötelezheti magát.

Perbeli cselekvő képessége van annak is, a ki a szóban forgó per tárgyáról peren kivül jogérvényesen rendelkezhetik.

72. §.

A törvényes képviselet, valamint a pervitelre való különös felhatalmazás szükségessége tekintetében a magánjogi szabályok irányadók.

73. §.

A törvényes képviselő, ha a pervitelre fel van jogositva, egyes perbeli cselekmények tekintetében az ellenféllel szemben különös felhatalmazásra nem szorul, kivévén, a mennyiben a fennálló szabályok a pernek egyezség, elismerés vagy le-

mondás utján befejezéséhez különös felhatalmazást vagy utólagos jóváhagyást kivánnak meg.

74. §.

Nem magyar állampolgár perbeli cselekvő képességének hiánya nem vehető figyelembe, ha őt ez a képesség a perbiróság joga szerint megilleti. Ez a szabály azonban nem zárja ki, hogy helyette a külföldi jog szerint erre jogosult törvényes képviselője felléphessen.

75. §.

A biróság a perképességnek, valamint a törvényes képviselő igazolásának és netalán szükséges felhatalmazásnak hiányát a per bármely szakában hivatalból veszi figyelembe.

Ha a hiány pótolható, a biróság a hiány pótlására határidőt tüz és ha a késedelem veszélylyel járna, időközben az eljárást a féllel, illetőleg a képviselővel folytathatja, véghatározatot azonban a hiány pótlása, illetőleg a kitüzött határidő letelte előtt nem hozhat.

Ha a hiány nem pótolható, vagy az előbbi bekezdés értelmében kitüzött határidő alatt nem potoltatik, a biróság az eljárást itélettel (185. §.) megszünteti.

A törvényes képviselő igazolása nem szükséges, ha a képviselet köztudomásu, vagy ha a biróságnak arról hivatalos tudomása van.

A törvényes képviselő fellépéséig a fél által, vagy annak nevében végzett cselekmények hatálytalanok, ha azokat a törvényes képviselő kifejezetten vagy hallgatólag jóvá nem hagyja.

76. §.

Ha valamely cselekményt oly, cselekvő képességgel nem biró személy ellen kellene teljesiteni, a kinek törvényes képviselője nincsen és a késedelem veszélylyel járna, a biróság kérelemre a törvényes képviselő fellépéseig terjedő időre ügygondnokot nevez.

***Pertársak.***

77. §.

Több fél együtt perelhet, vagy együtt vonható perbe, ha a per tárgya közös jog, illetőleg kötelezettség, vagy ha a felek lényegileg ugyanazon ténybeli és jogi alapon vannak jogositva, illetőleg kötelezve.

Ha valamennyi alperesre nézve illetékes belföldi biróság nincsen, a felperes az alpereseket bármelyik alperesre nézve általánosan illetékes belföldi biróság előtt perelheti. A mellékkötelezett azonban a főkötelezettel együtt az utóbbinak általános illetékes belföldi birósága előtt ezen az eseten kivül is perelhető. A főkötelezettet illetékessége alá, valamint a belföldön általános illetékességgel biró fő- vagy mellékkötelezettet külföldi biróság illetékessége alá vonni nem szabad.

Váltókötelezettek valamennyi alperesre nézve illetékes belföldi biróság hiányában csak az elfogadóval, illetőleg a saját váltó kibocsátójával együtt perelhetők ennek általánosan illetékes belföldi birósága előtt. A váltókezes a főkötelezettel együtt az ez utóbbira nézve általánosan illetékes belföldi biróság előtt is perelhető.

80. §.

Ha a vitás jogot a pertársak részére vagy ellen csak egységesen lehet eldönteni, vagy ha a perben hozott itélet jogereje a pertársakra törvényes szabálynál fogva akkor is kiterjedne, ha a perben részt nem vettek volna, akkor a cselekvő pertársak cselekményei azokkal a pertársakkal szemben is hatályosak, a kik valamely határnapot vagy határidőt elmulasztanak, a mennyiben maguk cselekvőleg nem lépnek fel.

Ez a szabály nem terjed ki a pertársak rendelkező cselekményeire (egyezség, elismerés, joglemondás).

Az első bekezdés eseteiben a pertársak ellentétes vagy eltérő előadásainak befolyását az ügy eldöntésére a biróság a per körülményei szerint itéli meg.

81. §.

A per szorgalmazására bármelyik pertárs jogositva van, tekintet nélkül a köztük levő viszonyra. Határnapra valamennyi pertársat meg kell idézni.

***Meghatalmazottak és ügyvédek.***

98. §.

A mennyiben az ügyvédi képviselet kötelező, a biróság az ügyvéd nélkül fellépő fél cselekményeit hivatalból visszautasitani köteles. Ha a hiány csak az eljárás folyamán derül ki, a végzett cselekmények az ügyvédi képviselet hiánya miatt nem támadhatók meg.

99. §.

A fél azokban a pereken is, a melyekben az ügyvédi képviselet kötelező, képviselőjével együtt a biróság előtt személyesen megjelenhet és szóval előterjesztéseket tehet.

100. §.

A meghatalmazott köteles irásbeli meghatalmazását eredetiben vagy hiteles másolatban első fellépése alkalmával a birósági iratokhoz csatolás végett bemutatni.

A magánokiratba foglalt meghatalmazást a kiállitónak két előttemező tanu jelenlétében alá kell irnia, vagy előttük az aláirást sajátkezü aláirásának elismernie; ha pedig irni nem tud, két előttemező tanu jelenlétében, a kiknek egyike a kiállitó nevét is aláirja, kézjegyével kell ellátnia.

Ha a meghatalmazás ügyvéd részére szól, elég, ha a kiállitó azt sajátkezüleg aláirja.

A külföldön kiállitott meghatalmazás közokiratba vagy hitelesitett magánokiratba foglalandó.

Ha az ügyvéd részére szóló meghatalmazás nem magyar nyelven van kiállitva, a meghatalmazott annak hiteles magyar forditását is köteles bemutatni.

101. §.

A személyesen megjelent fél szóval is adhat meghatalmazást, a melyet a tárgyalási jegyzőkönyvbe kell venni és a félnek alá kell irnia.

104. §.

A per vitelére adott meghatalmazás kiterjed a perre vonatkozó

minden cselekményre, ideértve a tárgyalás folyamán inditott perekre vonatkozó keresetekre, a beadványozási keresetekre és perujitásra, továbbá a biztositási intézkedésekre és a végrehajtási eljárásra, valamint az ennek folyamán inditott perekre vonatkozó cselekményeket is; kiterjed továbbá a pernek egyezség, elismerés vagy lemondás utján befejezésére s a peres pénz vagy dolog és a perköltség átvételére, nyugtatványozására és helyettes nevezésére is.

A biróság által kinevezett ügygondnok jogköre — a mennyiben a törvényből más ki nem tünik — ugyanaz, mint a per vitelére meghatalmazott jogköre, azzal a megszoritással, hogy az ügygondnok egyezséget nem köthet, elismerést és joglemondást nem tehet és a biróság külön megbizása nélkül a peres pénzt vagy dolgot át nem veheti és nem nyugtatványozhatja.

106. §.

A per vitelére szóló meghatalmazás nem szünik meg sem a megbizó halálával, sem pedig a megbizó perbeli cselekvő képességében, vagy törvényes képviselőjének személyével történt változás következtében. Ha azonban a meghatalmazott a jogutódok nevében kivánni fellépni, azok meghatalmazását kell felmutatnia.

108. §.

A meghatalmazott részéről meghatalmazása körében végzett cselekményt az ellenféllel szemben olyannak kell tekinteni, mintha a fél maga

végezte volna, ha csak a jelenlevő fél azt azonnal vissza nem vonja, vagy ki nem igazitja.

109. §.

Több meghatalmazott közül a felet mindegyik képviselheti. Ellenkező kikötés az ellenféllel szemben hatálytalan.

110. §.

A meghatalmazás hiányát a biróság a per bármely szakában hivatalból veszi figyelembe.

Ha az, a ki mint meghatalmazott lép fel, meghatalmazását nem igazolja, a biróság a hiány pótlására rövid határidőt tüz ki és e mellett a meghatalmazás nélkül fellépett személyt egyelőre az eljárásban való részvételre bocsátani köteles.

A biróság a meghatalmazás nélkül fellépett személynek az eljárásban való részvételre bocsátását a költségek és károk iránt nyujtott biztositéktól teheti függővé, melynek módját és mennyiségét a biróság belátása szerint állapitja meg.

A meghatalmazás igazolására kitüzött határidő lejárta, illetőleg az igazolás megtörténte vagy az eljárás jóváhagyása előtt véghatározat nem hozható.

Ha a kitüzött idő alatt a hiány nem pótoltatik, vagy az eljárás jóvá nem hagyatik, a fél helyett eljárt személy cselekményei hatálytalanok és ehhez képest a meghatalmazás nélkül inditott kereset végzéssel hivatalból visszautasitandó, a meghatalmazás hiányának egyéb eseteiben pedig a fél meg nem jelentnek tekintetvén, ellene a meg nem jelenés következ-

ményei alkalmazandók és egyuttal mind a két esetben a fél helyett eljárt személy az ellenfélnek okozott költségben elmarasztalandó.

A fél a meghatalmazás hiányát nem érvényesitheti, ha a meghatalmazást csak szóval adta is, vagy az eljárást akár kifejezetten, akár hallgatólag jóváhagyta.

### *Szegénységi jog.*

112. §.

Szegénységi jogban rendszerint az a fél részesithető, kinek jövedelme nem nagyobb, mint a lakhelyén szokásos közönséges napszám.

A biróság azonban az összes körülmények tekintetbe vételével szegénységi jogban részesitheti azt a felet is, a ki a perköltséget fedezni nem tudja a nélkül, hogy a saját és azoknak a hozzátartozóinak szükséges tartása sérelmet szenvedne, a kiknek tartására törvénynél vagy törvényes gyakorlatnál fogva köteles.

A kinek perlekedése már előre teljesen eredménytelennek mutatkozik, szegénységi jogban nem részesithető.

Külföldieknek a szegénységi jogot csak viszonosság esetében lehet megadni. Ha a viszonosságra nézve kétség forog fenn, a biróság az igazságügyminister nyilatkozatát köteles kikérni. Az igazságügyminister nyilatkozata a biróságra kötelező.

113. §.

A szegénységi jog megadása következtében a fél:

1. egyelőre fel van mentve a szegénységijog megadása iránti kére-

lem előterjesztésétől kezdődőleg az ügyben felmerülő illetékek és bélyegek fizetése alól;

2. a perköltség fedezéséül nem köteles biztositékot adni;

3. jogot nyer arra, hogy ügyének egyelőre dijtalan vitelére ügyvédet rendelnek ki számára (116. §.);

4. egyelőre fel van mentve a kiküldött birósági személyek és végrehajtók dijainak és kiadásainak, a tanuk és szakértők illetményeinek, valamint a szükséges hirdetmények költségének fizetése alól és ezeket az államkincstár előlegezi.

114. §.

A szegénységi jog megadása az ellenféllel szemben a perköltség megtéritésének kötelezettségét nem érinti.

115. §.

A szegénységi jog megadása a per biróságánál irásban vagy szóval kérhető.

Ha a fél a perbiróság székhelyén kivül fekvő járásbiróság területén lakik vagy tartózkodik, kérelmét szóval lakhelyének vagy tartózkodási helyének járásbirósága előtt is előadhatja, a mely az erről felvett jegyzőkönyvet a perbirósághoz teszi át.

A kérelemben a szükséghez képest elő kell adni a peres ügy állását a bizonyitó eszközök megnevezésével. A kérelem mellett továbbá be kell mutatni a hatósági bizonyitványt, a mely a félnek állását vagy foglalkozását, vagyoni viszonyait, az általa fizetendő egyenes állami adó mennyiségét, továbbá azt a körülményt, hogy

jövedelme a lakhelyén szokásos közönséges napszámot nem haladja meg, tanusitja. Ha a fél a 112. §. második bekezdése alapján kéri a szegénységi jog megadását, a hatósági bizonyitványnak a fél állásán, foglalkozásán, vagyoni viszonyain és az általa fizetendő egyenes állami adó mennyiségén felül tanusitania kell a félnek családi viszonyait a személyek megnevezésével, a kiknek tartásáról gondoskodni köteles és a félnek a perköltség viselésére való tehetetlenségét. Gyámság vagy gondnokság alatt állók részére a bizonyitványt a gyámhatóság is kiállithatja.

Egyebekben a hatósági bizonyitvány kiállitását rendelet szabályozza.

116. §.

A szegény fél részére ügyének dijtalan vitelére ügyvédet csak akkor rendelnek ki, ha ezt kifejezetten kéri. A mennyiben a perben az ügyvédi képviselet nem kötelező, a biróság a körülményekhez képest itéli meg, hogy ügyvéd kirendelésére szükség van-e.

Sürgős esetben a biróság rendel ki a szegény fél részére ügyvédet. Az ügyvéd kirendeléséről egyébként az ügyvédi rendtartás rendelkezik.

A szegény fél részére való kirendelés az ügyvédre nézve a per vitelére szóló meghatalmazást pótolja.

118. §.

A szegénységi jog a fél halálával, a kinek a részére megadatott, megszünik. A megszünés azonban nem zárja ki, hogy a szegény felet képviselő ügyvéd a halaszthatatlan

cselekményeket szegénységi jogon végezhesse.

A perbiróság a szegénységi jogot a féltől az eljárás bármely szakában hivatalból is megvonja, ha kitünik, hogy a szegénységi jog feltételei nem voltak meg, vagy már nincsenek meg. A szegénységi jog megvonása kérdésében a biróság a vagyoni feltételek hiánya miatt a pénzügyi hatóság megkeresésére, ha pedig a perlekedés már előre teljes eredménytelennek mutatkozik, a szegény fél részére kirendelt ügyvéd kérelmére is határozni köteles.

Az a fél, a ki a szegénységi jog megadását a vagyoni feltételekre nézve tudva hamis előadás alapján eszközölte ki, hatszáz koronáig terjedhető pénzbirságban marasztalandó.

119. §.

A szegénységi joggal perlekedő fél azokat az összegeket, a melyek fizetése alól szegénységi joga alapján egyelőre fel volt mentve, utólag köteles megfizetni, mihelyt a szegénységi jog vagyoni feltételei már nincsenek meg. Az utófizetés elrendelése kérdésében a biróság a pénzügyi hatóság megkeresésére is határozni köteles.

120. §.

A 113. §. 1. és 4. pontjában emlitett költségeket, a melyek fizetése alól a szegény fél egyelőre föl volt mentve, az ellenféltől kell behajtani, ha ez a perköltség megtéritésében el van marasztalva.

Erre nézve a biróság határozatában (428. §.) megfelelően intézkedik. Egyebekben a behajtást rendelet szabályozza.

121. §.

A szegény fél részére kirendelt ügyvéd a perköltségben marasztalt ellenféltől közvetlenül behajtja megállapitott kiadásait és dijait. Az ellenfél az ügyvéddel szemben oly kifogással, a mely őt a szegény félhez való viszonyából illeti meg, csak annyiban élhet, a mennyiben azt a költséget, a mely részére ugyanabban a perben a szegény fél ellen meg van állapitva, felszámithatja.

122. §.

A szegénységi jog megadása, megvonása és az utófizetés elrendelése tárgyában a biróság az ellenfél meghallgatása nélkül határozhat. A netalán szükséges tudakozódást a biróság hivatalból is megteheti.

A szegénységi jog megvonása és az utófizetés elrendelése előtt a szegény felet meg kell hallgatni.

A szegénységi jogot kérő fél ebben az eljárásban akkor is személyesen járhat el, vagy a 94. §. 1. pontjában meghatározott meghatalmazott által képviseltetheti magát, ha az ügyben az ügyvédi képviselet kötelező volna.

123. §.

A szegénységi jogot megadó, vagy annak megvonását megtagadó végzés ellen nincs helye felfolyamodásnak. A szegénységi jogot megtagadó, megvonó és az utófizetést elrendelő végzés ellen felfolyamodással lehet élni.

*Biztositék.*

124. §.

A külföldi felperes az alperes kivánatára a perköltség és az itéleti illeték fedezéséül biztositékot köteles adni, ha abban az államban, a melynek a felperes honosa, a magyar állampolgárt megfelelő esetben biztositék adására nem kötelezik.

Ha ez utóbbi körülményre nézve kétség forog fenn, a biróság az igazságügyminister nyilatkozatát köteles kikérni. Az igazságügyminister nyilatkozata e biróságra kötelező.

125. §.

Az alperes abban az esetben is követelhet biztositékot, ha a biztositék adásának oka a per folyamán áll be, kivéve, ha a felperesi követelés elismert része elegendő biztositékul szolgál.

126. §.

A biztositék mennyiségét az alperes költségének valószinü összege szerint a biróság állapitja meg.

Az alperes által a per folyamán inditott keresetből származó költséget a megállapitásnál nem lehet figyelembe venni.

Ha a megállapitott összeg a per folyamán elégtelennek mutatkozik és a felperesi követelésnek elismert része sem szolgálnak elegendő biztositékul, az alperes további biztositékot követelhet.

A felebbviteli eljárásban a felperestől további biztositék csak az esetben követelhető, ha ő élt felebbezéssel vagy felülvizsgálati kérelem-

mel és ha a követelésnek bár még nem jogerejüleg megitélt része elegendő biztositékul nem szolgál.

127. §.

A biztositékot, hacsak a felek a biztositás módját egyetértően másként nem állapitják meg, készpénzben, vagy óvadékképesnek nyilvánitott értékpapirokban kell letenni. Az értékpapirok a budapesti tőzsdén a letétel napját megelőzőleg utolsószor jegyzett árfolyam kétharmadáig fogadhatók el, de semmiesetre sem a névértéküknél felül.

128. §.

Ha a biztositék adásának oka a per folyamán megszünik, a felperes kérelmére a biztositékot vissza kell adni, illetőleg a felperest a biztositék adásának kötelezettsége alól fel kell menteni.

E kérelem felett az alperest meg kell hallgatni.

A biztositék visszaadását elrendelő határozat ellen felfolyamodásnak van helye.

***Kézbesités.***

156. §.

Kézbesiteni bárhol lehet, a hol a személyt, a kinek a kézbesitendő irat szól, megtalálják.

Ha azonban e személynek a kézbesités helyén lakása, üzlethelyisége vagy irodája van, az e helyiségen kivül történt kézbesités csak ugy érvényes, ha ő az átvételt meg nem tagadta.

157. §.

Ha a kézbesitő a személyt, a kinek részére kézbesiteni kell, otthon nem találja, a vele a lakásban együtt lakó felnőtt családtag kezéhez, ilyennek hiányában pedig az ő vagy a vele közös háztartásban élő családtag szolgálatában álló felnőtt személy kezéhez kézbesithet.

Ha a lakáson ilyen személyek nem találtatnak, a kézbesitendő iratot a póstaszolga a helyi póstahivatalnál, a községi közeg a községi elöljáróságnál, más kézbesitő pedig a kézbesités helyének járásbiróságánál leteszi.

A letett irat 30 nap elteltével a kézbesitést közvetitő jegyzőnek visszaküldhető.

A kézbesitő a letételről a czimzettet — lehetőleg két felnőtt tanu jelenlétében, kik a házban vagy a szomszédságban laknak — lakása ajtajára kifüggesztendő vagy lakásán hagyandó értesitvény által értesiti. Az értesitvény tartalma az alkalmazott tanukkal és, ha lehetséges, a bérbeadóval vagy a házfelügyelővel közlendő.

A kézbesités az értesitvény kifüggesztésével vagy a lakáson hagyásával teljesitettnek tekintetik.

158. §.

Ha azt, a kinek különálló nyilt üzleti helyisége van, üzleti helyiségében nem találják, ott levő felnőtt segédje kezéhez lehet kézbesiteni.

A kézbesitésnek letétel által olyanokkal szemben, a kiknek a községben, a melyben a kézbesités teljesitendő, a kézbesitendő iraton kitüntetetett, vagy a lakáson nyert értesülés

alapján nyomban kipuhatolható nyilt üzleti helyiségük van, csak akkor van helye, ha az iratot az üzleti helyiségben sem lehetett kézbesiteni. Az értesitvényt ily esetben is a lakáson kell kifüggeszteni vagy hagyni.

159. §.

Az ügyvéd és a kir. közjegyző részére, ha irodájában nem találják, ott levő segéde, vagy irnoka kezéhez lehet kézbesiteni.

Ügyvéd és kir. közjegyző részére való kézbesitésnél a 157. §. szerinti eljárásnak csak akkor van helye, ha külön irodája nincs, vagy ha a kézbesités kisérlete a szokásos irodai órák alatt az irodában is sikertelen volt.

160. §.

Ha valamely hatóság, község, intézet, testület, egyesület, részvénytársaság vagy szövetkezet törvényes képviselője vagy elöljárója a szokásos hivatalos vagy üzleti órákban a hivatalos vagy üzleti helyiségben nem található, vagy az átvételben akadályozva van: a kézbesités az iratok átvételére rendelt, ilyennek hiányában vagy akadályoztatása esetében pedig más hivatalnok vagy szolgálati viszonyban álló személy kezéhez történhetik, a ki a hivatalos vagy üzleti helyiségben található.

Ha a törvényes képviselő, illetőleg az elöljáró lakásán nem található, a 157. §. szerinti eljárásnak csak akkor van helye, ha külön hivatalos vagy üzleti helyisége nincs, vagy ha a kézbesités kisérlete ott is sikertelen maradt.

161. §.

A 157.—160. §-ok eseteiben a kézbesités nem érvényes, ha olyan személy kezéhez történt, a ki a perben ellenfele annak, a kinek részére kézbesiteni kell.

164. §.

A fegyveres erőnek vagy a csendőrségnek tényleges szolgálatban levő tagja, valamint a rendőrség vagy a pénzügyőrség személyzetéhez tartozó egyén akár mint fél, akár mint tanu vagy szakértő illetékes felebbvaló hatósága utján idézendő meg; azonban sürgős esetben, ha felebbvaló hatósága nincs helyben, utóbbinak egyidejü értesitése mellett közvetlenül is megidézhető.

Az idézést nem tartalmazó határozatok kézbesitése az első bekezdésben emlitett személyek részére a polgári kézbesitő közegek által történik, ha azonban a kézbesités saját kézhez, vagy a 157. §. első bekezdésében emlitett személyek kezéhez nem történhetik, a kézbesités teljesitése végett a felebbvaló hatóságot kell megkeresni. A felebbvaló hatóság a kézbesités végett ezen az eseten kivül is megkereshető.

A megkeresést az elnök, illetőleg a kiküldött vagy a megkeresett biró eszközli.

165. §.

Katonai vagy katonailag megszállott épületben (hajón) a kézbesitést az épület parancsnokának értesitése után az általa kirendelt katonai személy jelenlétében kell teljesiteni. Ha a parancsnok e czélra katonai személyt

ki nem rendelt, vagy a kirendelt katonai személy nem jelenik meg, ez a körülmény a kézbesitést nem akadályozza.

Katonai vagy katonailag megszállott épületben (hajón) a fegyveres erő, vagy a csendőrség tényleges szolgálatban álló tagjának szóló iratokat — ha saját kézhez, vagy a 157. §. első bekezdésében felsorolt valamely személy kezéhez nem kézbesithetők — az épület (hajó) parancsnokságának kell kézbesiteni.

166. §.

Ha a személy, a kinek a kezéhez érvényesen kézbesiteni lehet, a kézbesitendő irat átvételét megtagadja, ez a kézbesités hatályával nála hagyatik.

Ha a megtagadásnak törvényes oka volt, a kézbesités hatálytalan.

167. §.

A kézbesités kézbesitési bizonyitvány mellett történik.

A kézbesitési bizonyitványnak tartalmaznia kell:

1. a kézbesitést közvetitő jegyző hivatalos czimét;

2. a kézbesitendő irat birósági ügyszámát;

3. a kézbesitendő irat rövid megjelölését és a nétáni mellékletek számát;

4. a személy megjelölését és lakását, a kinek az irat kézbesitendő;

5. a kézbesités helyét és idejét;

6. az átvevő aláirását, esetleg az aláirás hiányának okát;

7. ha az iratot el nem fogadták vagy a kézbesités nem azon személy kezéhez történt, a kinek a kézbesitendő

irat szól, vagy pedig letétel által történt; a követett eljárást és az ezt igazoló körülményeket;

8. a kézbesitő aláirását, és ha a kézbesitést birósági végrehajtó teljesitette, ennek pecsétjét;

9. a jegyző hitelesitését aláirásával és pecsétjével. Ha a kézbesités megkeresés utján megy végbe, a hitelesitést a megkeresett jegyző teljesiti.

170. §.

A kézbesitő a kézbesités alkalmával a fél kivánatára kézbesitett iraton a kézbesités helyét és idejét és a személy nevét, a kinek az iratot átadta, illetőleg a kézbesités egyéb módját aláirásával köteles tanusitani.

Ha a kézbesités pósta utján történik, ez a §. nem nyer alkalmazást.

171. §.

Ha a személy, a kinek a kézbesitendő iratot átadták, olvasni nem tud, vagy az irat nyelvét nem érti, a kézbesitő neki a kézbesitett irat lényeges tartalmát szóval is tudtul adja, és hogy ez megtörtént, a kézbesitési bizonyitványban megjegyzi.

Ha a kézbesitést póstaszolga teljesiti, a szóbeli közlés a levélboriték feliratának tartalmára szoritkozik.

173. §.

A kézbesitési bizonyitvány — és ha az iratot nem lehet kézbesiteni, a kézbesitő jelentése a nem kézbesithető irattal együtt — a periratokhoz csatolandó.

Ha ez iratot nem lehet kézbesiteni, erről az érdekelt felet a jegyző értesiti.

177. §.

A királyi ház tagjai és a területenkivüliséget élvező személyek részére, valamint az ezek lakásában teljesitendő kézbesités az igazságügyminister közvetitésével történik.

*Érdemleges tárgyalás.*

210. §.

A tárgyalás és a határozatok kihirdetése a perbiróság előtt nyilvános.

Fel nem nőtt és olyan személyek, a kik nem a hely méltóságának megfelelően jelennek meg, a hallgatók közül kizárhatók.

Az elnök helyszüke esetében a kosőbb jelentkezőket kizárhatja, vagy egyes személyeknek a jelenlétet különösen megengedheti.

211. §.

A biróság a nyilvánosság kizárását hivatalból is elrendelheti, ha a tárgyalás nyilvánossága a közrendet vagy a közerkölcsiséget veszélyeztetné.

A biróság valamely fél kérelmére elrendelheti a nyilvánosság kizárását, ha a tárgyalás nyilvánossága a fél méltányos érdekét sértené.

A nyilvánosság kizárása — indokához képest — a tárgyalás egész folyamára, beleértve a határozatok kihirdetését is, elrendelhető, vagy annak egy részére szoritható.

A felek és képviselőik, ugyszintén mindegyik fél részéről megjelölt két-két egyén a nyilvánosság kizárása esetében is jelen lehetnek a tárgyaláson.

A mennyiben a tárgyalás nyilvánossága ki van zárva, a tárgyalás tartalmának nyilvános közzététele tilos.

212. §.

A nyilvánosság kizárásának kérdését zárt ülésben kell tárgyalni; a hozott határozatot azonban nyilvánosan kell kihirdetni.

A nyilvánosságot elrendelő végzés ellen felebbvitelnek, a nyilvánosságot kizáró végzés ellen pedig külön felebbvitelnek nincs helye.

213. §.

A rendnek és a tárgyalás méltóságának fentartása az elnök feladata.

A hallgatóság közül azokat, a kik a tárgyalás rendjét zavarják vagy méltóságát sértik, tetszést vagy nem tetszést nyilvánitanak, az elnök rendreutasitja, s ha ez eredménytelen marad, a teremből kiutasithatja, szükség esetében kivezettetheti. Ha a tárgyalás rendjét máskép nem lehet fentartani, az elnök elrendelheti az egész hallgatóság eltávolitását.

A biróságnak a rend fentartására vonatkozó intézkedéseit az elnök foganatositja.

214. §.

A tárgyalásban részt nem vevő személyeket, valamint a feleket, képviselőiket, a tanukat és a szakértőket sulyosabb rendzavarás, különösen a biróság tagjainak, az ellenfélnek vagy képviselőjének, a tanuknak vagy a szakértőknek sértése esetében az elnök kétszáz koronáig, a járásbiróság pedig száz koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetheti.

215. §.

A biróság a feleket, képviselőiket, a tanukat és a szakértőket, ha az elnök intézkedésének nem engedelmeskednek, a teremből kiutasithatja, szükség esetében kivezettetheti.

A félnek vagy képviselőjének a 111. §. második bekezdése, a tanunak vagy a szakértőnek kiutasitása esetében pedig a 307., illetőleg a 361. §. alkalmazandó.

216. §.

A 213. és a 215. §. a katonai büntető biróságnak alávetett személyek ellenében is alkalmazható, a 214. §-ban emlitett pénzbüntetést azonban ellenük az elnök nem mondhatja ki, hanem megbüntetésük végett a felebbvaló katonai hatóságot keresi meg.

217. §.

A 214. és a 215. §. a tárgyalásban résztvevő ügyvédre nem alkalmazható.

Ha a tárgyalásban résztvevő ügyvéd rendzavarást követ el, az elnök őt rendreutasithatja, ismételt vagy sulyosabb rendzavarás esetében pedig a törvényszék kétszáz koronáig, a járásbiróság száz koronáig terjedhető birsággal büntetheti.

A mennyiben a rendzavarás oly mértékü, hogy a tárgyalás az ügyvéddel nem folytatható, a biróság a tárgyalást az ügyvéd költségére el is halaszthatja.

A 96. §. első bekezdésében emlitett személyek e §. alkalmazásában ügyvédeknek nem tekintetnek.

218. §.

Ha a biróság vagy az elnök rendzavarás miatt pénzbüntetést vagy birságot mondott ki, a határozatot a tényállással együtt külön jegyzőkönyvbe kell venni. Ha azonban a biróság tárgyalásban résztvevő személyt utasitott ki, a határozat a tényállással együtt a tárgyalási jegyzőkönyvbe veendő.

A 217. §. esetében a határozatot a tényállással együtt az illetékes ügyvédi kamarának, a 97. §. második bekezdése szerint jogosult képviselőkre nézve pedig felebbvaló hatóságuknak meg kell küldeni.

219. §.

Ha a tárgyalás folyama alatt a büntető törvények szerint vagy fegyelmi eljárás utján is megtorlandó cselekményt követtek el, ennek tényálladéka jegyzőkönyvbe veendő és a jegyzőkönyv az illetékes hatósággal közlendő.

Ha a bünvádi perrendtartás szerint előzetes letartóztatásnak van helye, a biróság a tettest letartóztatja és haladéktalanul az illetékes hatóság elé állittatja.

220. §.

A 214. §-ban és a 217. §. második bekezdésében emlitett határozatok ellen, valamint a 217. §. harmadik bekezdésében emlitett határozatnak a költségben marasztalandó része ellen egyfoku felfolyamodásnak van helye.

221. §.

A járásbiróság által a 213.—217. §§-ok alapján gyakorolható jogok a kiküldött és a megkeresett birót is megilletik eljárásában.

A 218.—220. §§-ok a kiküldött és a megkeresett biró eljárásában is alkalmazandók.

222. §.

Az ügyek kikiáltása a határnapon abban a sorrendben történik, a melyben az ügyek a tárgyalási naplóba vannak iktatva.

A kikiáltás a kitüzött óra előtt nem történhetik.

A tárgyalandó ügyeknek a napló sorrendjében egybeállitott jegyzéke a bíróságnál kifüggesztendő.

223. §.

A tárgyalás szóbeli.

Szóbeli előadás helyett iratok tartalmára hivatkozni nem szabad. Iratok felolvasásának csak ott van helye, a hol e törvény rendeli vagy a hol szószerinti tartalmuk irányadó.

224. §.

A tárgyalás kezdetén a felek kérelmeiket adják elő.

225. §.

Tényállitások, az ellenfél tényállitásaira való nyilatkozatok, a bizonyitékok megnevezése vagy felmutatása és a rájuk vonatkozó nyilatkozatok rendszerint bármikor megtehetők annak a tárgyalásnak a bezárásáig, a mely a fenforgó kérdést elintéző határozatot megelőzi. A fél azonban, a ki előterjesztései által, a melyeket a biróság meggyőződése szerint korábban érvényesithetett volna, a tárgyalás elhalasztására okot ad, az ebből eredő költségben még akkor is elmarasztalandó, ha a perben nyertes.

226. §.

A biróság a félnek az előbbi §-ban emlitett oly utólagos előadásait és utólagosan ajánlott bizonyitékait, a melyek figyelembevétele a tárgyalás elhalasztását tenné szükségessé, hivatalból is figyelmen kivül hagyhatja, ha arról győződik meg, hogy a fél előadásait az ügy késleltetése végett szándékosan halogatta.

227. §.

A fél az eljárás szabálytalansága, nevezetesen bármely perbeli cselekmény hibái ellen nem szólalhat fel, ha a szabálytalanságba beleegyezett, vagy ha — bár a szabálytalanságot ismerte, vagy ismernie kellett — az ügynek szóbeli tárgyalásába bocsátkozott vagy a tárgyalást folytatta a nélkül, hogy a szabálytalanság ellen felszólalt volna.

Ez a rendelkezés nem terjed ki az olyan eljárási szabály megsértésére, a melynek alkalmazásáról a felek le nem mondhatnak.

Ha a fél a szabálytalanság ellen a szóbeli tárgyaláson szólal fel és felszólalása nyomban eredményre nem vezetett, azt a jegyzőkönyvbe fel kell venni.

228. §.

A tárgyalást az elnök vezeti.

Az elnök nyitja meg a tárgyalást, ő hivja fel a feleket szólásra és ő vonja meg tőlük a szót; ő kérdezi ki a kihallgatandó személyeket, ő zárja be a tárgyalást s ő hirdeti ki a biróság határozatait.

Az elnök gondoskodni köteles arról, hogy az ügy kimeritő tárgyalásban részesüljön, mindazonáltal a tárgyalás hosszadalmassággal és az ügyre nem tartozó kitérésekkel ne zavartassék és megszakitas nélkül lehetőleg ugyanabban az ülésben befejeztessék.

Ha az elnök valamely intézkedése ellen a felek felszólalnak, a biróság dönt.

229. §.

Az elnök gondoskodni köteles arról, hogy a felek homályos kérelmeiket, tényelőadásaikat és nyilatkozataikat világositsák fel, hiányos tényelőadásaikat és bizonyitékaikat egészitsék ki s általában a szükséges kérelmeket és nyilatkozatokat tegyék meg. Köteles továbbá a hivatalból figyelembe veendő körülmények felderitésére ügyelni.

E végre az elnök a felekhez kérdéseket intézhet. Ily kérdések intézésére a biróság minden egyes tagja is jogositva van. Kérdéseket a felek is inditványozhatnak. A felek kérdéseinek megengedhetősége felől a biróság határoz.

Az ellenfél tényállitására vagy okiratára teendő nyilatkozat elmulasztottnak csak akkor tekinthető, ha a felet a nyilatkozat megtételére az elnök vagy a biróság valamelyik tagja felszólitotta.

A járásbirósági eljárásban köteles a biró az ügyvéd által nem képviselt felet a szükséghez képest cselekményeinek és mulasztásainak következményeire, ugyszintén a kihirdetett határozatok ellen használható felebbvitel határidejére figyelmeztetni.

230. §.

A biróság a tényállás felderitése végett az egyik vagy mind a két fél személyes megjelenését, a félhez intézendő kérdések előleges közlése mellett vagy a nélkül elrendelheti. Szükség esetében a biróság a fél megkérdezését kiküldött vagy megkeresett biró utján is foganatosithatja.

A 294. §. és a 298. §. ebben az esetben is alkalmazandó.

231. §.

A biróség a 274. §. szerint itéli meg annak a körülménynek a következményeit, hogy a fél vagy képviselője a hozzá intézett kérdésekre nem felel, vagy a személyes megjelenésre idézett fél elegendő ok nélkül meg nem jelenik.

232. §.

A biróság a tényállás felderitése czéljából elrendelheti, hogy a fél leszármazási táblákat, terveket, vázlatokat és más felvilágositó rajzokat terjeszszen elő.

Hogy a biróság a tényállás felderitése végett mennyiben rendelheti el tanu kihallgatását, okirat felmutatását, szemlét és szakértők meghallgatását, e czim IX.—XII. fejezetek határozzák meg.

233. §.

Ha akár a tárgyalás folyamán, akár azon kivül oly személy hallgatandó meg, a ki magyarul nem tud, tolmácsot kell alkalmazni.

A jegyzőkönyvbe nem magyar nyelven csak egyes kifejezéseket és

csak akkor szabad felvenni, ha ezt a biróság az ügyre nézve fontosnak itéli; a nem magyar nyelven felvett kifejezés kapcsán ennek a tolmács által hitelesitett forditása is jegyzőkönyvbe veendő.

Ha mind a birák és a jegyzőkönyvvezető, mind a felek a használt nyelvben jártasak, tolmács alkalmazása nem szükséges.

Tolmácsot kell alkalmazni akkor is, ha süket, néma vagy süketnéma személy hallgatandó meg, a kivel más megbizható módon közlekedni nem lehet.

234. §.

Tolmácsul a jegyzőkönyvvezető vagy a biróságnak valamely, az ügyben nem biráskodó tagja is alkalmazható.

Más tolmács, ha állandóan van alkalmazva, kinevezés után, különben pedig esetről-esetre megesketendő arra, hogy a vele közölteket hiven fogja tolmácsolni.

Egyebekben a szakértőre nézve megállapitott szabályok a tolmácsokra is alkalmazandók.

237. §.

A biróság közös tárgyalás és eldöntés végett elrendelheti olyan pereknek egyesitését, a melyek előtte egymással összefüggő követelések iránt vannak folyamatban, akár ugyanazon akár különböző felek között.

238. §.

Ha a per eldöntése egészben vagy részben olyan körülménytől függ, a melynek megállapitása egy már meginditott más polgári peres vagy peren

kivüli, vagy büntető eljárásnak szolgál tárgyául, vagy pedig valamely közigazgatási hatóság hatáskörébe tartozik, ugyszintén ha a perben olyan büntetendő cselekmény jelenségei merülnek fel, a melynek megállapitása a per eldöntésére lényeges befolyással van, a biróság a per tárgyalását a polgári vagy büntető eljárás jogerejü befejezéséig, illetőleg a közigazgatási hatóság végérvényes döntéséig felfüggesztheti.

Ha az eljárás még meginditva nincs, a büntető eljárás meginditásáról a biróság hivatalból gondoskodik, illetőleg magáninditványra üldözendő büntetendő cselekmény esetében az inditvány megtételére, valamint a közigazgatási hatóság előtti eljárás meginditására határidőt tüzhet.

241. §.

Ha az ügy valamely külön eldöntésre alkalmas kérdés a biróság nézete szerint a határozathozatalra megérett, az elnök a tárgyalást bezárja.

A biróság a bezárt tárgyalást a határozat kihirdetése előtt ujból megnyithatja.

243. §.

A biróság a tárgyalást az ügy kikiáltása után a törvényben meghatározott eseteken kivül bármelyik fél kérelmére fontos okból elhalasztja.

A halasztási kérelem felől az ellenfél, ha jelen van, meghallgatandó.

245. §.

A biróság a határnap elnapolását és a tárgyalásnak vagy folytatásának elhalasztását hivatalból csak akkor

rendelheti el, ha a tárgyalás megtartását vagy folytatását másnemü halaszthatatlan hivatalos tennivaló, vagy egyéb fontos ok gátolja.

246. §.

Elnapolás vagy elhalasztás esetében az elnök egyidejüleg kitüzi az uj határnapot.

Ha az ujabb határnapon a biróság más tagokból alakul — és a szükséghez képest ezen az eseten kivül is — a tárgyalás ismétlendő. A korábbi tárgyalás eredménye, a mennyiben az iratokból vagy egyébként — azonban bizonyitás felvétele nélkül — megállapitható, ez esetben is megtartja érvényességét.

Ha a felek előadása a korábbi tárgyalásnak az iratokból vagy egyébként megállapitható eredményétől eltér, az elnök az előadás kiigazitásáról gondoskodik és szükség esetében az iratokat a biróság valamelyik tagja vagy a jegyzőkönyvvezető fel is olvashatja.

247. §.

A tárgyalásnál a törvényszék előtt mindig, a járásbiróság előtt pedig a lehetőséghez képest jegyzőkönyvvezetőt kell alkalmazni.

A jegyzőkönyvnek tartalmaznia kell:

1. a biróság megjelölését és a tárgyalás helyét és idejét;

2. a birák, esetleg a jegyzőkönyvvezető és a tolmács megnevezését;

3. a megjelent felek és képviselőik nevét és perbeli állását;

4. az ügy megjelölését;

5. annak a megemlitését, hogy a tárgyalást nyilvánosan tartották, vagy hogy a nyilvánosság ki volt zárva.

248. §.

A tárgyalás menetét a jegyzőkönyvben csak általánosságban kell feltüntetni.

A jegyzőkönyvbe való felvétel által vagy a jegyzőkönyvhöz mellékelt és benne hivatkozott irat által különösen tanusitandók:

1. az elismerés, lemondás és egyezség, a mely által a peres ügy egészben vagy részben elintéztetik, valamint a feleknek a 235. §. utolsó bekezdése szerint létrejött megállapodása;

2. kérelmek és nyilatkozatok, a melyeknek jegyzőkönyvbe vételét a törvény megszabja;

3. a per birósága előtt felvett bizonyitás eredménye, nevezetesen a tanuk vallomása, a szakértők véleménye, az eskü alatt kihallgatott felek nyilatkozatai, a felek megállapodása az esküre nézve (381. §.) és az eskü letétele vagy megtagadása, valamint a szemle eredménye;

4. az itéletek, a szóbeli tárgyalás alapján hozott végzések és ezek kihirdetése.

A szakértőknek külön irásba foglalt véleményét, valamint a bizonyitás felvételéről és a felek személyes megkérdezéséről szóló külön jegyzőkönyveket a tárgyalási jegyzőkönyvhöz kell mellékelni.

249. §.

A törvényszéki eljárásban a félnek jogában áll kérelmét és ténybeli előadásait (225. §.), a melyek az előkészitő

iratokban nincsenek előadva, vagy ezeknek tartalmától eltérnek, a tárgyalás folyamán a jegyzőkönyvhöz melléklendő irattal megállapitani. A biróság az irat helyességét ellenőrzi.

Az elnök hivatalból is elrendelheti, hogy a tárgyaláson előterjesztett, az ügy eldöntésére vagy az eljárás menetére jelentőséggel biró kérelmek és ezek módositásai, továbbá beismerések és más kisebb terjedelmü lényeges nyilatkozatok, valamint az a körülmény, hogy a fél az ellenfél tényállitására vagy okiratára a biróság felszólitása után sem nyilatkozott, a jegyzőkönyvbe vétessenek fel.

A fél kérelmére meg kell a jegyzőkönyvben állapitani, hogy az előkészitő iratban foglalt ténybeli előadásait a szóbeli tárgyaláson változatlanul, vagy az első és második bekezdés értelmében megállapitott módositásokkal előadta.

251. §.

A jegyzőkönyv és mellékletei a feleknek felolvasandók, vagy megtekintés végett feltárandók. A jegyzőkönyvbe ennek megtörténtét fel kell venni.

A jegyzőkönyv a felek megjegyzései alapján kiegészithető és kiigazitható.

A jegyzőkönyvet az elnök, a jegyzőkönyvvezető és esetleg a tolmács irják alá.

A járásbirósági eljárásban a jegyzőkönyvet a birón, esetleg a jegyzőkönyvvezetőn és a tolmácson kivül a felek is aláirják. Ha a felek a jegyzőkönyv aláirását megtagadják, e körülményt a jegyzőkönyvben meg kell jegyezni.

A jegyzőkönyvben semmit sem szabad a sorok közé, fölé vagy alá irni. Ha szavakat kell törölni, a törlésnek ugy kell történnie, hogy a szavak olvashatók maradjanak. Pótlásokat a jegyzőkönyv szélére vagy aljára kell irni és — ha lényegesek — külön kell aláirni.

252. §.

A több határnapon folytatott tárgyalásról egy jegyzőkönyvet lehet felvenni. Ebben az esetben a 247. §. 1.—5. pontjában megjelölt körülményeket csak annyiban kell ismételni, a mennyiben azok az uj tárgyaláson módosulnak.

253. §.

A tárgyalásra megszabott alakszerüségek megtartása csak a tárgyalási jegyzőkönyvvel bizonyitható.

254. §.

A tárgyalási jegyzőkönyvnek, valamint a kiküldött vagy megkeresett biró előtt a per folyamában felvett jegyzőkönyvnek és mellékleteinek tartalmát a perbiróság hivatalból figyelembe veszi.

255. §.

A kiküldött vagy a megkeresett biró előtti eljárásban jegyzőkönyvvezető alkalmazandó. A jegyzőkönyvnek ily esetben a 247. §. 1. és 4. pontjaiban emlitett kellékeken kivül a végzett eljárást kimeritően kell tartalmaznia.

A jegyzőkönyvet az eljárásban résztvevő személyeknek fel kell ol-

vasni és velük aláiratni vagy aláirásuk hiányának okát a jegyzőkönyvben megjegyezni. Egyebekben ezekre a jegyzőkönyvekre a 251. §. alkalmazandó.

256. §.

A felek a tárgyalási jegyzőkönyvet, valamint mellékleteit és az ügyekre vonatkozó egyéb iratokat megtekinthetik és a birói ügyviteli szabályokban megállapitott módozatok közt másolatot is vehetnek róluk.

Harmadik személynek az iratok megtekintését és másolat vételét a felek beleegyezése nélkül a biróság elnöke engedheti meg. Az engedély meg nem tagadható, ha a harmadik személy jogos érdekét valószinüvé teszi.

A határozatok tervezeteit és a biróságnak ezek előkészitésére szerkesztett iratait, valamint a szavazásra vonatkozó iratokat a felek nem tekinthetik meg.

### *Bizonyitás.*

267. §.

Olyan tényállitásokat, a melyeket az ellenfél a szóbeli tárgyaláson beismert, bizonyitani nem szükséges.

Ugyanaz a hatálya van a kiküldött vagy megkeresett biró előtt történt és jegyzőkönyvbe vett beismerésnek is.

268. §.

A beismerés hatályosságára nincsen befolyással az, ha önálló, a beismert tényállitással nem ellenkező állitások vannak hozzákapcsolva.

Mennyiben legyen valamely nyilatkozat, a mely az ellenfél tényállitását módositja, beismerésnek, vagy tagadásnak tekintendő, az eset körülményei szerint a biróság itéli meg.

269. §.

A biróság a körülmények szorgos méltatásával itéli meg, hogy a perben tett beismerés visszavonás által mennyiben veszti el hatályát.

A beismerés hatályát veszti, ha az ellenfél a visszavonásba beleegyezik.

270. §.

Olyan tényállitásokat, a melyeket a fél a szóbeli tárgyalás folyamában a nyilatkozásra történt felhivás után kifejezetten nem tagad és a melyek valóságukkal össze nem férő előadás által közvetve tagadottaknak sem tekinthetők, bizonyitani nem szükséges, ha csak a fél egyéb előadásaiból nem következik, hogy azokat tagadni akarja.

A biróság a körülmények szorgos méltatásával itéli meg azt, hogy a félnek olyan nyilatkozata, mely szerint az ellenfél tényállitásának valódiságáról nincs tudomása, vagy arra nem emlékezik, tagadásnak tekinthető-e.

271. §.

A biróság előtt ismeretes tényeket bizonyitani nem szükséges. Ugyanaz áll azokra a tényekre is, a melyekről a biróságnak hivatalos tudomása van.

Ezeket a tényeket a biróság akkor is figyelembe veszi, ha azokat

a felek fel nem hozták, köteles azonban a feleket e tényekre a tárgyaláson figyelmeztetni.

572. §.

Más államban érvényes jogszabályokat, ideértve a viszonosságra vonatkozó szabályokat is, a helyi és különszerü szokásokat, valamint a helyhatósági szabályokat csak akkor kell bizonyitani, ha a biróság nem ismeri azokat. A biróság azonban a jogszabályok megismerése végett felhasználhat a felek részéről fel nem hozott forrásokat is és az e végre szükséges lépéseket hivatalból is megteszi.

273. §.

A bizonyitás azt a felet terheli, a kinek érdekében áll, hogy a biróság az állitott tényt valónak tekintse. Ehhez képest azokat a tényeket, a melyek valamely jog megállapitására szolgálnak, annak a félnek kell bizonyitania, a ki a jogot érvényesiteni akarja, ellenben azokat a tényeket, a melyek az érvényesitett jog létrejöttét kizárják, vagy a jogot megszüntetik, annak a félnek kell bizonyitania, ki a jog érvényesitését ellenzi.

274. §.

A biróság valamely tényállitás valóságát vagy valótlanságát a tárgyalás és a bizonyitás egész tartalmának szorgos méltatásával itéli meg. Az okok, a melyek a biróság meggyőződését előidézték, ugyszintén

a melyek miatt a biróság valamely bizonyitást elégtelennek tart vagy a fél részéről ajánlott bizonyitást mellőzte, az itéletben tüzetesen előadandók.

Törvényes bizonyitási szabályokhoz a biróság meggyőződésének alkotásában csak az e törvényben kijelölt esetekben van kötve.

275. §.

A biróság valamely kárnak, elmaradt haszonnak vagy alapjára nézve nem vitás vagy bebizonyitott más követelésnek birói megállapitásától függő mennyiségét, ha a felek részéről ajánlott bizonyitás megnyugtató eredményt nem nyujtott, vagy eredményt előreláthatólag nem igér, az összes körülmények figyelembevételével legjobb belátása szerint állapitja meg.

A biróság, a mennyiben véleményének alkotásához szükségesnek találja, nemcsak szakértők meghallgatását, hanem bizonyitásfölvételt és tudakozódásokat is hivatalból foganatosithat.

277. §.

Bizonyitani a tárgyalás folyamán felhozott és kétségbe nem vont vagy bebizonyitott ténykörülményekkel is lehet, a melyek magukban véve vagy együttvéve a tényállás valóságára vagy valótlanságára alapos következtetést engednek. Ezenkivül a biróság valamely tényállitás valóságára vagy valótlanságára a tárgyalás egyéb körülményeiből is következtetést vonhat.

278. §.

A bizonyitást a perbiróság a szóbeli tárgyalás folyamán veszi fel és a bizonyitás felvételét csak az e törvényben meghatározott esetekben bizhatja a tanácsnak valamely kiküldött tagjára vagy megkeresett biróra.

279. §.

Ha a bizonyitás felvételének elrendelése következtében a tárgyalás elhalasztása válik szükségessé, a biróság a bizonyitás felvételét elrendelő végzésben a bizonyitandó tényeket és a bizonyitó eszközöket megjelöli és egyuttal kitüzi az ujabb tárgyalási határnapot.

Ha azonban a bizonyitás felvétele kiküldött vagy megkeresett biró által történik, a biróság a tárgyalás folytatására a bizonyitás felvételét elrendelő végzésben a határnapot csak abban az esetben tüzi ki, ha a bizonyitásfelvétel befejezésének ideje előre megállapitható; ellenkező esetben a biróság a tárgyalás folytatására a határnapot a bizonyitás felvételének befejezése után hivatalból tüzi ki.

Ha a bizonyitásfelvétel foganatosithatása kétségesnek mutatkozik vagy valamely bizonytalan ideig tartó akadályba ütközik, a biróság a bizonyitás felvételének elrendelésekor, vagy utóbb is, bármelyik fél kérelmére, a tárgyalás folytatására megfelelő határnapot tüzhet ki. A kérelem felől, ha azt a szóbeli tárgyaláson kivül a bizonyitó fél ellenfele terjeszti elő, a bizonyitó felet meg kell hallgatni.

Az előbbi bekezdés esetében a bizonyitásfelvételről szóló jegyző-

könyv csak akkor vehető figyelembe, ha annak a tárgyalásnak bezárása előtt érkezik meg, a mely a fennforgó kérdést elintéző határozatot megelőzi.

280. §.

A biróság a bizonyitás felvételét elrendelő végzéséhez nincs kötve.

A biróság elrendelheti a bizonyitás felvételének ismétlését vagy kiegészitését. Elrendelheti továbbá, hogy a kiküldött vagy a megkeresett biró által felvett bizonyitás a szóbeli tárgyalás folyamában ismételtessék vagy kiegészittessék.

281. §.

Ha a biróság a bizonyitás felvételét kiküldött biróra bizza, a bizonyitás felvételét elrendelő végzésben a kiküldött birót megnevezi és a bizonyitásfelvétel határnapját is kitüzi, kivéve, ha a határnap kitüzését czélczélszerűbbnek mutatkozik a kiküldött biróra bizni.

A bizonyitás felvétele végett netalán szükséges ujabb határnapot a kiküldött biró tüzi ki.

Ha a kiküldött biró a megbizás teljesitésében akadályozva van, helyette az elnök nevez kiküldöttet.

283. §.

A felek a bizonyitásfelvételnél abban az esetben is jelen lehetnek, ha az nem a perbiróság előtt történik. E végből a kiküldött vagy a megkeresett biró a feleket az általa kitüzött határnapról értesiti.

284. §.

A bizonyitás felvétele a kellően értesitett felek távollétében is a lehetőség szerint foganatositandó.

A bizonyitás felvételénél jelen nem volt fél a határnap elmulasztása miatt igazolást nem kérhet, a perbiróság azonban kérelmére és költségére a bizonyitásnak uj felvételét vagy kiegészitését elrendelni köteles, ha a fél nyomban valószinüvé teszi, hogy a bizonyitás felvételénél hibáján kivül nem lehetett jelen, és hogy a bizonyitás felvétele e miatt hiányos.

285. §.

Ha a bizonyitás felvétele vagy folytatása végett ujabb határnap kitüzése válik szükségessé, a határnapot a kiküldött vagy a megkeresett biró abban az esetben is hivatalból tüzi ki, ha a korábbi határnapon a bizonyitó fél meg nem jelent, vagy ha az egyik fél sem jelent meg.

286. §.

Ha a bizonyitásfelvétel alkalmával a kiküldött vagy a megkeresett biró előtt olyan vitás kérdések merülnek fel, a melyektől a bizonyitásfelvétel függ, a perbiróság határoz, kivéve, ha e kérdések elintézését a törvény a kiküldött vagy a megkeresett biró hatáskörébe utasitja. E közbenszóló kérdések tárgyalására a perbiróság hivatalból tüz határnapot.

Ha a megkeresés külföldi biróságtól származott, a megkeresett biró azon kérdések felől is határoz, a melyek egyébként a perbirósághoz vannak utalva.

287. §.

Ha a bizonyitásfelvételt külföldön kell foganatositani, a megkeresést az elnök az illető állammal szemben fennálló szabályok szerint teljesiti. Ha a felek ki nem jelentik, hogy a bizonyitásfelvételnél jelen lenni nem kivánnak, az illető hatóságot az iránt is meg kell keresni, hogy a bizonyitásfelvétel idejét és helyét idejekorán közölje.

A biróság az arra alkalmas esetben a bizonyitó fél kérelmére a megkeresvényt a foganatositás kieszközlése végett a bizonyitó félnek átadhatja, vagy pedig a megkeresés mellőzésével a bizonyitó félre bizhatja, hogy a bizonyitás felvételéről az illető állam törvényeinek megfelelő közokiratot szerezzen be. Ez esetekben a félnek a bizonyitás felvételéről szóló iratok bemutatására határidő tüzendő ki, melynek sikertelen letelte után bármelyik fél kérheti, hogy a tárgyalás folytatására határnapot tüzzenek. A 279. §. negyedik bekezdése megfelelően alkalmazandó.

A bizonyitó fél az előbbi bekezdés eseteiben ellenfelét a bizonyitásfelvétel idejéről és helyéről a lehetőség szerint idejekorán értesiteni köteles. Ha a fél a kellő értesitést elmulasztotta, a biróság állapitja meg, hogy a bizonyitásfelvétel mennyiben használható a perben.

A biróság a külföldön foganatositandó bizonyitásfelvétel elrendelését az ellenfél kérelmére mellőzheti, ha a felek meghallgatása után valószinünek mutatkozik, hogy a bizonyitásfelvétel elrendelése eredményre nem fog vezetni.

Ha pedig attól lehet tartani, hogy a külföldön foganatositandó bizonyitásfelvétel a per befejezését rendkivül késleltetné, a biróság a 279. §. harmadik és negyedik bekezdése szerint járhat el.

A második, a harmadik, a negyedik és az ötödik bekezdésnek rendelkezései nem alkalmazhatók, ha a bizonyitás felvétele Ausztriában vagy Bosznia-Herczegovinában foganatositandó.

288. §.

Ha a bizonyitásfelvétel, a melyet a törvény hatályosságának területén kivül foganatositottak, ennek a törvénynek megfelel, a biróság azt akkor is figyelembe veheti, ha érvényessége a felvétel helyének törvénye alapján megtámadható.

289. §.

A bizonyitás felvételéről és ennek eredményéről a felek az ügy érdemének folytatólagos tárgyalásával együtt tehetik meg észrevételeiket.

Ha a bizonyitás felvétele nem az itélő biróság előtt történt, annak eredményét a felek adják elő a tárgyaláson. Ha a felek, illetőleg a megjelent fél előadása az iratok tartalmának meg nem felel, az elnök az előadás kiigazitásáról gondoskodik, szükség esetében az iratokat a biróság valamely tagja, vagy a jegyzőkönyvvezető felolvassa. Ezek a szabályok abban az esetben is megfelelően alkalmazandók, ha a perbiróság előtt a tárgyalás folyamában történt bizonyitásfelvétel eredményének előadása a biróság tagjaiban beállott változás

következtében vagy más okból szükségessé válik. A biróság a korábban történt bizonyitásfelvételt tagjaiban beállott változás esetében is felhasználhatja.

*Tanuk.*

290. §.

A félnek, a ki tanuval akar bizonyitani, a tanuval bizonyitandó tényeket meg kell jelölnie és a tanut akként kell megneveznie, hogy meg lehessen idézni.

291. §.

A fél a szóbeli tárgyalásra magával is hozhatja tanuját. Ez esetben a biróság a tanut, ha kihallgatása különben szükségesnek mutatkozik, a tárgyalás folyamán kihallgatja.

292. §.

A biróság a tényállás felderitése, vagy a felek között vitás ténykörülmények bizonyitása végett hivatalból is rendelhet tanukihallgatást, ha a feleknek — habár csak az előkészitő iratokban foglalt — előadásaiból, más bizonyitásfelvétel eredményétől, vagy a pernek egyéb adataiból kitünik, hogy a tanukihallgatás a tényállás felderitésére, vagy a ténykörülmény bizonyitására szolgálhat.

A biróság a tanu kihallgatása végett bármelyik felet felhivhatja a tanu megjelölésére és a 274. §. szerint itéli meg annak a körülménynek a kérdés eldöntésére való befolyását, ha a fél a tanut elegendő ok nélkül meg nem jelöli.

293. §.

A biróság a tanu kihallgatását kiküldött vagy megkeresett biróra bizhatja:

1. ha a valóság kideritése végett a tanunak a helyszinén való kihallgatása mutatkozik czélszerünek;

2. ha a tanu a perbiróság előtt való megjelenésben akadályozva van;

3. ha a tanunak a perbiróság előtt való kihallgatása aránytalanul nagy költséget okozna, kivéve, ha valamelyik fél késznek nyilatkozik arra, hogy az ebből eredő költségtöbbletet megtérités fentartása nélkül viselni fogja és a többlet fedezésére a megállapitott összeget a biróság utasitására a kitüzött határidő alatt a perbiróságnál leteszi;

4. ha a tanunak a perbiróság előtt való kihallgatása tetemes nehézségekbe ütközik.

Ha a tanu kihallgatását katonai vagy katonailag megszállott épületben (hajón) kell teljesiteni, akkor az csak az épület (hajó) parancsnokának értesitése után és az általa kirendelt katonai személy jelenlétében foganatositható. Ha a parancsnok e czélra katonai személyt ki nem rendelt, vagy a kirendelt katonai személy nem jelenik meg, ez a tanu kihallgatását nem akadályozza.

294. §.

Lakásukon hallgatandók ki:

1. a királyi ház tagjai;

2. azok, a kik aggkoruk, betegségük, testi fogyatkozásuk vagy más ok miatt az idézésre meg nem jelenhetnek.

A királyi ház tagjait Budapesten a kir. curia elnöke, a kir. itélőtáblák vidéki székhelyén a kir. itélőtábla elnöke, más helyen pedig annak a törvényszéknek az elnöke hallgatja ki, melynek területén a királyi háznak kihallgatandó tagja lakik vagy tartózkodik.

A nemzetközi megállapodások és a nemzetközi jognak egyéb szabályai, melyek a személyes mentességet élvező személyeknek tanukként való kihallgatására vonatkoznak, érintetlenül maradnak. A 9. §. utolsó bekezdése megfelelően alkalmazandó.

295. §.

A tanut, ha megidézése szükségessé válik, az elnök, ha pedig a kihallgatás kiküldött vagy megkeresett biró utján történik, a kiküldött, illetőleg a megkeresett biró idézi meg.

Az idézésnek a tanukihallgatást rendelő végzésre való hivatkozással magában kell foglalnia a felek megnevezését, a tanu felhivását, hogy a megjelölt időben és helyen a törvényes következmények terhe alatt jelenjen meg és a szükséghez képest a ténykörülményeknek, a melyekre a tanu kihallgatandó lesz, tájékoztató megjelölését.

296. §.

Ha a fél a tanunak a biróság elé állitására vállalkozik, a tanu megidézése nem szükséges. Ha a fél a tanut a kihallgatásra kitüzött határnapon elő nem állitja, a biróság kihallgatását mellőzheti.

297. §.

Ha a tanu megidézését sikertelenül megkisérelték és attól lehet tartani, hogy a kisérlet ismétlése a per befejezését késleltetni fogja, a 279. §. harmadik és negyedik bekezdése megfelelően alkalmazandó.

298. §.

Ha a tanuképp megidézendő személy oly közszolgálatban áll, vagy oly magánvállalatnál van alkalmazva, a melynél eltávozása esetében helyettesitése a közérdek szempontjából szükséges, megidézéséről felebbvalója egyidejüleg értesitendő.

A fegyveres erő vagy a csendőrség tényleges szolgálatban levő tagjának, valamint a rendőrség vagy pénzügyőrség személyzetéhez tartozó egyénnek megidézéséről a 164. §. intézkedik.

299. §.

A perbiróság a tanu megidézését vagy ha a tanu kihallgatása más biróság által foganatositandó, a biróság megkeresését attól teheti függővé, hogy a bizonyitó fél a tanu illetményeinek (318. §.), a tanukihallgatásnál netalán felmerülő tolmácsköltségnek és dijnak, valamint a birósági költségnek a fedezésére, a végzésben kitüzendő határidő alatt bizonyos összeget tegyen le a perbiróságnál.

A letétel annak a félnek hagyandó meg, a ki a tanura hivatkozott; ha pedig a biróság a tanu kihallgatását hivatalból rendelte el, annak a félnek, a kinek a tényállás tisztázása, illetőleg a bizonyitás érdekében van.

Ha a fél a letételt a kitüzött határidőre nem teljesiti, a tanu megidézése, ha pedig a tanu kihallgatása más biróság által foganatositandó, ennek megkeresése mellőzendő, kivéve, ha a fél a letételt még oly időben pótolja, hogy a tanut az eljárás késleltetése nélkül ki lehet hallgatni.

300. §.

A kellően megidézett tanut, a ki a kihallgatásra kitüzött határnapon meg nem jelenik, az elmaradás által okozott költségben, valamint hatszáz koronáig terjedő pénzbüntetésben el kell marasztalni.

Ha a kellően megidézett tanu ismét nem jelenik meg, a költségben és a pénzbüntetésben ujra elmarasztalandó és elővezettethető.

A költségben és a pénzbüntetésben marasztaló határozat ellen egyfoku felfolyamodásnak van helye.

Katonai büntető biróságnak alávetett személy megbüntetése és elővezetése végett a felebbvalójához kell fordulni.

301. §.

Ha a tanu elmaradását alapos okkal kimenti, a költségben és büntetésben nem marasztalható, ha pedig már el volt marasztalva, a marasztaló határozatot hatályon kivül kell helyezni.

A perbiróság a tanu által előadott körülmények figyelembe vételével a kiszabott pénzbüntetést leszállithatja.

A tanu e részbeli bejelentését és kérelmeit benyujthatja irásban,

vagy a jegyzőnél jegyzőkönyvbe mondhatja, legkésőbben azonban a kihallgatásra kitüzött legközelebbi határnapon, a melyen a tanu megjelent, szóval kell előadnia.

A biróság a tanu kérelme felől a felek meghallgatása nélkül határozhat.

A kérelmet megtagadó határozat ellen felfolyamodásnak van helye. A kérelemnek, valamint a megtagadó határozat ellen használt felfolyamodásnak a végrehajtás elrendelésére és folytatására halasztó hatálya van.

302. §.

Tanukép ki nem hallgatható:

1. a lelkész arra, a mit vele a gyónásban, vagy egyébként a titoktartás egyházi kötelessége alatt közöltek;

2. a közszolgálatban levő vagy abból kilépett egyén oly kérdésekre, melyekre nézve a tanuságtétellel a hivatali vagy szolgálati titoktartás kötelességét megsértené, ha e kötelesség alól az illetékes felebbvaló hatóság fel nem menti.

A magyar és a közös ministerekre, Horvát-Szlavon- és Dalmátországok bánjára, az állami és közös számvevőszék elnökeire nézve a felmentést a király adja.

A 2. pont szerint szükséges felmentés végett a perbiróság hivatalból keresi meg a felmentésre illetékes felebbvaló hatóságot, a második bekezdés esetében pedig az igazságügyministerhez fordul. A felmentés csak abban az esetben tagadható meg, ha megadása közérdekbe ütközik.

303. §.

A tanuságtétel megtagadható:

1. ha a tanu a felek valamelyikének egyenes ágban rokona, házastársa vagy jegyese;

2. ha a kérdésre adandó felelet bünvádi eljárás alapjául szolgálhatna a tanu ellen, továbbá egyenes ágban rokona, vagy sógora, unokatestvére és ennél közelebbi oldalrokona, házastársa vagy jegyese, házastársának testvére, testvérének házastársa, örökbe fogadó vagy nevelő szülője, örökbe fogadott vagy nevelt gyermeke, gyámja, gondnoka, gyámoltja vagy gondnokoltja ellen, még pedig a házassági vagy sógorsági viszonyban levőkre nézve tekintet nélkül arra, hogy fennáll-e még a viszony alapját képező házasság, vagy sem;

3. ha a kérdésre adandó felelet által a tanu vagy a vele az 1. pontban emlitett viszonyban álló személyek valamelyike becsületében vagy a tanu vagyonában jelentékeny sérelmet szenvedne;

4. oly körülményekre nézve, melyekre a tanu nem nyilatkozhatik a nélkül, hogy a hivatásával járó titoktartás kötelességét, különösen mint ügyvéd, közjegyző, orvos, gyógyszerész, szülésznő, vagy ezek segéde meg ne sértse, a mennyiben a titoktartás kötelessége alól fel nem mentették;

5. ha a tanu a kérdésre adandó felelettel valamely műszaki vagy ipari titkot árulna el.

Ha a tanu több pertárs közül csak egygyel vagy egyesekkel áll az 1. pont alatt megjelölt viszonyban, a

többire nézve csak akkor tagadhatja meg, ha vallomása el nem különithető.

A tanut e §. eseteiben kihallgatás előtt, vagy mikor a kérdéses viszony kiderül, figyelmeztetni kell, hogy vallomásának megtagadására fel van jogositva.

304. §.

Az előbbi §. 1. és 3. pontja alapján a tanuságtétel meg nem tagadható:

1. ha a kérdés oly jogügyeletre vonatkozik, a melyben a kihallgatandó mint tanu volt alkalmazva;

2. ha a kérdés oly cselekményre vonatkozik, a melyet a tanu a vitás jogviszony tekintetében mint valamelyik fél képviselője vagy megbizottja teljesitett, vagy a melyre nézve a félnek megbizást adott, vagy ha a tanu vitás jogviszony tekintetében mint kezes vagy jogelőd jelentkezik;

3. ha tanu családtagjának születésére, házasságára, életbenlétére vagy elhalálozására vonatkozó ténykörülmény bizonyitandó;

4. ha a kérdés családi viszonyon alapuló vagyonjogi ügyre vonatkozik.

305. §.

A tanu, ha a tanuságtételt a 303. §. értelmében megtagadja, a megtagadás okát a kihallgatásra kitüzött határnap előtt irásban bejelentheti, vagy jegyzőkönyvbe mondhatja, legkésőbben azonban a kihallgatás alkalmával adhatja elő. E joggal az is élhet, a kit tanukép megidéztek, habár a 302. §. szerint tanukép ki nem hallgatható.

A megtagadás okát szükség esetében valószinüvé kell tenni. E végből a biróság a tanut a megtagadás okára nézve ki is hallgathatja és vallomására meg is esketheti.

A tanu bejelentéséről a feleket lehetőleg a kihallgatásra kitüzött határnap előtt kell értesiteni.

306. §.

A tanuságtétel megtagadásának jogosultsága felől a felek meghallgatása után a perbiróság végzéssel határoz.

Ha a tanu kihallgatására a határnap a perbiróság előtt volt kitüzve, a perbiróság e határnapon a felek és a tanu ujabb megidézése nélkül határoz a megtagadás jogosultsága felől.

Ha pedig a kihallgatást kiküldött vagy megkeresett birónak kellett volna foganatositani, a perbiróság a megtagadás jogosultságának tárgyalására és esetleg az ügy tárgyalásának folytatására hivatalból határnapot tüz ki és erre a feleket és a tanut megidézi.

A tanu bejelentése a tárgyalásnál az esetben is figyelembe veendő, ha a tanu a tárgyaláson nem jelenik meg. A tanu a tárgyaláson ügyvédi képviseletre nem szorul.

A végzés ellen, a mely a tanut vallomástételre kötelezi, a tanu egyfoku felfolyamodással élhet, a melynek halasztó hatálya van.

307. §.

Ha a megjelent tanu ok előadása nélkül vagy az előadott ok jogerejü elvetése után a tanuságtételt, ide

értve az eskü (314. §.) letételét is, a következményekre való figyelmeztetés ellenére megtagadja; a megtagadás által okozott költségben és hatszáz koronáig terjedhető pénzbüntetésben elmarasztalandó.

Ha e büntetés kimondása eredménytelen maradt, a tanu letartóztatható és hat hétig elzárva tartható. Ezt az elzárást azonnal meg kell szüntetni, ha a tanu kötelességének eleget tesz és e nélkül is, ha vallomásának felesleges volta kiderül, ha a pernek illető folyamodási szaka befejeződik, vagy ha a per szünetel.

A költségben és pénzbüntetésben marasztaló, valamint a letartóztatást rendelő végzés ellen a tanu egyfoku felfolyamodással élhet.

Katonai büntető biróságnak alávetett személy ellen a biróság az e §-ban emlitett pénzbüntetést és elzárást nem alkalmazhatja, hanem a megfelelő kényszeritő eszközök alkalmazása végett az engedetlen tanu felebbvalójához fordul, a ki a vonakodót a törvény megtartására szoritja.

### 308. §.

A tanukat egyenkint kell kihallgatni. Ugyanabban az ügyben kihallgatandó több tanu közül egyik nem lehet jelen a másik kihallgatásánál. Az elnök eltilthatja a tanut attól, hogy az ügy tárgyalásánál jelen legyen.

A kihallgatás sorrendjét az elnök határozza meg.

A tanu a tárgyalás bezárása előtt, a 300. §-ban foglalt következmények terhe alatt, csak az elnök engedelmével távozhatik el.

Oly tanuk, a kiknek vallomásai egymással ellenkeznek, szembeállithatók egymással.

309. §.

A kihallgatás előtt a tanut figyelmeztetni kell arra, hogy köteles legjobb tudomása és lelkiismerete szerint a tiszta és teljes valóságot vallani és hogy vallomását esküvel kell megerősitenie, egyuttal a tanut műveltségi fokához képest az eskü jelentőségére és a hamis tanuzás következményeire nézve is fel kell világositani.

A figyelmeztetés a szükséghez képest a kihallgatás folyamában és az eskületétel előtt ismételhető.

310.

A kihallgatás kezdetén a tanutól meg kell kérdezni nevét, vallását, születési és lakhelyét, családi állapotát és foglalkozását. A szükséghez képest továbbá a tanut a felekhez való viszonyára és egyéb oly körülményekre nézve is meg kell kérdezni, melyek szavahihetőségét befolyásolhatják.

Ezután a tanunak alkalmat kell adni arra, hogy mindazt, a mit a kihallgatás tárgyára nézve tud, összefüggően mondja el. A tanuhoz vallomásának felvilágositása és kiegészitése, nevezetesen tudomása okának felderitése végett a szükséges kérdések intézendők.

311. §.

A tanut az elnök hallgatja ki.

A biróság többi tagja is jogositva van a tanuhoz kérdéseket intézni.

Kérdéseket a felek is inditványozhatnak. Az elnök a feleknek kérelmükre megengedheti, hogy a tanuhoz közvetlenül is intézhessenek kérdéseket.

A felek inditványozott kérdéseiket irásban is átadhatják.

A fél részéről inditványozott vagy a tanuhoz közvetlenül intézett kérdés megengedhetősége felől a biróság határoz.

312. §.

A per birósága elrendelheti, hogy a tanu mutassa fel a kihallgatás alkalmával a birtokában levő okiratokat, a melyek az ügyre vonatkoznak és hogy a felmutatott okiratok másolatban az iratokhoz csatoltassanak és bizonyos időn át eredetiben is az iratokhoz csatolva vagy a biróságnál letéve maradjanak. Ha a felmutatott okiratnak csak egy része vonatkozik az ügyre, a tanu beleegyezése nélkül az okirat eredetijét egész terjedelmében csak a biróság és esetleg a birósági szakértők tekinthetik meg, a felek előtt ellenben csak az okirat bevezetése, kelte és aláirásai, valamint az ügyre vonatkozó része tárható fel és csakis az ezeket tartalmazó és a biróság által elkészitett kivonat csatolható az iratokhoz, az eredeti pedig szükség esetében a biróságnál lepecsételve őrizendő meg.

Az oly tanuval szemben, a ki az okirat felmutatását, a mely vallomása szerint birtokában van és az ügyre vonatkozik, alaptalanul megtagadja, a tanuságtétel megtagadásának következményeit (307. §.) kell alkalmazni.

Azokon az eseteken kivül, a melyekben a tanuságtétel megtagadható, a tanu az okirat felmutatását akkor

is megtagadhatja, ha a perben nem álló harmadik személy nevében birja az okiratot. A megtagadás bejelentésére, valamint a jogosultsága felőli tárgyalásra, a határozathozatalra és a felfolyamodásra a 305. és 306. §. alkalmazandó.

A fél jogát, hogy a tanutól az okirat kiadását vagy felmutatását és a felmutatás elmulasztásából eredő kárának megtéritését külön perrel követelhesse, ez a §. nem érinti.

313. §.

A kihallgatás után a tanunak vallomását a jegyzőkönyvből fel kell olvasni és ennek megtörténtét a jegyzőkönyvbe fel kell venni.

A jegyzőkönyvet a tanu megjegyzései alapján ki kell egésziteni és ki kell igazitani.

A járásbirósági eljárásban vallomását a tanu aláirja.

Ha a tanu az aláirást megtagadja, ezt az ok megjelölésével a jegyzőkönyvben meg kell jegyezni.

A kiküldött és megkeresett biró előtti eljárásban a 255. §. alkalmazandó.

314. §.

A tanukat vallomásuk felolvasása, illetőleg aláirása után egyenkint meg kell esketni.

Az esküt arra kell letenni, hogy a tanu legjobb tudomása és lelkiismerete szerint az igazat és csakis az igazat mondotta el és hogy abból mit sem hallgatott el.

Az eskü ezekkel a szavakkal kezdődik:

„Esküszöm a mindentudó és mindenható Istenre“ és ezekkel a szavakkal végződik: „Isten engem ugy segéljen“.

A ki azt állitja, hogy az eskü vallási meggyőződésével ellenkezik, eskü helyett ünnepélyes fogadással erősiti meg vallomását. A fogadás ezekkel a szavakkal kezdődik:

„Becsületemre és lelkiismeretemre fogadom“.

A biró a tanuval, a kit a perben ismételten pótlólag hallgatnak ki, a későbbi vallomást ismételt megesketés helyett a már letett esküre való hivatkozással erősittetheti meg. Ez a megerősités az eskü hatályával bir.

### 315. §.

A tanu az esküt rendszerint élőszóval, a felolvasott esküminta utánmondásával teszi le és ez alatt jobb kezét szivén tartja.

A némák és siketnémák, ha irni és olvasni nem tudnak, az esküt szövegének aláirásával teszik le, a siket tanuk pedig a velük közlött esküszöveget felolvassák.

Ha pedig a siketek, a némák és a siketnémák irni és olvasni nem tudnak, előlegesen megesketett tolmács közreműködésével jelbeszéddel esküsznek.

### 316. §.

A tanuk megesketését mellőzni kell:

1. Ha kihallgatásakor életének tizennegyedik évét még be nem töltötte, vagy ha értelme fejletlenségénél vagy gyengeségénél fogva az eskü jelentőségéről kellő fogalma nincs;

2. ha elmebeli vagy testi fogyatkozásánál fogva a valóságot meg nem tudhatta vagy közölni nem képes;

3. ha a tanu hamis tanuzásért vagy hamis esküért jogerejüleg el volt itélve, habár büntetését kiállotta;

4. ha az érdekelt felek a tanu megesketésétől közös megegyezéssel elállanak.

Mellőzendő a megesketés akkor is, ha a kihallgatott csupán rendelkező nyilatkozatot tesz, amelynek hatálya az esküvel való megerősitéstől nem függ.

A tanu megesketése mellőzhető, — és pedig, a mennyiben a felek jelen vannak, ezek meghallgatása után — ha a tanu vallomása hitelt az esküvel való megerősités esetében sem érdemelne. Ha ebből az okból a tanu megesketését a kiküldött vagy megkeresett biró mellőzte, a perbiróság elrendelheti a tanu utólagos megesketését.

317. §.

A tanu kihallgatása végett megkeresett vagy kiküldött biróval a tanu által bizonyitandó tényállást a kihallgatásán szükséges iratokkal együtt, valamint a tanuhoz intézendő kérdéseket is közölni kell.

A kiküldött vagy a megkeresett biró a tanuhoz a vele közölt és a felektől a 311. §. értelmében inditványozott kérdéseken kivül a kihallgatáskor szükségesnek mutatkozó egyéb kérdéseket is intézhet, okiratok felmutatására (312. §.) azonban a tanut csak akkor kötelezheti, ha ezt a perbiróság elrendelte. Előzetesen határoz továbbá egyes kérdések meg-

engedhetősége, valamint a tanu megesketése felöl. Ő teszi meg a tanu meg nem jelenése esetében a törvényes intézkedéseket és ő szünteti meg ezeket. A tanu ellen, a ki ok előadása nélkül, vagy az előadott ok jogerejü elvetése után megtagadja a tanuságtételt, ő rendeli el a 307. §-ban megállapitott következményeket.

318. §.

A tanu a megjelenésével járó szükséges uti költségének és esetleg szükséges ellátási költségének megtéritését követelheti.

Időmulasztásának megtéritését csak akkor követelheti a tanu, ha a megjelenés által keresetében megkárosodott.

Minden tanut meg kell kérdezni, hogy illetményeit követeli-e. A tanunak követelését azonnal be kell jelentenie és felszámitania. Utólagos bejelentésnek vagy felszámitásnak nincs helye.

Az illetményeket a kihallgató biróság, illetve biró állapitja meg és a letett összegből azonnal utalványozza; ha pedig letétel nem volt elrendelve vagy a letett összeg nem elegendő, a 299. §. második bekezdésében megjelölt félnek az azonnali fizetést vagy pótlást végrehajtás terhe alatt meghagyja. Az illetmények megállapitása kérdésében hozott végzés ellen egyfoku felfolyamodásnak van helye, melynek halasztó hatálya nincs. A képviselő ellen az illetmény behajtása végett végrehajtásnak nincs helye.

Ha a tanut más helyről idézik, az elnök, illetőleg a kiküldött vagy a megkeresett biró neki kérelmére az

utazás és kihallgatás helyén való tartózkodás költségeinek fedezésére szükséges összeget a letett összegből a kihallgatás előtt előlegkép utalványozhatja.

*Okiratok.*

319. §.

Az oly okirat, a melyet e törvény hatályosságának területén valamely közhatóság hivatalos hatáskörén belül vagy valamely közhitelességgel felruházott személy ügykörén belül az erre nézve megszabott alakban kiállit, mint közokirat, teljesen bizonyitja a benne foglalt intézkedést, határozatot, nyilatkozatot vagy tanusitást, ugyszintén teljesen bizonyitja azt is, hogy a közhatóságtól vagy közhitelességü személytől abban tanusitott nyilatkoztak és egyéb tények a valóságnak megfelelően vannak tanusitva.

Az első bekezdésben meghatározott bizonyitó ereje van annak az okiratnak is, a melyet külön törvényes rendelkezés közokiratnak nyilvánit.

Az e törvény hatályosságának területén kivül közhatóság által hivatalos hatáskörén belül, vagy közhitelességgel felruházott személy által ügykörén belül kiállitott okiratnak, a mely kiállitása helyének joga szerint teljes bizonyitó erejü közokiratnak tekintendő, ugyanaz a bizonyitó ereje van, mint az e törvény területén kiállitott közokiratnak.

A magyar állam hatóságai vagy az Ausztriával közös hatóságok által e törvény hatályosságának területén kivül kiállitott okiratok e törvény értelmében közokiratok.

320. §.

Az ellenbizonyitás a közokirattal szemben is meg van engedve.

321. §.

A magánokirat, ha valódisága nincs kétségbevonva vagy ha be van bizonyitva, az ellenkező bebizonyitásáig teljes bizonyitékul szolgál arra nézve, hogy kiállitója az abban foglalt nyilatkozatot magáévá tette:

1. ha a kiállitó a sajátkezüleg irt okiratot aláirta;

2. ha az idegen kézzel irt okiratot két előttemező tanu jelenlétében aláirta, vagy előttük az aláirást sajátkezü aláirásának elismerte;

3. ha a kiállitó aláirása vagy kézjegye az okiraton biróilag vagy közjegyzőileg hitelesitve van.

Ha a kiállitó olvasni nem tud, vagy az okirat nyelvét nem érti, szükséges már az is, hogy a jelenlevő tanuk vagy a hitelesitő személy az okirat tartalmát a kiállitónak az általa értett nyelven megmagyarázzák és hogy ez megtörtént, az okiraton, illetőleg a hitelesitési záradékban tanusitsák.

Az ebben a §-ban meghatározott bizonyitó ereje van az idegen kézzel irott magánokiratnak akkor is, ha bejegyzésre kötelezett kereskedő czégével alá van irva.

322. §.

Oly magánokirat bizonyitó erejét, a mely nincs a 321. §-ban megszabott alakban kiállitva, a biróság a 274. §. értelmében szabadon mérlegeli.

323. §.

Azokat a különös törvényes rendelkezéseket, a melyek a jogügyletek alaki érvényességére vonatkoznak, ez a törvény nem érinti.

Nem érinti ez a törvény azokat a törvényes rendelkezéseket sem, a melyek szerint az okirati bizonyitás csak közjegyzői okirattal történhetik.

324. §.

A biróság a 274. §. szerint itéli meg, hogy az okiraton levő törlések, vakarások és más külső hiányok vagy rendellenességek az okirat bizonyitó erejét mennyiben csökkentik vagy szüntetik meg.

325. §.

Az e törvény hatályosságának területén kivül kiállitott magánokirat bizonyitó erejét a biróság e törvény szabályai szerint itéli meg. Az a magánokirat azonban, a melyet kiállitója valamely jogügylet bizonyitása czéljából adott ki, a kiállitás helyének joga szerint megillető bizonyitó erejét akkor is megtartja, ha az a teljes bizonyitó erejü magánokiratokra nézve ebben a törvényben megszabott alakszerüségeknek nem felel meg.

326. §.

Az 1875: XXXVII. törvényczikknek a kereskedelmi könyvekkel, továbbá az alkuszok naplóival és kötjegyeivel való bizonyitásra vonatkozó 31.—36. és 541.—543. §-ait e törvény nem érinti. Az 1875: XXXVII. t.-cz. 31. és 541. §-ában emlitett eskü ki-

vételére és bizonyitó erejének megitélésére nézve azonban e törvény 379. és 380. §-a alkalmazandó.

A külföldön vezetett kereskedelmi könyveknek és a külföldi alkuszok naplóinak és kötjegyeinek bizonyitó erejét a biróság, a mennyiben e részben irányadó nemzetközi megállapodások másként nem rendelkeznek, a 274. §. szerint szabadon mérlegeli.

327. §.

Az okiratot, a melylyel a fél bizonyitani akar, a tárgyaláson fel kell mutatni.

Az ellenfél kivánatára vagy a biróság rendeletére az okiratot, melylyel a fél bizonyitani akar, a tárgyaláson azonnal eredetiben kell felmutatni. Ezen az eseten kivül a fél az okiratot másolatban és — ha az okiratnak csak egyes részei jelentősek — kivonatban (133. §.) is felmutathatja.

Ha az okirat eredetije, másolata vagy kivonata a perre vonatkozó bírósági iratok mellett már le van téve, felmutatása helyett elég erre hivatkozni.

328. §.

Ha a fél valamely kereskedelmi könyvnek csak egyes tételeivel akar bizonyitani, a tárgyaláson csak a könyvnek biróilag vagy közjegyzőileg hitelesitett kivonatát kell felmutatnia. A biróság azonban az ellenfél kérelmére vagy hivatalból is elrendelheti a könyveknek eredetiben leendő megszemlélését (335. §.).

329. §.

A bizonyitó fél kérelmére az ellenfél a birtokában levő okiratot fel

köteles mutatni, ha a magánjog szabályai szerint az okiratot kiadni vagy felmutatni különben is köteles.

A biróság az ellenfél felmutatási kötelessége felől vita esetében végzéssel határoz. A végzés ellen külön felebbvitelnek nincs helye.

330. §.

A biróság a tényállás felderitése vagy a felek között vitás ténykörülmény bizonyitása végett hivatalból is elrendelheti, hogy a fél az okiratot felmutassa, mely a félnek — habár csak az előkészitő iratokban foglalt — előadása vagy a bizonyitásfelvétel eredménye szerint birtokában van.

331. §.

Ha a 329. vagy a 330. §. szerint az okirat felmutatására kötelezett fél tagadja, hogy az okirat birtokában van, a biróság eskü alatt hallgathatja ki (377. §.) a tagadás valóságának, valamint az okirat hollétének és annak a körülménynek a kideritése végett, hogy az okiratot nem szándékosan semmisitette meg vagy tette hasznavehetetlenné.

Ha a fél az okiratot, a mely beismerése vagy a bizonyitás eredménye szerint birtokában van, fel nem mutatja, valamint ha az eskü alatti vallomást megtagadja, vagy ha vallomásából vagy egyébként kitünik, hogy az okiratot szándékosan megsemmisitette, vagy hasznavehetetlenné tette, a biróság ennek a körülménynek a befolyását a per eldöntésére, valamint azt, hogy a féltől vagy az ellenféltől felmutatott másolat vagy az okirat

tartalmára előadottak mennyiben érdemelnek hitelt, a 274. §. szerint itéli meg.

Szükség esetében a biróság a feleket az okirat tartalmára nézve eskü alatt kihallgathatja (377. §.).

332. §.

Ha az okirat biróság, közhatóság, közhivatal vagy közjegyző őrizetében van és a fél azt eredetiben nem szerezheti meg, a tárgyaláson csak az okirat hiteles másolatát vagy kivonatát kell felmutatnia. Ha a fél az okirat hiteles másolatát vagy kivonatát sem szerezheti meg, valamint ha a biróság ezek mellett is szükségesnek találja az eredeti okirat megtekintését, ennek előszerzése végett hivatalból intézkedik.

333. §.

A biróság a tényállás felderitése vagy a felek között vitás ténykörülmény bizonyitása végett biróságnál, közhivataloknál vagy közjegyzőnél levő okiratot eredetiben vagy hiteles másolatban, illetőleg kivonatban hivatalból is beszerezhet.

Az okirat kiadása, illetőleg felmutatása (335. §.) csak akkor tagadható meg, ha annak a tartalma hivatali vagy közszolgálati titok vagy ha az okirat tartalmát az illetékes hatóság hiteles módon és alakban közzétette.

A titoktartás kötelessége alóli felmentésre a 302. §. alkalmazandó.

334. §.

A biróság olyan körülmény tekintetében, a melyet a fél beszerezhető okirattal bizonyithat, egyéb bizonyitást mellőzhet.

335. §.

Ha az okiratnak a perbiróság elé vitele nem lehetséges vagy az okirat fontossága és az elveszés vagy megsérülés veszélye miatt aggályosnak mutatkozik, avagy különben tetemes nehézséggel járna, a biróság az okirat eredetijét a helyszinén is megszemlélheti vagy elrendelheti, hogy az okirat eredetijét kiküldött vagy megkeresett biró előtt mutassák fel. Az okirat eredetijét a kiküldött vagy a megkeresett biró szükség esetében a perbiróság utasitása nélkül is a helyszinén is megszemlélheti.

A biróság meghatározza, hogy a kiküldött vagy a megkeresett biró a felveendő jegyzőkönyvben mely körülményeket állapitson meg és elrendelheti, hogy a jegyzőkönyvhez az okiratnak hiteles másolatát vagy kivonatát mellékeljék.

Ha a fél az okiratot a kiküldött vagy a megkeresett biró előtt a kitüzött határnapon fel nem mutatja, vagy annak megszemlélését másként meggátolja, a per folytatását az okiratra való tekintettel nem lehet elhalasztani.

336. §.

A biróság elrendelheti, hogy a fél az olyan okiratot, a mely nem magyar nyelven van szerkesztve, hiteles forditásban mutassa be.

Ha a forditást a fél csak tetemes nehézséggel szerezhetné meg és a szükséghez képest ezen az eseten kivül is, a biróság a forditásról a fél költségére hivatalból is gondoskodhatik.

337. §.

A felmutatott okiratot mind a biróság, mind pedig az ellenfél egész terjedelmében megtekintheti. Ha azonban az okiratnak csak egy része vonatkozik az ügyre, a biróság kérelemre elrendelheti, hogy az okiratot az ellenfél csak annyiban tekinthesse meg, a mennyiben az ügyre nézve jelentősége van.

338. §.

Hogy az okirat hitelesitett vagy egyszerü másolatának egyáltalában és milyen erő tulajdonitható, ha az eredetit az ellenfél kivánatára vagy a biróság rendeletére fel nem mutatják, vagy ha az okirat eredetijét meg nem szerezhetik, a biróság a 274. §. szerint itéli meg.

339. §.

Közokirat, ha tartalma és alakja szerint ilyenül jelentkezik, az ellenkező bebizonyitásáig valódinak tekintendő.

A biróság azonban, ha a valódiságot kétségesnek találja, hivatalból is felhivhatja a hatóságot vagy a személyt, a kinek az okirat kiállitását tulajdonitják, hogy a valódiság iránt nyilatkozzék.

Hogy a külföldi közokiratot mennyiben illesse meg a valódiság védelme, a biróság különös törvényes intézkedések hiányában az eset körülményei szerint itéli meg. A közös külügyministerium, vagy az osztrák-magyar monarchia követe vagy consula által történt hitelesités a valódiság bizonyitására elegendő.

340. §.

A magánokirat valódiságát annak a félnek kell bizonyitani, ki az okirattal bizonyitani akar.

A magánokirat valódiságát nem kell bizonyitani, ha azt az ellenfél a szóbeli tárgyalás folyamán nem tagadja.

A nyilatkozat megitélésére nézve a 270. §. szabályai alkalmazandók.

Ha bebizonyul, hogy akár maga a kiállitó, akár képviselője jobb tudomása ellenére tagadta meg saját, illetőleg képviseltje irását vagy aláirását, a megtagadó hatszáz koronáig terjedhető pénzbirságban marasztalandó.

341. §.

Ha a magánokirat aláirását nem tagadják, vagy bizonyitják, az aláirást megelőző szöveget az ellenkező bebizonyitásáig hamisitatlannak kell vélelmezni, kivéve, ha az okirat külső hiányai vagy rendellenességei e vélelmet lerontják.

342. §.

Annak a bizonyitása, hogy az irás vagy aláirás valódi-e vagy hamis, más oly irással való összehasonlitás utján is történhetik, a melynek valódisága nincs kétségbevonva vagy be van bizonyitva.

A biróság az összehasonlitás végett elrendelheti, hogy a fél, a ki irását vagy aláirását kétségbe vonta, irja le a biróságtól megjelölendő szavakat a biróság előtt, illetőleg a kiküldött vagy a megkeresett biró előtt. Ha a fél a meghagyásnak eleget nem tesz, a biróság ennek a körülménynek az ügy eldöntésére befolyását a 274. §. szerint itéli meg.

A biróság az összehasonlitás bizonyitó erejét szakértők meghallgatása nélkül is megitélheti, a szükséghez képest azonban szakértőket is meghallgathat.

343. §.

A felmutatott okiratokat akár eredetiben, akár másolatban, illetőleg kivonatban a tárgyalási jegyzőkönyvhöz kell mellékelni, ha csak a birósági iratokhoz csatolva nincsenek.

Ha az ellenfél az okirat valódiságát kétségbe vonja vagy meghamisitását állitja, az eredeti okiratot a per jogerejü eldöntéséig a biróságnál meg kell őrizni.

A biróság ez eseteken kivül is elrendelheti, hogy a felektől felmutatott vagy a biróságtól beszerzett okirat eredetije bizonyos időn át az iratok mellé csatolva vagy a biróságnál letéve maradjon.

A biróság elrendelheti, hogy az eredeti okirat lepecsételve őriztessék.

*Szemle.*

344. §.

A biróság a tényállás felderitése vagy a felek között vitás ténykörülmények bizonyitása végett hivatalból is szemlét rendelhet, ha a feleknek — habár csak az előkészitő iratokban foglalt — előadásaiból, más bizonyitásfelvétel eredményéből vagy a pernek egyéb adataiból kitünik, hogy a szemle a tényállás felderitésére vagy a ténykörülmény bizonyitására szolgálhat.

345. §.

Ha a szemletárgy nem vihető a biróság elé, vagy ha a szemle közvetlen teljesitése tetemes nehézségbe ütközik, a szemle teljesitését kiküldött vagy megkeresett biróra lehet bizni.

Ha a szemlét katonai vagy katonailag megszállott épületben (hajón) kell teljesiteni, az csak az épület parancsnokának értesitése után és az általa kirendelt katonai személy jelenlétében foganatositható. Ha a parancsnok e czélra katonai személyt ki nem rendel vagy a kirendelt katonai személy meg nem jelenik, ez a körülmény a szemle teljesitését nem akadályozza.

346. §.

A biróság annak a körülménynek az ügy eldöntésére befolyását, hogy valamelyik fél a szemle tárgyát a szemle határnapján fel nem mutatja vagy a szemlét másként nem gátolja, a 274. §. szerint itéli meg.

Ha a fél a szemle tárgyának birtokát tagadja, a biróság eskü alatt hallgathatja ki (377. §.) a tagadás valóságának, valamint a tárgy hollétének és annak a körülménynek a kideritése végett, hogy a szemle tárgyát nem szándékosan semmisitette meg vagy tette hasznavehetetlenné.

347. §.

Ha a szemle tárgya biróságnak, közhatóságnak, közhivatalnoknak, közjegyzőnek vagy pedig hatósági megbizás alapján magánszemélynek őrizetében van, a szemlét teljesitő biróság, illetőleg biró hivatalból intézkedik a tárgy megszemlélhetése végett.

A tárgy megszemlélhetése csak akkor tagadható meg, ha az a hivatali vagy közszolgálati titoktartás kötelességének megsértésével járna.

A titoktartás kötelessége alóli felmentésre a 302. §. alkalmazandó.

348. §.

Ha a szemletárgy a perben nem álló személy birtokában van, őt a szemle határnapjára azzal a hozzáadással kell megidézni, hogy a szemlét távollétében is meg fogják tartani.

A harmadik személy a szemle megtartását ellenezheti, ha abból reá vagy egy harmadikra nézve, a kinek a nevében a tárgyat birja, kár vagy jelentékeny sérelem származik. Az ellenzést a szemlét teljesitő biróságnál a szemlére kitüzött határnap előtt irásban be lehet jelenteni vagy jegyzőkönyvbe lehet mondani, legkésőbben azonban a szemle alkalmával kell előadni. Az ellenzés okát valószinüvé kell tenni.

Az ellenzés jogosultsága felől a perbiróság határoz.

A felek, valamint a harmadik személy meghallgatására és a végzés ellen használható felfolyamodásra nézve a 306. §. szabályai megfelelően alkalmazandók.

Ha az ellenzést jogerejüleg elvetették, ugyszintén ha a harmadik személy ok előadása nélkül gátolja a szemlét, ezt szükség esetében karhatalommal is foganatositani kell, házkutatás azonban nem tartható.

349. §.

Ha a szemlét harmadik személynél ennek közreműködése nélkül nem

lehet foganatositani, a perbiróság a szemle elrendelése alkalmával vagy pedig a foganatositás sikertelen megkisérlése után elrendelheti, hogy a harmadik személy tanukép kihallgattassék. A perbiróság elrendelheti továbbá azt is, hogy a tanukép megidézett személy kisebb terjedelmü szemletárgyat, a mely költség nélkül a biróság elé vihető, magával hozzon.

A tanukép kihallgatott harmadik személylyel szemben, a ki a szemletárgy felmutatását, a mely vallomása szerint birtokában van, alaptalanul megtagadja, a tanuságtétel megtagadásának következményei (307. §.) alkalmazandók.

Azokon az eseteken kivül, a melyekben a tanuságtétel megtagad ható, a szemletárgy felmutatását akkor is meg lehet tagadni, ha a harmadik személy a tárgyat nem saját nevében birja. A megtagadás bejelentésére, valamint jogosultsága tárgyalására, a határozathozatalra és a felfolyamodásra a 305. és 306. §. megfelelően alkalmazandók.

A fél jogát, hogy a harmadik személytől a szemletárgy kiadását vagy felmutatását és a felmutatás elmulasztásából eredő kárának megtéritését külön perrel követelhesse, ez a §. nem érinti.

### 350. §.

A harmadik személy, a ki birtokában levő tárgy megszemléléséhez megjelent, a tanuk részére megállapitható illetményeket követelheti, habár tanukép megidézve nem volt. Egyebekben a 318. §. ez esetben is megfelelően alkalmazandó.

Ha pedig a harmadik személy a szemle teljesitése által kárt szenved, ennek a megtéritését az esetben is követelheti, ha a szemle megtartását nem ellenezte. A harmadik személyt e jogára a biróságnak figyelmeztetnie kell.

A kár összegét a szemlét teljesitő biróság, illetőleg biró állapitja meg és megfizetését végrehajtás terhe alatt annak a félnek hagyja meg, a ki a szemle költségét fedezni köteles.

A végzés ellen egyfoku felfolyamodásnak van helye.

351. §.

A felek a szemle irányára és módjára nézve inditványokat tehetnek.

352. §.

A szemlét teljesitő biró a perbiróság utasitása nélkül is elrendelheti, hogy a szemletárgyak szükség esetében szakértő által készitett rajzát vagy fényképét a jegyzőkönyvhöz csatolják.

353. §.

A szemle költségét egyelőre az a fél köteles fedezni, a kinek érdekében a biróság a szemlét elrendelte. Erről a biróság a szemlét elrendelő végzésben határoz.

Ha a szemle előreláthatólag költséggel fog járni, a biróság a szemlét elrendelő végzésben egyuttal megállapitja azt az összeget, a melyet a szemle költségének fedezésére a kitüzött határidő alatt a biróságnál le kell tenni.

Ha a fél a letételt a kitüzött határidőben nem teljesiti, a szemlét mel-

lőzni kell, kivéve, ha a fél a letételt még oly időben pótolja, hogy a szemle az eljárás késleltetése nélkül megtörténhetik.

A szemle költségét a szemlét teljesitő biróság, illetőleg biró állapitja meg és a letett összegből azonnal utalványozza, ha pedig letétel nem volt elrendelve, vagy a letett összeg nem elegendő, a letételre kötelezett félnek a fizetést vagy pótlást azonnali végrehajtás terhe alatt meghagyja.

A megállapitás kérdésében hozott végzés ellen egyfoku felfolyamodásnak van helye, melynek halasztó hatálya nincs.

A behajtás hivatalból történik.

*Szakértők.*

354. §.

Ha a perben jelentős ténykérdés megitéléséhez vagy valamely szemle teljesitéséhez olyan külön szakértelem szükséges, a melylyel a biróság nem rendelkezik, a biróság egy vagy több szakértőt nevez ki.

A szakértők számának a megállapitásában a biróság a per tárgyának értékére is legyen figyelemmel.

A szakértők kinevezése előtt a biróság a feleket a szakértők számára és személyére nézve meghallgatja. Ha a felek egy vagy több szakértő személyében megegyeznek, a biróság a szakértőket a felek javaslatához képest nevezi ki. A biróság azonban a felek részéről javaslatba hozható szakértők számát korlátozhatja.

Ha az illető szakkérdésre nézve állandóan alkalmazott szakértők vannak, a biróság más szakértőket csak akkor nevezzen ki, ha ezt a felek egyetértően kivánják, vagy különös körülmények javasolják.

A biróság a kinevezett szakértő mellé vagy helyébe mást nevezhet ki. Ha azonban a szakértőt a felek egyetértő javaslatára nevezte ki, ez a jog szakértő meghallgatása előtt csak akkor illeti meg, ha a kinevezett szakértő el nem járhat vagy a véleményadással késik.

356. §.

Szakértőül ki nem nevezhető, a ki az ügyben mint biró az 59. §. értelmében el nem járhatna, vagy a 61. §. értelmében a fél kifogására kizárandó volna. Az a körülmény azonban, hogy a szakértőt az ügyben mint tanut vagy szakértőt kihallgatták, mellőzésre okul nem szolgálhat.

Hogy a felek közös megegyezése mennyiben szünteti meg a szakértő mellőzésének okát, a biróság az eset körülményei szerint itéli meg.

357. §.

Az előbbi §. ellenére kinevezett szakértő kizárását a felek is kérhetik.

A kizárási kérelem a szakértő véleményének előterjesztése előtt annál a biróságnál, illetőleg birónál, a ki a szakértőt kinevezte, legkésőbben a szakértői vélemény előterjesztésének megkezdéséig, illetőleg az irásbeli vélemény benyujtásáig szóval vagy irásban adható elő. A kérelem okát nyomban valószinüvé kell tenni.

A biróság, illetőleg a biró a kizárási kérelem fellett az ellenfél meghallgatása nélkül határozhat. A végzés ellen külön felebbvitelnek nincs helye.

A szakértő véleményének előterjesztése után a felek a szakértő elleni kifogásaikat csak a tárgyalás folyamán adhatják elő a perbiróság előtt, a mely azok felől, illetőleg az ujabb szakértő kinevezése felől a szakértők véleményének figyelembevételével határoz.

358. §.

A biróság részéről kinevezett szakértő e minőségében köteles eljárni, ha az illető szakmában véleményadásra állandóan alkalmazva van, hogy ha a szakmát, a melynek ismerete a kivánt véleményadáshoz szükséges, keresetképen gyakorolja.

359. §.

Az 59. §-ban felsorolt, valamint azok az okok, a melyek miatt a tanu a tanuságtételt megtagadhatja, a szakértőt a véleményadás megtagadására jogositják.

A biróság más okból is felmentheti a szakértőt a véleményadás kötelessége alól.

A szakértő, a ki a véleményadásra a biróság előtt késznek nyilatkozott, habár különben arra kötelezve nincsen, a véleményadását csak oly okból tagadhatja meg, mely a véleményadás elvállalása után keletkezett.

Közszolgálatban álló egyén nem alkalmazható szakértőül, ha ezt felebbvaló hatósága a közszolgálat érdekébe ütközőnek nyilvánitja.

361. §.

A véleményadásra köteles szakértő, ki kellő idézésre meg nem jelenik, vagy az eskütételt vagy véleményadást ok előadása nélkül, vagy az előadott ok jogerejü elvetése után megtagadja, ugyszintén a ki a véleményt megintés után a kellő időben elő nem terjeszti, a meghallgatást teljesitő biróság, illetőleg biró által kétszáz koronáig, ismétlés esetében pedig hatszáz koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő s ezenfelül az okozott költségben elmarasztalandó.

E végzés ellen a szakértő egyfoku felfolyamodással élhet.

Katonai büntető biróságnak alávetett személyek megbüntetése végett felebbvaló hatóságukhoz kell fordulni.

362. §.

A szakértőt meghallgatása előtt műveltségi fokához képest kell figyelmeztetni az eskü jelentőségére és a hamis eskü következményeire és ezután meg kell esketni arra, hogy véleményét részrehajlás nélkül legjobb tudása és lelkiismerete szerint fogja előadni.

Az eskü szavaira és az eskü helyett letehető fogadásra nézve a 314. §. alkalmazandó.

A szakértő megesketése mellőzendő, ha az érdekelt felek a megeskettetéstől közös megegyezéssel elállanak.

Az állandóan alkalmazott és ilyen minőségben esküt tett szakértőt ujabb megesketése helyett hivatali esküjére kell figyelmeztetni.

363. §.

A szakértővel azokat az iratokat és egyéb segédeszközöket, a melyekre véleményének előterjesztése végett szüksége van, közölni kell.

A szakértő a vélemény előkészitése czéljából a felek meghallgatását, tanuk kihallgatását, okiratok és szemletárgyak felmutatását vagy beszerzését is inditványozhatja a biróságnál. A szakértő továbbá a biróság engedelmével a felekhez vagy a tanukhoz közvetlenül is intézhet kérdéseket.

364. §.

Ha a szakértőkkel szemlét kell teljesiteni, a biróság vagy biró, ki a szakértőt meghallgatja, az eljárás bevezetése után a körülmények szerint elrendelheti, hogy a szakértő a szemle tárgyát az ő jelen nem létében vizsgálja meg, valamint fontos okból elrendelheti azt is, hogy a vizsgálatnál a felek jelen ne lehessenek.

365. §.

Ha a szakértő alapos és kimeritő véleményt azonnal nem terjeszthet elő, a meghallgatást teljesitő biróság vagy biró a vélemény szóbeli előterjesztésére ujabb határnapot tüz ki, vagy pedig a véleménynek az egyuttal kitüzött határidő alatt irásban leendő benyujtását rendeli el.

Az irásbeli vélemény beérkezéséről a felek értesitendők.

Az irásbeli vélemény felvilágositása végett a szakértőt mind a perbiróság mind pedig a kiküldött vagy a megkeresett biró megjelenésre idézheti.

366. §.

Több szakértő együtt hallgatható meg és közös véleményt adhat.

367. §.

Ha a perbiróság a véleményt nem találja kielégitőnek, a szakértők meghallgatását ismételheti, vagy más szakértőket is meghallgathat.

368. §.

A szakértő meghallgatásának költségét az a fél köteles megfizetni, a kinek érdekében a biróság a szakértő meghallgatását elrendelte. E kérdésben a perbiróság a meghallgatást elrendelő végzésben határoz és egyuttal megállapitja az összeget, a melyet a költség fedezésére a biróságnál előzetesen le kell tenni.

A szakértő készkiadásának és időmulasztásának megtéritésén felül megfelelő munkadijat követelhet. Kiadásainak fedezésére a szakértő előleget is kérhet.

A szakértő illetményeinek megállapitása kérdésében hozott végzés ellen egyfoku felfolyamodásnak van helye, melynek az utalványozásra, illetőleg a fizetésre halasztó hatálya van.

369. §.

A mennyiben ebből a fejezetből más nem következik, a tanukra vonatkozó szabályok a szakértőkre is megfelelően alkalmazandók.

370. §.

A mennyiben szakértő személyek olyan elmult ténykörülményről vagy állapotról tanuskodnak, a melynek

észleléséhez szakértelem volna szükséges, tanuknak kell őket tekinteni és ilyenekül kihallgatni.

371. §.

A biróság szakértői vélemény adása vagy szakértői vélemény felülvizsgálata végett hivatalból is megkeresheti az erre hivatkozott hatóságot vagy testületet.

### *A félnek eskü alatt kihallgatása és a fél esküje.*

372. §.

A biróság kérelemre vagy hivatalból is elrendelheti a félnek eskü alatt kihallgatását, ha döntő ténykörülményre nézve a bizonyiték kiegészitése válik szükségessé, vagy ha más bizonyiték egyáltalában nem áll rendelkezésre.

Valamely állitás valószinüvé tétele végett a fél eskü alatt ki nem hallgatható.

373. §.

Ha a döntő ténykörülményre nézve a bizonyiték kiegészitése válik szükségessé, a biróság a per körülményeihez képest belátása szerint itéli meg, hogy a bizonyitó felet vagy ellenfelét hallgassa-e ki.

Ha ellenben a döntés ténykörülményére nézve más bizonyiték nem áll rendelkezésre, a biróság a bizonyitó fél ellenfelét hallgassa ki, kivéve, ha ez maga kéri a bizonyitó félnek eskü alatt kihallgatását, vagy pedig, ha a vallomástételt megtagadja.

374. §.

Ha a biróság valamelyik félnek kihallgatását elrendelte, ennek a megesketése előtt hivatalból is elrendelheti a másik fél kihallgatását.

Ha a másik fél ez iránti kérelmét az eskü letétele előtt előterjeszti, kihallgatását csak akkor lehet mellőzni, ha e miatt a tárgyalást el kellene halasztani.

375. §.

Ha a biróság mind a két felet kihallgatja, a kihallgatás után dönti el, hogy melyik felet bocsátja vallomásának esküvel való megerősitésére. Ha azonban a döntő ténykörülményre nézve más bizonyiték nem áll rendelkezésre, a biróság mind a két fél kihallgatása esetében is, a bizonyitó felet csak akkor bocsássa esküre, ha a körülményeknek a 274. §. szerinti mérlegelése után ugy találja, hogy az ellentétes vallomások közül a bizonyitó fél vallomása mutatkozik valószinünek, vagy ha az ellenfél az eskü letételét megtagadja.

Ha a döntő ténykörülményről csak a bizonyitó félnek van közvetlen tudomása, vagy esküre csak a bizonyitó fél bocsátható (379. §.), ezt a biróság az ellenfél beleegyezésének esetén kivül csak akkor bocsáthatja esküre, ha a 274. §. szerint mérlegelendő oly ténykörülmények forognak fenn, a melyek a bizonyitó fél vallomásának valóságát támogatják.

376. §.

Valamely kár vagy elmaradt haszon mennyiségének megállapithatása végett (275. §.) a bizonyitó fél

— még pedig a 373.—375. §§-okban foglalt korlátozásokra való tekintet nélkül — eskü alatt arra is kihallgatható, hogy kárát vagy az elmaradt hasznot mennyire becsüli.

377. §.

A fél, a ki valamely vagyont, ennek egyes alkotó részeit, adósságokat vagy bizonyitó eszközöket köteles felfedezni, erre az ellenfél kérelmére a szóbeli tárgyalás folyamán eskü alatt kihallgatható.

378. §.

A biróság a per körülményeihez képest belátása szerint itéli meg, hogy több pertárs közül, a közkereseti vagy betéti társaság több tagja közül, vagy jogi személy több képviselője közül egyet vagy többet, vagy pedig valamennyit, továbbá, hogy kiskoru vagy gondnokolt perében a felet vagy törvényes képviselőjét, vagy mind a kettőt, a csődtömeg perében pedig a közadóst vagy a tömeggondnokot, vagy mind a kettőt hallgassa-e ki eskü alatt.

379. §.

A felek kikérdezésére a 310. és a 311. §-ban, a fél előzetes figyelmeztetésére és megesketésére nézve a 309., a 314. és a 315. §-ban, a jegyzőkönyvre nézve pedig a 313. §-ban foglalt szabályok megfelelően alkalmazandók.

A 316. §. 1.—4. pontjai esetében a fél megesketését is mellőzni kell. Mellőzni kell a megesketést akkor is, ha a fél vallomása az esküvel való megerősités esetében sem érdemelne hitelt, vagy ha a biróság azt más okból fölöslegesnek itéli.

A felet megkeresés utján, vagy kiküldött biró által is ki lehet hallgatni, ha a félnek a perbiróság előtt megjelenése elháríthatatlan akadályba ütközik, vagy a per tárgyával arányban nem álló költséget okozna. Ilyen esetben a vallomás beérkezése után a perbiróság dönti el, hogy a kihallgatott fél esküre bocsátandó-e. A perbiróság azonban a megbizásban a kiküldött vagy megkeresett birónak utasitást adhat a fél megesketésére nézve is, ha az ellenfél előreláthatólag nem lesz kihallgatandó.

A 294. és 298. §. a fél eskü alatt kihallgatásának esetében is alkalmazandó.

380. §.

A biróság a 274. §. szerint itéli meg a fél vallomásának bizonyitó erejét, valamint annak a körülménynek a tényállitások valóságára vagy valótlanságára való befolyását, hogy a kihallgatásra megidézett fél meg nem jelent, vagy a vallomástételt egészben vagy részben, avagy az eskü letételét megtagadta.

A kihallgatási határnap elmulasztása miatt igazolási kérelemnek nincsen helye, a biróság azonban a körülmények figyelembe vételével a kihallgatást ujból elrendelheti.

381. §.

A felek megállapodhatnak abban, hogy valamely döntő ténykörülmény valósága vagy valótlansága valamelyik félnek vagy harmadik személynek e ténykörülmény leteendő eskütétől tétessék függővé.

Az esküt a felek vagy akként szövegezhetik, hogy a ténykörülmény az esküvő közvetlen tudomása szerint való vagy nem való, vagy akként, hogy az esküvő lelkiismeretes vizsgálat és tudakozódás alapján arról győződött meg, hogy a ténykörülmény való vagy nem való, vagy végre akként, hogy az esküvő lelkiismeretes vizsgálat és tudakozódás alapján nem győződött meg arról, hogy a ténykörülmény való.

A 316. §. 1. és 2. pontja esetében a fél vagy a harmadik személy esküre nem bocsátható.

382. §.

A biróság az előbbi §. esetében az eskü letételét a tárgyalás folyamán végzéssel rendeli el és az esküt, ha lehetséges, nyomban kiveszi, vagy pedig az elrendelő végzésben az eskü letételére egyuttal határnapot tüz ki. E határnap elmulasztása miatt igazolásnak van helye.

Az eskü letétele fontos okból kiküldött vagy megkeresett biró előtt is történhetik.

A biróságnak, mielőtt a felet, illetőleg a harmadik személyt az eskü letételére bocsátja, meggyőződést kell szerezni arról, hogy az esküminta értelmét tökéletesen felfogta. E végből a biróság az eskü szavait olvassa fel előtte és a szükséghez képest magyarázza meg.

Az eskütétel előtt az esküvőt az eskü jelentőségére és a hamis eskü következményeire a 309. §. értelmében figyelmeztetni kell. Az eskü kezdő- és végszavaira nézve a 314. §. alkalmazandó.

383. §.

Ha a személy, a kinek esküt kellene tenni, az eskü letétele előtt elhalt vagy esküvő képességét elvesztette, az esküvőre vonatkozó megállapodás hatályát veszti.

384. §.

A 381.—383. §-okban az esetben is megfelelően alkalmazandók, ha a felek eskü helyett a félnek vagy harmadik személynek lelkiismeretére és becsületére teendő fogadásától teszik valamely döntő körülmény valóságát vagy valótlanságát függővé.

Ugyane §-ok megfelelő alkalmazásának van továbbá helye akkor is, ha az egyezség van eskütől vagy az első bekezdésben emlitett fogadástól függővé téve.

*Előleges bizonyitás.*

385. §.

Az érdekelt fél kérelmére a bizonyitás biztositása végett a per bármely szakában, sőt a per meginditása előtt is előleges tanukihallgatásnak vagy szemlének van helye, ha valószinünek mutatkozik, hogy a bizonyitás az eljárás rendes menetében már nem lesz sikeresen felvehető vagy a felvétel meg lesz nehezitve, valamint e nélkül is, ha az ellenfél a bizonyitás előleges felvételébe beleegyezik.

Kérheti továbbá a fél az előleges bizonyitást az első bekezdésben megjelölt feltételek nélkül is, ha valamely dolognak vagy műnek olyan hiányait

kell megállapitani, a melyekért az ellenfél szavatossággal tartozik. Ha a vevő az eladót a hiányról értesitette, vagy a dolog átvételét annak hiánya miatt megtagadta, az eladó is kérheti az előleges bizonyitás felvételét. Hasonlókép kérheti ezt a vállalkozó is, ha a megrendelő őt a mű hiányáról értesiti vagy a mű átvételét annak hiánya miatt megtagadta.

Az előleges szemléhez szakértők is alkalmazhatók.

387. §.

A kérelemnek, a mely a járásbiróság előtt jegyzőkönyvbe is mondható, magában kell foglalnia:

1. az ellenfél megjelölését vagy meg nem jelölhetésének okát, a mely ok szükség esetében valószinüvé teendő;

2. a bizonyitandó tények megjelölését;

3. a tanuknak vagy a szemle tárgyának a megjelölését és esetleg a szakértők meghallgatása iránti kérelmet;

4. ha az ellenfél beleegyezése nincs igazolva, azoknak a tényeknek a megjelölését, a melyek a bizonyitás előleges felvételét indokolják. E tényeket szükség esetében valószinüvé kell tenni.

388. §.

A biróság a kérelem felől szóbeli tárgyalás nélkül, sürgős esetben pedig, valamint ha az ellenfél ismeretlen vagy beleegyezése kellően igazolva van, az ellenfél meghallgatása nélkül is határozhat. A bizonyitásfelvétel elrendeléséről, ugy-

szintén határnapjáról azonban az ismert ellenfelet az utóbbi esetben is a lehetőség szerint értesiteni kell az irásbeli kérelemnek, illetőleg a szóbeli kérelemről felvett jegyzőkönyv másolatának közlésével.

Ha az ellenfél ismeretlen vagy jókor nem értesithető és a körülményekhez képest feltételezhető, hogy érdekei a bizonyitás felvételénél képviseletre szorulnak, részére a biróság a folyamodó fél költségére hivatalból ügygondnokot nevez.

A bizonyitás felvételét elrendelő végzés ellen nincs helye felfolyamodásnak. A kérelmet megtagadó végzést felfolyamodással meg lehet támadni.

389. §.

A mennyiben ebből a fejezetből más nem következik, az előleges bizonyitás felvételére a bizonyitásfelvétel általános szabályait, valamint a tanukra, a szemlére és a szakértőkre vonatkozó szabályokat kell alkalmazni.

390. §.

Az előleges bizonyitásfelvétel eredményét a perben bármelyik fél használhatja.

A perbiróság az előleges bizonyitás eredményének méltatásában a 274. §. szerint itéli meg annak a körülménynek a befolyását, hogy az ellenfél a bizonyitás felvételéről jókor értesitve nem volt.

A perbiróság hivatalból is elrendelheti az előlegesen felvett bizonyitás ismétlését vagy kiegészitését.

Az előleges bizonyitásfelvétel költsége a per költségéhez számitandó.

*Biróí határozatok.*

402. §.

Az itéletet a tárgyalás határnapján, esetleg azonnal kitüzendő más határnapon kell kihirdetni. A hirdetés nyolcz napnál hosszabb időre nem halasztható.

A kihirdetés az itélet rendelkező részének felolvasásával történik. Ha az itélet a kihirdetés alkalmával még teljesen irásba foglalva nincsen, az indokok lényegét szóval kell előadni.

A kihirdetés a felek távolléte esetében is érvényes. A kihirdetésről való elmaradás miatt igazolást nem lehet kérni.

A kihirdetés napja annak a megemlitésével, hogy a felek a kihirdetésnél jelen voltak-e, az itéleten feljegyzendő és ezt az elnök és a jegyző aláirják.

403. §.

A törvényszéki eljárásban a kihirdetett itéletet — a pergátló kifogások tárgyában hozott itélet kivételével — a felekkel teljes kiadmányának kézbesitése utján kell eszközölni.

A járásbirósági eljárásban az itélet közlése a felekkel kihirdetés (402. §.) utján történik; azzal a féllel azonban, a ki az itélet hozatalát megelőző szóbeli tárgyaláson jelen nem volt, az itéletet, kihirdetése és teljes irásba foglalása után, az indokolást nem tartalmazó kiadmány kézbesitése utján kell közölni, kivéve, ha a biróság a tárgyalás bezárása után az itélet kihirdetésére határnapot tüz és erre a meg nem jelent felet megidézi.

A második bekezdés szerint kell közölni a törvényszéki eljárásban a pergátló kifogások tárgyában hozott itéletet is.

404. §.

Ha a biróság az itélet kihirdetését elhalasztja, az itéletet a kihirdetés előtt teljesen irásba kell foglalnia.

Az oly itéletet, a melyet a szóbeli tárgyaláson hirdetnek ki, a járásbirósági eljárásban a kihirdetést követő három nap alatt kell teljesen irásba foglalnia.

405. §.

A teljesen irásba foglalt itéletnek tartalmaznia kell:

1. annak a kijelentését, hogy az itélet Ő Felsége a király nevében hozatott;

2. a biróság megjelölését és a birák neveit, a kik a határozat hozatalában részt vettek;

3. A feleknek és képviselőiknek a nevét, polgári állását vagy foglalkozását, lakhelyét és perbeli állását, valamint a per tárgyának a megjelölését;

4. a szóbeli tárgyalás befejezésének és az itélet hozatalának napját;

5. az itélet rendelkező részét, a mely az indokolástól elkülönitendő;

6. az indokolást, a melyben a tényállás is röviden előadandó.

A tényállásnak nevezetesen magában kell foglalnia a szóbeli tárgyalás alapján a kereseti kérelmet és ellenkérelmet, ugyszintén az ügy eldöntésére és az eljárás menetére befolyással biró egyéb kérelmeket és nyilatkozatokat, a tényállásokat

és az ezekre vonatkozó nyilatkozatokat, valamint a netaláni bizonyitásfelvétel eredményét. A tényállásba továbbá fel kell venni a felek által a szóbeli tárgyaláson felajánlott és a biróság által mellőzött bizonyitékokat, valamint azokat a kérelmeket, a melyeknek a biróság eleget nem tett. A biróság által megállapitott tények külön kiemelendők.

A tényállás előadása az előkészitő iratok és a birósági iratok tartalmára való hivatkozással is kiegészithető vagy pótolható, azonban a per tárgyát képező jogvita és azok a ténykörülmények, a melyek az itélet megértéséhez szükségesek, az itélet megokolásában ilyenkor is előadandók.

Ha a biróság a félnek valamely utólagos előadását, vagy utólag ajánlott bizonyitékát a 226. §. értelmében, vagy valamely bizonyitékát a bizonyitásfelvételre engedett idő sikertelen letelte miatt mellőzi (279., 287. és 297. §.), itéletében ezt a mellőzött előadások és bizonyitékok kijelölésével felemliteni köteles.

A járásbirósági eljárásban a pergátló kifogások elvetése esetében az erre vonatkozó tényállást az ügy értelmében hozott itélet indokolásába kell felvenni.

406. §.

Az itéletben foglalt tényállás a felek szóbeli előadásaira nézve teljes bizonyitékul szolgál. Ezt a bizonyitékot csak a tárgyalási jegyzőkönyv vagy mellékletei ronthatják le.

407. §.

Az itéletet a birák, a kik hozatalában részt vettek, aláirni kötelesek.

Ha a tanács valamelyik tagja az aláirásban akadályozva van, ezt a körülményt az elnök és akadályoztatása esetében a rangidősb biró az itéleten megjegyzi.

409. §.

Az itéletet kihirdetése és teljes irásba foglalása után mindegyik fél megtekintheti és arról egyszerü vagy hitelesitett másolatot vehet. A fél, a kinek az itéletet nem kell kézbesiteni, teljes, vagy az indokolást nem tartalmazó kiadmányt kivánhat.

A teljes vagy kivonatos kiadmányokat az elnök és a jegyző aláirásával és a birósági pecséttel kell ellátni.

410. §.

A biróság kihirdetett itéletében foglalt határozatához abban a perben, a melyben hozta, kötve van.

411. §.

Az itéletbe becsuszott név-, szám-, számadási és más efféle nyilvánvaló hibákat a biróság, a melynél a hiba történt, hivatalból is bármikor kijavitja. Ugyanaz történik akkor is, ha az itélet kiadmánya az eredeti szövegtől eltér.

A kijavitás tárgyában a biróság szóbeli tárgyalás nélkül is határozhat.

A kijavitó végzést, a mely a feleknek kihirdetendő vagy kézbesitendő, az itélet eredetijére és lehetőleg kiadmányaira is fel kell jegyezni.

A kijavitást megtagadó végzés ellen felfolyamodásnak nincs helye.

A kijavitást a felső biróság hivatalból is elrendelheti.

412. §.

Ha az itéletben foglalt tényállásban az előbbi §. alá nem vonható hibák, továbbá hiányok, ellentmondások vagy homályosságok fordulnak elő, kiigazitásukat nyolcz nap alatt bármelyik fél kérheti. Ez a határidő az itélet kihirdetésétől, ha pedig az itélet a kihirdetés alkalmával még teljesen irásba foglalva nem volt, az itéletek jegyzékének kifüggesztésétől folyik, az a fél azonban, a kinek az itéletet kézbesitették, a kérvényt a kézbesitéstől számitott nyolcz nap alatt is beadhatja.

A kiigazitási kérvényben a kiigazitásra nézve határozott kérelmet kell előadni.

A biróság a kérelem felől szóbeli tárgyalás után bizonyitási eljárás nélkül határoz. A határozathozatalban csak az a biró vehet részt, a ki az itélet hozatalában részt vett. Ha a tanács valamelyik tagja akadályozva van, szavazategyenlőség esetében az elnöknek, ennek akadályoztatása esetében pedig a rangidősb birónak szavazata dönt.

A kellően értesitett feleknek vagy egyiküknek elmaradása a kérelem elintézését nem gátolja.

A kiigazitás csak a szóbeli tárgyaláson már felhozottakra szoritkozhatik.

A kiigazitás elrendelése az itélet egyéb részeit nem érinti. A kiigazitást elrendelő határozatot az eredeti itéletre és lehetőleg annak kiadmányaira is fel kell jegyezni.

A kiigazitási kérelem elutasitása esetében a kiigazitást kérő felet az okozott költségben el kell marasz-

talni. Egyebekben a költség viselésére nézve az általános szabályok alkalmazandók.

A kiigazitási kérelem felett hozott végzés ellen nincs helye felfolyamodásnak.

A kiigazitási kérelem felett és tárgyalás elmulasztása miatt igazolásnak nincs helye.

A kiigazitási kérelemnek a hozott itélet elleni felebbvitelre és az itélet végrehajtására nézve halasztó hatálya nincs.

413. §.

Ha a biróság az itéletben a kereseti kérelemnek vagy ellenkérelemnek valamely részéről a fő- vagy mellékkötelezettség tekintetében, vagy a perköltség viseléséről nem intézkedett, ugyszintén ha a biróság az itélet végrehajthatóságára vonatkozólag a 420. és a 422. §-ban emlitett kérelmekről nem határozott, vagy az itélet végrehajthatóságát a 419. §. értelmében ki nem mondotta, bármelyik fél kérheti az itélet kiegészitését.

A kiegészitési kérelmet a törvényszéki eljárásban az itélet kézbesitésétől, a járásbirósági eljárásban pedig az itélet kihirdetésétől, illetőleg annak a félnek, a kinek az itéletet kézbesitették, a kézbesitéstől számitott nyolcz nap alatt kell előterjeszteni.

A kérvényben a kiegészitésre nézve határozott kérelmet kell előterjeszteni.

A biróság a kérelem felől szóbeli tárgyalás után határoz. A határozat csak a kiegészités kérdésére és a jogvitának még el nem intézett részére szoritkozhatik. A feleknek vagy egyiküknek elmaradása a hatá-

rozathozatalt nem gátolja. Ha a biróság a kérelemnek helyt ad, kiegészitő itélettel határoz, a mely az eredeti itélethez csatolandó, ellenkező esetben pedig a kérelmet végzéssel elutasitja.

A kiegészitési kérelmet elutasitó végzés ellen felfolyamodásnak van helye.

A költségre nézve a 412. §. szabályai alkalmazandók.

A kiegészitési eljárásnak a hozott itélet elleni felebbvitelre és az itélet végrehajtására nézve halasztó hatálya nincsen.

### 424. §.

Szóbeli tárgyalás folytán hozott végzéseket a felekkel kihirdetés utján kell közölni.

Azok a végzések, a melyek ellen külön felfolyamodásnak van helye, vagy a melyekujabb határnapot tüznek ki, azzal a féllel, a ki a végzés hozatalát megelőző szóbeli tárgyaláson jelen nem volt, kézbesités utján közlendők.

A biróságnak, valamint az elnöknek és a kiküldött vagy megkeresett birónak ki nem hirdetett végzései az érdekelteknek kézbesitendők.

A végzések kihirdetésére és irásba foglalására nézve a 402. és a 404. §. azzal az eltéréssel alkalmazandó, hogy a végzés kihirdetése előtt annak irásba foglalása nem szükséges.

### 425. §.

Elutasitó végzéseket és oly végzéseket, a melyek valamely vitás kérelem felől határoznak, indokolni kell.

*Perköltség.*

428. §.

A biróság a végitéletben, valamint az olyan határozatban, a mely az eljárást előtte befejezi, a perköltség megtéritése iránt hivatalból intézkedik.

Más határozatban ily intézkedésnek csak akkor van helye, ha a megtérités kötelezettsége az ügy végelintézésétől független, vagy az itélethozatal után merült fel.

A költség összege a marasztaló határozatban a netalán még kiszabandó illetékektől eltekintve számszerüen megállapitandó. A mennyiben a fél kötségét az eljárás folyamában fel nem számitotta, vagy nem igazolta, a biróság az összeg megállapitásában csak a lefolyt eljárásból ismert adatokat veszi figyelembe.

Utólagos felszámitásnak nincs helye és az alsó biróság előtt elmulasztott felszámitás a felebbviteli biróság előtt sem pótolható.

429. §.

A vesztes fél a nyertes fél költségének megtéritésében elmarasztalandó, a mennyiben a költséget a biróság a jog czélirányos érvényesitésére vagy a védelemre szükségesnek itéli, tekintet nélkül arra, hogy a költség a biróság előtt vagy a biróságon kivül merült fel.

A megtéritendő költséghez számitandók az ügyvéd kiadásai és dijai is. Ha a képviselettel a biróság székhelyén kivül lakó ügyvéd volt megbizva, az ebből származó költségtöbblet csak akkor téritendő meg, ha a biróság a székhelyen kivül lakó ügyvéd

megbizását a pernek czélirányos vitelére szükségesnek találja.

A 96. §. első bekezdésében emlitett személyek részére munkadij nem állapitható meg.

A megtéritendő költséghez számitandó az ügyvédtől nem képviselt, valamint a személyesen meghallgatott (230. és 372. §§.) félnek uti és esetleg ellátási költsége, ugyszintén időmulasztásának megtéritése is, a melyek megállapitására nézve a 318. §. rendelkezései alkalmazandók.

430. §.

Ha mindegyik fél részben nyertes, részben vesztes, a perköltség kölcsönösen megszüntetendő. A biróság azonban az eset minősége szerint az egyik felet az ellenfél összes költségében vagy ennek egy részében is elmarasztalhatja. Különösen elmarasztalhatja a biróság a felet a per összes költségében, ha az ellenfél többkövetelése aránytalanul csekély volt, vagy onnan eredt, mert a követelés összege birói megállapitástól, vagy kölcsönös leszámolástól függött.

433. §.

Pertársak az eljárás költségét rendszerint fejenként egyenlő részekben téritik meg.

A részvétel tetemesebb különbözősége esetében a biróság a költséget a részvétel arányában megoszthatja.

Olyan pertársak, a kikre nézve a per tárgya oszthatatlan, vagy a kik egyetemlegesen jogositvák vagy kötelezvék, a perköltségben egyetemlegesen marasztalandók.

Valamely pertársnak külön támadó vagy védő cselekménye következtében felmerült költség a többit nem terheli.

434. §.

A fél, a ki egyes támadó vagy védő cselekményt sikertelenül vesz igénybe, az ez által okozott költség viselésére kötelezhető, habár az ügyben nyertes is volt.

435. §.

Az a fél, a ki határnapot vagy határidőt elmulaszt, az ebből eredő költséget, valamint az ellentmondás és az igazolás költségét is viselni köteles, kivéve, ha a mulasztást az ellenfél okozta.

Az a fél, a ki elnapolásra, halasztásra, vagy ujabb határnap kitüzésére hibájával okot szolgáltat, az ebből eredő költséget minden esetre viselni köteles.

438. §.

Az ügygondnok nevezéséből eredő költséget az a fél köteles előlegezni, a kinek cselekménye a gondnoknevezésre okot szolgáltatott. Ez a szabály az előlegező félnek esetleges megtéritési jogát nem érinti.

### *Mulasztás.*

442. §.

A határnap el van mulasztva, ha a fél a határnapon az ügy kikiáltásától kezdve a szóbeli tárgyalás bezárásáig meg nem jelenik vagy nem cselekszik.

449. §.

Ha a felek valamelyike az érdemleges tárgyalásra vagy ennek folytatására kitüzött határnapot mulasztja el, a biróság az ellenféllel kérelmére a tárgyalást megtartja, illetőleg folytatja.

Ez esetben a mulasztó fél irányában a mulasztás általános következményein felül az e törvényben az egyes cselekmények elmulasztására nézve megállapitott következmények állanak be.

A mulasztó fél távollétében előadott tényállitásra vagy bizonyitékra vonatkozó nyilatkozatot elmulasztottnak csak akkor lehet tekinteni, ha az előadás a távollevő féllel kellően közölve volt.

Az érdemleges tárgyalás folytatásának elmulasztása esetében a korábbi tárgyalások eredményét, a mennyiben a jegyzőkönyvben vagy mellékleteiben meg van állapitva, vagy a biróság egyébként megállapithatja, valamint a bizonyitás eredményét a határozathozatalkor figyelembe kell venni.

Ha a megjelent fél a tárgyaláson az ellenféllel a keresetlevében, előkészitő irattal vagy korábbi tárgyaláson még nem közölt uj tényállitásokat, bizonyitékokat vagy kérelmeket akar előadni, vagy a korábbi tárgyaláson előadottakat a meg nem jelent fél hátrányára akarja módositani, a biróság a tárgyalás elhalasztásával az előadásoknak előkészitő irattal közlését köteles elrendelni.

A meg nem jelent fél ellen a tárgyalás folyamán inditott keresetről a 193. §. intézkedik.

Egyebekben a 446. §. alkalmazandó, azzal az eltéréssel, hogy a kézbesitési bizonyitvány be nem érkezése esetében a biróság a tárgyalást elhalasztja. Ha a meg nem jelent fél az elmulasztott határnapról kellően értesitve volt, a biróság az ujabb határnapon a mulasztás következményei felől meghallgatása nélkül határoz.

A járásbirósági eljárásban a jelen §. azzal a módositással alkalmazandó, hogy a meg nem jelent fél ellen a mulasztás következményei az előlegesen nem közölt tényállitások és bizonyitékok tekintetében is beállanak és hogy a kérelmek és a korábbi tárgyaláson előadottak módositása, valamint a szóbeli tárgyaláson előadott kereset a megjelent fél kérelmére jegyzőkönyvbe veendő és a meg nem jelent fél az ügy tárgyalására a jegyzőkönyv ide vonatkozó másolatának közlésével idézendő meg.

451. §.

A határidő el van mulasztva, ha a fél azon belül nem cselekszik.

452. §.

A biróság részéről kitüzött határidő, a mennyiben a biróság annak kitüzésekor mást nem rendel, a határidőt kitüző határozat kihirdetésétől, ha pedig a határozat kézbesités utján közlendő, a kézbesitéstől kezd folyni.

453. §.

Oly határidőknél, a melyek napokban vannak megállapitva, az a nap, a melyen a határidő kezdődik, a határidőbe nem számitandó be.

Az oly határidők, a melyek hetekben vagy hónapokban vannak megállapitva, azzal a nappal járnak le, a mely elnevezésénél vagy számánál fogva a kezdő napnak megfelel, ha pedig ez a nap a lejárat hónapjában hiányzik, a határidő a hó utolsó napjával végződik. Az éveket és évrészeket hónapokra kell átszámitani.

Ha a határidő végére fél nap esik, az egész nap számit.

Ha a határidő utolsó napja vasárnapra, Gergely-naptár szerinti közönséges ünnepnapra vagy nemzeti ünnepnapra esik, a határidő a legközelebbi köznapon jár le.

454. §.

A biróság valószinüvé tett fontos okból a fél kérelmére a birói, és a hol a törvény megengedi, a törvényes határidőket is meghosszabbithatja.

A meghosszabbitást a határidő lejárata előtt kell kérni.

A biróság a kérelmet az ellenfél meghallgatása nélkül intézheti el, a határidő ismételt meghosszabbitását azonban csak az ellenfél meghallgatása után rendelheti el.

Az uj határidőt, egyéb intézkedés hiányában, az előbbinek lejáratától kell számitani.

A meghosszabbitási kérelemnek helyt adó határozat felebbvitellel egyáltalában nem támadható meg, a meghosszabbitási kérelmet elutasitó határozat pedig külön felebbvitellel meg nem támadható.

Az e §. szerint a biróságot megillető jogokat az elnök, valamint a kiküldött és megkeresett biró is gyakorolhatja a részéről kitüzött határidők tekintetében.

*Igazolás.*

455. §.

Ha a fél vagy képviselője valamely határnapon önhibáján kivül nem jelent meg, vagy valamely záros határidőt önhibáján kivül mulasztott el, a mulasztás következményei igazolással orvosolhatók.

Záros határidőnek csak a törvényben ilyenül megjelölt határidő tekintetik.

Azokban az esetekben, a melyekben a törvény az igazolást kizárja, vagy a meg nem jelenés esetében ellentmondást enged, ugyszintén a midőn a határnap elmulasztása birói határozatban kimondandó hátránynyal nem jár, igazolásnak nincs helye.

456. §.

Az igazolási kérelmet annál a biróságnál kell előterjeszteni, melynél a határnapot elmulasztották, vagy a melynél az elmulasztott cselekmény teljesitendő lett volna.

Az igazolási határidő tizenöt nap. E határidő az elmulasztott határnaptól, határidőknél pedig a határidő utolsó napjától, ha pedig a mulasztás a félnek vagy képviselőjének csak később jutott tudomására, vagy az akadály csak később szünt meg, a mulasztás tudomásra jutásától, illetőleg az akadály megszünésétől számitandó.

A mulasztás napjától számitott hat hónap eltelte után igazolást kérni többé nem lehet.

457. §.

Az igazolási kérvényben az igazolási kérelem megalapitására szolgáló

ténykörülmények, valamint valószinüvé tételük eszközei előadandók.

Határnap elmulasztása esetében az igazolást az elmulasztott határnap helyett ujabb határnap kitüzésének kérésével, határidő elmulasztása esetében pedig az elmulasztott cselekmény pótlásával kell egybekapcsolni.

458. §.

Az igazolási kérelem felett az a biróság határoz, a mely arra van hivatva, hogy a pótolt cselekmény felett határozzon, vagy a mely előtt a határnap el volt mulasztva.

459. §.

A biróság az igazolási kérelmet, a melyet a 456. §-ban megállapitott hat hónapos határidőn tul, vagy oly határnap elmulasztása esetében adtak elő, melyben az igazolás a törvény szerint ki van zárva, további eljárás nélkül hivatalból visszautasitja.

Ha a törvényszéki eljárásban az igazolási kérelmet az előbbi bekezdés értelmében visszautasitandónak találja, azt a tanács elé terjeszti, mely a visszautasitás kérdésében a felek meghallgatása nélkül határoz. Ha a tanács az igazolási kérelmet nem utasitja vissza, határozatát a felekkel nem kell közölni.

460. §.

Az igazolási kérelmet azon eljárás szerint kell intézni, mely a pótolt cselekmény, illetőleg az ujabb határnap tekintetében irányadó.

Ha ehhez képest szóbeli tárgyalás tartandó, az igazolás kérdését előzetesen kell tárgyalni és eldönteni.

Az igazolás meg nem tagadható, ha a fél az igazolási kérelem megalapitására szolgáló ténykörülményeket valószinüvé teszi.

Ha a biróság az igazolásnak helyt ad, a tárgyalást a pótolt cselekmény, illetőleg az elmulasztott határnapon tárgyalandó kérdés felett nyomban megtartja.

461. §.

Az igazolási kérelmet visszautasitó, vagy az igazolást megtagadó végzés ellen felfolyamodásnak van helye.

Az igazolásnak helyt adó végzés ellen felfolyamodásnak nincs helye és az igazolás megengedését felebbvitellel egyáltalában csak annyiban lehet megtámadni, a mennyiben az igazolási kérelmet a 456. §-ban megállapitott hat hónapos véghatáridő eltelte után adták elő, vagy a mennyiben a biróság az igazolásnak oly határnap vagy határidő mulasztása miatt adott helyet, a melyben az igazolást a törvény kizárja.

462. §.

Az igazolást kérő fél az igazolási kérelem következtében kitüzött határnap elmulasztása miatt további igazolással nem élhet.

463. §.

Az igazolási kérelemnek sem a végrehajtásra, sem az eljárás további folytatására nincs halasztó hatálya. A biróság azonban a fél kérelmére a végrehajtásnak vagy az eljárásnak ideiglenes felfüggesztését az ellenfél meghallgatása nélkül is elrendelheti,

ha az előterjesztett adatokból az igazolási kérelem sikere valószinünek mutatkozik. A biróság a fefüggesztés tárgyában hozott határozatát kérelemre visszavonhatja.

A végrehajtás felfüggesztése, vagy a felfüggesztés visszavonása tárgyában hozott végzés ellen külön felebbvitelnek nincs helye.

### *Az eljárás félbeszakitása és felfüggesztése.*

469. §.

Az eljárás valamelyik fél halála esetében félbeszakad (474. §.).

A félbeszakadt eljárás felvételét az eljárás folytatására hivatott biróságnál mind a jogutód, mind az ellenfél kérheti.

A felvétel idézési kérelemmel történik, a melylyel — ha ennek a per állása szerint helye van — a főügy tárgyalására való idézést is kell kérni.

Ha a felvételt a jogutód ellenfele kéri, az idézés a jogutódnak azon szabályok szerint kézbesitendő, mint a keresetre hozott idéző végzés az alperesnek.

A biróság a felvételi jogosultság vagy kötelesség felől közbenszóló itélettel határoz, ha azonban az idézés a főügy tárgyalására is történt, az utódlást a végitéletben állapitja meg.

A biróság a felvételi jogosultságot vagy kötelességet csak abban az esetben állapithatja meg, ha azt valószinüvé teszik.

Ha a biróság az utódlást közbenszóló itélettel megállapitja, az eljárás félbeszakadása a közbenszóló itélet

közlésével (403. §.) szünik meg, e közléssel azonban a biróság a főügyben netalán szükséges közléseket is összekapcsolhat és szükség esetében a főügyben megszakadt határidőt ujból kitüzi (477. §.).

Ez a §. abban az esetben is megfelelően alkalmazandó, ha a jogutód a felvételt a szóbeli tárgyaláson a jelenlevő ellenfélnek bejelenti.

470. §.

Ha valamelyik fél perbeli cselekvő képességét elveszti, valamint ha valamelyik fél törvényes képviselője meghal vagy képviseleti jogosultságát elveszti, a nélkül, hogy a képviselt fél perbeli cselekvő képességet nyerne, az eljárás mindaddig félbeszakad, mig a törvényes képviselő, vagy az uj törvényes képviselő az ellenfelet, vagy az ellenfél a képviselőt értesiti, hogy az eljárást folytatni akarja.

Az értesités irásban történik, a melyet a biróság az ellenféllel közöl. A tárgyaláson jelenlevő ellenfél szóval is értesithető. Az értesitéssel a főügyre vonatkozó cselekmények is összekapcsolhatók.

Ez a §. a 76. §. alkalmazását nem zárja ki.

Ha valamelyik fél halála esetében hagyatékának képviseletére gondnok van kinevezve, e §. megfelelően alkalmazandó.

472. §.

Az eljárás félbeszakad, ha valamelyik fél ügyvéde meghal vagy ügyvédkedő képességét elveszti.

A törvényszéki eljárásban ez a félbeszakadás megszünik, ha az ellen-

felet más ügyvédrendeléséről értesitik. Az értesités a 470. §. második bekezdésének megfelelően történik. Az ellenfél azonban kérheti, hogy a fél az ügy tárgyalására a 142. §. első bekezdésének megfelelően megidéztessék, vagy uj ügyvédének az elnöktől kitüzendő határidő alatt leendő bejelentésére felhivassék.

Az idézést és a felhivást a félnek ugy kell kézbesiteni, mint az idézéssel ellátott keresetlevelet az alperesnek.

Ha a felhivás sikertelen marad, az eljárás félbeszakadása megszünik, és a fél részére, ha nem a biróság székhelyén lakik, a kézbesitések a postára feladás által történhetnek.

A járásbirósági eljárásban a félbeszakadás megszünik, ha a fél személyesen vagy meghatalmazott által fellép, vagy ha a határozatot bármelyik fél kérelmére magának a félnek kézbesitik. A kézbesitésnek a harmadik bekezdés szerint kell történnie.

473. §.

Ha a biróság működése háboru vagy más esemény következtében megszünik, az eljárás ez akadály tartamára félbeszakad.

474. §.

Ha a félnek, a ki meghalt, vagy perbeli cselekvő képességét vagy törvényes képviseletét elvesztette (469., 470. §§.), a per vitelére meghatalmazottja volt, az eljárás nem szakad félbe, a biróság azonban az eljárást a meghatalmazott kérelmére és a fél halála esetében az ellenfél kérelmére is felfüggesztheti.

A felfüggesztés tartamára és az eljárás felvételére a 469. és 470. §. megfelelően alkalmazandó. A fél halála esetében az idézést a meghatalmazottnak is kézbesiteni kell.

475. §.

Ha valamelyik fél háboru idején katonai szolgálatot teljesit, vagy ha a fél olyan helyen tartózkodik, a melylyel a perbiróság székhelyéről hatósági intézkedés, háboru vagy más esemény következtében közlekedni nem lehet, a biróság az eljárást ez akadály tartamára hivatalból is felfüggesztheti.

476. §.

Az eljárás felfüggesztését a perbiróságnál kell kérni.

A biróság a kérelem felől, ha tárgyaláson kivül adták elő, az ellenfél meghallgatása nélkül határozhat.

477. §.

Az eljárás félbeszakadásával, vagy felfüggesztésével minden határidő folyása megszakad és a határidő a félbeszakadás vagy felfüggesztés megszünésétől egészen ujból kezd folyni.

Az eljárás félbeszakadásának vagy felfüggesztésének tartama alatt bármelyik fél részéről a főügyben véghez vitt perbeli cselekmény az ellenféllel szemben hatálytalan. Hatálytalan a biróság részéről a főügyben hozott határozatok közlése (403. §.) is.

478. §.

A biróság azt a határozatát, a melylyel az eljárást felfüggeszti, vagy a felfüggesztést megtagadja, ahhoz

képest, a mint a felfüggesztés tárgyában kérelemre vagy hivatalból is határozhat, kérelemre vagy hivatalból visszavonhatja.

Az oly határozat ellen, a mely az eljárás felfüggesztését mondja ki, valamint az oly határozat ellen, a mely a felfüggesztés megszünését megtagadja, felfolyamodásnak van helye.

### *Felebbezés.*

483. §.

A felebbezés következtében az itéletet megelőző eljárásban hozott határozatok is felülbirálás alá kerülnek, kivéve, ha ellenük a törvény a felebbvitelt egyáltalában kizárja, vagy ha külön felebbvitellel megtámadhatók.

492. §.

A felebbezési tárgyalásra szóló idézést az ellenfél részére, valamint a többi érdekelt részére, ha a felebbezési biróságnál az ügyre nézve már bejelentett ügyvédjük nincsen, annak az ügyvédnek kell kézbesiteni, a ki a felet az első biróság előtt képviselte. Ha a felet az első biróság előtt ügyvéd nem képviselte, vagy ha az ügyvéd részére a kézbesités különben nem teljesithető, az idézést a félnek kell kézbesiteni.

494. §.

Ha a felebbezési tárgyalás alkalmával kitünik, hogy a felebbezést elkésve jelentették be, vagy oly határozat ellen intézték, a mely ellen felebbvitelnek nincs helye, a felebbezést a jelenlevő feleknek meghallga-

tása után végzéssel hivatalból is vissza kell utasitani, és a felebbezőt az okozott költségben el kell marasztalni.

495. §.

Ha a felebbezés részitélet ellen van intézve, valamint ha az elsőbiróság előtt a 413. §. értelmében kiegészitő tárgyalás van folyamatban, a felebbezési tárgyalás a végitéletnek, illetőleg a kiegészitő itéletnek jogerőre emelkedéséig, vagy az ezek ellen benyujtott felebbezés beérkezéséig hivatalból is felfüggeszthető.

Ha a tárgyalás napján a felebbezési határidő a felebbező ellenfele, vagy a 80. §. értelmében érdekelt valamennyi pertárs részére még nem járt le, avagy a benyujtott felebbezés még be nem érkezett, a tárgyalást a felebbezési határidő lejártáig, illetőleg a felebbezés beérkezéséig az érdekelt fél kérelmére el kell halasztani.

Ha pedig az tünik ki, hogy az elsőbiróság előtt az itéletet megelőző tárgyalási határnap elmulasztása miatt ellenmondást vagy igazolási kérelmet terjesztettek elő, a felebbezési tárgyalást az ellenmondás vagy az igazolás elintézésig hivatalból is fel kell függeszteni.

496. §.

A felebbezési tárgyalás a felebbezési kérelem és ellenkérelem felolvasásával veszi kezdetét.

A járásbiróság itélete elleni felebbezés esetében a felebbezési kérelmet és ellenkérelmet szóval is elő lehet adni s ez esetben azokat jegyzőkönyvbe kell venni.

498. §.

A felebbezési kérelemben vagy ellenkérelemben a keresetet az ellenfél beleegyezésével sem lehet megváltoztatni. Azt a kérdést, hogy forog-e fenn keresetváltoztatás, a 192. §. szerint kell megitélni.

A felebbezési eljárásban uj kereset nem inditható.

499. §.

A felebbezési kérelem és ellenkérelem az előbbi §. korlátain belül a véghatározatot megelőző szóbeli tárgyalás befejezéséig megváltoztatható; a megváltoztatás következtében netalán felmerült költség az ellenfélnek megtéritendő.

500. §.

A felebbezést a véghatározatot megelőző tárgyalás befejezéséig vissza lehet vonni.

A visszavonás a szóbeli tárgyaláson szóval, különben pedig a felebbezési biróságnál benyujtandó irattal történik, a melyet a biróság az ellenféllel közöl.

A visszavonás esetében a biróság a felebbezés hatályát végzéssel megszüntnek nyilvánitja s a felebbezőt az ellenfélnek okozott költség megtéritésében elmarasztalja.

501. §.

A kérelmek előterjesztése után a felek előadják a megtámadott itéletet és az itéletet megelőző határozatokat indokolásukkal együtt, valamint az elsőbiróság előtt lefolyt tárgyalás és bizonyitásfelvétel ered-

ményét, a mennyiben ez a kérelmek megérthetéséhez és a megtámadott határozat felülbirálhatásához szükséges. Az elnök a felek előadásának helyességére és teljesitésére felügyelni köteles. Szükség esetében az itéletet, valamint az elsőbirósági eljárás eredményét tanusitó okiratokat a biróság valamelyik tagja, vagy a jegyzőkönyvvezető olvassa fel.

502. §.

A per felebbezésének biróság előtt a felebbezési kérelem és ellenkérelem határai között ujból tárgyalandó.

A felek a felebbezési biróság előtt oly tényállitásokat és bizonyitékokat is felhozhatnak, valamint a 498. §. korlátai között védelem- és támadásképp oly uj jogokat is érvényesithetnek, a melyeket az elsőbiróság előtt fel nem hoztak, vagy nem érvényesitettek.

Tényállitásokra és okiratokra nézve elsőbiróság előtt megtagadott vagy elmulasztott nyilatkozatokat a felebbezési tárgyaláson pótolni lehet.

Az elsőbiróság előtt tett beismerés, valamint a 381.—384. §-ok szerint letett vagy megtagadott eskü a felebbezési eljárásban is megtartja hatályát. A felebbezési biróság a körülmények szerint itéli meg, hogy mennyiben vehető figyelembe a járásbiróság előtt tett birói beismerés, ha a jegyzőkönyvbe felvéve nincs.

504. §.

A fél az elsőbiróság előtti eljárás szabálytalansága miatt nem szólalhat fel, ha erre vonatkozó joga 227. §. értelmében már az elsőbirósági előtti eljárásban megszünt.

505. §

A felebbezési biróság elrendelheti, hogy az elsőbirósági eljárás már felvett bizonyitás, ideértve a félnek eskü alatti kihallgatását is, kiegészittessék vagy ismételtessék.

A felebbezési biróság az elsőbiróság által eskü alatt kihallgatott félnek ellenfelét is kihallgatja és megesketheti.

Ha a fél az elsőbiróság előtt az eskü alatti kihallgatásra meg nem jelent, vagy az eskü alatti vallomást egészben vagy részben megtagadja, a felebbezési biróság a meg nem jelenés vagy megtagadás okainak mérlegelése alapján dönti el, hogy a fél ujabb kihallgatásra bocsátható-e.

507. §.

A felebbezési biróság az elsőbiróság itéletét csak annyiban változtathatja meg, a mennyiben a felek a megváltoztatást kérték. A felebbezési kérelem és ellenkérelem határain belül a felebbezési biróság azokban a kérdésekbe is határoz, a melyek az elsőbiróság előtt tárgyalva vagy eldöntve nem voltak.

508. §.

A felebbezési biróság az elsőbiróság itéletét a felebbezési kérelemmel és ellenkérelemmel megtámadott részében végzéssel feloldja:

1. ha az elsőbiróság nem volt szabályszerüen alakitva, ide értve azt az esetet is, ha a törvényszék előtt a tárgyalásnál jegyzőkönyvvezető nem volt alkalmazva;

2. ha a megtámadott itélet hozatalában törvénynél fogva kizárt biró

vett részt, kivéve, ha a kizárást sikertelenül kérték;

3. ha a megtámadott itélet hozatalában olyan biró vett részt, a kit a fél kifogása következtében kizártak;

4. ha az eljárás nyilvánosságára vonatkozó szabályok meg voltak sértve;

5. ha a jegyzőkönyvezésre vonatkozó szabályok megsértésével a jegyzőkönyvbe a felek vagy képviselőik irtak be vagy mondottak be nyilatkozatokat;

6. ha a megtámadott itélet a perfelvételi határnap elmulasztása alapján volt hozva, holott a törvény értelmében mulasztás nem forgott fenn.

Az 1.—3. és az 5. pontok alatt emlitett hiányokat a felebbezési biróság hivatalból veszi figyelembe.

A feloldó végzésben a felebbezési biróság az ügyet a hiányok kijelölésével és a szükséges utasitással az elsőbirósághoz visszautasitja.

509. §.

Ha a felebbezési biróság a pert valamely pergátló körülmény miatt megszünteti, itéletében egyszersmind az első biróságnak az ügy érdemében hozott itéletét a felebbezési kérelemmel és ellenkérelemmel megtámadott részében hatályon kivül helyezi.

A felebbezési biróság az elsőbiróság itéletét a felebbezési kérelemmel és ellenkérelemmel meg nem támadott részében is hivatalból hatályon kivül helyezi, ha az elsőbirósági eljárásban:

1. valamelyik félnek nem volt perképessége, illetőleg törvényes képviselője mellőzve volt, vagy nem igazoltatott:

2. valamelyik fél helyett egy harmadik meghatalmazás nélkül járt el;

3. valamelyik fél ellenfelét előtte tudvalevő tartózkodó helyének elhallgatása mellett, mint ismeretlen tartózkodásut, vagy az előtte ismeretes örökösöket mint ismeretleneket idéztette perbe.

Az 1.–3. pontokban emlitett hiányok a felebbezési biróság előtt történt jóváhagyással is orvosolhatók.

511. §.

A felebbezési biróság itéletében a tényállás előadásánál az elsőbiróság itéletére is hivatkozhatik.

512. §.

A sikertelen felebbezés költségét a felebbező fél viseli; ha pedig a felebbezés az elsőbiróság határozatának megváltoztatását eredményezi, a felebbezési biróság mind a felebbezési, mind az elsőbirósági eljárás költségének megtéritése iránt a 428.—437. §-ok értelmében intézkedik.

Az a fél, a ki a felebbezési eljárásban oly uj előadás (502. §.) alapján lett nyertes, a melyet a biróság meggyőződése szerint már az elsőbiróság előtt érvényesithetett volna, a felebbezési eljárás összes költségében vagy ennek bizonyos részében marasztalandó.

Ha a felebbezési biróság az elsőbiróság itéletét feloldja, vagy az ügyet további tárgyalás és itélethozatal végett az elsőbirósághoz visszautasitja, a felebbezési eljárás költségeinek csak mennyiségét állapitja meg, azt a kérdést pedig, hogy a költséget ki viselje, a feloldás vagy a visszautasitás következtében hozott ujabb határozatban kell eldönteni.

514. §.

Ha a felebbező fél a tárgyalási határnapot a felebbezési kérelem szóbeli előterjesztése előtt elmulasztja, a felebbezés az ellenfél kérelmére végzéssel visszautasitandó és a mulasztó fél az okozott költségben elmarasztalandó.

A csatlakozási kérelem felől ilyenkor csak akkor lehet tárgyalni, ha e kérelem a 497. §. értelmében önálló felebbezésnek tekintendő. Ebben az esetben a felebbező fél mulasztásának következményei is a csatlakozás felől hozott itéletben mondandók ki.

Ha a tárgyalás határnapját a felebbező fél ellenfele mulasztja el, valamint ha a felebbező fél a felebbezési kérelem szóbeli előterjesztése után mulasztja el a tárgyalást, a felebbezési tárgyalás a megjelent féllel kérelmére megtartandó. Ez esetben a megjelent félnek az ellenféllel közölt szóbeli tényállitásai, a mennyiben az elsőbiróság itéletében megállapitott tényállással nem ellenkeznek, bizonyitásra nem szorulnak, a felajánlott és kellően közölt bizonyitásra nézve pedig feltételeztetik, ha annak egyáltalában helye van, hogy a czélzott eredményre vezetett.

Ha a megjelent fél a tárgyaláson az ellenféllel a felebbezésben előkészitő irattal vagy korábbi tárgyaláson még nem közölt uj tényállitásokat, bizonyitékokat vagy kérelmeket akar előadni, vagy a korábbi tárgyaláson előadottakat a meg nem jelent fél hátrányára akarja módositani, a biróság a tárgyalás elhalasztásával ez előadásoknak előkészitő irattal teendő közlését köteles elrendelni.

Egyebekben a 442. és a 446.—451. §-ok a felebbezési tárgyalás emulasztása esetében is megfelelően alkalmazandók.

***Felfolyamodás.***

553. §.

Az eljárás folyamában hozott végzések ellen felfolyamodással csak a törvényben meghatározott esetekben lehet élni.

556. §.

A felfolyamodás határideje nyolcz nap.

A felfolyamodási határidő záros és a határozat kihirdetésétől, azon fél részére pedig, akinek a határozat kézbesitendő, a kézbesitéstől számitandó.

562. §.

A felfolyamodási biróság hivatalból vizsgálja, vajjon a felfolyamodásnak egyáltalán helye van-e és vajjon a kellő határidőben és alakban volt-e benyujtva.

566. §.

A kiküldött biró eljárása és határozatai ellen, a mennyiben törvény másként nem rendelkezik, a perbiróságnál előterjesztést lehet tenni.

A jegyző intézkedéseinek megváltoztatását a tanács elnökétől lehet kérni. Ha az elnök az előterjesztést teljesithetőnek nem találja, a biróság elé terjeszti.

Ha a biróság a sérelmes eljárás alapján már vissza nem vonható határozatot hozott, előterjesztéssel nem lehet élni és a sérelem csakis a határozat ellen megengedett felebbvitellel orvosolható.

Az előterjesztés szóval is előadható és az ellenfél meghallgatása nélkül is elintézhető. A netán szükséges felvilágositásokat hivatalból kell beszerezni.

*Perujitás.*

567. §.

A jogerejü végitélet, ideértve a részitéletet is, perujitási keresettel megtámadható:

1. ha az itélő biróság nem volt szabályszerüen alakitva;

2. ha az itélet hozatalában törvénynél fogva kizárt biró vett részt, feltéve, hogy ez az akadály kizárási kérelemmel vagy felebbvitellel sikertelenül nem volt érvényesithető;

3. ha az itélet hozatalában oly biró vett részt, a kit a fél kifogása következtében kizártak;

4. ha valamelyik félnek perbeli cselekvőképessége nem volt és törvényes képviselőjét mellőzték;

5. ha valamelyik fél nevében egy harmadik meghatalmazás nélkül járt el;

6. ha valamelyik fél ellenfelét előtte tudvalevő tartózkodó helyének elhallgatásával, mint ismeretlen tartózkodásut, vagy az előtte ismeretes örökösöket, mint ismeretleneket idézte perbe;

7. ha az itélet hozatalában oly biró vett részt, a ki a perben hivatali kötelességét valamelyik féllel szemben büntető törvénybe ütköző módon megszegte;

8. ha a fél az alapperben az ellenfélnek vagy másoknak büntető törvénybe ütköző cselekménye miatt lett pervesztessé;

9. ha az itélet alapjául szolgált büntető birósági itélet hatályát megszüntette a büntető bíróságnak jogerőre emelkedett más itélete;

10. ha a fél az ügyben korábban hozott jogerejü itéletet mutat fel, a melyet az alapperben nem használ;

11. ha a fél az alapperben előadott vagy elő nem adott tényre vonatkozó oly bizonyitékokat hoz fel, a melyet az alapperben nem használt és a mely részére az ügy érdemében kedvezőbb határozatot eredményezett volna;

12. ha a fél oly tényeket vagy bizonyitékokat hoz fel, a melyeket a biróság a 226. §. értelmében, vagy a bizonyitásfelvételre engedett idő sikertelen letelte miatt (279., 287. és 297. §§.) mellőzött, a mennyiben azok részére az ügy érdemében kedvezőbb határozatot eredményeztek volna.

568. §.

Az 567. §. 1.—3. pontjai alatt felsorolt okokból perujitásnak csak akkor van helye, ha a fél a perujitási okot az alapperben felebbvitellel hibáján kivül nem érvényesithette.

Az 567. §. 4., 5. és 6. pontja alatt felsorolt esetekben az a fél, a ki az eljárást jóváhagyta, perujitást nem kérhet.

Az 567. §. 7. és 8. pontja alapján perujitásnak csak akkor van helye, ha a büntetendő cselekményt a büntető biróság jogerejü itélete megállapitotta, vagy ha a büntető eljárás más okból nem indithotó meg vagy nem eredményezett elitélést, mint a bizonyitékok hiánya okából.

Az 567. §. 11. pontja alapján nincs perujitásnak helye, ha a bizo-

nyitandó ténykörülmény a 381.—384. §-ok értelmében letett esküvel vagy fogadással volt eldöntve.

Ha valamelyik fél az 567. §. 11. vagy 12. pontja alapján perujitással élt, a 11. pont alapján a felek bármelyike részéről csak akkor van perujitásnak helye, ha a fél a bizonyitékot sem az alapperben, sem az ujitott perben nem használhatta.

569. §.

A jogerőre emelkedett végitélet azon az alapon is megtámadható, hogy a perujitási okok valamelyike az ügyben megelőzőleg hozott határozat ellen forog fenn, feltéve, hogy a végitélet a határozaton alapszik.

570. §.

A perujitási keresetet az elsőbiróság jogerejü végitélete ellen rendszerint az ügyben eljárt elsőbiróság előtt, a felebbezési biróság jogerejü végitélete ellen pedig a felebbezési biróság előtt kell meginditani. Ha azonban a perujitási ok az elsőbirósági végitélet alapján szolgált felebbezési birósági határozat ellen vagy az ellen is érvényesittetik, a perujitási keresetet a felebbezési biróság előtt kell meginditani.

571. §.

A perujitás határideje kilenczven nap. Ez a határidő záros és az itélet jogerőre emelkedésének, illetőleg az egyezség megkötésének napjától számitandó, ha pedig a fél a perujitási okról csak később nyert tudomást vagy pedig csak később jutott abba a helyzetbe, hogy azt érvényesithesse, attól

a naptól, a melyen tudomást nyert róla vagy pedig érvényesithette volna.

Az 567. §. 4., 5. és 6. pontjában foglalt eseteknek kivételével perujitásnak öt évvel a végitélet jogerőre emelkedése, vagy az egyezség megkötése után nincs helye.

572. §.

A mennyiben ebből a czimből más nem következik, a perujitásra azok a szabályok alkalmazandók, a melyek a per meginditására és a további eljárásra irányadók.

573. §.

A perujitási keresetlevélnek magában kell foglalnia a megtámadott itélet megjelölését és a perujitás kijelentését.

Ezen felül a keresetlevélben a szóbeli tárgyalás elkészitése czéljából előadandók azok a tények, a melyek a perujitás záros határidejének megtartását igazolják, valószinüvé tételük eszközeivel, továbbá közlendő a perujitási ok, a határozott kérelem, mind a megtámadott itélet hatályon kivül helyezése, mind pedig az alapperben hozandó ujabb itélet tekintetében, a kereset megalapitására szolgáló tényekkel és bizonyitékokkal együtt.

575. §.

A biróság a perujitást, a melyet az 571. §-ban megállapitott öt évi határidőn tul, vagy nem az illetékes biróság előtt indittatnak, a 459. §. megfelelő alkalmazásával tárgyalás kitüzése nélkül végzéssel hivatalból visszautasitja.

Ha pedig a szóbeli tárgyaláson tünik ki, hogy a perujitás nem törvényes időben volt meginditva, vagy hogy törvényes feltételei hiányzottak, a perujitási keresetet hivatalból itélettel kell visszautasitani.

Azokat a tényeket, a melyek a perujitás záros határidejének megtartását igazolják, elég valószinüvé tenni.

576. §.

Az alapper, a mennyiben ez a perujitás oka következtében szükséges, ujból tárgyalandó.

Az alapper a perujitás kérdésével rendszerint együtt tárgyalandó.

A biróság azonban elrendelheti, hogy a perujitás kérdése előzetesen tárgyaltassék és döntessék el. Ha a biróság ilyenkor a perujitásnak helyt ad, közbenszóló itélettel határoz, és az alapper tárgyalását csak a perujitásnak helytadó itélet jogerőre emelkedése után folytathatja.

A perujitó fél kérelmére a biróság az ujitott perben hozandó végitéletben az alapper költségének és az alapperben hozott itéletből származott esetleges kárnak megtéritése felől is határoz.

578. §

A perujitás kérdésében és az ujitott alapperben hozott határozatok ellen felebbvitelnek annyiban van helye, a mennyiben az illető biróság határozata az alapperben felebbvitellel megtámadható volt.

---

## Helyesbitések.

13. lap 22. sor „rontassék“ helyett: „ronttassék“
27. „ u. e. „ „XVII“ helyett: „XVIII“
29. „ u. „ „megszüntetés“ helyett: „megszüntetése“
38. „ 3. „ „közzétett“ helyett: „közzététel“
43. „ 34. „ „compluxomot“ helyett: „complexumot“
47. „ 32. „ kihagyandó: „azon tétel állittassék fel, hogy“
50. „ 22. „ „ános“ helyett: „lános“
50. „ 30. „ „e“ helyett: „a“
50. „ 33. „ „mondható ki“ helyett: „áll be“
51. „ 37. „ „azonos“ után zárjel teendő
52. „ 1. „ „megtett“ helyett: „nem tett meg“
52. „ 13. „ „szabadalomtulajdonos“ után beszurandó: „találmányát“
54. „ „29. §.“ előtt beszurandó: „28. §.“
58. „ 34. „ „fizetés“ helyett: „fizetése“
58. „ u. „ „rendelkezései“ helyett: „rendelkezési“
63. „ 6. „ „való tett“ helyett: „szerzett“
68. „ 20. „ „dalomma“ helyett: „dalommá“
77. „ 34. „ „ülnöke“ helyett: „ülnökei“
82. „ 23. „ „rozathozatalról“ helyett: „rozathozataltól“
89. „ 36. „ „sától“ helyett: „sáért“
90. „ 20. „ „helyt“ helyett: „hely“
115. „ 9. „ „bezdésében“ helyett: „bekezdésében“
122. „ 12. „ „foganatosittatik“ helyett: „foganatosittatnak“
126. „ 20. „ „vétele“ és „az“ közé beszurandó: „esetében“
127. „ 20. „ „hatálya“ helyett: védelme“
128. „ 15. „ „bejelentő“ helyett: „bejelentőt“
136. „ 18. „ „szabadalmi“ helyett: „polgári“
141. „ 3. „ „hivatáozással“ helyett: „hivatkozással“
143. „ 25. „ „alál“ helyett: „talál“
155. „ 10. „ „1883. évi VI. t.-cz. 7. §-ának“ helyett: „1896. évi XXXIII. t.-cz. 556. §-a 2. bekezdésének“
155. „ 24. „ „kivatalos“ helyett: „hivatalos“
156. „ 20. „ „szabadalomitorlási“ helyett: „szabadalombitorlási“
169. „ 4. „ „muntadis“ helyett: „mutandis“
169. „ 18. „ „és“ kihagyandó
173. „ 3. „ „mely“ helyett: „melyek“
192. „ 9. „ „alaptálmány“ helyett: „alaptalálmány“
194. „ 23. „ „alapszabalmak“ helyett: „alapszabadalmak“
195. „ 19. „ „megállitani“ helyett: „megállapitani“
200. „ 24. „ „illetüleg“ helyett „illetőleg“
200. „ u. e. „ „melyeket“ helyett: „melyek“
201. „ 22. „ „gondolkodott“ helyett: „gondoskodott“
211. „ 30. „ „szabalma“ helyett: „szabadalma“
220. „ 10. „ „melyeket“ helyett: „melyeknek“

234. lap 21. sor „tuljdonjogi“ helyett: „tulajdonjogi“
236. „ 2. „ „mánya“ helyett: „mányaként“
237. „ 6. „ „indekolandó“ helyett: „indokolandó“
237. „ 31. „ „ellenfélel“ helyett: „ellenféllel“
237. „ 32. „ „titoktatásra“ helyett: „titoktartásra“
237. „ 40. „ „vetkőzvetve“ helyett: „vetkőztetve“
238. „ 14. „ „beadási“ helyett: „beadása“
239. „ 2. „ „alapszakadalmak“ helyett: „alapszabadalmak“
240. „ 11. „ „vezett“ helyett: „vezet“
243. „ 24. „ „helyének“ helyett: „helyén“
250. „ 24. „ „ügyédekre“ helyett: „ügyvédekre“
254. „ 29. „ „tárgyát“ és „a“ közé beszurandó: „képezte“
260. „ 37. „ „napja“ előtt beszurandó: „kézbesitési“
261. „ 17. „ „gyakorlati“ helyett: „gyakorlatba“
262. „ 4. „ „84. §.“ helyett: „84. és 85. §§.“
264. „ 30. „ „tarthassék“ helyett: „tarthassák“
265. „ 12. „ „esedések“ helyett: „esedékesek“
265. „ 21. „ „ezen“ helyett: „a 85.“
267. „ 39. „ „1883“ helyett: „1896“
267. „ 40. „ „évi VI. t.-cz. 7. §-ának“ helyett: „évi XXXIII. t.-cz. 566. §-a 2. bekezdésének“
271. „ 8. „ „kártérités“ helyett: „kártéritési“
272. „ 11. „ „teljesság“ helyett: „teljesség“
281. „ 8. „ „eljárásról“ helyett: „eljárás“
281. „ 17. „ „az“ kihagyandó
289. „ 30. „ „személyével“ helyett: „személyében“
296. „ 6. „ „adni,“ után beszurandó: „kivéve“
305. „ 7. „ „képviselőjének“ és „a“ közé beszurandó: „kiutasitása esetében“
310. „ 13. „ „biróség“ helyett: „biróság“
310. „ 30. „ „fejezetek“ helyett: „fejezetei“
311. „ 21. „ „kinevezés“ helyett: „kinevezése“
312. „ 22. „ „ügy“ és „valamely“ közé beszurandó: „vagy“
322. „ 22. „ „czél-“ kihagyandó
338. „ 1. „ „többire“ helyett: „tanuságtételt a többiekre“
342. „ 20. „ „koztak“ helyett: „kozatok“
367. „ 8. „ „§-okban“ helyett: „§-ok“
370. „ 6. „ „hirdetés“ helyett: „kihirdetés“
375. „ 7. „ „felett“ kihagyandó
377. „ 16. „ „kötségét“ helyett: „költségét“
393. „ 12. „ „per“ és „felebbezésének“ közé beszurandó: „a“
393. „ 12. „ „felebbezésének“ helyett: „felebbezési“
393. „ 39. „ „joga“ és „277“ közé beszurandó: „a“
393. „ u. e. „ „elsőbirósági“ helyett: „elsőbiróság“
394. „ 3. „ „eljárás“ helyett: „eljárásban“
394. „ 26. „ „kérdésekbe“ helyett: „kérdésekben“
398. „ 26. „ „mennyiben“ és „törvény“ közé beszurandó: „a“
400. „ 7. „ „használ“ helyett: „használt“
402. „ 35. „ „indittatnak“ helyett: „inditanak“

— -

